

området. Derfor virker det altså noget uheldigt, at udenrigsministeren prøver på at gøre andre medlemmer af Folketinget til grin, når de egentlig bare forholder sig til det, som regeringen har foreslået, og det, andre partier har foreslået.

Så det vil jeg godt have mig frabedt og så sige til udenrigsministeren, at det ikke er en seriøs behandling, det her forslag fra regeringen har fået. Vi har på mindre end et døgn skullet tage stilling til, om Danmark skal i krig, vel vidende at Folketinget sagtens kunne have ladet være med at gå på efterårsferie i morgen og have taget en debat i morgen og fået de svar, der skulle til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 92 stemmer (S, V, KF, CD, RV og KRF) mod 28 (SF, DF, EL, FP, Jytte Wittrock (S) og Lissa Mathiasen (S)).

Formanden:

Udenrigsministeren vil få meddelelse om denne beslutning.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00 med debat om statsministerens åbningsredegørelse.

Mødet udsat kl. 11.46

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forhandling om redegørelse nr. R 1: Statsministerens redegørelse ved Folketingets åbning.

(Redegørelse givet 6/10 98. Meddelelse om forhandling 6/10 98).

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg gør opmærksom på, at under denne sags behandling kan også den næste sag på dagsor-

denen omtales: forslag til finanslov for finansåret 1999.

Forhandling

Jacob Buksti (S):

Danmark er ikke længere noget lille puslingeland, der hygger sig i smug, mens hele verden brænder omkring os. Vi sover ikke tornerose-søvn, og vi har ambitionen om at gøre Danmark til et foregangsland.

Og vi har meget at være stolte af: Danmark yder en stor indsats i det fredsbevarende og fredsskabende arbejde i de internationale brændpunkter. Vi spiller en nøglerolle i udviklingen i Østersøområdet. Vi går foran i bistanden til de allerfattigste lande i verden. Vi spiller en absolut førerrolle i den internationale miljøpolitik. Og vi har i de seneste år haft en økonomisk vækst, som placerer os i den internationale superliga.

Danmark deltager med andre ord meget aktivt i den internationale udvikling. Vi har en rolle at spille som forkæmper for de samme værdier, som det danske samfund bygger på. Men opgaven er stor: Halvdelen af verdens befolkning, 3 milliarder mennesker, lever for under 14 kr. om dagen.

De fleste danskere har det godt, og de fleste danskere har en rimelig velstand. Danmark er det land i Europa, som har mindst fattigdom. Men der er også danskere, der har brug for, at der gøres en ekstra indsats; der findes stadig svage grupper.

Men det er ikke kun et spørgsmål om penge, altså om at få en check en gang om måneden; det er også og måske i højere grad et spørgsmål om oplevelsen af at være med i et fællesskab og at være med i samfundet. Og Socialdemokratiet understreger, at der skal være plads til alle og brug for alle.

Når vi kigger ud over verden, kan vi se en række økonomier i krise: først Sydøstasien, siden Rusland og Latinamerika, og det er bekymrende og ikke uden betydning for Danmark, men den danske økonomi er grundlæggende sund. Vi er ikke desto mindre afhængige af omverdenen som et lille land med en meget stor samhandel.

Men Europa kan meget vel vise sig at være en rolig ø i et stormfuldt hav, og det er der meget der tyder på at det vil blive, hvis der ikke overreageres. Og i denne sammenhæng må

man huske på, at to tredjedele af den danske eksport netop går til EU, og at Danmark nu har fået en aftale om en tilknytning til euroen, en aftale, der giver stabilitet.

Men hvad er der så gået galt?

Ja, efter Murens fald oplevede vi en jubelop-timisme og en meget stærk tiltro til, at en global frihandel og en markedsøkonomi i de enkelte lande automatisk gav velstand og vækst i hele verden.

Teorien passer, men praksis viser, at mange af de lande, der har oplevet en blomstrende vækst, også har haft en række sygdomme: korruption og en lille gruppe mennesker, der benyttede egen politisk og økonomisk magt til personlig berigelse.

De kulturelle og demokratiske værdier, som markedsøkonomien også bygger på, kommer ikke af sig selv; de skal findes som en del af det politiske liv.

Vi må i denne situation have tillid til de internationale institutioner, som verdenssamfundet har udviklet, for der er ikke noget alternativ til internationalt økonomisk samarbejde.

Men som en anerkendt amerikansk økonom har sagt for nylig: Det varer noget, inden den globale kapitalisme vil genvinde sin aura af ufejlbarlighed.

Udfordringen for Danmark ved tærsklen til et nyt århundrede er at sikre et Danmark i en verdensomspændende konkurrence, hvor viden og kapital kan flyttes hurtigt over landegrænserne, og det stiller store krav til, hvordan vi indretter os politisk og økonomisk, og det stiller krav til alle danskere.

Vi er dygtige i Danmark, men de er også dygtige i resten af verden, for de lærer hurtigt, og de arbejder meget: En værftsarbejder i Korea arbejder mindst 44 timer om ugen og får 13.000 kr. om måneden for det.

Det kan og skal Danmark ikke konkurrere med. Vi skal derimod bl.a. arbejde ud fra den danske model på arbejdsmarkedet.

Og hvad er det så, der kendetegner den danske model?

Det er først og fremmest et stærkt samarbejde mellem regeringen, lønmodtagerne og arbejdsgiverne og mellem lederne og medarbejderne. Det er dét, der er det unikke.

Og i forrige uge så vi et eksempel på, at den danske model virker: Det var muligt for regeringen at indgå en trepartsaftale med arbejdsgiverne og lønmodtagerne om en ny fase i den aktive arbejdsmarkedspolitik.

For tredje gang siden regeringens tiltræden i 1993 laver vi en reform om arbejdsmarkedspolitikken. Vi skifter ikke spor, vi går videre i den samme bane, som blev lagt allerede i 1993. Det sikres, at de ledige kan komme endnu hurtigere i gang med job eller uddannelse, og med den nuværende ledighed på ca. 180.000 – en halvering sammenlignet med 1993 – er det største problem nu de mennesker, der har været ledige i alt for lang tid.

Vi skal derfor udnytte de gunstige vilkår til at skabe muligheder for alle, især for de mennesker, som trods den store beskæftigelsesfremgang endnu ikke er kommet i gang. Vi er i en fase nu, hvor der er brug for alle, såfremt de ambitiøse mål, regeringen har sat sig frem til år 2005, skal virkeliggøres, og det er vores aft.

Hovedelementerne i arbejdsmarkedsreformen er en endnu hurtigere aktivering af ledige i job eller uddannelse, en hurtigere og mere effektiv arbejdsformidling, hensyn til den enkelte, en stærkere indsats for de svage ledige, at akasserne får en mere aktiv rolle, og at virksomhederne får påtaget sig et større ansvar for aktiveringen af de ledige.

Derfor skal der nu også stilles krav til virksomhederne og til arbejdsmarkedet.

Udviklingen er på alle områder præget af, at regeringen har et sammenhængende program for sin politik, og det er en regering, som magter at få sin politik omsat i konkret lovgivning. Det er således gennem de seneste 5 år skabt resultater, der viser, at regeringen lever op til de løfter, der er givet, og det bliver vi ved med.

Det gælder også i spørgsmålet om velfærds-samfundets fremtid.

Debatten herom har bølget frem og tilbage i den senere tid, uden at noget nyt er tilføjet. Nogle har talt om en forsørgerkultur, andre om bestikkelse, men næsten alle med én fællesnævner: at der er en krise i velfærdssamfundet.

Noget drastisk må der gøres, siger man, hvis vi ikke alle sammen skal ende i det store sammenbrud. Og hvis bare børnechecken blev indkomstreguleret, ville alle problemer være løst, og hvis blot der blev gennemført en massiv udlicitering, ville alle problemer forsvinde pist væk.

Myterne trives, men perspektivet fortøner sig i det fjerne.

Men det er helheden i det fællesskab, vi kalder velfærdssamfundet, og ikke kun løsrevne brokker, der må være i fokus i diskussionen.

Den oprindelige tanke i den danske velfærdsmodel er, at alle borgere har lige ret til en række ydelser, der sikrer den enkelte tryghed i forhold til f.eks. sygdom, barsel og arbejdsløshed; ydelser, der giver den enkelte mulighed for udfoldelse som f.eks. lige adgang til uddannelse, og ydelser, der udjævner indkomsten over livsforløbet, f.eks. børnepenge, SU og folkepension – alt sammen finansieret solidarisk, nemlig over skatterne.

Systemerne, der kan sikre, at ydelserne bliver leveret, er sekundære og må hele tiden tilpasses de faktiske forhold, men samlet er rammen omkring fællesskabet med til at udvide friheden, trygheden og udfoldelsesmulighederne for den enkelte.

Der er stor opbakning til velfærdssamfundet fra danskerne. Det viser senest Finansministeriets store undersøgelse om danskernes syn på den offentlige sektor. Konklusionen er klar: Danskerne har gennemgående et godt forhold til den offentlige sektor, samtidig med at tilliden til de offentlige institutioner er blandt verdens største, og tilfredsheden med de ydelser, der leveres af det offentlige, er stor.

Men det er ikke ensbetydende med, at opbakningen er blind. Derfor skal velfærdssamfundet løbende tilpasses nye tider og nye krav, men det skal ske inden for en forståelsesramme, hvor fællesskabet har et ansvar for den enkelte, og hvor den enkelte har et ansvar for fællesskabet.

Det er åbenlyst, at velfærden afhænger af den produktion, som vi skaber sammen. Derfor kan vi ikke både få mere velfærd, flere penge til privatforbrug og mere fritid. Der skal prioriteres.

For Socialdemokratiet er forholdet mellem borgerne og det offentlige centralt. Borgere har rettigheder som brugere af offentlig service. Udviklingen af den offentlige sektor må ikke gøres til et spørgsmål om ejerskab, privat eller offentligt, og et spørgsmål om, at hvis vi bare gør det privat, er successen hjemme. Det er for primitivt. Borgeren får jo ikke flere rettigheder af at blive reduceret til at blive kaldt for en kunde.

Vi mener faktisk, at velfærdssamfundets kvalitet skal måles på borgernes rettigheder og kvaliteten af den service, borgerne oplever. Markedet kan ikke klare alt. Velfærdstanken om borgernes rettigheder og lige muligheder kræver fortsat, at politikerne er deres ansvar i forhold til markedet bevidst, så markedet fungerer til gavn for alle borgere og ikke kun til

gavn for de få. Det er jo netop også her, skillelinjerne går i dansk politik, hvis nogen ellers skulle være kommet i tvivl herom på det seneste. Ja, man kan fristes til at sige, at skillelinjerne i dansk politik er nøjagtig de samme skillelinjer, som findes ude i Europa:

På den ene side en strategi, der er baseret på at skabe større ulighed i samfundet, i England repræsenteret ved de konservative, i Tyskland ved CDU og i Danmark ved en række borgerlige partier. Hovedingredienserne er større lønspredning, f.eks. gennem nedsættelse af mindstelønnen, forringelse af overførselsindkomster, skattelettelser for erhvervsliv, landbrug og boligere, flere fradrag, privatisering og markering af en skarp grænse mellem, hvad der er offentligt, og hvad der er privat, svækkelse af fagforeningerne, fjernelse eller forringelse af orlovsordningerne, massiv forringelse af uddannelsesindsatsen specielt over for lavt uddannede og ledige, nedprioritering af investering i forskning og informationsteknologi.

Heroverfor står den socialdemokratiske strategi, der bygger på opkvalificering og dygtiggørelse, et gennemskueligt, retfærdigt skattesystem med få fradrag, fortsat lavere skat på arbejde, som vi sikrede med pinsepakken, et frugtbart samspil mellem det private og det offentlige, således at det kan være vanskeligt at definere, hvad der er offentligt, og hvad der er privat, et aktivt erhvervsliv på et bæredygtigt grundlag, gode muligheder for at uddanne sig, massive investeringer i uddannelse, en aktiv og forebyggende arbejdsmarkedspolitik.

Det er derfor også positivt, at der nu er enighed om de grundliggende elementer i arbejdsmarkedspolitikken. Jeg håber blot ikke, at denne enighed er taktisk bestemt. Det er det for vigtigt til.

Men arbejdsmarkedspolitikken er kun en af hjørnestenene i regeringens politik for at sikre fremtiden i Danmark og for danskerne. Den brede uddannelsesindsats er den anden hjørnesten. Vi ønsker flere i uddannelse, og der er kommet flere i uddannelse, og vi ønsker bedre uddannelse. Derfor skal alle uddannelser fra folkeskole til universitet evalueres regelmæssigt; kvaliteten skal være i top.

Målet må være, at stort set alle unge får en ungdomsuddannelse. Ungdomsuddannelserne skal derfor fremstå som ligeværdige. De tekniske erhvervsuddannelser skal gøres mere tiltrækkende. Der skal være flere muligheder for

ikkeboglege unge, og det skal være lettere og mere overskueligt at starte på uddannelserne.

Folkeskolens 10. klasse skal ikke afskaffes, for nogle har brug for et ekstra år til at pudse kundskaberne af, men 10. klasse skal målrettes mod at gøre de unge klar til en ungdomsuddannelse.

Voksen- og efteruddannelsen skal forbedres. Alle voksne skal fra tid til anden på skolebænken for at lære nyt. Det kræver, at alle uddannelsesinstitutioner tilbyder relevant efteruddannelse til færdiguddannede.

Vi skal også sikre, at alle kommer med, også de svage og marginaliserede grupper. Derfor spiller også daghøjskolerne en vigtig rolle i den samlede indsats inden for de rammer, der er fastlagt for deres virksomhed.

Endelig har vi nu muligheden for at skabe et mere rummeligt og blødere arbejdsmarked. Der er brug for alle, ligesom der også skal være plads til dem, der har eller har fået skavanker, ofte i deres arbejde. Selv med en aktiv arbejdsmiljøindsats gennem en årrække vil der stadig være mennesker, der bliver syge af deres arbejde; det være sig på krop eller sjæl. Det bedste ville være, at den arbejdsplads, hvor skaden er sket, tager hånd om det menneske, der er kommet til skade, gerne med bistand fra det offentlige.

Derfor er det da også glædeligt at se, at så mange virksomheder er engageret i arbejdspladsfastholdelse. Her trækkes der på den nære solidaritet på den enkelte arbejdsplads. Men denne indsats er ikke tilstrækkelig. Vi skal have en hurtig og effektiv indsats for alle, en tidlig indsats, således at permanent førtidspension ikke bliver situationen for alle med nedsat erhvervsevne.

Men velfærd handler om vore livsvilkår i bred forstand og ikke kun om kroner og øre. Det handler derfor også om et ordentligt miljø.

På miljøområdet er Danmark allerede et foregangsland; det gælder både indsatsen her i landet og i international sammenhæng, f.eks. den danske indsats på miljøområdet i den tredje verden.

Vi står fast ved målsætningen om, at CO₂-udledningen skal reduceres med 20 pct. frem til år 2005. Det kræver en indsats, hvor hele det danske samfund må være med i nedbringelsen af CO₂-udledningen. Det er positivt at kunne konstatere, at CO₂-udledningen er faldet i 1997 og forventes at falde i 1998, samtidig med at vi har oplevet et opsving. Det viser jo, at vores po-

litik har virket, for energiforbruget er jo tæt knyttet til den økonomiske aktivitet.

I Socialdemokratiet ser vi utålmodigt frem til, at Amsterdamtraktaten træder i kraft. Den giver os langt bedre mulighed for at gennemføre forbedringer for beskæftigelsen, miljøet, forbrugerbeskyttelsen og arbejdsmiljøet end nogen sinde før. Og jeg kan love, at Danmark og Socialdemokratiet vil være aktiv på den europæiske scene også i de kommende år.

En af de helt store udfordringer for EU de næste par år bliver udvidelsen. Den blev formelt sat på skinner i dette forår, og vi er nu forbi skåltalernes dage og skal i gang med at virkeliggøre det store projekt, som udvidelsen også er.

Befolkningerne i ansøgerlandene er utålmodige. De ønsker at være en del af det europæiske samarbejde, og de arbejder hårdt for at opfylde kravene. Vi skylder dem at arbejde lige så hårdt for at kunne holde tidsplanen. Det betyder, at der skal ske forandringer i landbruget og i strukturpolitikken; ændringer, der godt kan medføre færre overførsler til Danmark, men det er vi klar til.

Regeringskonferencen fik heller ikke forhandlet de institutionelle spørgsmål helt færdig, men vi er også klar til at få de spørgsmål løst hurtigt, så de ikke kommer til at forsinke udvidelsen.

Også nu er der behov for et stærkt dansk bidrag til det internationale samfunds opretholdelse af fred og sikkerhed. Som vi netop har været inde på under det tidligere punkt på dagsordenen her i dag, viser den seneste udvikling i Kosovo endnu en gang, at vi heller ikke i Europa kan tage disse ting for givet. Vi må drage flere konsekvenser af den alvorlige situation.

For det første giver udviklingen grund til at fokusere endnu stærkere på EU's udvidelse. Det bedste middel til at forebygge lignende kriser i andre dele af den tidligere Østblok er at knytte landene tæt i et forpligtende samarbejde, der stiller krav til beskyttelsen af demokrati, mindretal og menneskerettigheder, samtidig med at landene støttes i omstillingen af deres samfund. Amsterdamtraktaten giver ideelle forudsætninger for en sådan udvikling, og det er nu op til medlemslandene at fylde rammerne ud.

For det andet bliver vi nødt til at finde et nyt balancepunkt mellem hensynet til den nationale suverænitet og grundlæggende humanitære hensyn til civilbefolkningen i kriseramte områder. Socialdemokratiet er sig sit internationale

ansvar bevidst, også når det gælder om aktivt at sikre opretholdelse af fred og sikkerhed og en stærk indsats for menneskerettighederne overalt i verden.

I Socialdemokratiet hilser vi velkommen, at det samarbejdende folkestyre efter signalerne fra stort set alle sider i det politiske spektrum vil komme til at fungere fuldt ud i den kommende tid. Ja, der synes jo nærmest trængsel om at føre socialdemokratisk politik og politik til fordel for den lille mand. Men et er retorik, noget andet er konkret politik. Som Winston Churchill sagde engang: Der er mennesker, der skifter parti på grund af deres overbevisning, og så er der andre, der skifter overbevisning på grund af deres parti.

Vi ser spændt frem til, at de mange samarbejdstoner giver sig udtryk i konkrete politiske forslag og brede politiske løsninger. En klog mand har for længe siden sagt: Kortest og mest beklæmmende er deres liv, som glemmer fortiden, forsømmer nutiden og ængstes for fremtiden.

Jeg kan sige, at Socialdemokratiet glemmer ikke fortidens erfaringer i dansk politik, hverken vore egne eller andres, og vi er til stede i nutiden, viser rettidig omhu, holder vore løfter, og vi glæder os til fremtiden sammen med resten af Danmark.

Første næstformand (Birte Weiss):

Der er nu en række medlemmer, der har bedt om korte bemærkninger; de vil blive afviklet med tre ad gangen, hvorefter ordføreren får mulighed for at komme ind i debatten. Den første er hr. Holger K. Nielsen.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Når man hørte efter hr. Bukstis tale, så må man konstatere, at han ikke sagde ret meget om den nye arbejdsmarkedsreform, om trepartsaftalen. Og det forstår jeg sandelig godt.

Jeg forstår også godt, at han ikke sagde ret meget om de forringelser for de arbejdsløse, der er en konsekvens af den nye reform, for det må være pinligt for en socialdemokrat som hr. Buksti at skulle stå her og forsvare sådanne forringelser.

Det må vel også vække til eftertanke, at der blandt fagbevægelsens menige medlemmer er en stigende modstand imod de forringelser, som regeringen lægger op til, hvor stadig flere

forbund nu melder fra. SiD gjorde det i går, flere forbund har meddelt her i formiddag, at de også overvejer deres støtte til trepartsaftalen. Det må da vække til eftertanke hos en socialdemokratisk ordfører som hr. Buksti.

Der er en ting, som jeg synes er interessant i det her. Det var ikke noget, der var med i hr. Bukstis tale, men det bliver sagt i hvert fald af socialdemokrater, at der er mange positive ting i den nye arbejdsmarkedsreform, f.eks. at der er bedre tilbud og flere jobmuligheder. Men hvad nu, hvis den forudsætning ikke holder stik? Hvad nu, hvis den internationale nedgang kommer til at ramme beskæftigelsen i Danmark negativt? Hvad nu, hvis regeringen ikke kan leve op til forudsætningen om at skabe flere job, flere aktiveringsmuligheder, falder forudsætningen for den socialdemokratiske støtte til reformen så på gulvet? Det vil jeg godt have et svar på.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg kan ikke skjule, at det er med stor bekymring, SF har fulgt regeringens signaler i arbejdsmarkedspolitikken og socialpolitikken her på det seneste.

Hvis det, man lægger den reelle vægt på, er fremrykkede tilbud, bedre tilbud, gode jobmuligheder, uddannelsesmuligheder, så støtter SF det selvfølgelig fuldt ud, men vi er bange for, at der under dagsordenen gemmer sig nogle ret brutale nedskæringer over for de arbejdsløse – specielt når den radikale samarbejdspartner begynder at udtale sig. Man kan se den radikale arbejdsmarkedsordfører udtale sig i Børsen den 7. oktober, hvor der om den model, som man har fremlagt for at omberegne dagpengene, siges:

»Den endelige model ligger endnu ikke fast, men princippet er ifølge Anders Samuelsen, at dagpengeydelsen hvert år skal falde, fordi den beregnes af et stadigt mindre beløb.«

Princippet er altså, at dagpengeydelsen hvert år skal falde.

Det har jeg brug for et meget klart dementi af fra den socialdemokratiske regerings side. Det er ikke bare noget med, at nu må vi vente og se, til lovforslaget kommer. Det her er et brutalt angreb på de arbejdsløse, hvis det reelt er regeringens politik, at dagpengene skal falde år for år for år. Så lad os få et fuldstændig klart dementi i dag.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg skal også holde mig til dagpengereformen og stille to meget enkle spørgsmål.

Punkt 1: Hvordan hjælper det ledige i arbejde at afkorte dagpengeperioden og true ældre ledige med udsmidning af dagpengesystemet?

Punkt 2: Er Socialdemokratiet og regeringen enige med LO-formand Hans Jensens udsagn om, at forudsætningen for aftalen om dagpengereformen fortsat er faldende ledighed?

Kan vi få to klare svar på disse enkle spørgsmål?

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg synes, det er imponerende, når det er sådan, at man, når man diskuterer arbejdsmarkedsreformen eller den aftale, der er, er i stand til at diskutere den meget konkret på nogle forslag, som slet ikke findes.

Jeg har opfattet det sådan, at det, som hr. Holger K. Nielsen spurgte til, var de massive forringelser. Jeg mangler at få at vide: Hvor er de massive forringelser?

Efter Socialdemokratiets mening er der ikke tale om forringelser. Der er ikke lagt op til en nedsættelse af dagpenge niveauet; det er også sagt til hr. Jes Lunde. Det, den radikale ordfører siger på det her område, må stå for den radikale ordførers egen regning.

Statsministeren sagde i sin tale her til Folketinget, at det, det går ud på, er, at det skal ske i kontakt med parterne, at niveauet for dagpengene skal ikke forringes, og at man i øvrigt skal undersøge de fordelingsmæssige effekter.

Hvis det er sådan, at man sætter sig ind i, hvad det går ud på, så vil man også kunne se, at den reaktion, der er kommet fra flere forbund, er kommet på et forkert grundlag, og det, der står i dagbladet Politiken i dag, sågar på lederpladsen, viser, at dagbladet Politiken ikke er i stand til at læse indenad, eller også har de oplysninger, som vi i hvert fald ikke har.

Det, det går ud på, er jo, at det skal ses i sammenhæng med den aktiveringsreform, som ligger, som betyder, at folk på lavere løn faktisk kommer hurtigere op på ydelserne, fordi det kun er det første år, det handler om. Det, som man så overvejer, er, at man i den periode kan vælge at få det regnet ud på det bedste af de 2 tidligere år, medens det i aktiveringsperioden er sådan, at det er på maksimale dagpenge.

Derfor er ræsonnementet grundlæggende forkert.

Det skulle så også være et dementi, som jeg håber at hr. Jes Lunde vil tage for pålydende, nemlig et dementi af, at princippet er, at dagpengene skal falde. Det er ikke princippet. Princippet er, at dagpengene ikke skal falde.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Da den socialdemokratiske ledede regering kom til i 1993, var der et overskud på betalingsbalancen på 30 mia. kr. Nu har vi fået en rapport, der viser, at man for indeværende år venter et underskud på betalingsbalancen på 10 mia. kr., altså en forringelse over 5 år på 40 mia. kr., og det er vel ikke et udtryk for en opfyldelse af regeringens løfte.

Jeg vil spørge hr. Jacob Buksti, om han sammen med mig vil bede regeringen, enten dens finansminister eller økonomiminister, om at gøre rede for, hvorfor betalingsbalancen er blevet forringet så voldsomt.

Endnu for 2-3 dage siden var det officielle skøn fra regeringens side, at vi i år ville komme ud med et beskedent overskud på betalingsbalancen, nemlig på 1 mia. kr. Så kommer regeringens økonomiske oversigt i går og siger: Desværre, det bliver et minus, det bliver et underskud på 7 mia. kr. Så går der en time, og så korrigerer regeringen det og siger, at det ikke bliver et underskud på 7 mia. kr., men på 10 mia. kr.

Synes hr. Jacob Buksti ikke, at vi sammen skal bede økonomiministeren eller finansministeren om en forklaring?

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Danmark er ikke længere noget puslingeland, der hygger sig i smug, sagde hr. Buksti. Ja, forleden dag, da jeg læste Mandag Morgen, hvor hr. Buksti varslede en snarlig folkeafstemning om ØMU'en, blev jeg glad. Det er selvfølgelig glædeligt, at hr. Buksti på den måde er blevet klogere, siden han for bare få uger siden, nemlig den 8. september i år, forsøgte at gøre sig morsom over Venstres finansordfører, hr. Thor Pedersens, bemærkninger om den internationale økonomiske krise, hvor hr. Buksti påstod, at når der blev spekuleret mod kronen, ja, så var det ene og alene, fordi valutaspekulanterne ikke kunne kende forskel på den norske og den danske valuta.

Hr. Bukstis udtalelser til Mandag Morgen får mig til at spørge, om hr. Buksti med sin varseling af en snarlig folkeafstemning taler på vegne af en samlet regering eller blot på vegne af hr. Buksti. For kun ved at gå i spidsen for en kampagne for en folkeafstemning om dansk medlemskab af ØMU'en kan hr. Buksti overbevise mig om, at Danmark ikke længere er et puslingeland, der hygger sig i smug.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg kan forstå, at hr. Jacob Bukstis toneleje steg en smule, da vi kom til at diskutere arbejdsmarkedsreform. Jeg kan godt forstå, at han meget indigneret blev vred på hr. Jes Lunde, fordi han stillede nogle præcise spørgsmål til det nye initiativ omkring arbejdsmarkedsreformen.

Jeg synes, at det er et meget interessant spørgsmål, måske ikke så meget, hvad hr. Anders Samuelsen har sagt, men hvad statsministeren har sagt, og hvad arbejdsministeren har sagt.

I åbningsstalen fremgår det, at de nye dagpengeregler skal bygge på en årsopgørelse af den faktiske arbejdsindkomst, og det er jo for så vidt reelt nok, men når så arbejdsministeren over for offentligheden skal gøre rede for, hvad det betyder, så siger arbejdsministeren, at det er et udtryk for, at man skal beregne dagpenge på grundlag af et levestandardniveau, og det er nøjagtig det samme, som hr. Anders Samuelsen har givet udtryk for.

Derfor er det da ret interessant at vide, hvad det er, regeringen ønsker. Er det at stå fast på, at man vil forenkle dagpengesystemet, uden at det medfører forringelser, så er SF naturligvis med, men er det et udtryk for, at man skal have et gradvis lavere dagpengeniveau, så er det uden os.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Blot dette til det sidste, som jeg faktisk mener at jeg svarede på før, men jeg kan da godt gentage det: Det, man arbejder ud fra, som man jo så skal forhandle med arbejdsmarkedets parter, er en model, som dels netop skal forhandles i kontakt med arbejdsmarkedets parter, dels skal sikre, at der ikke sker en forringelse af niveauet, og at man gennemfører de fordelingsmæssige virkninger, og her er det sådan, at det drejer sig om det første år. Det, man så i givet fald kan vælge imellem dér, er det bedste af de 2 fore-

gående. Når man kommer på aktivering, og det er det hele øvelsen går ud på, er der faktisk ret mange, som stiger.

Hr. Frank Dahlgaard er meget optaget af betalingsbalancen, og tænk en gang, jeg var meget, meget overrasket over at få stillet det spørgsmål. Det kunne jeg slet ikke have regnet ud at jeg ville få, så derfor har jeg medbragt en kopi af en kronik fra Politiken den 28. september, som jeg ved er uddelt som bilag til Finansudvalget. Det kan være, at hr. Frank Dahlgaard ligefrem selv har set den. Den 28. september 1998 skriver de to vismænd, Niels Kjærgaard og Per Birk Sørensen, og der står allerøverst:

»Ingen grund til panik skriver to af de økonomiske vismænd: Betalingsbalancen er ikke så væsentlig en økonomisk indikator, som mange vil gøre den til.«

Sådan er der så mange gode citater rundt omkring. Jeg skal bare tage et, som kommer lidt senere:

»Men i økonomi får man aldrig noget gratis. Og præcis i den nuværende konjunktursituation, hvor væksten i bedste fald er ved at flade ud, vil yderligere stramminger af den økonomiske politik meget let føre til, at arbejdsløsheden igen begynder at stige.«

Endelig til sidst siger de så:

»Det er i princippet ingen kunst at frembringe et overskud på betalingsbalancen, hvis man ser stort på, om det sker ved at sætte opsparingen op eller investeringerne ned, eller hvis man ser stort på beskæftigelsen.«

Derfor er der sådan set ingen kunst i, at Venstre og De Konservative tidligere kunne have et stort betalingsbalanceoverskud, når man havde 380.000 arbejdsløse.

Denne regering har satset på at skaffe folk i arbejde, og vi har faktisk været i stand til at kunne fastholde en balance på betalingsbalancen indtil nu. Og det er jo interessant, at hvis det var sådan, at det ikke havde været regnvejrs i Norge og Sverige, så var det gået meget bedre, for så havde de stadig væk importeret så meget strøm, at der havde været overskud.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Tju-vej, hvor det går godt i Danmark. Sådan prøver hr. Jacob Buksti at fremstille situationen. Hr. Buksti kunne også have sagt: Jeg vil ikke høre, jeg vil ikke se, lad mig være i fred med mine dejlige socialdemokratiske drømme; bland jer udenom.

Men virkeligheden er jo, at en global krise banker på døren. Mange danske virksomheder er hårdt presset. De første fyringsrunder er sendt afsted, konkurrenceevnen lider, og vi har uafbrudt tabt markedsandele, siden Nyrupregeringen kom til i 1993. Jeg hørte ikke et eneste sted det mindste fra den socialdemokratiske ordfører om, hvad man har tænkt sig at gøre for at ruste dansk økonomi, ruste vores virksomheder til den virkelighed, de står i ude på verdensmarkedet. Det er det ene.

Det andet, jeg savnede meldinger om, er, hvad Socialdemokratiet egentlig har tænkt sig at gøre ved de lange ventetider, som patienter med alvorlige sygdomme bliver henvist til. Vi har hørt den ene socialdemokrat efter den anden med statsministeren i spidsen fortælle om, hvor vigtigt det er, at der nu gøres noget ved de lange ventetider. Foreløbig har man kun givet os tilsagn om at registrere ventetiderne. Hvad med en behandlingsgaranti? Vil hr. Jacob Buksti give mig håndslag på, at vi under de forestående finanslovforhandlinger i fællesskab kan etablere en behandlingsgaranti for de patienter, som i dag bare bliver henvist til en venteliste?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Hr. Jacob Buksti sagde, at en af hovedhjørnestenene var arbejdsmarkedsreform, en anden var uddannelsesindsats. Der blev brugt meget tid på at forklare og bortforklare det omkring arbejdsmarkedsreformen – det gjorde statsministeren også i sin tale – men uddannelsesindsatsen, ja, den fylder en side i statsministerens åbningstale. Så står der noget om erhvervsuddannelsesreformer, som er fornuftige, men hvad er der ellers? Der sker jo rent faktisk nedskæringer i finansloven i uddannelsesindsatsen, i form af at taxameteret ikke følger med i forhold til pris- og lønudviklingen. Det er da ikke at satse på uddannelsesindsatsen.

Det andet, jeg i den forbindelse vil spørge efter, er, hvordan hr. Buksti har det med al den diskussion om, at nu skal vi have kvalitet i uddannelserne, nu skal unge mennesker igennem deres uddannelser og alt det dér så hurtigt som muligt. Sætter hr. Buksti og Socialdemokratiet lighedstegn mellem hurtighed igennem uddannelse og kvalitet i uddannelse?

Jeg ved ikke, hvor lang tid hr. Buksti har været om sin uddannelse, men jeg ved i hvert fald, at regeringens gennemsnit er meget flot, nemlig 9 år fra deres studentereksamen til de afslutten-

de eksaminer. Det er jo flot. Statsministeren rammer lige præcis gennemsnittet.

Hvad har hr. Buksti af kommentarer til dette med kvalitet i uddannelserne? Er det det samme som effektivitet?

(Kort bemærkning).

Kristian Jensen (V):

Det er jo sjovt, at når det går godt for betalingsbalancen, så er det et vigtigt mål for regeringen, og når det går skidt, så er det slet ikke noget, der er værd at tale om. Så det vil jeg heller ikke gøre længere, for det var et andet ord, der fik mig på talerstolen.

I hr. Jacob Bukstis version af verdensopfattelsen er IT noget, som den borgerlige side af Folketinget vil skære ned på, men ikke noget, som han selv eller statsministeren for den sags skyld nævnte med et ord.

Det er jo pudsigt, for Bill Clinton har gjort det, Tony Blair har gjort det, og derfor er det overraskende, at Poul Nyrup Rasmussen ikke allerede har gjort det og heller ikke i denne åbningstale gjorde det, nemlig lagde vægt på, at den offentlige sektor, at dansk erhvervsliv og privatpersonerne er klar til det årsskifte, der kommer om ca. halvandet år, nemlig med årsskiftet 1999-2000. Og nu har ej heller hr. Jacob Buksti nævnt hverken informationsteknologien og dens visioner eller edb-problemerne ved år-tusindskiftet.

Jeg tror på, at vores opgave i Folketinget er at sørge for, at alle er informeret om problemet i tide og får en reel mulighed for og en reel tid til at rette problemerne. Og det vil også være vigtigt, hvis vi gjorde opmærksom på det fra denne talerstol.

Så jeg vil gerne spørge den socialdemokratiske ordfører, om Socialdemokratiet har visioner på IT-området, hvad angår brug af dankort og kryptoner over Internettet.

Første næstformand (Birte Weiss):

Det vrimler med korte bemærkninger, og jeg vil lige nævne, hvem der har bedt om ordet: Fru Jette Gottlieb, fru Pernille Sams, hr. Villy Søvn-dal, fru Pia Kjærsgaard, fru Pernille Frahm, hr. Peter Skaarup, hr. Thorkild B. Fransgaard, hr. Ole M. Nielsen, hr. Christian H. Hansen, hr. Frank Aaen, hr. Jes Lunde, hr. Frank Dahlgaard, fru Gitte Seeberg, hr. Thulesen Dahl, hr. Holger K. Nielsen, fru Ulla Tørnæs.

Og så er det hr. Jacob Buksti.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Ja, jeg kan forstå, at vi skal have en dag ud af det.

Men jeg vil da bare sige til dem, som har interesseret sig for betalingsbalancen og uoverensstemmelsen mellem Økonomiministeriets og Danmarks Statistiks skøn, at man skal bare være klar over, at det jo ikke er en justering fra Danmarks Statistiks side, som er større end den, der er sket fra Økonomiministeriets. Faktisk var det sådan, at Danmarks Statistik gav et skøn i oktober, som sagde minus 7 mia. kr., og det, de nu har ændret det til, er altså 3 mia. kr. mere. De er altså ikke så pessimistiske, som økonomiministeren er, så hun gør sig virkelig umage i sit radikale sind.

Endelig vil jeg sige, at det jo er sådan, at det, vi også kan læse i Børsen i dag, er, at alle eksperter mener, at finanskrisen så småt er ved at klinge af.

Så spørger fru Pia Christmas-Møller, hvad regeringen har tænkt sig at gøre for virksomhederne. Ja, vi har bl.a. tænkt os at gøre det, at den arbejdsmarkedsreform, som vi skal have gennemført, skal fjerne flaskehalse og dermed fjerne lønpresset, så det er sådan, at vi ikke får lønstigninger her i landet.

Så er der ventelisterne. Jeg tror, at fru Pia Christmas-Møller må medgive, at under den her regering er der faktisk sket en større indsats på det her område, end der er sket under 10 års borgerligt styre forud.

Til hr. Aage Frandsen skal jeg bare sige, at jeg faktisk gennemførte min uddannelse 1 år hurtigere end normeret. Jeg ved ikke, om det er gået ud over kvaliteten; det kan jo være, at det er det. Jeg har ikke nogen som helst tro på, at en hurtig uddannelse giver en bedre kvalitet og en langsom giver en dårligere kvalitet, hvis det ellers kan trøste hr. Aage Frandsen.

Endelig vil jeg sige til hr. Kristian Jensen, at uanset hvad Bill Clinton og Tony Blair gør, så er det sådan, at det for nylic, så sent som i går, er blevet oplyst over for Finansudvalget, at samtlige ministre mener at have styr på år 2000-problemet.

Første næstformand (Birte Weiss):

Så er det fru Jette Gottlieb. Og jeg vil godt allerede nu gøre opmærksom på, at det er hensigten at lukke for yderligere korte bemærkninger, så at vi kan komme videre i ordførrækken.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil gerne vende tilbage til arbejdsmarkedspolitikken. Hr. Buksti sagde ganske rigtigt ikke så meget i selve indledningen, men der er jo siden kommet en del frem. Det, han forsøgte, var at betone noget positivt, og det kan jeg sådan set godt forstå.

Jeg vil så godt spørge meget konkret. Der blev sagt, at det vigtige i denne såkaldte arbejdsmarkedsreform er, at vi kommer hurtigere i gang, og at ingen arbejdsløse skal gå ledig alt for længe. Men der er jo intet i det hidtidige regelværk, der har hindret, at folk kunne få tilbud tidligere. Det har kun de økonomiske begrænsninger, så det er altså et narrespil at sige, at det positive i denne reform er, at man fremrykker indsatsen.

Det andet narreværk er, når man siger: Vi vil lave en stærkere indsats for de svage ledige. Hvad er det? Hvor er det? På hvilken måde? Hvad er det konkrete?

Jeg kan oplyse, at da vi havde finanslovforhandlinger i efteråret 1996, vedtog vi noget ganske konkret. Da afsatte vi et konkret antal millioner kroner til at sikre, at en bestemt gruppe af ledige, der havde svært ved at få lærepladser, nemlig indvandrerunge, fik støtte til at komme i gang, og det var konkret, der var nogle muligheder. Men hvor ligger der noget konkret i at sige sætningen: »En stærkere indsats for de svage ledige«?

Og så hører man her til sidst, og det er jo så lidt afslørende, hr. Jacob Buksti sige, når han skal svare De Konservative: Det er rigtigt, hvad vi gør for erhvervslivet, det er det, man kan læse i arbejdsmarkedsindsatsen. Helt rigtigt. Det, som arbejdsmarkedsindsatsen har til formål, er at støtte erhvervslivet.

Første næstformand (Birte Weiss):

For samtlige korte bemærkninger er taletiden ét minut.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Jeg vil gerne spørge til den socialdemokratiske politik over for vores erhvervsliv.

I hvert eneste af Nyrupregeringens år har regeringen maltrakteret de danske virksomheder. Langsomt, men sikkert, har man udhulet deres konkurrencekraft hvert år helt minutiøst. Hvert år har regeringen opfundet og pålagt vores danske virksomheder nye omkostninger. Hvert

år har regeringen opfundet og pålagt dem nye administrative omkostninger. Hvert år er vores internationale konkurrenceevne forringet, og hvert år har vi mistet markedsandele.

Derfor er overskuddet på betalingsbalancen selvfølgelig også opbrugt, misbrugt og gået i rødt. Når vore virksomheder stækkes og eksportindtægterne derfor svigter, må det jo gå sådan. Det har under hele forløbet været let at se, hvor det bar hen, og det er logik for burhøns, for regeringen har svigtet vore virksomheder på det allergrøveste.

Vi har sagt det hvert eneste år, og hvert eneste år har vi stillet forslag om kraftige erhvervsforbedringer, men regeringen har valgt at vende det bedreviddende og det døde øre til både virksomhederne og til os, har nedstemt og undsagt vores forslag og bildt befolkningen ind, at vi kan tillade os at blæse på vores virksomheds konkurrenceevne. Men det kan intet land, vil jeg sige til hr. Buksti, og slet ikke et land med store ambitioner om social velfærd.

Nu ville jeg have sagt flere andre ting . . .

Første næstformand (Birte Weiss):

Taletiden er slut.

Pernille Sams (KF):

Taletiden er slut, men jeg vil gerne spørge den socialdemokratiske ordfører: Hvad skal der til for at råbe Socialdemokraterne op? Hvor galt skal det gå, inden Socialdemokraterne vågner op?

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg skal lige gøre opmærksom på, at spørgsmål også bliver indregnet i taletiden.

Så er det hr. Villy Søvndal.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Der forekom mig at være et sted, hvor der virkelig var begejstring i hr. Bukstis stemme, virkelig sådan gammeldags begejstring, og det var, da han talte om skellet mellem højre og venstre, der trækker sit spor igennem Europa.

Hr. Jacob Buksti og jeg deler det ideal, også det teoretiske forsvar for velfærdsstaten, men det er man så nødt til at sammenholde med virkeligheden, som den ser ud. Hvordan synes hr. Jacob Buksti, at virkeligheden ser ud i øjeblikket?

Jeg tænker på, at de stramme kommuneaftaler gør, at stort set hver kommune er i oprør,

fordi man skærer på daginstitutioner, så det brager. Jeg tænker på, at stort set hver eneste kommune oplever kraftige beskæringer på ældreområdet på grund af de stramme aftaler, som regeringen har indgået med kommunerne.

Sidste år lavede vi en forbedring af aftalerne på hjemmehjælpsområdet. Vil regeringen igen i år være med til at forbedre på disse meget ømme velfærdsområder, når vi taler børn og gamle? For ellers tror jeg, hr. Buksti skal huske, at det allerede var Storm P., der advarede om, at det krævede en meget høj moral, hvis man skulle sælge elastik i metermål.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Til fru Jette Gottlieb. Det er jo rigtigt, at der ikke er noget i de hidtidige systemer, der har hindret, at folk kommer hurtigere i gang. Man kan lave alt under det hidtidige system.

Problemet er jo, om man har noget specielt incitament til det, om det er sådan, at man gearer systemerne til at gøre det, og derfor kan man ikke sammenligne med, hvordan det har været hidtil. Det er derfor, vi laver det om. For hvis det var sådan, at vi bare kunne gøre, som vi hidtil har gjort, var der ingen grund til at lave det om. Det er sådan set logik.

Derfor kan man tro på, om der kommer noget ud af det her eller ej. Det tror vi på, bl.a. fordi arbejdsgiverne med denne trepartsaftale nu har et ansvar, som de ikke tidligere har haft. Den stærkere indsats for de svage ledige er præcis, at man satser ressourcerne over for dem, at man netop sætter pres på virksomhederne og stiller krav til arbejdsgiverne om, at der faktisk er job. Det er jo det, der er det absurde i diskussionen, også om de ældre ledige, om der er arbejdspladser, og det er det, som vi satser på, at der skal være.

Og så til fru Pernille Sams. Det synes jeg simpelt hen er gribende. Tænk sig engang, at det overhovedet kan lade sig gøre at drive virksomhed i Danmark, at det ikke er sådan, at de alle sammen er flygtet uden for lands lov og ret, var jeg lige ved at sige, uden for grænserne.

Når man tænker på, at vi har haft store aktiestigninger, når det er sådan, at man har den højeste beskæftigelse i noget land overhovedet, hvordan og hvorledes hænger det så sammen?

Ja, det kan være, det hænger sammen på den måde, som det også er beskrevet i den udmærkede kronik fra den 28. september af de to vismænd, hvori der står: »Endvidere har erhvervs-

livets indtjening før skat generelt været meget høj de seneste år«.

Det kan godt være, at det har været galt, men det har åbenbart været tilpas lukrativt til, at indtjeningen har været så høj, at man ikke har haft det bedre nogen sinde.

Og endelig til hr. Villy Søvnald med de stramme kommuneaftaler. Det eneste, der er at sige dertil, er, at det er aftaler, der er indgået frivilligt af kommunerne, og derfor er det altså ansvarsforflygtigelse, når kommunerne kommer og siger, at nu har de ikke råd.

Jamen så må vi afskaffe det kommunale selvstyre. Hvis det er sådan, at man skal have kommunalt selvstyre, og man hver gang der er problemer, lægger aben ind til os, hvis det er sådan, at jeg skal stå med den, vil jeg da også være med til at bestemme, hvad de skal lave. Og så er det klart, at så er konsekvensen, som hr. Villy Søvnald siger, at så må vi til at fortælle dem, hvad normerne for ældrepleje osv. skal være, hvis de ikke selv kan finde ud af det.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Hr. Jacob Buksti sagde i sin ordførertale, at der var stor opbakning til velfærdssamfundet fra danskernes side. Det er der slet, slet ingen tvivl om, men der er også en meget, meget stor forventning fra danskernes side om, at velfærdssamfundet skal fungere, og det synes jeg ikke, hr. Buksti kom så meget ind på.

Hvad med det, som statsministeren var inde på i sin åbningstale, om en udvidet ordning for det frie sygehusvalg, en ventelistegaranti?

Hvad vil regeringen konkret fremkomme med i denne samling? Når hr. eller fru Jensen, som står foran en hofteoperation, og hvor vedkommende har fået at vide, at nu varer det altså bare 12 måneder, og hvor hr. og fru Jensen kan være 80-85 år, men stadig væk er der 12 måneders ventetid, kan regeringen så garantere de mennesker, at det ikke skal være tilfældet, at nu kommer folk på hospitalet og får afhjulpet deres lidelser? Vil regeringen give en garanti for det?

Jeg synes, der er meget, meget lidt konkret i det, til trods for at sommerens debat meget har gået på sygehusenes ventelister.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Hr. Jacob Buksti sagde, at der var trængsel om at føre socialdemokratisk politik; man kunne

næsten ikke komme til. Kunne det tænkes, at Socialdemokratiet er så hastigt på ryk til højre, at man snart ikke kan genkende borgerlig politik mere, når man ser den?

Her tænker jeg på noget, som hr. Jacob Buksti ikke sagde i sin ordførertale. Vi hørte ikke noget om den omlægning, som det blev kaldt, af boligstøtten, der står for døren, en omlægning, som nu, hvis man skal tro på, hvad medierne siger, viser sig at betyde, at der skal beskæres 750 mio. kr. på boligstøtten, heraf en halv milliard kroner alene på boligydelsen, altså pensionisternes boligtilskud.

Folk er blevet skræmt fra vid og sans på grund af disse udmeldinger, og vi trænger til at få noget klarhed over, hvad det er, man har planer om. Kan vi få en garanti for, at ingen af disse omlægninger vil ramme de svageste stillede? Kan vi få en garanti for, at ingen folkepensionister med folkepensionen alene vil blive ramt af disse omlægninger? Det vil jeg gerne bede Socialdemokratiets ordfører om at komme herop og garantere os.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Noget af det, der optager sindene allermest ude på arbejdspladserne og i virksomhederne i øjeblikket, er de fyringsrunder, som vi desværre har set i en række virksomheder inden for de sidste 14 dages tid.

Man kan diskutere årsagerne. De fleste mener, at Asienkrisen og krisen i Rusland spiller en stor rolle. På den baggrund virker det, som om regeringen burde komme med nogle initiativer og burde komme med nogle meldinger her i dag. Her synes jeg godt, man kan savne nogle konkrete, aktive handlinger fra regeringen, der tager højde for, at danske virksomheder i øjeblikket må fyre folk på grund af den krise, som vi oplever.

Regeringen burde her i dag kunne give et svar på, om det er pinsepakken, man vil lempe eller stramme yderligere op på. Har man tænkt sig at forbedre konkurrenceevnen i den kommende tid, eller har man tænkt sig at forbedre betalingsbalancetallene, således at vi kan prøve at komme ud af denne krise, som også nu rammer danske virksomheder?

Derfor vil jeg spørge hr. Jacob Buksti, om han her fra talerstolen i dag kan give regeringens bud på, om der kommer nogle konkrete handlinger, eller om regeringen fortsat sidder og bruger de korslagte armes politik.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Til fru Pia Kjærsgaard om forventningerne til det fri sygehusvalg og til ventelistegaranti. Sådan som jeg har forstået det, er det netop noget af det, som regeringen vil komme med udspil om, så her må fru Pia Kjærsgaard styre sin nysgerrighed til det tidspunkt.

Til fru Pernille Frahm. Hvor der er trængsel om at føre S-politik, kan det være, man skal bruge sine albuer en gang imellem for at komme til.

Så var der omlægningen af boligstøtten. Det er lidt en uskik, at vi diskuterer forslag i medierne, før de overhovedet er fremsat. Det forslag om boligstøtte, der er diskuteret så heftigt, er mig bekendt først blevet færdigforhandlet i nat. Tilsvarende er der en anden historie i medierne i dag om førtidspensionister. Det forslag er mig bekendt ikke engang forhandlet færdigt, men det bruges alt sammen til at skabe et billede af, at Socialdemokratiet ligger hinsides til højre for Dansk Folkeparti, eller hvor der nu måtte være.

Sådan er verdensbilledet ikke, og jeg kan godt sige, at det, der ligger i det med hensyn til en omlægning af boligstøtten over fem år, er, at man skal dæmpe udgifterne. Det er rigtigt, at det faktisk er sådan, at en almindelig folkepensionist i ældrebolig typisk med en indkomst på 95.000-100.000 kr. faktisk får en gevinst, og systemet gøres desuden bedre for enlige mødre.

Og så til hr. Peter Skaarup. Det er sådan, at der ikke er noget, der tyder på, at der sker et fald i beskæftigelsen. Det, der regnes med næste år, er, at beskæftigelsen vil vokse, og at den vil vokse også året efter. Det, som vi har med at gøre, er, at der er en række virksomheder, som, fordi de har deres eksport koncentreret på de markeder, som nu er ramt – Rusland, Sydøstasien osv. – har et problem, og det må man så håndtere inden for de systemer, vi har. Men man skal altså huske på, at Ruslands økonomi ikke fylder mere på verdenskortet end Holland, og at 66 pct. af den samlede danske eksport går til EU, mens det kun er knap 2 pct., der går til Rusland.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Fransgaard (FP):

Statsministerens åbningstale var ikke den store inspiration, især ikke for dansk erhvervsliv. Der var ikke ét ord om det største problem, som dansk erhvervsliv og dermed hele Danmark står over for, nemlig at konkurrenceevnen for

de eksporterende erhverv er ødelagt, og at det dermed vil gå ud over velfærdssamfundet.

Det er regeringen, der har ansvaret. Den har inden for de sidste fem år lidt efter lidt pålagt erhvervslivet den ene byrde efter den anden, og dermed står erhvervslivet og i særdeleshed de eksporterende erhverv nu i den situation, at de ikke længere kan konkurrere.

Det er nævnt her fra talerstolen, at det i særdeleshed drejer sig om de eksporterende erhverv, der sælger til Rusland og til Sydøstasien. Det er også til dels rigtigt, men den rigtige sandhed er, at konkurrenceevnen er svækket så meget, at det er over hele verden, der er problemer, og derfor er det mig uforståeligt, at det ikke er nævnt med ét eneste ord i statsministerens tale.

Jeg vil gerne høre – hvis det er muligt, at ordføreren fra Socialdemokratiet kan svare på det – hvilke initiativer regeringen har i ærmet, når de sandheder her vil vise sig, for de vil vise sig meget hurtigt. Det er noget, som ikke bare erhvervslivet venter på. Jeg tror også, at befolkningen er klar over, hvor det bærer hen.

Første næstformand (Birte Weiss):

Den røde lampe betyder, at taletiden er slut, og når formanden rejser sig truende, så er den rigtig slut.

Så er det hr. Ole M. Nielsen.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Da vi så trepartskonklusionerne her først på ugen og hørte arbejdsministeren, udtalte Kristeligt Folkeparti, at forliget manglede det menneskelige ansigt. Det blev ikke bedre, da vi hørte statsministerens tale i forgårs. Begge ministre siger, at nu er der brug for alle. Det må jo betyde, at dem, der ikke kan finde et job, må der være noget i vejen med, eller også udnytter de systemet.

Det er ikke den fornemmelse, de har, dem, der er reelt arbejdssøgende. Der er jo ikke meget sjov ved at være ledig HK'er eller økonom på Lolland-Falster, og der så mangler svejsere i Vestjylland eller elektronikingeniører i Aalborg. Det giver ikke arbejde til HK'ere.

Kristeligt Folkeparti ønsker også, at ledige skal hurtigere aktiveres, uddannes og have job, men der findes ikke antydninger i oplægget af, hvordan arbejdsformidlingen skal løfte den opgave, som de ikke har kunnet løfte indtil nu med nogle længere terminer. Det er derfor, vi

siger, at forliget mangler et menneskeligt ansigt. Man sparker til dem, som reelt søger job.

Man skal ikke kunne vælge at gå på dagpenge. Dagpenge er et sikkerhedsnet, indtil man får et nyt job. Hvis systemet fungerer, er det fuldstændig lige meget, om ledighedsperioden er fire, fem eller for den sags skyld ti år. Hvis systemet fungerer, er man i arbejde, længe før den frist er udløbet, og hvis systemet ikke fungerer, er dagpengesystemet samfundets erstatning til den ledige.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Hr. Jacob Buksti var rundt omkring mange forskellige ting heroppe, men jeg synes, der manglede noget til gode, gamle danske, stolte erhverv, nemlig fiskeri og landbrug. Der er blevet trukket rigtig mange restriktioner, både bureaukratiske og økonomiske, ned over dem i de sidste mange år.

Jeg vil gerne vide lidt om, om Socialdemokratiet er klar med nogle lempelser til bl.a. landbruget; det kunne være en ophævelse af jordskatterne. Er der sådan et håb forude for de trængte erhverv?

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg synes, der er et eller andet guddommeligt over denne debat. Den ene gang efter den anden får vi at vide, at nu sparer vi ikke nok, og nu skal vi gennemføre strukturreformer osv., og der er ikke dem, der ikke er Danmarks mest i at føre økonomisk politik her i salen.

Når der så sker noget, er der ikke det, der ikke er galt. Så skal det alt sammen laves på en anden facon. Det gjaldt også med pinsepakken. Det kunne man ikke gøre. Det skulle laves på en helt anden facon. Vi mangler så bare at få at vide, hvordan det skulle have været.

Hr. Thorkild B. Fransgaard siger, at vi har ødelagt konkurrenceevnen. Regeringen forfølger erhvervslivet. Hvad nu, hvis erhvervslivet var lidt mere hårde i filten selv, for nu at sige det på den facon? Hvis der er noget, som har ødelagt erhvervslivets konkurrenceevne, er det jo, at man er for blød. Man giver for store lønforhøjelser. Eller også er det, fordi den danske valuta er for hård, at det er sådan. Og de dér svenskere og nordmænd kan ikke holde styr på deres valuta, og derfor bliver de devalueret i forhold til kronen. Hvad er det da for noget?

Det må være regeringens skyld alt sammen. Men det kunne godt være, at det er en lille smule mere kompliceret i virkelighedens verden.

Og fra hr. Ole M. Nielsen er det det samme. Jamen det er da så rørende, at vi skal lave en arbejdsmarkedsreform med et menneskeligt ansigt. Jeg har en fornemmelse af, at Kristeligt Folkeparti tidligere har talt varmt for alle mulige strukturreformer. Når det så er, kan vi alligevel ikke rigtig lave noget. Det må da være tilladt at gå ind og sige: Hvordan får vi de sidste med, der nu er, sådan at der er arbejde til dem? Det er jo det, der er udgangspunktet.

Udgangspunktet denne gang er jo ikke, at vi skal ramme de ledige. Udgangspunktet er, at vi skal udnytte de bedre muligheder, der er. Der er åbenbart en mur inde i hovedet på folk, hvor det er sådan, at man ikke kan vænne sig fra, at arbejdsløse er sådan nogle, man har som stabelvarer på hylden, som man bare kan gå hen og tage af. Det kan man altså ikke mere. Nu skal man designe en arbejdsmarkedspolitik med pincet, og så kan vi så sige, at det en menneskelig pincet.

Og fiskeri og landbrug, ja, hvis det er sådan, at hr. Christian H. Hansen kan komme og anvise os, hvor vi kan finde de midler, som svarer til det, landbruget betaler i jordskatter, og så i øvrigt holde styr på, at jordpriserne i landbruget ikke udvikler sig dramatisk og fører til en u hensigtsmæssig prisudvikling, så kan det da være, vi kan snakke om det. Men det tror jeg hr. Christian H. Hansen har temmelig svært ved, så jeg kan hilse og sige, at regeringen ingen planer har om at ophæve landbrugets jordskatter.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Hr. Jacob Buksti nåede ikke at svare på mit spørgsmål tidligere, eller måske var det ubekvemt at svare på det, jeg ved det ikke. Men nu kommer der en ny chance.

Er Socialdemokratiet og regeringen enig i LO-formandens udtalelse om, at fortsat faldende ledighed er en forudsætning for den aftale, der er indgået om dagpengereformen? Hvis ikke ledigheden falder længere, er reformaftalen faldet på gulvet. Er regeringen og Socialdemokratiet enige i det udsagn?

Punkt to: Det er jo fint med alle de fine ting, man gerne vil, og man vil have alle med og give folk arbejde og uddannelse. Kan vi få et enkelt svar på, hvordan det hjælper flere i arbejde at

afkorte dagpengeperioden med et år? Kan vi få et svar på, hvordan vi får flere ældre ledige i arbejde ved at tage det sikkerhedsnet, der i dag er under de 50-54-årige, væk? Hvordan får vi flere ældre i arbejde ved at fjerne et sikkerhedsnet? Jeg vil gerne vide det.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Hr. Buksti gør vist, hvad han kan for at skabe tryghed og ro rundt omkring på feltet, men jeg beder om forståelse for, at det ikke nødvendigvis altid er nok for os andre og heller ikke nok for befolkningen at få at vide, at det her set med socialdemokratiske øjne ikke er forringelser. Det er ligesom ikke nok til at skabe tryghed hele vejen rundt, så måske kunne vi få et par mere præcise garantier.

Hvis hr. Buksti vil tilkendegive her i dag, at Socialdemokratiet ikke vil affinde sig med, at nogle mennesker falder ud af dagpengesystemet, når de opfylder alle deres pligter, og hvis hr. Buksti vil garantere, at Socialdemokratiet ikke vil medvirke til nogen nedsættelse af dagpengene i øvrigt, kan hr. Buksti med de to garantier i hvert fald glæde sig over, at så har SF opnået det, vi ville med vores spørgsmål i den her runde.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Hr. Jacob Bukstis bortforklaringer om betalingsbalancen er – ja, de er morsomme.

De økonomiske vismænd har aldrig anbefalet en udvikling, der går fra et overskud på betalingsbalancen på 30 mia. kr., som det var, da Schlüterregeringen holdt op, til et underskud på 10 mia. kr., som vi står med i dag. Aldrig.

Vismændene har aldrig anbefalet en udvikling, hvor vi år efter år taber markedsandele i udlandet, sådan som regeringens seneste økonomiske oversigt viser det. I 1994, 1995, 1996, 1997 og 1998: fortsat tab af markedsandele, forværret konkurrenceevne.

Og så skal hr. Jacob Buksti finde på et eller andet, der skal forklare det med betalingsbalancen, og så begynder han at tale om vejret: at det har regnet for meget i Sverige og Norge, så deres vandmagasiner er fulde og de selv kan producere deres el, så vi ikke kan eksportere til dem.

Oprigtig talt, vil jeg sige til hr. Jacob Buksti, den forklaring er helt hen i vejret.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Til det sidste: Jeg var lige ved at tro, at hr. Frank Dahlgaard ikke havde humoristisk sans, men jeg kunne jo høre, at det ikke var det, der var galt, og derfor vil jeg bare sige til hr. Frank Dahlgaard, at jeg gerne skal tage denne kloge kronik én gang til, og så skal jeg citere noget nyt. Det er meget fint, det er sande vismænd, der har skrevet det her. Der står:

»Betalingsbalanceforringelsen skyldes altså ikke, at vi som land betragtet konsoliderer os mindre end før. Forringelsen skyldes alene, at de samlede indenlandske investeringer fra 1993 til i dag er steget fra 17,2 pct. til ca. 21,7 pct. af bruttonationalproduktet. Denne stigning kan udelukkende henføres til den private sektor, hvor erhvervets investeringer er steget med ca. 2,8 pct. af BNP, mens boliginvesteringer er steget med knapt 0,8 pct. af nationalproduktet.«

Og så skal jeg i øvrigt henvise hr. Frank Dahlgaard, som jo er en historisk interesseret person, ved jeg fra tidligere, til at gå tilbage i annalerne, og så vil hr. Frank Dahlgaard kunne se, at hvis der virkelig er nogen, der kan det dér med underskud, og som virkelig har Danmarksrekord, så er det den tidligere borgerlige regering. Han kan bare sådan til en forbrugervejledning kigge efter årstallet 1986, så står der tallet minus 36,6. Så derfor har vi jo at gøre med en kender.

Til hr. Frank Aaen vil jeg godt sige, at forudsætningen for den trepartsaftale, der er indgået, er faldende ledighed. Det er det, det hele handler om, nemlig at udnytte de gunstige vilkår, der er. Der er ikke noget i de skøn over udviklingen, som siger, at ledigheden ikke vil falde. Og hvordan det skal hjælpe med at få flere i arbejde, at man fremskynder det ét år, ja det er ved, at man starter et år før, end man ellers ville have gjort. Al erfaring siger, at jo tidligere aktiveringsindsats, jo bedre resultat. Det kan man også se i forhold til de unge.

Og endelig til hr. Jes Lunde, som siger, at det er ikke nok, at jeg står her og føler, at han skal være tryk. Det vil jeg ellers gerne give indtryk af, så jeg skal bare sige til hr. Jes Lunde, at statsministeren har sagt i sin tale, at det, det drejer sig om, er, at niveauet ikke skal falde, og samtidig er vi opmærksom på, at vi ikke accepterer fordelingsmæssigt skæve problemer på dette område. Udgangspunktet er, at vi skal have et bedre og mere enkelt dagpengesystem, ikke at vi skal sænke niveauet.

(Kort bemærkning).

Gitte Seeberg (KF):

Der er godt nok kommet andre boller på suppen, siden vi havde førstebehandlingen af finansloven her for en måned siden, hvor også hr. Jacob Buksti var i Folketingssalen, fordi for en måned siden anerkendte man fra Socialdemokratiets side overhovedet ikke, at den globale krise havde nogen indvirkning på dansk økonomi. Tværtimod, jeg husker godt både hr. Jacob Buksti og den socialdemokratiske finansordfører stå her på Folketingets talerstol og prale med, at det gik så godt for dansk økonomi, at vi slet ikke kunne mærke krisen her i Danmark.

Det foranlediger mig så til at spørge hr. Jacob Buksti, om det underskud på 10 mia. kr. på betalingsbalancen, som vi må konstatere i år, skyldes den internationale krise, eller det skyldes regeringens politik. Det kunne jeg godt tænke mig at vide. Sådan som man hører hr. Jacob Buksti henvise til de to vismænd, skulle man næsten tro, at betalingsbalancen overhovedet ikke havde nogen betydning for dansk økonomi længere.

Og så vil jeg gerne spørge hr. Jacob Buksti, hvordan det går med den plan, som man havde for afviklingen af udlandsgælden. Oprindeligt sagde man i år 2005. Det blev så udsat til år 2007. Hvad er nu regeringens og Socialdemokratiets tidshorisont i denne sag?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg tror, at hvis regeringen vil bevare det image, som regeringen har forsøgt at skabe gennem de sidste seks års økonomiske opsving, er det vist på tide, at regeringen sender sin økonomiminister med håndtasken på banen. Jeg tror, hun må være den eneste, der kan bare forsøge at bevare en snert af udtalelse om, at regeringen forsøger at fastholde en ordentlig økonomisk situation for landet.

Det kan i hvert fald konstateres, før vi hører den radikale ordførertale, at fra Socialdemokraterne hører vi det ikke længere. Betalingsbalancen er trukket frem som et eksempel på, at det går økonomisk dårligt for Danmark, som det ser ud nu, men hr. Buksti henviser bare betalingsbalanceproblematikken til, at det ikke er nøgletal, man skal se alene på, som de økonomiske vismænd jo så berettiget siger.

Hvad så, vil jeg spørge hr. Buksti, hvis vi tager de fyringsrunder, som desværre er sat ind,

hvad hvis vi tager eksporttallene, som er for nedadgående, hvad hvis vi tager det faktum, at lønstigningerne er voksende i Danmark i forhold til vores konkurrerende lande, de lande, som vi normalt sammenligner os med? Hvis vi tager de elementer med, hvordan ser hr. Buksti så på det?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Hr. Buksti kom med en charmerende bemærkning for nogen tid siden, hvor han sagde, at arbejdsgiverne jo er forpligtede til at gøre noget i forhold til arbejdsløshedsheden gennem denne trepartsaftale.

Kunne hr. Buksti ikke give en nærmere redegørelse for, hvori disse forpligtelser hos arbejdsgiverne ligger? Er det juridiske forpligtelser? Er det politiske forpligtelser? Måske er det moralske forpligtelser, vil hr. Buksti sige. Men er det ikke lidt for naivt selv for en socialdemokrat at tro på, at arbejdsgiverne disponerer ud fra moral? Hvornår har man gjort det? Og derfor er det helt, helt afgørende, at regeringen og Socialdemokratiet klart redegør for, hvordan arbejdsgiverne kan forpligtes, og i givet fald, hvis de ikke lever op til de der forpligtelser, hvad man så skal gøre.

Det får mig igen til at stille spørgsmålet, og jeg vil godt have et præcist svar på det nu: Skal hr. Bukstis svar til hr. Frank Aaen før forstås således, at hvis vi om et år f.eks. står med en arbejdsløshed på 200.000, så skal denne her arbejdsmarkedsreform tages op til nyovervejelse? Jeg vil godt have et tindrende klart svar på det under debatten i dag enten fra hr. Buksti eller fra en minister. Betyder det her, at stiger arbejdsløsheden, så falder denne reform på gulvet?

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Til fru Gitte Seeberg: Så er det jo heldigt, at fortrykket af Folketingets forhandlinger fra første behandling af finansloven er kommet. Jeg vil derfor bede fru Gitte Seeberg gå ned i hjørnet og tage hæftet frem og slå op på side 3054, hvor undertegnede siger, efter at jeg svarer hr. Thor Pedersen, at han ikke har forstået, hvad jeg siger – det er ikke sikkert, det er hr. Thor Pedersens skyld – og jeg citerer: »Men det var sådan set ikke det, der var min pointe. Vi mener, at der er en klar påvirkning fra udlandet til dansk økonomi, og vi mener også, der er en klar fare

for, at dansk økonomi kan blive revet med i den udvikling, der foregår.« Det synes jeg sådan set er meget klart sagt i forhold til det, fru Gitte Seeberg spørger om.

Hvad angår regeringens målsætning med hensyn til udlandsgælden, blev det bekræftet af økonomiministeren i går, at regeringen stadig væk har som målsætning at bringe den ud af verden i år 2007, og det stiller jo så altså visse krav til vores politik.

Til hr. Kristian Thulesen Dahl blot dette: Jamen der er mange andre indikatorer, der indgår i vurderingen. Hvad for nogle skal vi tage, skal vi tage udviklingen i beskæftigelsen? Den stiger stadig væk. Den stiger med 49.000 i år og 11.000 næste år. Skal vi tage eksporten? Den stiger også. Den stiger med 2,9 pct. i år og 2,5 pct. næste år. Så der er altså ikke tale om alle de der kriterier, som hr. Kristian Thulesen Dahl gerne vil fremmane. Der er faktisk en vækst. Det, der er tale om, er, at der er en nedjustering af skønnet for væksten. Men der er ikke tale om et fald. Bare sådan, at hr. Thulesen Dahl har orden i tallene.

Og endelig til hr. Holger K. Nielsen: Hvilke forpligtelser har arbejdsgiverne? Ja, hvilke forpligtelser har de? Hvilke forpligtelser har man i den danske model, den danske aftalemodel, som jo netop hviler på, at man aftaler? Jamen aftalepartnere har de forpligtelser, at de skal holde aftalerne. Det går jeg ud fra at hr. Holger K. Nielsen er tilhænger af. Jeg husker da i hvert fald engang her for ikke så lang tid siden, hvor hr. Holger K. Nielsen stod på denne talerstol og talte varmt for den danske model, og hvordan og hvorledes aftaler skulle holdes. Det er fuldstændig de samme forpligtelser, der ligger i de her aftaler.

Om det så er sådan, at man skal lave det hele om, hvis arbejdsløsheden stiger? Nej, det skal man ikke, men man skal se på, hvad man så skal gøre.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Til hr. Jacob Buksti: Jeg må altså konstatere, at Danmark fortsat er et puslingeland, der hygger sig i smug. For hr. Jacob Buksti forbigik helt og aldeles mit spørgsmål om en snarlig folkeafstemning om dansk medlemskab af ØMU'en. Men jeg synes nu, hr. Jacob Buksti skal have endnu en chance for at overbevise mig om, at Danmark altså ikke længere er et puslingeland,

der hygger sig i smug. Så derfor vil jeg spørge hr. Jacob Buksti: Er det udtryk for regeringens politik, når hr. Buksti varsler en snarlig folkeafstemning om dansk medlemskab af Den Økonomiske og Monetære Union?

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Hr. Jacob Buksti har svært ved at kunne give nogle konkrete eksempler på, hvori forpligtelserne ligger for erhvervslivet, for arbejdsgiverne i forbindelse med arbejdsmarkedsreformen. Når vi stiller spørgsmålene gentagne gange, er det, fordi arbejdsmarkedsreformen indebærer nogle kontante forringelser for de arbejdsløse. De er velkendte: afkortning af dagpengeperioden, stramningen for de 50-54-årige. Og det er jo ikke nok bare at sige, at der er en aftale, og parterne har givet tilsagn om, også arbejdsgiverne, at skaffe flere arbejdspladser. Det har vi jo 20 års erfaring for, at det gør de ikke.

Derfor er det da rimeligt at få et klart svar fra Socialdemokratiet: Hvilke økonomiske incitamenter, sanktioner eller lignende agter regeringen at sætte ind med over for de arbejdsgivere, som ikke ønsker at leve op til forpligtelserne? Det er jo en forudsætning for, at aftalen kan holde. Og ønsker de private arbejdsgivere ikke det, hvilke midler ønsker regeringen så at stille til rådighed for kommunerne, så de kan sikre regulære og ordinære arbejdspladser til de mange arbejdsløse, som skal i arbejde?

(Kort bemærkning).

Mogens Andreassen (DF):

I Dansk Folkeparti er vi positivt indstillet over for resultatet af trepartsforhandlingerne. Men vi har jo nu set, at SiD har sagt fra over for disse forhandlinger, og jeg står her med en skrivelse fra Dansk Metal i Århus, hvor man også tager afstand fra det resultat, der er kommet ud af forhandlingerne.

Så vil jeg godt spørge hr. Jacob Buksti: Er det sådan, at vi nu vil opleve, hvis der kommer en spredning af disse holdninger fra SiD og fra Dansk Metal, at vi kommer til at stå over for en arbejdsmarkedsreform, der er så udvandet, at vi ikke kan bruge den til ret meget?

Så er der én ting til, som jeg synes er glemt i det, der er oplægget, og det er, at man ikke har taget højde for, at virksomhederne skal have lettet deres byrder for at skaffe de arbejdspladser, man vil proppe igennem AF-systemet.

Første næstformand (Birte Weiss):

Den sidste korte bemærkning bliver til fru Pia Christmas-Møller. Og efter hr. Jacob Buksti går vi så tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Man kunne næsten få ondt af hr. Jacob Buksti, når man overværer debatten om arbejdsmarkedsforslagene. Men sandheden er vel den, at hr. Jacob Buksti i dag rammes af Socialdemokratiets egen retorik fra 1970'erne og 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne, hvor enhver ændring også til det bedre i dagpengesystemet af Socialdemokraterne blev udlagt som en forringelse. Så det slagsmål vil jeg ikke kaste mig ind i. Derimod synes jeg, at det var et temmelig pauvert og sølle svar, jeg fik fra hr. Jacob Buksti.

Jeg strakte hånden frem og spurgte hr. Jacob Buksti, om han ville være med til at lave en egentlig behandlingsgaranti for de mange patienter, som i dag er henvist til en venteliste på ubestemt tid. Hr. Jacob Buksti svarede mig, at det havde været meget værre tidligere i historisk tid, end det er nu. Sikke et svar. Sikke en tryghed det svar gav de mange mennesker, der er på ventelisterne. Men det kan være, at det svar beroede på, at hr. Jacob Buksti ikke havde så meget tid, så derfor vil jeg gerne bede hr. Jacob Buksti om at uddybe sit svar.

Vil hr. Jacob Buksti gå i seriøse forhandlinger med Det Konservative Folkeparti om vores forslag til en behandlingsgaranti for de mennesker, der i dag er henvist til ventelisterne?

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Til fru Ulla Tørnæs, som er så venlig at give mig mulighed for at svare på det, som jeg ikke havde tid til første gang, skal jeg bare sige, at det, som jeg har sagt om Danmarks forhold til euroen, svarer fuldstændig til, hvad der i øvrigt er blevet sagt fra regeringens side, og det svarer fuldstændig til det, økonomiministeren har sagt.

Det, man har gjort i Ugebrevet Mandag Morgen, er, at man har trukket en overskrift op, som ikke helt passer med indholdet. Men i øvrigt var pointen den, at hvis man skal drage nogen konklusion af den holdning, regeringen har, nemlig at man skal følge udviklingen og så drage konklusionen, når man ser konsekvenserne, bliver man jo nødt til at gøre opmærk-

som på, hvad konsekvenserne er, for at det kan indgå i det erfaringsmateriale, som man til sin tid skal konkludere på. Så der er ingen divergens mellem mig og regeringen, så vidt jeg er bekendt.

Til hr. Ole Sohn: Man kan altså blive ved med at tale om kontante forringelser og alt muligt, jamen altså regeringens og Socialdemokratiets indfaldsvinkel til det her er, at der ikke er tale om forringelser. Der er tale om muligheder, og det er vores pligt herinde at sørge for, at de bliver udnyttet, og det er derfor, at der ikke er noget med, at man skal falde ud eller på anden måde skal mishandles i systemet.

Til hr. Mogens Andreassen bare det: Arbejdsmarkedsreformen bliver såmænd ikke mere eller mindre dårlig af, om det ene eller det andet fagforbund står af. Trepartsaftalen er indgået af LO, og hvad det giver af problemer, må være et spørgsmål om LO i forhold til de pågældende forbund.

Til fru Pia Christmas-Møller vil jeg bare sige: Vi er åbne over for enhver diskussion om behandlingsgarantier på sygehusområdet, hvis det er sådan, at De Konservative vil være med til at finde pengene til det. Det er faktisk det, vi arbejder på.

Og til sidst vil jeg bare sådan til almindelig oplysning sige, hvis man ikke har fulgt med i udviklingen, fordi nu har man jo siddet her, at Nationalbanken her lige for ikke så lang tid siden har nedsat den såkaldte reporente til 4,75 pct. under indtryk af den stærke danske økonomi.

Ulla Tørnæs (V):

Statsministerens redegørelse var rig, meget rig, på ord, men fattig, meget fattig, på visioner. Statsministerens redegørelse var fattig på visioner om, hvordan regeringen vil løse de meget alvorlige problemer, som Danmark står over for. Statsministeren nævnte ikke med ét eneste ord underskud på betalingsbalancen, og dette på trods af, at statsministeren udmærket godt kendte regeringens nye tal, der bl.a. viser et katastrofalt underskud på betalingsbalancen på 10 mia. kr.

Statsministeren nævnte ikke ét ord om den danske konkurrenceevne, der er blevet væsentligt forringet under den nuværende regering, og som betyder, at danske virksomheder mister markedsandele på eksportmarkederne.

Statsministeren nævnte heller ikke ét ord om, hvordan regeringen vil ruste Danmark til at

modstå den internationale økonomiske krise. Det er ganske enkelt for ringe, at statsministeren, nu hvor regeringen oven i købet selv har erkendt, at det går den gale vej, da helt forbigår disse vigtige temaer.

Inderst inde havde vi nok en forventning om, at statsministerens mange politiske rådgivere havde brugt deres højtlønnede ekspertise til at udruste statsministeren med en række visioner om regeringens fremtidige politik, herunder naturligvis en række bud på, hvordan regeringen vil gribe tingene an. Men nej. I stedet fik vi én stor gang selvros, der komplet ignorerede de faresignaler, som blinker forude, og som alle andre end tilsyneladende statsministeren og hans mange rådgivere finder det nødvendigt at forholde sig til.

Derfor sidder vi tilbage med en klar fornemmelse af, at regeringen ganske enkelt ikke ved, hvad den skal stille op over for disse udfordringer, som det danske samfund står over for. Og det kan vise sig at få katastrofale følger for det danske samfund, at vi har en regering, der på den måde lukker øjnene for virkeligheden.

Vi har desværre en regering, der i den grad svigter Danmark. Vi har en regering, der har soldet opsvinget væk. Vi har en regering, der fører strudsepolitik på EU-området. Vi har en regering, der brandskatter erhvervslivet frem for at gøre det attraktivt at oprette selvstændig virksomhed. Vi har en regering, der skaber lede ved at udstede det ene tomme løfte efter det andet. Vi har en regering, der er mere optaget af at bekæmpe private løsninger end ventelister til hospitaler, børnepasning og ældreomsorg.

Regeringens egne tal viser nu, at dansk økonomi udvikler sig meget uheldigt. Det kommer sådan set ikke som nogen overraskelse for Venstre. Det skyldes jo ganske enkelt, at der er ført en uansvarlig økonomisk politik, som har formøbet 10 års borgerlig genopretningspolitik på rekordtid.

Så sent som i forårets valgkamp forudsagde vi, at der ville opstå problemer med betalingsbalancen, men hvad var regeringens svar? Ja, Venstre blev udråbt til at være grædekoner, mørkemænd og pessimister. Men et halvt år skulle der gå, før end regeringen ville erkende, at det går den gale vej for dansk økonomi.

Regeringen indrømmer nu, at betalingsbalanceoverskuddet er soldet væk og vendt til et markant underskud på 10 mia. kr. og med udsigt til endnu større underskud inden udgangen af 1998. Udsigterne til bedring er vanskelige at

få øje på. Regeringen har på bedste socialdemokratiske vis på blot fem år formøbet det massive overskud på 25 mia. kr., som den borgerlige regering efterlod. Overskuddet er soldet op, hr. statsminister.

Regeringen taler ganske vist om nødvendigheden af en stram økonomisk politik, men den gør det stik modsatte. Det offentlige forbrug er stadig ude af kontrol, og der gøres intet for at forbedre virksomhedernes konkurrenceevne. Tværtimod påfører regeringen uafbrudt virksomhederne nye omkostninger, senest med pinsepakken, der betyder en ekstra omkostning på 10 mia. kr. for dansk erhvervsliv.

Regeringen har således støt og roligt gennem årene forværret dansk erhvervslivs konkurrenceevne. Den ene omkostning efter den anden er væltet over på virksomhederne: arbejdsmarkedsbidrag, CO₂-afgift, fremrykning af skat- og momsindbetalinger, højere AER-bidrag, affalds- og slamafgifter osv. osv. med det resultat, at danske virksomheder mister markedsandele i en stadig stigende international konkurrence. Og det er til stor skade for såvel beskæftigelsen som betalingsbalancen.

Det offentlige forbrug er steget lige så støt, som betalingsbalanceoverskuddet er faldet. Hvert år varsler regeringen, at det ikke må stige med mere end 1 pct. årlig, men det viser sig altid, at den faktiske stigning bliver langt højere. I perioden siden Nyrupregeringen kom til, er den reelle stigning i det offentlige forbrug på over 14 pct.

I Venstre håber vi, at regeringen bliver klogere, at den erkender, at der må føres en anden politik. For hvordan vil regeringen overhovedet sikre det danske velfærdssamfund i det øjeblik, den nuværende konjunktur for alvor vender sig til en lavkonjunktur? Det er derfor nødvendigt at gennemføre mærkbare opstramninger i den økonomiske politik.

For det første skal der styr på de offentlige udgifter. For det andet skal virksomhedernes konkurrenceevne forbedres markant ved at sænke erhvervsbeskatningen, fjerne særskatter på erhvervslivet samt ved at lette erhvervslivets administrative byrder. Kun på den måde vendes den økonomiske udvikling, og underskuddet på betalingsbalancen kan ændres til et overskud.

Vi har desværre en regering, der fører strudsepolitik på EU-området. Regeringen har siden folkeafstemningen om Amsterdamtraktaten i den grad stukket hovedet i busken, og vi er til-

bage til tidligere tiders sædvanlige bagstræberiske EU-debat.

Tag nu f.eks. ØMU'en, hvor regeringen åbenlyst praktiserer en politik efter devisen: ikke se, ikke høre, ikke tale. Nej, i det hele taget er regeringen ikke parat til at erkende, at verden omkring os er i en rivende udvikling, og at tingene ser anderledes ud i dag end i 1993, hvor vi stemte om Edinburghafgørelsen.

Vi kan altså ikke forvente, at regeringen vil sætte sig i spidsen for en folkelig debat, en kampagne for dansk medlemskab af Den Økonomiske og Monetære Union. Det har jeg netop fået bekræftet af den socialdemokratiske ordfører her for blot et par minutter siden.

Men dette ændrer naturligvis ikke på Venstres ønske om en folkeafstemning om dansk medlemskab af ØMU'en, som vi mener bør finde sted, således at Danmark kan være fuldgyldigt medlem fra år 2002, hvor euroen kommer på gaden og bliver fælles valuta.

Men det bekymrer os, at vi har en regering, der ikke vil se realiteterne i øjnene. Det bekymrer os, fordi kronen når som helst igen kan komme under valutaspekulanternes pres. Det bekymrer os, fordi vi kan se frem til, at såvel inden- som udenlandske investeringer vil falde, og fordi vi må forvente problemer med eksporten og deraf følgende endnu større problemer med betalingsbalancen, end vi allerede har i dag. Det bekymrer os, fordi almindelige danskere fortsat skal betale vekselsgebyr, når de andre europæere ikke længere behøver det. Og det bekymrer os, fordi alene rentespændet betyder en merudgift for de boligejere, der optog lån, mens der var valutauro, på 2.000-3.000 kr. årlig de næste mange år. Det har fået Børsen til at lave en beregning, der viser, at det vil koste danskerne 9½ mia. kr. årlig at stå uden for Den Økonomiske og Monetære Union. Alt sammen . . . Der er altså frygtelig megen uro.

Første næstformand (Birte Weiss):

Der er en anmodning fra taleren om, at man dæmper stemmelejet.

Ulla Tørnæs (V):

Alt sammen er det medvirkende til at anskueliggøre, hvilken sårbar situation, vi har bragt os i ved at stå uden for det økonomisk-monetære samarbejde.

Men også tabet af politisk indflydelse ved at vente for længe med folkeafstemningen er særdeles alvorligt. Ved at stå udenfor mister vi af-

gørende politisk indflydelse på hele processen frem mod den fælles mønt netop i en uhyre vigtig periode. En periode, hvor det bliver afgjort, hvordan den fremtidige økonomiske udvikling i Europa skal ske, og hvor det er utilgiveligt, hvis vi ikke får sat vores fingeraftryk på den konkrete udformning.

Noget er allerede tabt. Økonomiministeren bliver allerede nu sat uden for døren, når de andre diskuterer. Men hvis vi allerede nu kunne sende et signal om, at Danmark vil gøre alt, hvad vi kan, for ikke at blive hægtet af den europæiske udvikling, kan skaderne trods alt minimeres.

Nye oplysninger viser, at vi havde ret, da vi i forbindelse med regeringens vedtagelse af pinsepakken hævdede, at den kun blev vedtaget ved, at regeringen indgik en studehandel for at sikre den afgørende stemme på Færøerne.

Reelt er der med pinsepakken tale om, at danske skatteydere sender over 2 mia. kr. til Færøerne, for at regeringen kunne få flertal med venstrefløjen til at beskatte boligejerne med yderligere 28 mia. kr., forringe vilkårene for den private opsparring med 30 mia. kr. og, som tidligere nævnt, at pålægge dansk erhvervsliv yderligere byrder på 10 mia. kr. over de næste 4 år.

At pinsepakken var udtryk for et gigantisk vælgerbedrag, ved vi alle. Men pinsepakken er ikke noget enestående eksempel på regeringens løftebrud. Nej, tværtimod. Listen over brudte løfter for borgerne bliver længere og længere.

Bortset fra pinsepakken skal jeg her kun nævne et par af regeringens brudte løfter:

Regeringen har flere gange lovet patienterne kortere ventetider til hospitalerne. Men med regeringens stramme greb om amterne føler mange patienter på venteliste sig bedraget af regeringens mange fine ord.

Regeringen har flere gange lovet de ældre bedre hjemmehjælp. Men med regeringens stramme greb om kommunerne bliver hjemmehjælpen mange steder indskrænket. Mange ældre føler sig ladt i stikken af regeringen.

Regeringen har flere gange lovet børnefamilierne guld og grønne skove med alt fra pasningsgaranti til mulighed for at tilrettelægge hverdagen på en anden måde. Men med børnepakken føler rigtig mange børnefamilier sig snydt af regeringen, der endnu ikke har indfriet sine løfter.

Der er behov for en modernisering af den offentlige sektor. Vi ønsker reformer af velfærds-

samfundet, der sikrer reelle valgmuligheder i forbindelse med offentlige og private velfærdssydelsers ud fra princippet om, at pengene skal følge patienten, den ældre eller barnet.

Der skal f.eks. indføres frit valg mellem offentlige sygehuse og private hospitaler. Det betyder, at der fortsat vil være gratis, fri og lige adgang til behandling på offentlige sygehuse, samtidig med at valg af privat behandling ikke kun er forbeholdt de velhavende.

Men for regeringen er kampen mod private hospitaler imidlertid vigtigere end kampen mod ventelisterne. For det er da et paradoks, at regeringen udelukkende vil sikre det frie valg for den, der har tegnebogen i orden, mens den, der ikke har ret mange penge, er afskåret fra det frie valg.

Men vi kan så til gengæld glæde os over, at finansministeren i sin nylig offentliggjorte rapport, »Borgerne og den offentlige service«, påviser, at hele 80 pct. af borgerne er tilhængere af at inddrage private sygehuse i kampen for at nedbringe ventelisterne.

På samme måde er der stor tilslutning til at inddrage private firmaer i driften af hjemmehjælp, vuggestuer, børnehaver osv., osv.

Regeringens indædte kamp mod private hospitaler og regeringens blokering for Venstres forslag om frit valg mellem offentlige og private serviceydelser virker da også fuldstændig absurd.

Forhåbentlig tager regeringen ved lære af resultaterne af finansministerens undersøgelser, der klart viser, at regeringens politik går stik imod befolkningens ønsker.

Vi mener, det er bydende nødvendigt, at borgernes frie valg sikres. Ved at lade borgerne stemme med fødderne højes kvaliteten af den offentlige service, men også gennem udlicitering af serviceopgaverne kan vi sikre, at borgerne får den rette kvalitet.

Vi er tilhængere af, at omfanget og kvaliteten af serviceydelserne fastlægges politisk, men at det ikke nødvendigvis betyder, at produktionen skal foregå i offentligt regi.

Frit valg mellem alle sygehuse, herunder private sygehuse, giver konkurrence. Vi har eksempler på, at de amter, der allerede i dag benytter de private hospitaler, bliver påvirket af konkurrencen og lægger arbejdsgangene på de offentlige sygehuse om til gavn for patienterne. Det ville vi få meget mere af, hvis den enkelte borger selv fik lov til at vælge. Det samme ville gælde på alle andre områder, hvor borgernes

frie valg ville danne basis for en sund konkurrence, der medførte bedre service til gavn for borgerne.

Venstres vej er således en anden end regeringens. Lad mig slutte med at opsummere dette i seks konkrete punkter, der gør en forskel:

For det første vil vi indføre frit sygehusvalg. Ventelisterne skal væk, og patienterne skal gå forud for systemet.

For det andet vil vi skabe øget tryghed gennem en styrket retspolitik.

For det tredje vil vi gennemføre reformer af velfærdssystemet – reformer, der skal sikre bedre velfærd, øget valgfrihed og social tryghed.

For det fjerde vil vi garantere, at det altid skal kunne betale sig at spare op, ligesom det altid skal kunne betale sig at arbejde.

For det femte vil vi skabe frihed og plads til det private initiativ og hjælpsomhed.

For det sjette vil vi skabe orden i den danske økonomi.

Vi ser frem til de kommende politiske drøftelser om øget valgfrihed for borgerne, finansloven, erhvervslivets vilkår, reform af dagpenge-systemet og andre overførsler. Venstre har viljen til at opnå resultater. Efteråret vil vise, om denne vilje også er til stede hos regeringen.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg har nu følgende på listen: Hr. Jacob Buksti, hr. Jan Petersen, Hr. Kristian Thulesen Dahl, hr. Villy Søvnald, hr. Klaus Hækkerup, hr. Jens Peter Vernersen, hr. Ole Sohn, hr. Holger K. Nielsen, hr. Jørn Petersen og hr. Jann Sjørnsen.

Først hr. Jacob Buksti og derefter hr. Jan Petersen.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg bliver altid så beklemmt, når jeg hører Venstre og andre tale om regeringens løftebrud og sådan noget. Jeg synes egentlig, det var sjovere, hvis vi gav os til at tale om Venstres løftebrud.

Hvad står Venstre egentlig for? Hvad var det, Venstre gik til valg på, og hvad er det, Venstre står for nu? Det er altså svært at finde ud af.

Jeg kan forstå, at Venstre nu vil være den lille mands parti, og derfor må vi ud med luppen og se: Hvor er den lille mand i Venstres politik? Hvor er den lille mand henne, når fru Ulla Tørnæs står og siger her, at det, det drejer sig om, er, at der skal styr på de offentlige udgifter, og

vi skal have lettelser for erhvervslivet? Det er sådan set hovedpointen.

I går kunne vi høre hr. Thor Pedersen sige, at vi skulle have massive offentlige besparelser. Forleden dag kunne vi læse i Børsen, at hr. Peter Brixtofte havde sagt, at der skulle helt andre boller på suppen. Det skulle være udliciteringer og brugerbetaling; det skulle være sådan, at man kunne have et system, hvor borgerne betaler direkte til arbejdsløshedsforsikring, efterløn og andre traditionelle ydelser.

Hvor er den lille mand henne i Venstres politik? Er det ikke den store mand, eller er det først, når den lille mand er blevet arbejdsløs, og han så begynder at sælge lidt fisk, som han ikke må, eller han begynder at bygge et skur, som han ikke må, eller når han arbejder sort, hvilket han ikke må? Er det først dér, Venstre begynder at tage sig af den lille mand?

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Når man hører Venstres indlæg her, kan man blive i tvivl om, hvorvidt vi lever i samme land. Der er jo gode offentlige finanser, der er vækst i beskæftigelsen. Og det er der også stadig væk, medmindre Venstre synes, vi skal bruge kræfterne på at få tilrettelagt noget af det samme, som er sket de få steder i verden, som giver en vis virkning på dansk økonomi nu, og som betyder, at betalingsbalancen har nogle vanskeligheder, som vi allerede berørte under debatten om finansloven.

Jeg går ud fra, at det, Venstre ønsker, er handling. Det må så betyde, at man må øge sit sparekrav. Jeg er lige blevet spurgt af min kollega, hvor det skal være. Det ville være rart at få at vide. Men fru Ulla Tørnæs lagde meget vægt på det europæiske. Synes fru Ulla Tørnæs, det vil være nyttigt, at Danmark går ud i panikreaktioner og inspirerer andre lande i Europa til at gøre det samme, sådan at vi går ud og sørger for, at Europa ikke får dæmmet op for den krise, som er i en del af verden?

Det er faktisk et meget konkret spørgsmål. Synes Venstre, at vi nu skal angive en økonomisk-politisk linje, der gør, at også Europa kan begynde at gå i selvsving? Det er der ikke grundlag for at Europa gør, fordi Europa har et godt samarbejde. Skulle vi ikke give et bidrag ved at lade være med at gå ud og lave panikløsninger i dansk økonomi nu, sådan som man må høre Venstre foreslå det?

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Når man hører fru Ulla Tørnæs og Venstre tale om euroen, kan man jo ikke lade være med at undre sig over, at Venstre ikke for mange år siden har foreslået, at kronen udgik til fordel for D-marken, for jeg er ikke spor i tvivl om, at der kunne være lavet en beregningstabel over, at man undgik nogle vekselgebyrer og den slags ved at lade kronen udgå til fordel for D-marken. Men når man ikke har foreslået det fra Venstres side, er det selvfølgelig, fordi vi udmærket godt er klar over, at det er noget helt andet, der begrunder, at vi gerne vil beholde kronen. Det har noget at gøre med dansk selvstændighed, det har noget at gøre med nogle muligheder i den økonomiske politik, som vi ville afskrive os ved at lade kronen udgå.

Så taler Venstre meget om vælgerbedrag; men på et af de områder, hvor der er kollektivt vælgerbedrag herinde i Folketinget, er det ikke bare regeringen, men også Venstre selv, der har et hovedansvar. Når det drejer sig om EU, er der jo et kollektivt vælgerbedrag.

Jeg vil gerne spørge fru Ulla Tørnæs: Hvad er der blevet af Venstres løfter op til afstemningen den 28. maj og også tidligere om EU's nærhedsprincip? Man var så stolt over ved Maastricht-traktatens vedtagelse, at nu skulle nærhedsprincippet virkelig udmøntes i, at EU ikke skulle blande sig i så meget. Det, som Venstre dengang fremførte som hovedårsagen til, at nærhedsprincippet nu havde en fast grund at virke på, var direktivet om zoologiske haver. Men det har Venstre minsandten her i sommer støttet vedtagelsen af, så hvor er nærhedsprincippet blevet af?

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Nu hørte vi tidligere på dagen hr. Jacob Buksti bryste sig af, at han havde gennemført sin uddannelse 1 år hurtigere end den normerede tid, og jeg må hermed konstatere, at det er gået ud over kvaliteten af hr. Jacob Bukstis uddannelse. Hvis hr. Jacob Buksti havde hørt efter, hvad jeg sagde i min ordførertale, gennemgik jeg netop Venstres politik og kom ind på en række kerneområder, hvor Venstre tager hensyn til borgeren og bringer borgeren forud for systemet.

Lad mig blot nævne et eksempel en gang endnu til ære for hr. Jacob Buksti, og det er det frie sygehusvalg. Det er jo sådan, at for Socialdemokratiet er det vigtigere at bekæmpe det

frie valg og dermed private sygehuse, end det er at bekæmpe ventelister. I Venstre går vi ind for et frit valg, der også omfatter frit valg til privathospital, for det vil indebære, at også den lille mand har mulighed for at vælge behandling på et privathospital. Men jeg forstår, at det er hr. Jacob Buksti ikke enig i, og at han ikke ønsker at tage hensyn til den lille mand i den sammenhæng.

Sådan kunne jeg blive ved ned gennem listen af de seks punkter, jeg redegjorde for. Jeg kan nævne, at jeg også mener, der skal være valgfrihed, når vi taler om børnepasning, ældrepleje, plejehjem og hjemmehjælp.

Vi ønsker også, at det altid skal kunne betale sig at arbejde, og her er igen noget, hvor jeg går ud fra, hr. Jacob Buksti er i modstrid med det, jeg mener. For den lille mand kan det i rigtig mange tilfælde netop ikke betale sig at arbejde, og det er noget, vi ikke er tilhængere af i Venstre, og det ønsker vi at få lavet om på. Men igen må jeg konstatere, at hr. Jacob Buksti på den måde er i modstrid med det, hr. Jacob Buksti selv identificerer som den lille mand.

Til hr. Jan Petersen vil jeg sige: Jeg taler overhovedet ikke om at gå i selvsving. Det er muligt, hr. Jan Petersen gør det, men jeg gør det ikke. Jeg taler om, at der skal føres en fornuftig økonomisk politik, og dér kan jeg såmænd referere til Venstres finanspolitiske oplæg »Velfærd og valgfrihed«. Her har vi anvist, hvilke besparelser vi mener, der er nødvendige, for at der kan føres en fornuftig økonomisk politik i Danmark.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Fru Ulla Tørnæs beklagede sig over stigningen i antallet af ansatte i den offentlige sektor, og det er jo et legitimt standpunkt. Det kan man have forskellige holdninger til, og jeg har det personlig sådan, at jeg synes, der er for få. Jeg synes, det er ærgerligt, at der er nogle børn, hvis forældre skal på arbejde, som ikke kan få en plads i en daginstitution, og medmindre man vil skære på daginstitutionsoverkapaciteten, er man da nødt til at ansætte nogle til dem. Jeg synes også, det er ærgerligt, at de ældre, som godt vil have en ordentlig hjemmehjælp, i mange tilfælde ikke får den og ofte også mangler en plejehjemsplads.

Måden at sikre, at der er flere hænder i hjemmehjælpen, er at ansætte flere folk. Nej, siger Venstre. Det er det ikke, for Venstre er indfanget af en næsten nyreligiøs bevægelse, der be-

virker, at hver gang vi nærmer os debatten om det tema, siger man: Udliciter, udliciter, udliciter!

Nu kan det jo være svært at diskutere med nyreligiøse bevægelser, for de er som bekendt stærke i troen. Men Venstres praktiske folk, Venstres kommunale folk, siger jo ikke ja til privatiseringer. Amtsborgmester Philipson, som er formand for Amtsrådsforeningen, adværer imod det og siger, at det er romantik, og at man er grebet af ideologi.

Derfor vil jeg godt spørge fru Ulla Tørnæs: Har man fortrudt, at man fra Venstres side var med til at skabe baggrund for den meget stramme aftale med kommunerne, som ikke giver plads til at opfylde de ønsker, vi gerne ser opfyldt?

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg har to spørgsmål til fru Ulla Tørnæs om Venstres politik.

Det ene spørgsmål drejer sig om ØMU'en, hvor fru Ulla Tørnæs sagde, at Venstre ønsker en folkeafstemning inden år 2002, og mit spørgsmål til fru Ulla Tørnæs er: Hvad nu hvis det bliver et nej ved den folkeafstemning? Hvor længe mener Venstre så, der skal gå, inden vi skal have den næste folkeafstemning?

Det andet spørgsmål, jeg har til fru Ulla Tørnæs, drejer sig om en udtalelse, fru Ulla Tørnæs havde i sin ordførertale, og som lød omtrent sådan: Med regeringens stramme greb om kommunerne kan de ikke leve op til bedre børnepasning, omsorg for de ældre, osv. osv. Hvis det er Venstres holdning, at her burde man i virkeligheden udbygge, er mit spørgsmål til fru Ulla Tørnæs: Hvorfor i alverden stemte Venstre så imod det aktstykke, vi behandlede i Finansudvalget, og som netop åbnede mulighed for, at kommunerne kunne få et forøget bloktilskud, så vi kunne få en vækst i det kommunale serviceniveau på 1 pct.? Hvorfor stemte Venstre imod det?

(Kort bemærkning).

Jens Peter Vernersen (S):

Fru Ulla Tørnæs sagde her fra talerstolen, at der skulle gå et halvt år, inden regeringen erkendte problemerne med betalingsbalancen. Det får mig til at tænke på den situation, vi var i her i Folketingssalen umiddelbart før sommerferien, en af de allersidste dage. Da havde vi en lang diskussion om, hvordan vi sikrede, at der fort-

sat kunne være overskud på betalingsbalancen, og hvilke initiativer der skulle tages.

Mit spørgsmål til fru Ulla Tørnæs går på: Hvor var Venstre henne, da vi skulle træffe disse afgørende beslutninger? For dem, der ikke måtte erindre det: Venstre var ikke med. Man deltog ikke, man tog ikke rettidigt vare på at sikre, at det ikke gik galt med betalingsbalancen, så vi i 1999 igen kan få et overskud. Venstre var absolut ikke med, Venstre deltog ikke, og jeg synes, det er pinligt, at Venstres ordfører heroppefra efterlyser, hvor regeringen var henne, når man ved, hvor Venstre var på daværende tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Nu skal jeg ikke kunne sige, om jeg kan udtale mig på samme måde om hr. Søvnalds uddannelsesmæssige baggrund, som jeg kunne om hr. Jacob Bukstis; men jeg forsøger at gentage endnu en gang, hvad jeg sagde i min ordførertale om Venstres politik med hensyn til bl.a. børnepasning:

Vi er i Venstre tilhængere af, at forældrene får et frit valg af børnepasning, og det er jo heldigvis sådan, at i hvert fald én kommune har indstillet sig på også at inddrage andre end lige præcis offentlig børnepasning. Jeg tænker her på Skovbo Kommune, der har entereret med ISS og har fået lavet en kontrakt med ISS til stor tilfredshed for såvel forældrene som børnene og dermed også for kommunen.

For Venstre handler det altså om, at vi ønsker at inddrage andre muligheder og gerne private løsninger. Vi ønsker at give forældrene et friere valg end det, vi kender i dag, så spørgsmålet er ikke nødvendigvis, om der skal være færre eller flere ansatte i den offentlige sektor i denne sammenhæng. Nej, det er spørgsmålet om, at borgerne skal have et friere valg.

Til hr. Hækkerup vil jeg sige, at det selvfølgelig er en klar forudsætning for en folkeafstemning, at resultatet bliver et ja. Men det forudsætter, at regeringen er parat til at gå i spidsen for at løfte en kampagne. Det er ikke rimeligt at forestille sig, at det er noget, som én gruppe af det danske samfund skal løfte alene, og det er netop derfor, vi siger, at regeringen lukker øjnene for virkeligheden. Regeringen er nemlig ikke parat til at se virkeligheden i øjnene, i og med at det er en forudsætning for at kunne føre en kampagne for dansk medlemskab af Den Økonomisk-Monetære Union, at

regeringen går i spidsen for en sådan kampagne.

Så vil jeg sige til hr. Jens Peter Verner: Jamen Venstre sad med ved forhandlingsbordet, men det stod klart for enhver, at vi ikke kunne opnå enighed med regeringen om det indgreb, regeringen lagde op til. Vi har hele tiden sagt, at det var ikke tiden til at lave et indgreb over for det private forbrug, i og med at vi er af den opfattelse, at det er det offentlige forbrug, der er synderen og hele tiden har været synderen.

I min ordførertale var jeg netop inde på, at kontrollen med det offentlige forbrug er røget ud af regeringens hænder. Det offentlige forbrug er steget og vokset langt mere, end regeringen selv har forudsat, og det gør det fortsat, og det er vores hovedanke. Det er her, regeringen bør gribe ind og føre en anden politik, end den har gjort hidtil.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

I de sidste dage har der været en stor debat om arbejdsmarkedsreformen, og mange forbund har været meget bekymrede over den aftale, der er indgået mellem LO og Dansk Arbejdsgiverforening, og som er tiltrådt af regeringen og støttet af Venstre. Faktisk er bekymringen så stor, at over halvdelen af lønmodtagerorganisationerne nu har trukket sig ud af aftalen. Først var det FTF og AC, så var det Specialarbejderforbundet, og i dag har Forbundet af Offentligt Ansatte overvejet at trække sig ud.

Derfor vil jeg gerne spørge Venstres ordfører, om hun ikke kan hjælpe de resterende forbund i LO, inden de også trækker sig ud, ved at give nogle tilsagn. Problemet er jo, at der i aftalen ligger en række kontante forringelser for de arbejdsløse, og der ligger nogle luftige tilsagn om øget aktivering, som indebærer nogle tilsagn fra arbejdsgiverne.

Jeg vil gerne spørge Venstres ordfører: Vil Venstre være med til at sikre, at der indføres enten sanktioner eller økonomiske incitamenter, så de private arbejdsgivere også lever op til deres del af aftalen med at sikre de henved 20.000 nye aktiveringspersoner job i den private sektor? En undersøgelse har vist, at det faktisk kun er 22 pct. af de private arbejdsgivere, som ønsker at tage sociale hensyn, så der er ikke meget, der tyder på, at de af sig selv vil leve op til den forpligtelse, som er en forudsætning for trepartsaftalen.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Partiet Venstre er i øjeblikket i gang med en stor forandring, kan man læse i aviserne. Venstre skal ind mod midten i dansk politik, Venstre skal være den lille mands parti.

Jeg har godt nok hørt, at der er nogen, der går og hævder, at der er tale om en ulv i fåreklæder, så det vil jeg egentlig godt børe lidt nærmere i. Jeg synes faktisk, jeg står med et af de helt store spørgsmål i dansk politik i øjeblikket, og det er følgende: Når vi har at gøre med Venstre, har vi så at gøre med en ulv eller et får? Det vil jeg egentlig godt have afklaret. Når man hører enkelte meldinger, kunne man jo godt tro, det var ulven, og andre udsagn kunne godt være et får, der brægede. Det kunne måske også være, det var en ulv i fåreklæder, som der bliver sagt.

Jeg synes nok, det er vigtigt at få helt afklaret, hvor Venstre står her, og jeg er ikke helt tryk, før jeg ser det. Måske har Venstres formand, hr. Anders Fogh Rasmussen, taget fåreklæderne på, det ved jeg ikke helt endnu. Men jeg kan godt forstå, Venstre er lidt tilbagelænet, for meget af arbejdet er jo gjort. Regeringen har jo fremført Venstres politik på arbejdsmarkedet, men alligevel er det vigtigt at få afklaret, om Venstre er tilfreds hermed.

Jeg synes, det var svært at få afklaret fra fru Ulla Tørnæs, hvilket krav Venstre egentlig stiller til regeringen i efterårets forhandlinger. Borgerne kan godt regne med, at Venstre vil få gennemført yderligere frygtelige ting, hvis Venstre får indflydelse på finansloven, og jeg synes godt, vi kunne have krav på en lidt tydeligere profilering fra Venstres side her i dag.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Efter at have hørt fru Ulla Tørnæs' indlæg her fra talerstolen skulle man næsten tro, at der var udskrevet valg.

Afslutningsvis hørte vi, at Venstre har viljen, og det fører mig frem til at stille det enkle spørgsmål: Har Venstre også evnen?

For det første hørte vi, at der skulle ske mærkbare opstramninger i de offentlige udgifter, og så vidt jeg ved, koster det statskassen penge. Derefter hørte vi, at der skulle fjernes nogle skatter og afgifter, og det koster mig bekendt også de offentlige kasser penge. Derud-

over kom der et langt katalog over, hvad Venstre ville gøre, og de ting koster til gengæld penge. Er Venstre nu nået frem dertil, at man har opgivet tidligere tiders tanker og forslag på børnepasningsområdet, hvor der er tale om udgifter i milliardklassen, hvad Venstre også har indrømmet – hårdt presset godt nok – fra denne talerstol?

Jeg mener, vi står tilbage med ét helt afgørende spørgsmål: Hvordan hænger det sammen i forhold til økonomien med hensyn til at lave et forbedret velfærdssamfund? Eller er et forbedret velfærdssamfund noget, der skal klares via brugerbetaling? Så vil vi gerne høre lidt om det.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Til hr. Ole Sohn skal jeg sige, at vi i Venstre har tilkendegivet, at såfremt regeringen fremlægger trepartsaftalen for Folketinget i form af lovforslag, kan regeringen påregne Venstres støtte. Men det forudsætter naturligvis, at regeringen holder sig til selve aftalen.

Det skyldes, at vi i Venstre har lagt stor vægt på, at aktiveringen fremrykkes, at dagpengeperioden afkortes, at rådighedsreglerne skærpes, og at der sker en styrket indsats over for de 50-59-årige. Det er netop nogle af de ting, som er omfattet af trepartsaftalen, og derfor har vi sagt i Venstre, at såfremt regeringen fremlægger trepartsaftalen som lovforslag, kan den påregne Venstres støtte.

Så spørger hr. Holger K. Nielsen: Hvad kan man så forvente, at Venstre vil lægge frem under efterårets forhandlinger? Jamen her har vi klart tilkendegivet – og det var også noget af det, jeg var inde på i min ordførertale – at vi mener, tiden er kommet til en sænkning af erhvervsbeskatningen. Derudover ønsker vi en modernisering af den offentlige sektor, og det handler om øget valgfrihed for borgerne. Det var også noget af det, jeg lagde stor vægt på i min ordførertale.

Endelig vil jeg til slut sige til hr. Jørn Pedersen, der er så bekymret for, at Venstres regnestykke ikke hænger sammen, at her skal jeg blot henvise til vores finanslovsoplæg »Velfærd og valgfrihed«. Det er et glimrende værk, og dér kan hr. Jan Petersen se beskrevet i både tekst og i kroner og øre, hvordan Venstres politik hænger sammen på det område.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Fru Ulla Tørnæs gjorde i sin ordførertale meget ud af at understrege Venstres ønske om, at Danmark så hurtigt som muligt fik ophævet forbeholdet vedrørende Den Økonomiske og Monetære Union, og at vi fik afholdt en folkeafstemning, og så kunne vi ellers træde ind i ØMU'ens forjættede land. Det er et synspunkt, der kan diskuteres, og jeg synes da sådan set, at det absolut er relevant – også i betragtning af den internationale krise, der er under opsejling. Så langt så godt.

Men det, fru Ulla Tørnæs så sagde i den sammenhæng, og som har bragt mig på talerstolen nu, var noget i retning af, at det bekymrede Venstre, at regeringen ikke vil se realiteterne i øjnene for så vidt angår ØMU'en og dansk deltagelse i den. Det, jeg måske synes er bekymrende i den sammenhæng – når nu fru Ulla Tørnæs og Venstre ivrer så kraftigt for, at vi går med i ØMU'en – er, at Venstre ikke ser den realitet i øjnene, at det danske forbehold vedrørende ØMU'en er en del af den kontrakt, der blev indgået med befolkningen efter folkeafstemningen den 2. juni 1992, og at den kontrakt var med til at sikre et ja ved folkeafstemningen i 1993.

Jeg siger ikke, man ikke kan diskutere det spørgsmål. Jeg synes bare, at når man skal tale om realiteter, er det også en vigtig realitet at forholde sig til, hvis man i øvrigt mener, man vil have Danmark med ind i Den Økonomiske og Monetære Union.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg skal undskyldte over for fru Ulla Tørnæs, at jeg desværre ikke har gået så lang tid i skole, for det er åbenbart gået ud over kvaliteten. Til gengæld har jeg været på efteruddannelse i 20 år på Aarhus Universitet.

Det kan godt være, jeg var uopmærksom, da fru Ulla Tørnæs talte, så derfor har jeg slået efter i fru Ulla Tørnæs' tale, og hvis man går om på side 9, kan man se, at Venstre og fru Ulla Tørnæs selv er i tvivl om, hvad Venstres politik er, for hvad står der? Jeg citerer:

»Vestres vej er en anden end regeringens. Lad mig slutte med at summere det i seks konkrete punkter, der gør en forskel.«

Og så kommer det: »Vil vi, vil vi, vil vi«, så man er åbenbart selv i tvivl. Nå, men det skal ikke skille os ad.

Så siger fru Ulla Tørnæs, at Socialdemokratiet hellere vil bekæmpe privathospitaler end ventelister. Nej, det vil Socialdemokratiet ikke. Vi er store tilhængere af privathospitaler, bare de er private. Vi kan ikke forstå, hvorfor de skal finansieres af det offentlige.

Og det, som er Venstres store gennembrud for den lille mand, er, at når den lille mand skal hofteopereres på et privat hospital, skal den lille mand selv have 25.000 kr. med i lommen. Jeg ved ikke, hvor mange af de små mænd eller måske især de små kvinder, som har 25.000 kr., der står hofteoperation på, men det er det, der er Venstres politik.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Der burde måske stå, at det er det talte ord, der gælder.

Fru Ulla Tørnæs sagde i sin replik på de korte bemærkninger, at Venstre ønskede, at det private forbrug skulle holdes uden for indgreb, og at det kun skulle handle om det offentlige forbrug, og at det var forklaringen på, at Venstre ikke kunne støtte pinsepakken. Må jeg spørge: Hvad havde Venstre forestillet sig, hvis ikke vi havde haft pinsepakken? Hvad var det så for krav, Venstre ville have stillet til finansloven?

Når fru Ulla Tørnæs angriber regeringens stramme greb om amterne og kommunerne, må man gå ud fra, at fru Ulla Tørnæs ikke synes, at en realvækst på 1 pct. er tilstrækkelig. Hvis tingene så skal gå op uden indgreb over for det private forbrug og med en for stram kommune- og amtsaftale, er det ganske markante bidrag, Venstre skal lægge frem på bordet, hvis Venstre skal gøre sin politik troværdig. Det er ganske markante milliardbesparelser, to cifrede beløb, som skal findes på statens budgetter, og dem bør man anstændigvis også sætte direkte ord på, så den lille mand kan vide, hvad han har i vente, når Venstre lover og lover – uden spørgsmålstejn forstår jeg nu.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Til hr. Jann Sjursen vil jeg sige, at det er jo netop af hensyn til Edinburghafgørelsen, det er en forudsætning, at vi har en folkeafstemning, før vi kan blive medlem af Den Økonomiske og Monetære Union, og Venstre ønsker, at den danske regering skal se realiteterne i øjnene og sætte sig i spidsen for en folkelig debat, som

bærer hen imod en folkeafstemning om dansk medlemskab af Den Økonomiske og Monetære Union. Men jeg har som sagt i dag fået bekræftet, at det ønsker regeringen ikke. Regeringen ønsker fortsat, at den danske valuta når som helst skal kunne udsættes for valutaspekulanternes pres osv. osv.

Til hr. Jacob Buksti vil jeg sige, at nu er det heldigvis sådan, at det er det talte ord, der gælder. Vi har jo hver især vores måde at lave manuskript på, og hvis hr. Buksti havde læst, hvad der stod i mit manuskript, ville han se, at der stod et ettal, et total, et tretal, et firetal, et femtal og et sekstal. Men det forbigik hr. Jacob Buksti, så der er noget galt med kvaliteten af hr. Jacob Bukstis uddannelse.

Jeg kan forstå, at efter Socialdemokratiets mening skal valgfrihed udelukkende omfatte velhavende danskere; men det er ikke Venstres politik. Efter Venstres opfattelse skal valgfriheden omfatte alle borgere, såvel borgere med tegnebogen i orden som borgere, der ikke har så meget at gøre godt med. For hr. Jacob Buksti er det en forudsætning, at man selv kan finansiere et ophold på et privathospital, men for Venstre er det en forudsætning, at man bliver behandlet, og at man i den sammenhæng kan benytte de private hospitaler som et supplement til det offentlige sundhedsvæsen.

Et andet eksempel jeg kunne give, er den fuldstændig vanvittige brandbeskatning, Socialdemokratiet jo er tilhænger af, når det handler om, at en arbejdsgiver finansierer et ophold på et privathospital for en medarbejder. Der beskatter Socialdemokratiet den udgift, arbejdsgiveren har haft, som en indtægt for lønmodtageren, og det er jo fuldstændig vanvittigt. Det er fuldstændig vanvittigt, at vi har et så stift system, der gør, at man bliver straffet, når ens arbejdsgiver vælger at finansiere et ophold på et privathospital, og det er også noget, vi i Venstre ønsker at få ændret. Vi vil ikke acceptere, at man på den måde brandbeskatter sygdom. Det ønsker vi at få ændret.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg kan høre, at vi skal til at værne os til nye slogans fra Venstres side. Nu er det den lille mand, der er på banen, og Venstre er den lille mands parti, og det må vi jo så prøve at værne os til – den lille mand, som bliver modtaget med ros af de unge løver i Venstre, som vil afskaffe folkepensionen og efterlønnen, og den

lille mand, som inviteres indenfor i minimalstaten, hvor han kan møde Peter Gæmelke og andre små mænd. Vi vænner os nok til det.

Må jeg sige til fru Ulla Tørnæs, at den lille mand, som også inviteres inden for på de private sygehuse, vil jo opdage, at det er det sted, hvor markedsmekanismen virker stærkest. Hverken Det Radikale Venstre eller Venstre har noget imod markedsmekanismen, men det skal ikke nødvendigvis være den lille mand, der altid udsættes for den. I et system, hvor der er knappe ressourcer – det tror jeg vi alle sammen ved, at der er i sygehusvæsenet – er det markedsmekanismen, der bestemmer prisen, og jeg vil godt se, hvordan den lille mand klarer sig i det system.

Hvis fru Ulla Tørnæs skulle have problemer med at gennemskue det, er der indtil flere økonomer i nærheden. Det kan godt være, de ikke alle sammen har været den normerede tid fuldt igennem, men prøv alligevel at spørge dem.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Efter at Folketinget var gået ind i den mødefri periode tilbage i juni, læste jeg flere interessante læserindlæg, som var indrykket i dagspressen fra fru Ulla Tørnæs' side, og som gik ud på, at det var for dårligt, at EU-debatten fuldstændig var forstummet efter den 28. maj og ikke stadig var livlig og rigtig god, som den burde være – også efter den 28. maj.

Jeg var fuldstændig enig i de betragtninger, fru Ulla Tørnæs gjorde sig om, at EU-debatten skal vare ved, også efter at vi har haft en folkeafstemning. Men så meget desto mere undrer det mig, at når jeg forsøger at få en dialog med fru Ulla Tørnæs her i Folketingssalen om netop EU ved den først givne lejlighed efter de indlæg, der har været i dagspressen, lader fru Ulla Tørnæs' signal tilbage til mig at være, at det vil fru Ulla Tørnæs ikke debattere. Det må være grunden til, at der overhovedet ikke var antydningen af svar fra fru Ulla Tørnæs' side på vort spørgsmål om, hvor kampen for nærhedsprincippet er blevet af.

Det, som Venstre i sin tid gik ud og fortalte var en stor gevinst ved Maastrichttraktaten – hvad er det blevet til? Vi har et regeringsoplæg på området, der er kommet til Folketingets Europaudvalg, men som desværre er meget pauvert. Jeg havde håbet, at Venstre ville benytte denne lejlighed til at sige, at Venstre i det mindste stadig ville kæmpe for det, selv om

man altså nu for at tage det som eksempel har støttet vedtagelsen af direktivet om zoologiske haver.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Fru Ulla Tørnæs besvarede mit spørgsmål om ØMU'en med, at det er en forudsætning for en folkeafstemning om ØMU'en, at svaret bliver et ja, og så vil jeg spørge: Hvordan kan vi vide, det bliver et ja, når vi udskriver folkeafstemningen?

Forklaringen kunne måske være, at fru Ulla Tørnæs ville se på meningsmålingerne, og så vil jeg godt spørge: Hvis det er den fortolkning, der ligger i det, mener Venstre så, at der ikke skal være en folkeafstemning inden år 2002, hvis der ikke er et klart flertal for et ja i meningsmålingerne? Er 2002 bare sådan et tilfældigt år, man har fundet på, eller hvad er egentlig indholdet af Venstres forslag?

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Jeg skal sige til hr. Jørgen Estrup, at Venstres politik går ud på, at pengene skal følge patienten, og at man skal have et frit valg, der også omfatter behandling på et privathospital.

Når hr. Estrup kommer med nogle økonomiske betragtninger om markedsøkonomien, der fungerer på privathospitaler, er vores synspunkt netop, at forudsætningen for, at den såkaldte lille mand kan komme på privathospital, er, at vi lader pengene følge patienten. Pengene skal følge patienten, således at alle har den samme valgfrihed, og alle skal være omfattet af den samme valgfrihed til behandling af en sygdom. Det er Venstres politik.

Så vil jeg sige til hr. Hækkerup: O.k., det var nok en lille fortaelse med hensyn til, hvad det var, der var forudsætningen. Forudsætningen for et ja er efter min opfattelse, at regeringen som minimum er parat til at gå i spidsen for en kampagne, der fører hen imod dansk medlemskab af Den Økonomiske og Monetære Union, og samtidig vil jeg sige, at vi ser netop ikke på meningsmålingerne, for vi har allerede nu tilkendegivet, at vi arbejder målrettet hen imod at afholde en folkeafstemning om dansk medlemskab af Den Økonomiske og Monetære Union. Vi har sagt 2001, fordi vi ønsker, at Danmark skal være medlem af ØMU'en i år 2002, hvor den fælles valuta euroen kommer på gaden.

Jeg synes sådan set, at det ville klæde den danske regering, hvis den danske regering ville være med på det projekt, men jeg har som sagt i dag med skuffelse måttet erkende, at det ikke er den nuværende regerings politik, desværre.

Så kan jeg jo ikke dy mig for, nu da det er hr. Hækkerup, der borer i dette her spørgsmål: Jeg har jo med interesse, eller måske nærmere med frygt, noteret mig, at hr. Hækkerup har været inde på, at en devaluering af den danske krone kunne være et svar i denne sammenhæng. Og da vil jeg gerne sige, at det er bestemt ikke noget svar fra Venstres side. Det ønsker vi bestemt ikke. Vi ønsker at holde fast ved fastkurspolitikken.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Venstre har jo offentligt også i denne debat givet håndslag på at gennemføre de fremlagte arbejdsmarkedsforslag. Nu fremgår det jo, at der er flere af de involverede parter, måske også regeringen – det kunne vi ikke få et tilsagn om – der har den klare opfattelse, at forudsætningen for det her var en stadig faldende ledighed.

Nu vil jeg spørge meget direkte, om Venstre er parat til at tage sagen op igen, hvis der bliver tale om – også inden for den her samlings rammer – at ledigheden stiger. Er Venstre så parat til at tage spørgsmålet om arbejdsmarkedsforanstaltningerne op til revision?

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg er meget tilfreds med, at jeg når at få ordet en gang mere.

Jeg vil gerne spørge fru Ulla Tørnæs: De dér mærkbare opstramninger i de offentlige udgifter, hvor skal de komme henne? Og nu vil jeg ikke denne gang affinde mig med en henvisning til Venstres nuværende – eller var det tidligere – finanslovsforslag. Det er jo det argument, vi hører fra Venstre, hver eneste gang vi kommer ind til essensen i Venstres politik.

Jeg vil gerne spørge: Hvad er det for nogle områder i den offentlige sektor ude i amter og kommuner, hvor Venstre mener, der skal ske mærkbare stramninger? Jeg tror, mange af Venstres medlemmer i byråd og amtsråd ville være interesseret i at høre: Hvad er vores moderpartis officielle melding til det? Hvor er det, vi skal ud og tage nogle opstramninger, der er værre end dem, jeg har på fornemmelsen man mange steder ser og føler, at man har i øjeblik-

ket qua den nuværende aftale, der er indgået? Men når det så skal være en værre aftale, hvor er det så, Venstre mener, det er rimeligt at gå ind og lave stramminger?

(Kort bemærkning).

Jens Peter Vernersen (S):

Fru Ulla Tørnæs tilkendegav, at »vi var med ved forhandlingerne om pinsepakken, men vi forlod forhandlingerne, fordi vi ikke kunne være med til de justeringer, som var nødvendige«. Det var jo konsekvensen. »Vi kunne ikke være med til det, som var nødvendigt«, siger Venstre.

Hvad var det så, Venstre ville i stedet for? Det er rigtigt, at der jo i dag er ansat flere i den offentlige sektor til at passe de ældre, til at sørge for hjemmehjælp, til at arbejde på sygehuse, til at passe børnene.

Jeg vil gerne spørge fru Ulla Tørnæs: Er det dér, der skal spares? Vi må jo vide, hvad det er, Venstre vil, når de ikke vil det, der var det nyttige i den situation, som vi havde før sommerferien. Det må afklares her ved denne forhandling.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Jeg skal sige til fru Jette Gottlieb, at vi har tilkendegivet over for regeringen, at såfremt regeringen fremlægger trepartsaftalen som lov her i Folketinget, så kan den regne med Venstres opbakning. Jeg har tidligere svaret på, hvad årsagerne til det er, så det går jeg ud fra ikke er nødvendigt at gentage over for fru Jette Gottlieb.

Til hr. Jørn Pedersen vil jeg sige, at jeg skal sikre, at hr. Jørn Pedersen får et eksemplar af Venstres glimrende finanslovpælæg, som er vores oplæg til finanlovforhandlingerne for 1999. Det ser sådan her ud. Det er særdeles veldokumenteret og velskrevet. Det skal jeg sørge for bliver overbragt.

Så vil jeg sige til hr. Jens Peter Vernersen: Jamen vi var med ved forhandlingsbordet, og vi forlod forhandlingsbordet, fordi vi ikke var enige i den kurs, som regeringen havde afstukket. Vi var ikke enige i at straffe boligejerne med 30 mia. kr. Vi var ikke enige i at straffe pensionsopsparerne med 28 mia. kr., og vi var heller ikke enige i, at dansk erhvervsliv skulle pålægges yderligere byrder på 10 mia. kr.

Det var derfor, vi ikke kunne opnå enighed med regeringen. Vi var parat til at diskutere

nødvendige opstramminger i den danske økonomi, herunder først og fremmest i den offentlige økonomi.

Men det var regeringen ikke parat til, så derfor kunne vi desværre ikke opnå enighed. Og det var ikke på grund af Venstres manglende vilje. Bestemt ikke.

Pia Christmas-Møller (KF):

I går bragte dagbladet Information en lederartikel under overskriften »Den dobbelte Nyrup«. Det er et meget præcist udtryk.

Sagen er jo, at for hvert kvartal, der går, bliver der større og større afstand mellem det, statsministeren siger, og det, han og hans regering rent faktisk gør. Det lyder måske lidt hårdt, men Nyrupregeringen er ikke længere kun de spildte mulighedsers regering, men nu også de brudte løfters regering.

I en nytårstale sagde statsministeren om den tiltagende vold og kriminalitet: »Vi vil ikke finde os i det.« Hvad er sket? Intet. Regeringen har derimod nedstemt samtlige konservative forslag til opstramminger.

I valgkampen lovede statsministeren børnefamilierne lettelse. Hvor er de blevet af? Borte har taget dem.

Under Amsterdamkampagnen bedyrede statsministeren, at dansk økonomi havde det strålende, hvorfor han i samme åndedrag benægtede enhver tale om, at regeringen forbedrede et stort økonomisk indgreb. Enhver bolig-ejer kunne sove trygt om natten, sagde man.

Hvad skete? Knap var jaet hjemme, førend vi fik præsenteret pinsepakken, der som en tyv om natten tog netop fra boligejerne. Det er nu blevet afsløret, at regeringen gav vildledende oplysninger om deres egne forventninger til de fremtidige boligpriser.

Og da man nu var i gang med et gigantisk, ideologisk bestemt omfordelingscirkus, ja, så rettede man også skytset mod pendlerne, det vil sige dem, der bruger en stor del af deres fritid på at rejse langt til og fra arbejde, og som derfor er meget mobile, mod pensionsopsparerne og mod virksomhederne.

I årevis har danskerne måttet finde sig i meningsløst lange ventelister og ikke mindst ventetider, når det gjaldt sygehusbehandling. Hvad er sket? Ventetiderne er blevet længere. »Sygehusene er den vigtigste velfærdsopgave, vi står foran i de kommende år.« Sådan sagde statsministeren til dagbladet B.T. den 18. september. I

den mundtlige del af åbningstalen siger han noget i samme retning.

Det lyder, som om regeringen nu langt om længe er ved at vågne op. Men følger handling mon ord i denne sag?

Spørgsmålet kan hurtigt besvares ved et tjek i åbningstalens skriftlige del, der jo som bekendt afslører, hvilke af de mange pæne ord der skal omsættes til konkrete lovinitiativer og dermed til handling.

Og netop her afsløres det igen, at der er tale om tomme viljes- og handlingssløse ord. Patienterne får ingen behandlingsgaranti. Regeringen kan kun strække sig til at sige: Patienter, I må selv bestemme, hvilken kø I vil vente i. Der er frit valg, bare det bliver på et offentligt sygehus. Så skal vi i regeringen til gengæld nok sørge for at registrere både jer og jeres ventetid.

Det er jo absurd i et velfærdssamfund, at mennesker med livstruende sygdomme bare bliver henvist til at vente på en venteliste, tit oven i købet på ubestemt tid. Alene uvisheden kunne jo gøre selv raske mennesker syge. At behandle syge på den måde kan man simpelt hen ikke være bekendt.

Tryghed med hensyn til, at man kan blive behandlet under sygdom, er en så basal opgave for et samfund, der i øvrigt betragter sig selv som et velfærdssamfund, at den ganske enkelt skal løses.

Det Konservative Folkeparti møder til finanslovforhandlingerne med et krav om, at der bliver indført en decideret behandlingsgaranti. Det er et enkelt, det er et rimeligt, og det er et anstændigt krav.

Hvis et offentligt sygehus ikke kan tilbyde ordentlig behandling inden for en lægeligt forsvarlig tidsperiode, skal patienten tilbydes behandling et andet sted. Det kan være på et andet offentligt sygehus, måske i et andet amt; det kan være på et privat hospital, en privatklinik, eller det kan være i udlandet. Og pointen er: Det offentlige skal betale.

Det koster penge. Javel, men det er vi i Det Konservative Folkeparti altså også parate til at finansiere.

Åbningstalens mundtlige del kunne tyde på, at statsministeren har lyttet til vores forslag og for øjeblikket øver sig på at fordøje det. Foreløbig er statsministeren nået så langt, at han er med på, at der skal opstilles maksimale ventetider for hver enkelt behandlingstype, og han er med på, at det skal ske ud fra lægefaglige vurderinger.

Men statsministeren har endnu ikke fanget, at det skal have en konsekvens, hvis ventetiden ikke bliver overholdt. Lad mig sige det ligeud: Det Konservative Folkeparti helmer ikke, før patienterne har fået en garanti for behandling. Sådan skal det nemlig være i et velfærdssamfund.

Grundlaget for vores velfærdssamfund, kilden til vores alle sammens velfærd er overskud i det private erhvervsliv. Det er virksomhederne, der tjener pengene hjem. Gør de ikke det, er der jo ingen velfærd at dele ud af til nogen. Så enkelt er det. Forkæler vi virksomhederne, forkæler vi os selv. Straffer man dem, straffer man os alle sammen. Sådan er det.

En verdensomspændende økonomisk krise truer lige uden for vores dør. Ja, den er lige på dørmatten, hvor vi falder over den, hvis vi ikke ser os for i tide. Det er, som om regeringen har ét og samme svar, uanset om det går op eller ned med dansk økonomi. Svaret er flere skatter og flere offentlige udgifter. Når det går skidt, skal skatterne stige for at dække hullet i de offentlige finanser, og når det går godt, ja, så skal skatterne stige for at dække hullet på betalingsbalancen.

Det er det samme med de offentlige udgifter. Når det går skidt, skal udgifterne stige for at sætte gang i økonomien. Når det går godt, ja, så skal udgifterne stige, for så har vi så godt råd.

Regeringen har valgt at sætte kikkerten for det blinde øje, mens dansk erhvervsliv har tabt markedsandele uafbrudt lige siden regerings-skiftet i 1993. Regeringens egen prognose, som i går blev offentliggjort i Økonomisk Oversigt, viser, at vores erhvervsliv taber 2½ pct. markedsandele alene i år og yderligere knap 2 pct. til næste år. Det er en dramatisk ændring i regeringens egne forventninger, som indtil nu i forvejen har været hårdt belastet af for lidt realisme.

Betalingsbalancen er nu igen i minus, og de røde tal er store. Hele 10 mia. kr. regner regeringen selv med, at underskuddet vil blive alene i år. Schlüterregeringerne efterlod sig et overskud på godt 30 mia. kr. Det er nu, 5 år efter, sat helt over styr på trods af uafbrudt vækst og international medvind.

Selv om vores virksomheder kæmper med faldende konkurrenceevne, agter regeringen ikke at gøre noget effektivt for at lette erhvervs-vilkårene og konkurrenceevnen. Den marginale selskabsskattensættelse er helt utilstrækkelig i den aktuelle situation. Der er brug for lettelser,

der gør vores virksomheder konkurrencedygtige og robuste, også under international modvind.

Men regeringen mener tilsyneladende, at erhvervslivets ledere bare vil skumme fløden og lade samfundsøkonomien sejle, hvis der bliver gennemført erhvervslettelser. Og her er det, at vi er inde ved en af de helt centrale forskelle mellem Socialdemokratiet og Det Konservative Folkepartis grundlæggende holdninger.

Vi vil lette erhvervslivets omkostninger, fordi det betyder bedre konkurrenceevne, mere produktion og flere arbejdspladser. Vi vil lette omkostningerne på arbejdskraft, fordi det giver de ledige beskæftigelse i rigtige job. Vi vil lette generationsskiftet i virksomhederne, fordi ellers sunde og levedygtige virksomheder risikerer at dø, og vi vil lette etableringsvilkårene, fordi her ligger nøglen til fremtidens erhvervslokomotiver.

Netop i ly af den massive vækst har regeringen haft en enestående chance for på en for befolkningen smertefri måde at gennemføre de nødvendige strukturændringer og dermed ruste det danske samfund til mindre gode tider. Men man valgte pausepolitikken i stedet. Der blev ligefrem deklareret en reformpause.

I løbet af sommeren kunne en optimistisk sjæl ellers godt gå hen og få et positivt indtryk af regeringen, hvor den ene hellige ko efter den anden blev slagtet af De Radikale. Desværre taler lovkataloget også her sit tydelige sprog. Det er ikke de hellige køer, men De Radikale, der er blevet slagtet i regeringen.

Dog er der et enkelt lyspunkt, som er værd at hæfte sig ved. Der er sket et væsentligt skred i regeringens synspunkter på dagpengeområdet. Det er dog ikke regeringen, heller ikke De Radikale, men arbejdsmarkedets parter, der kan tage hovedæren for det. Regeringen er nærmest blevet tvunget ind på en ny kurs af fremsynede folk i LO og DA. Og hvem skulle nu have troet det?

Det Konservative Folkeparti hilser resultatet af trepartsforhandlingerne velkommen, og jeg vil også gerne kvittere for, at statsministeren i sin åbningstale har suppleret med forslaget om at forenkle dagpengeberegningerne ved fremover at anvende årsindkomstmodellen. Det er vi godt tilfredse med.

Samtlige forslag med undtagelse af et enkelt er groet i den konservative have. Dagpengeperioden forkortes, til gengæld sættes der tidligere ind med aktiveringstilbud af højere kvalitet. Det

er den rigtige vej. Det er, hvad der skal til, når der skal banes vej for de ledige på det ordinære arbejdsmarked.

Men som sagt er der et enkelt punkt, som vi ikke mener tiden er inde til. Det er direkte imod Det Konservative Folkepartis råd, at man nu vil skærpe kursen over for de over 50-årige. Mennesker, der har arbejdet på fuld kraft i 20-30 år, og som pludselig helt uforskyldt bliver afskediget som følge af effektiviseringer, sådan som det f.eks. ofte sker i finanssektoren netop i disse år, har vitterlig svært ved at finde et job, selv om de selv og andre gør alt, hvad de kan for det. Det er stadig umoderne med jobannoncer efter 50-55-årige; mange bliver derimod fortsat afvist alene med henvisning til deres alder.

Derfor er tiden ikke inde til de foreslåede stramninger. De, der henvises til forsørgelse efter bistandslovens regler, vil blive ramt urimelig hårdt. Hus og pensionsopsparing ryger hurtigt, og det byder man altså folk, der uforskyldt er blevet ledige på et tidspunkt i livet, hvor de ikke kan stille ret meget op. Det er ikke rimeligt.

Nu må vi imidlertid konstatere, at der allerede er flertal for disse opstramninger, som vi på forhånd advarede imod, men vi vil under alle omstændigheder gøre, hvad vi kan for at så få som muligt bliver klemte.

Selv om vi har et højere ambitionsniveau i arbejdsmarkedspolitikken end det, der nu ligger for, vil jeg allerede nu sige, at det ikke er med os, regeringen vil få de fleste og de største problemer. Det kan regeringen til gengæld regne med på folkeskoleområdet, hvor man igen svigter katastrofalt. Til trods for at de fleste efterhånden er på det rene med, at kvaliteten i folkeskolen er alt for ringe, melder regeringen pas med hensyn til de nødvendige ændringer.

Det Konservative Folkeparti har som det eneste parti advaret og advaret om den gale kurs, som et flertal for mere end 20 år siden sendte den danske folkeskole ud på. Fagligheden og kvaliteten er raslet ned, lige siden Knud Heinsen og Ritt Bjerregaard satte kursen mod enhedsskolen. Lad mig advare om, at vi helmer ikke, før der er kommet mere undervisning, mere tid, mere læring, mere kvalitet ind i folkeskolen. Dansk sprog, matematik, geografi og historie skal igen være helt grundlæggende fag.

Netop udsultningen af faget historie er en direkte trussel mod vores nationale og folkelige identitet. Præcis i denne tid afsløres det, at alt for få i den yngre generation har begreb om, hvad nazismen egentlig er for noget, hvad An-

den Verdenskrig egentlig handlede om. Og det er, som om flertallet helt har glemt, at det jo netop er vores fælles historie, der binder os sammen som folk. Det er, som om man har glemt, at menneskets rødder netop er den historie, det selv er en fortsættelse af, og det er, som om man har glemt, at man ikke fjerner rødder dér, hvor man ønsker liv; tværtimod så plejer man at give dem næring.

For Det Konservative Folkeparti er det en helt afgørende grundholdning, at der er sammenhæng i tingene, sammenhæng i nutidens løsninger, men også sammenhæng mellem fortid, nutid og fremtid. Vi vedgår og vi værdsætter den arv, vi har modtaget fra generationerne før os, og vi forpligter os til at forvalte den med respekt for de generationer, der kommer efter os.

Derfor er det, vi ikke kan acceptere, at regningen for det socialdemokratiske overforbrug bare bliver smidt i børneværelset. Derfor er det, vi ikke kan acceptere, at man efterlader Danmark som en forurenede losseplads til vore efterkommere.

Det er ikke tilfældigt, at det netop var en konservativ folketingsmand, der i 1960'erne, længe før Socialdemokraterne og andre vågnede op, krævede et opgør med røg, støj og møg.

For os er miljøkriminalitet lige så alvorlig som anden kriminalitet. Og da det har vist sig, at vores retssystem ikke har den fornødne ekspertise til at forfølge de grove sager grundigt nok, foreslår vi, at der etableres et særligt statsadvokatur for miljøkriminalitet.

Jeg vil også gerne varsle, at Det Konservative Folkeparti vil komme med en række initiativer, der skal beskytte borgernes retssikkerhed og privatlivets fred, som jo netop i disse år bliver kørt over af det ene systemhensyn efter det andet. Vi vil have gjort op med systemets tyranniske vokseværk på borgernes bekostning.

Det er, som om flere og flere har glemt, at det er borgerne, der skal styre systemet, og ikke systemet, der skal styre borgerne.

Lad mig give et par eksempler:

Når ældre mennesker, der bor på plejehjem, kan risikere – oven i købet på deres eget værelse – at få forbud mod at få den pibe tobak eller den cigaret, de nu har nydt i årevis, så er der noget rivravruskende galt.

Et andet eksempel: Når en skatteyder vinder en sag over skattemyndighederne, ja, så ender sagen med, at skatteyderen alligevel får en reg-

ning. Og det er ikke ubetydelige beløb, vi taler om. Også her er den helt gal.

Og når der i disse dage tales om, at cpr-numre og personfølsomme oplysninger om f.eks. folks ægteskabelige problemer ikke alene skal kunne udleveres, men også skal kunne handles, ja, så er der altså, vi er nogle stykker, der er nødt til meget alvorligt og meget kraftigt at sætte hælene i, og her kan man regne med Det Konservative Folkeparti.

På præcis samme måde gælder det, når vi hører snakken om, at nu skal der være totalovervågning af personbiler med mikrochips. Vi vil ikke et sådant overvågningssamfund. Vi vil det ikke.

Jo, der bliver i det hele taget nok at tage fat på til efteråret. Selv om vi ser forskelligt på en lang række ting, føler jeg mig overbevist om, at regeringen får brug for borgerlige stemmer.

Vi i det Konservative Folkeparti er parate til et konstruktivt samarbejde, også i forbindelse med finansloven for 1999. Men én ting ligger dog fast. Regeringen kommer til at give indrømmelser, hvis den vil lave aftaler med os.

Regeringen kunne passende starte med at fjerne de værste provokationer, som findes i finanslovsforslaget. Her taler jeg f.eks. om de planlagte besparelser på forsvaret. Forliget om forsvaret udløber med udgangen af 1999, og der skal derfor forhandles et nyt hjem. Må jeg sige det lige ud, hr. statsminister: Det Konservative Folkeparti opfatter det som en verbal krigserklæring, at regeringen på forhånd har indregnet besparelser i milliardklassen.

Der er også her tale om endnu et eksempel på regeringens dobbeltmoral, når regeringen ønsker dansk deltagelse i den ene fredsbevarende aktion efter den anden og så samtidig foreslår massive besparelser. Så sent som i dag har vi set, hvordan der er behov for en effektiv dansk indsats i Kosovo. Den slags skal der altså også være både økonomi og mandskab til i fremtiden.

I det hele taget vil jeg godt advare statsministeren og hans regering imod det stadig mere åbenlyse dobbeltspil. Og det vil jeg gøre ved at citere Abraham Lincoln:

»Man kan narre en del af befolkningen hele tiden, og man kan narre hele befolkningen en del af tiden, men man kan ikke narre hele befolkningen hele tiden.«

Det bedes statsministeren skrive sig bag øret!

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

To spørgsmål omkring arbejdsmarkedsområdet.

Kan vi være helt sikre på, at en aftale med De Konservative ikke vil betyde en forringelse for de 50-54-årige? Og kunne man så måske i den forbindelse få at vide, at når det her nu ikke er nogen hjælp, og det er jeg helt enig i, til de 50-54-årige, hvordan ser De Konservative så hjælpen til dem, der er under 50, ved at nedskære dagpengeperioden med 1 år? Hvad hjælper det? Det er jo bare en urimelighed. Det er jo bare at gøre folk utrygge, eller hvad?

Så er der det med årsberegningen. Årsberegning af dagpenge er jo en vanskelig teknisk sag. Jeg vil bare have at vide: Kan vi fra De Konservative få garanti for, at det ikke betyder, at nogle får mindre i dagpenge, end de får i dag, og at det kun er en administrativ forenkling og ikke noget, der har indholdsmæssige konsekvenser for de arbejdsløse?

Og så det spørgsmål, som man normalt altid plejer at stille til venstrefløj: Hvor skal pengene komme fra? Mere til militæret, mere til erhvervslivet, mere til sundheden! Det er da godt. Det er et stort milliardbeløb. Hvor skal det komme fra?

(Kort bemærkning).

Jens Peter Vernersen (S):

Fru Pia Christmas-Møller talte om de brudte løfters regering. Det var boligejerne, der ikke kunne sove trygt, det var pendlerne, det var pensionsopsparerne.

Det har formentlig aldrig, vil jeg sige til fru Pia Christmas-Møller, været bedre, været mere fornuftigt at være boligejer, end det har været de sidste 5 år.

Hvis man læser det svar, som er kommet fra økonomiministeren om boligejernes forhold, viser det meget klart, at boligejernes fordel fra 1993 til 1998 stort set svarer til ændringerne i rentefradragsreglen med pinsepakken fuldt gennemført – den svarer stort set dertil.

Fru Pia Christmas-Møller taler også om pensionsopsparerne. Det er, som om det glemmes, at pensionsopsparerne nu får mulighed for at investere langt mere i aktier, end de før har kunnet, og at den aktieskat på 5 pct., som i øvrigt skal betales, jo ikke kommer til betaling med de faldende aktiekurser, vi nu har set.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg synes, det var helt rørende, at fru Pia Christmas-Møller heroppefra havde sådan en omsorg for gruppen af de 50-55-årige; det bliver sagt, at man aldrig nogen sinde ser jobannoncer efter disse.

Tidligere har fru Pia Christmas-Møller jo udtalt, at folk, der sparer op til efterløn, har ingen problemer; de skal nok blive ansat. I Politiken den 12. marts 1997 siger fru Pia Christmas-Møller, at bare man siger det i god tid, så skal forventningerne nok blive indfriet.

Men det, jeg egentlig ville spørge fru Pia Christmas-Møller om, det er: Da vi hørte om pinsepakken, var der ingen grænser for, hvor gal pinsepakken var, ja, indimellem når vi hører om kampagnen mod pinsepakken, så skulle man nærmest tro, at det var pinsepakken, der var skyld i hele verdensøkonomiens sammenbrud.

Men vi mangler stadig væk at få at vide: Hvordan vil De Konservative finansiere alt det, man gerne vil? Hvor skal pengene komme fra? Nu kan jeg forstå, at man vil indføre en behandlingsgaranti; man vil ikke spare på folkeskolen; man vil ikke spare på forsvaret; det må ikke gå ud over boligejerne; det må ikke gå ud over bilejerne; det må ikke gå ud over de højt-lønnede; det må ikke gå ud over de lavtlønnede; det må ikke gå ud over pensionsopsparerne; det må ikke gå ud over folk i de tyndt befolkede områder.

Kan vi ikke få bare en antydning af, hvem det må gå ud over? Jeg er helt sikker på, at fru Pia Christmas-Møller godt kan lære Abraham Lincolns citat udenad, for jeg er sikker på, at det får hun selv rigt brug for.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Først til hr. Frank Aaen. Jeg kan garantere for, at vi vil gøre, hvad vi kan under forhandlingerne for gruppen af 50-54-årige. Vi vil gøre, hvad vi kan, dog på en sådan måde, at den samlede aftale ikke skal falde på gulvet. For det ved jeg jo godt er Enhedslistens ærinde. Det er ikke vores ærinde.

Årsberegning, ja, der vil være nogle, der får lidt mere, og andre, der får lidt mindre, men niveauet vil ikke ændre sig markant.

Hr. Buksti er meget fortørnet over mine bemærkninger om pinsepakken osv. Altså, jeg må sige til hr. Buksti, at regeringen i går kom med

en ny Økonomisk Oversigt. Heraf fremgår det, at opsparingskvoten i den private sektor fra august og til nu skønmæssigt er faldet med ikke mindre end 600 mio. kr.

Hvor er opsparingseffekten af pinsepakken? Den er der jo ikke af den simple grund, at regeringen imod det, man sagde man ville, udhulede pensionsopsparingsvilkårene. Det var jo, hvad man gjorde, og selvfølgelig vil det da også afspejle sig i tallene. Det ser vi så allerede nu.

Hr. Buksti er inde på, hvad jeg har udtalt omkring efterlønnen engang i marts måned. Må jeg ikke sige til hr. Buksti, at hvis man skal citere fra en tidligere sag, skal man altså gøre det på et grundlag, så der bare er den mindste sammenhæng.

Om 10-20 år har vi en helt anden situation på det danske arbejdsmarked, hvor vi vil mangle yngre, der vil ind på arbejdsmarkedet, men har mange ældre, der vil trække sig ud. Det er vi nødt til at tage højde for nu i god tid, så folk kan indrette sig efter det. Situationen er altså noget anderledes lige nu og her.

Det er typisk socialdemokratisk. Man vil ikke tage fat på de upopulære spørgsmål i god tid. Først når man er skubbet helt ud til kanten og måske også ud over kanten, vil man tage fat, og så er det, det kommer som en tyv om natten og folks eksistensgrundlag bliver fuldstændig ændret. Sådan er socialdemokratisk politik.

Vi kender det: hovsaløsninger og kriseløsninger, hoppen fra tue til tue. Sådan gjorde man i 1970'erne, og det er det, man er i gang med nu igen. Vi advarer fortsat kraftigt imod den hoppen rundt i manegen. Lav dog en langsigtet strategi! Sig rent ud til folk, at der ikke er råd til efterlønnen for dem, der i dag er under 45 år. Sig det rent ud i stedet for at skuffe folk, når de bliver 60 og tror, at de kan få efterløn, fordi de tror på Socialdemokratiet – helt ubegrundet i øvrigt.

Hvis Socialdemokratiet – Gud forbyde det – til den tid sidder med regeringsmagten, vil de blive nødt til at ændre vilkårene over en nat. Det er ikke fair, det er ikke anstændigt, det er ikke rimeligt.

Nu er tiden løbet. Jeg vil besvare de øvrige spørgsmål senere.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil godt erindre hr. Buksti om, at der var andre end Det Konservative Folkeparti, der var

imod pinsepakken. Pinsepakken var noget skidt.

Men til fru Pia Christmas-Møller: Jeg synes nok, fru Pia Christmas-Møller tog lidt store ord i sin mund om folkeskolen. Jeg er da glad for, at fru Pia Christmas-Møller sagde det, hun sagde, og jeg er meget enig i det, men det var nok så meget sætningen om, at De Konservative var det eneste parti, der havde kæmpet imod.

Mig bekendt kommer jeg fra et parti, der i midten af 1970'erne nærmest stod som symbolet på kritikken, og vi er helt enige i, at nedtoningen af en række af de her fag har været en katastrofe, ikke mindst af historie, som fru Pia Christmas-Møller også nævnte, og jeg er enig i følgerne. Derfor håber jeg da også, at fru Pia Christmas-Møller og hendes parti i finanslovforhandlingerne vil støtte de tanker om nazismen og et holocaustcenter, og hvad ved jeg, der var oppe i debatten før sommerferien, og som statsministeren tilsluttede sig, sådan at vi faktisk kan få et flertal for det.

Så den med efterlønnen: Jeg er glad for, at fru Pia Christmas-Møller erkender, at det er vanskeligt for de lidt ældre at komme på arbejdsmarkedet. Det er jo netop vores argumentation for at bevare efterlønnen og sige, at den måde, man skal lade folk blive længere på arbejdsmarkedet på, nok er ved, at arbejdsmarkedet vil have dem, og ikke ved at fjerne en ordning, der er nødvendig lige så længe, som arbejdsmarkedet ikke vil have dem, der er over 50.

Jeg tror, at fru Pia Christmas-Møllers erkendelse her i dag af, at vanskelighederne for de 50-54-årige altså også gælder de lidt ældre, måske gjorde, at fru Pia Christmas-Møllers politik om efterlønnen burde revideres en smule.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg blev lidt glad, da jeg hørte Det Konservative Folkepartis reaktion på dagpengereformudspillet, som kom her i sidste uge, hvor De Konservative modsat Venstre sagde: Vi tager det ikke bare råt. Det er et forhandlingsoplæg, og vi er klar til at forhandle.

Så vil jeg godt stille Det Konservative Folkeparti det spørgsmål, om de vil være med til at sikre, at de private arbejdsgivere, som jo er krumtappen i løsningen af hele arbejdsmarkedsreformen, i og med at det private erhvervsliv skal tage fat i en stor del af de folk, der nu skal i fremrykket aktivering, enten gennem

økonomiske incitamentter eller sanktioner af forskellig art lever op til deres forpligtelser.

Når jeg stiller spørgsmålet, er det, fordi 20 års erfaring viser, at de ikke gør det af sig selv, og en undersøgelse fra Dansk Teknologisk Institut har netop understreget, at erhvervslivet ikke ønsker at hjælpe langtidsledige eller over 50-årige ind på arbejdsmarkedet af sociale grunde, men kun hvis det kan betale sig.

Derfor er der behov for både gulerods- og piskemetoden. Jeg synes, det vil være fint, hvis Det Konservative Folkeparti kan bekræfte, at de lever op til og også vil være med til at støtte den del af aftalen.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Fru Pia Christmas-Møller var inde på, at der skal indføres en behandlingsgaranti på sygehusområdet. Der skal ikke herske nogen tvivl om, at Dansk Folkeparti helt og fuldt bakker dette op. Debatten har raset hele sommeren og mere til, men det er, som om nogle politikere har været fuldstændig tonedøve over for, at danskerne gennem tiderne har måttet tåle disse lange ventelister. Det har ikke noget med velfærd at gøre, og vi har jo hele tiden fået at vide, specielt af Socialdemokratiet, at vi lever i et velfærdssamfund.

Derfor har jeg et spørgsmål til fru Pia Christmas-Møller: Er det en betingelse for Det Konservative Folkeparti for at indgå et finanslovsforlig, at der bliver indført behandlingsgaranti på sygehusområdet?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

En god ting kan jo ikke siges tit nok: Jeg er så glad for, at CD ikke længere er med i regeringen, og det afspejlede hr. Peter Duetofts indlæg jo også.

Jeg har dyb respekt for CD's indsats på folkeskoleområdet i 1970'erne og i de perioder, hvor CD ikke har været en del af den socialdemokratiske regering. Men sandheden er jo, at CD er med i det seneste folkeskoleforlig, som ikke ændrer på den gale kurs i folkeskolen. Det er problemet, og derfor kunne jeg ikke helt give CD, hvad jeg egentlig havde lyst til at give CD i mit hovedoplæg.

Efterlønnen:

Det kan altså godt være, at det her er svært, men der er forskel på en aktuel situation på ar-

bejdsmarkedet her og nu, og som vi kan se den for os i det næste år eller to, og så det, vi ved om befolkningens aldersmæssige sammensætning om 10-20 år. For nu at skære det fuldstændig ud i pap: Det Konservative Folkeparti kunne ikke drømme om at ændre på vilkårene for dem, der i dag er på efterløn. Vi siger også, at de, der i dag er 60, og som kan gå på efterløn, skal regne med, at hvis de vælger at gå på efterløn, kan de gøre det og på de betingelser, man kender i dag. Vi siger det samme til dem, der i dag er 59 år, og til dem, der er 58 år.

Det, vi altså prøver at formidle, er, at de yngre, de, der er under 45 år, altså de, der har 15 år, til de bliver 60, ikke skal regne med, at der er en efterlønsordning på så gunstige vilkår som dem, vi kender i dag.

Det er langsigtet politik, og det er måske meget svært for os herinde i Folketinget at begynde at diskutere langsigtet politik, for der er kviksandstendenser, og det hele handler mere om dagen i går end dagen i morgen. Men vi er altså nogle, der prøver at drive flertallet til at tænke lidt længere frem, og det er altså, hvad vi har gjort os af tanker om efterlønnen.

Vi ved godt, at det er svært at formidle, vi ved også godt, at det kan være upopulært, men politikere, som vil lede samfundsudviklingen, er altså nødt til at påtage sig lederskabet ved også at sige det, der en gang imellem er upopulært, men nødvendigt og rigtigt og anstændigt.

Nu er tiden løbet igen.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil gerne spørge De Konservative om to enkle ting:

For det første: Vil De Konservative være parat til at lægge op til ændringer i dagpengesystemet, hvis ledigheden stiger, eller vil man uden bekymring se på en stigende udstødning af selve dagpengesystemet?

For det andet vil jeg gerne bore lidt i årsindkomstberegningerne. Hvilket formål har De Konservative med at deltage i en sådan beregningsmåde? Er det et spørgsmål om en øget spredning af dagpengeniveauet, eller er det et spørgsmål om en gradvis nedskæring jo længere ledighed? Hvem er det, der vil risikere at få lavere dagpenge, og hvem er det, man forventer vil få højere dagpenge, hvis man indfører et sådant system?

(Kort bemærkning).

Jens Peter Vernersen (S):

Jeg har to bemærkninger til fru Pia Christmas-Møller.

Den første går igen på de brudte løfter: Det er, som om fru Pia Christmas-Møller glemmer, når hun taler om boligejere, pendlere og pensionsopparere, at personskatterne, ikke mindst for de lavestlønnede, bliver lempet langt mere end udgiften for boligejere, pendlere og pensionsopparere, at personskatten bliver lempet med næsten 13 mia. kr., som hver eneste, der er på arbejdsmarkedet, der er arbejdsløs, der er pensionist, får gavn af.

Nu hører jeg så også, at Det Konservative Folkeparti vil gøre næsten alt muligt for arbejdsmarkedet. Det er jo virkelig en nyskabelse i dansk politik, når man ser på erfaringerne. Det får mig til at se på det finanslovsforslag, som vi tidligere har diskuteret her, og hvoraf man jo kan læse to væsentlige ting: De Konservative vil spare 5 mia. kr. ved reform af arbejdsmarkedspolitikken og vil afskaffe fradragsret for faglige kontingenter på 3 mia. kr.

Hvis De Konservative får flertal for dét, er det virkelig noget, som lønmodtagerne kan have glæde af!

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Det er lidt i forlængelse af det sidste, for jeg fik ikke noget svar, da jeg var oppe at spørge før: Hvor skal alle pengene komme fra, når man her står og udsteder løfter til militæret om flere kanoner, udsteder løfter til erhvervslivet om flere skattelettelser og udsteder løfter til befolkningen om fjernelse af ventelisterne? Hvor skal alle milliarderne komme fra? Hvem skal betale? Det synes vi ville være godt at få at vide.

Og så til hykleriet om de 50-54-årige, for andet kan det ikke kaldes: Vi ved, at Socialdemokratiet, De Radikale og Venstre på forhånd har sagt, at det sikkerhedsnet, der er i dag for de 50-54-årige, skal væk, og så får vi at vide her, at De Konservative har en anden opfattelse, men at aftalen ikke skal falde på gulvet af den grund. Vorherre bevares. Er der ingen grænse for, hvor billigt man vil udstille sig heroppe? Altså at udstede løfter, som man på forhånd godt ved ikke bliver til noget, det er populisme af værste art.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Når hr. Frank Aaen bliver desperat nok, forfalder han til en mindre urban tone, men jeg vil gerne levere dokumentation for, at det faktisk er en holdning, Det Konservative Folkeparti har haft, længe før arbejdsmarkedets parter overhovedet blev enige om det, de kalder enhedspapiret, og længe før statsministeren kom med sin åbningstale.

Vi advarede dem imod præcis det forslag om de 50-54-årige, som nu ligger på bordet, og det gjorde vi i god tid, nemlig den 11. september. Men Enhedslisten og venstrefløjen har sovset sig selv ind i den verdensopfattelse, at Det Konservative Folkeparti udelukkende står for nedskæringer på dagpengeområdet, som er vendt imod de ledige. Socialdemokraterne er nu vågnet op og har fundet ud af, at det faktisk tjener mennesker bedst, at de kommer i aktivitet, i uddannelse, i jobtræning frem for i passiv forsørgelse, og det er jo lige præcis det, der også ligger i den aftale, som arbejdsmarkedets parter har lavet denne gang.

Flere har spurgt til, hvor vi vil finde pengene til de forslag, vi kommer med. Jeg vil henvise til vores finanslovsoplæg, »Balance med vækst«, hvor vi faktisk påpeger en række områder, hvor vi vil spare. Der er balance, der er overskud på vores samlede forslag. Så der er både det ene og det andet og lidt til.

Må jeg ikke godt sige til spørgsmålet om årsindkomstberegning og i det hele taget dagpengesatser: Det er da ikke nogen hemmelighed, at Det Konservative Folkeparti gerne ser, at de mennesker, der har været i a-kassesystemet og på arbejdsmarkedet i mere end 5 år, skal have mulighed for at få en lidt højere dækning i det første års tid end andre. Det synes vi, fordi det er et forsikringssystem. Men så mener vi, det er rimeligt, at dækningen skal falde over perioden. Det synes vi er en fornuftig måde at indrette sagen på, så folk får tid til at omdirigere deres privatøkonomi under hensyn til, at de er blevet ledige. Det er et synspunkt, vi har haft i årevis, så det er ikke nogen afsløring, hr. Frank Aaen kommer med her.

Og så er der hr. Jens Peter Vernersen, som jo står med en dårlig sag: Det er klart, at det gør ondt i en socialdemokrat, når der bliver påstået løftebrud, men jeg har jo leveret dokumentationen, og hr. Jens Peter Vernersen har ikke tilbagelivet en eneste af mine dokumentationer for, hvordan regeringen er løbet fra løfter. Hvor er

hjælpen til børnefamilierne, som man slog sig så stort op på under valgkampen? Hvor er sammenhængen mellem det, man sagde under valgkampen om lejeboligfolket og boligejerne, og det, man rent faktisk har i skufferne? Det, man beskyldte Det Konservative Folkeparti og Venstre for under valgkampen, lå man selv og puslede med. Det er altså hykleri af værste skuffe, hvis vi endelig skal bruge det ord.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg må sige, at jeg synes, det er fuldstændig utroligt at høre fru Pia Christmas-Møller heroppe. Nu ved jeg, at fru Pia Christmas-Møller går meget op i, hvordan og hvorledes tonefaldet er, så det skal jeg ikke sige ret meget mere om.

Men jeg går ud fra, at når fru Pia Christmas-Møller tager denne side om, at De Konservative freder de ældre ledige, så er det, for at citere fru Pia Christmas-Møller, fordi man i god tid tager fat i de upopulære spørgsmål.

Fru Pia Christmas-Møller siger på et andet tidspunkt, at man skal påtage sig lederskab og sige noget, selv om det er upopulært. Så er det, jeg spørger mig selv: Hvad siger fru Pia Christmas-Møller egentlig, som er upopulært? Jeg synes simpelt hen, det er en jagt efter alle de populistiske standpunkter.

Der foreslås en behandlingsgaranti, som koster over 1 mia. kr. om året. Vi har en folkeskole, De Konservative ikke vil gøre noget ved. Forsvaret skal fredes, og så er der alle de sædvanlige boligejere, bilejere, pensionsopsparende, højtuddannede, højtlønnede, lavtlønnede, tyndbefolkede områder osv.

Kan vi ikke bare få en antydning af, hvor pengene skal komme fra? Det nytter ikke noget at henvise til det, som er lagt frem, for det holder jo ikke. Det er luftsteg og vindfrikadeller det hele. Der er ikke bund i noget som helst.

Kunne fru Pia Christmas-Møller ikke bare komme med antydningen af, hvor alle de mange penge skal findes, hvor det her lederskab skal komme fra?

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Ja fru Pia Christmas-Møller skruer sig jo godt op. Løftebruddene har floreret her i den sidste halve times tid med udpræget moralsk autoritet, så megen moral, at vi også har været nødt til at gå over i amerikansk politik.

Det skal jeg ikke sige noget til, men blot til det sidste, fru Pia Christmas-Møller påberåbte sig, nemlig at regeringen nu var løbet også fra både lejebolig-, ejerbolig- osv.-løfter, spørge, hvordan Det Konservative Folkeparti har det med erhvervslejelovgivning. Jeg mindedes, at vi her før sommerferien havde et klart tilsagn om, at Det Konservative Folkeparti ville være med til at ændre erhvervslejelovgivningen, men jeg har hørt, at fru Pia Christmas-Møller oven i købet gør sig til af at være løbet fra det løfte og er meget glad for det.

Jeg kunne jo så konstatere, at i den betænkning, der kom fra Lejelovskommissionen, var der ét medlem, der gik imod forslaget til ny erhvervsleje. Det var LLO's medlem. Jeg må nok sige, at det er jo en alliancepartner, som vil noget for Det Konservative Folkeparti. Det kan man da kalde lederskab.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg må advare fru Pia Christmas-Møller imod at få den efter min mening forkerte opfattelse, at bare noget er upopulært, så er det også rigtigt. Det var sådan lidt den tone, jeg hørte i svaret til mig.

CD er enige i, at alle over 50 år skal føle sig velkomne på arbejdsmarkedet. Vi er enige i, at vi skal have mennesker til at være længere på arbejdsmarkedet, fordi de er velkomne, fordi de får udfordringer, fordi de er med. Det er en holdningsbearbejdning, og jeg glædede mig så meget over, at fru Pia Christmas-Møller nævnte, at der var så store problemer for de 50-54-årige med denne holdningsbearbejdning.

Men det, jeg ikke kan forstå, er, at hvis arbejdsmarkedet siger nej tak til de 50-54-årige, hvorfor skulle de så sige ja tak til de 60-63-årige? Det forstår jeg simpelt hen ikke.

Derfor vil jeg sige til fru Pia Christmas-Møller: I stedet for at stå og true med at stoppe systemer, med, at folk i fremtiden ikke kan det ene og det andet, og med, at vi vil alt muligt, så lad os i fællesskab skrue tingene sådan sammen, at mennesker kan blive på arbejdsmarkedet, så længe de vil, og få de udfordringer, der skal til. Så er der ikke noget problem med, at efterlønnen eksisterer, for så går de mennesker på efterløn, som har behov for det, mens de mennesker, der har lyst til at gøre et stykke arbejde, lader være.

Så kunne vi løse problemet i stedet for at stå her og forsøge at lege med populære, upopulære

re, eller hvad slags forslag det nu er, fru Pia Christmas-Møller kommer med.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg har et problem, for jeg holder så meget af hr. Peter Duetoft, men det, vi lige har hørt, er enten baseret på ren uvidenhed eller på den rene demagogi, for vi kunne jo ikke drømme om at fjerne dagpengerettighederne for de 60-63-årige, og vi taler heller ikke om at fjerne muligheden for at gå på efterløn for de 60-63-årige.

Men på lang sigt vil vi gerne have ændret efterlønnen. Vi vil gerne have ændret det, at man i dag gennemsnitligt trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet som 61-årig. Det er simpelt hen for tidligt, og vi mister for megen arbejdskraft på lang sigt, men vi kunne ikke drømme om at fjerne deres muligheder for at blive forsikret i dagpengesystemet.

Så til hr. Buksti: Jeg var meget glad for hr. Bukstis indlæg. Meget glad. Jeg fik at vide, at jeg ikke have leveret nogen som helst upopulære synspunkter, og det var sådan ligesom lidt hånligt sagt, men fint nok. Jeg opfatter hr. Bukstis indlæg sådan, at Socialdemokratiet nu også er parat til at indgå en aftale om efterlønnen. Tak for tilsagnet. Det løfte håber jeg virkelig ikke man ender med at bryde. Det vil vi videre forfølge.

Jeg vil gerne sige til hr. Jørgen Estrup om erhvervslejeloven: Det Konservative Folkeparti har ikke givet tilsagn om at gennemføre de ændringer, som by- og boligministeren har arbejdet med i erhvervslejeloven. Det er simpelt hen ikke rigtigt, at vi har givet tilsagn om det. Derfor er der heller ikke tale om noget som helst løftebrud.

Der har været nogle samtaler og nogle forhandlinger over en lang periode før og efter valget. Det har der, men der har ikke på noget tidspunkt været tale om, at man bare var tæt på at skulle lave en aftale.

Vi vurderede så de samlede muligheder for at præge loven i den rigtige retning, og vi vurderede, at der ikke var særlig store behov for ændringer her og nu. Helt afgørende for vores holdning er, at de ændringer, som by- og boligministeren arbejder med, vil være en direkte barriere imod generationsskifte for en lang række forretninger og virksomheder. Det er et hovedproblem, som vi ikke så nogen umiddelbar løsning på. Det er 5-års-reglen, jeg sigter til, og

selv om man rykkede den til en 7-års-regel, ville der stadig væk være et generationsskifteproblem.

Derfor sagde vi i god ro og orden til by- og boligministeren: Vi synes, at ministeren og regeringens skal droppe de overvejelser om ændring af erhvervslejeloven. Den virker faktisk meget godt; den blev jo liberaliseret for nogle år siden.

Så der er ikke tale om noget løftebrud her. Der er heller ikke tale om nogen kovending eller lignende, uanset hvor hånligt hr. Jørgen Estrup ellers pakker det ind over for mit parti.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Nu lykkedes det jo ikke at få et svar på spørgsmålet, sidst jeg stillede det, så jeg vil dels gentage det, dels glæde mig over, at fru Pia Christmas-Møller understregede fra talerstolen, at hun ikke ønskede at lade Det Konservative Folkeparti fremstå som et parti, der udelukkende vil skære ned over for de arbejdsløse.

Derfor vil jeg gerne spørge Det Konservative Folkeparti: Hvad agter Det Konservative Folkeparti at gøre for at sikre, at den del af arbejdsmarkedsreformen, som indebærer forpligtelser for arbejdsgiverne, bliver en realitet enten i form af de nødvendige økonomiske incitamenter eller af nødvendige sanktioner for at sikre, at det tilstrækkelige antal aktiveringspladser er til stede?

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil gerne sige til fru Pia Christmas-Møller, at gratisturen jo ikke bliver mere troværdig af, at den bliver længere.

Altså, spørgsmålet er: Hvad betyder det, at man vil arbejde for de 50-54-åriges sikkerhedsnet, men at man ikke vil sætte forliget til? Jamen forliget handler jo netop om det.

Har man tænkt at stille ændringsforslag, eller har man ikke tænkt sig det?

Har man tænkt sig at stemme for et ændringsforslag, eller har man ikke?

Hvad betyder det, at man vil arbejde for det, men at man ikke vil sætte det forlig til, der handler om, at der er sådan et forslag?

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Jeg spurgte faktisk før fru Pia Christmas-Møller, om det er et ultimativt krav fra Det Konser-

vative Folkeparti for at indgå et finanslovsforlig med regeringen, at der bliver indført en behandlingsgaranti på sygehusområdet?

Jeg synes, det er meget vigtigt her i dag at få en udmelding fra fru Pia Christmas-Møller.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Til hr. Ole Sohn, som jeg beklager jeg ikke har haft mulighed for at svare før: Naturligvis skal virksomhederne også påtage sig deres del af det sociale ansvar, og det gør mange virksomheder også.

Men hvad sker der med de virksomheder, som påtager sig et socialt ansvar over for de medarbejdere, som bliver syge, skal opereres af den ene eller anden grund, hvor virksomheden f.eks. tegner en privat forsikring? Ja, der sker så det, at der bliver medarbejderen bon'et af skattevæsenet.

Jeg synes, at vi her i Folketinget skulle prøve at berede vejen lidt for virksomhedernes sociale ansvar i stedet for af ideologiske grunde at fastholde nogle for længst stivnede barrierer.

Men det er klart, at det, denne arbejdsmarkedsreform handler om, er at sikre, at de job, der jo rent faktisk er mulighed for at skabe nu, også kan blive besat med ledig arbejdskraft. Mange af dem, der er ledige i dag, har ikke de nødvendige kvalifikationer, og et af elementerne i arbejdsmarkedsreformen, som den foreligger, er at gøre dem kvalificerede.

Så til Dansk Folkeparti: Jamen det er stensikkert, at vi vil have en behandlingsgaranti, og vi vil bruge alle vores kræfter på at få den gennemført. Vi vil simpelt hen ikke finde os i, at mennesker med oven i købet livstruende sygdomme bliver henvist til at vente på ubestemt tid. Det kan vi ikke være bekendt i et velfærdsamfund, og der er altså råd til det. Hvis vi ser på, hvor mange skattekrone der ekstra er kommet ind her i år i forhold til i 1993, ja, så er det i størrelsesordenen 100 mia. kr. – hundrede milliarder kroner mere i statskassen end i 1993, vel at mærke hundrede gode milliarder netto kroner renset for inflation m.v.

Skulle der så ikke være råd til at bruge én milliard på ventelisterne? Skulle der så ikke være råd til de forslag, Det Konservative Folkeparti er kommet med? Jo, så sandelig er der det. Det er alene et spørgsmål om prioritering i den sal.

Holger K. Nielsen (SF):

Det er klart, at den globale økonomiske krise også påvirker dansk økonomi, og det var også forudsigeligt, da erhvervsfolk og borgerlige politikere forleden brugte krisen som anledning til at kræve yderligere stramninger i den økonomiske politik.

Jeg vil sige, lad os nu lige vende skråen en gang, og jeg kan sige, at vi klart afviser nye sociale stramninger, men at vi til enhver tid vil medvirke til en økonomisk politik, som har en social balance, og som har en miljømæssig ansvarlighed.

Men det er vel også nok så vigtigt, at vi ser ud over vores egen næsetip og ser på, hvorfor det er gået så galt med den internationale økonomi. Der er her tale om en kasinoøkonomi, hvor spekulanter hver dag flytter rundt med svimlende beløb udelukkende til skade for den økonomiske stabilitet. Spekulanternes aktivitet er en konsekvens af en ustyret markedsøkonomi, hvor hurtige fortjenester står over alt andet. Det er den rå kapitalisme, når den er værst.

Men så bør vi vel også fra dansk side diskutere, hvordan vi internationalt kan gøre noget mod den her frygtelige valutaspekulation, og hvordan vi kan formulere krav, der stopper det vanvid, der i øjeblikket foregår i den globale økonomi. Der må jeg nævne to ting:

For det første bør man måske se på, om den fuldstændige liberalisering af kapitalbevægelserne er så positiv, som mange gør det til. Der er faktisk stadig flere, som erkender, at det kan blive nødvendigt med restriktioner i de internationale kapitalbevægelser, så lande, der trues med at blive væltet omkuld, i det mindste får et midlertidigt læhegn til at komme på fode igen; bl.a. den franske regering har forfægtet det standpunkt i debatterne i IMF. Hvor står Danmark her?

For det andet bør man nok overveje en offensiv politik om indførelse af en afgift på kapitalbevægelser. Det er det, der kaldes Tobinafgiften, hvor man lægger en lille afgift på alle kapitalbevægelser med det formål at stoppe de mest vanvittige og kortsigtede transaktioner. Ikke mindst de fattige lande risikerer at blive de store tabere i denne kasinoøkonomi. Kløften mellem fattig og rig vil vokse.

Jeg savner i statsministerens åbningstale overvejelser om, hvordan vi på det internationale plan bedre kan håndtere de her problemer. SF har fremsat et forslag om en høring om den globale krise og det eventuelle danske udspil.

Vi håber meget på, at reaktionen herpå bliver positiv.

Skal velfærdssamfundet afvikles eller udvikles? Det var hovedspørgsmålet under valgkampen i marts. De borgerlige ville afvikle velfærdssamfundet, og derfor fik de ikke regeringsmagten. Socialdemokratiet og venstrefløjen ville udvikle velfærdssamfundet, og derfor vandt vi valget. Statsministeren gav mange løfter om, hvordan den danske velfærd skulle forbedres. Det var klogt, for det var årsagen til, at han kunne fortsætte som statsminister, for danskerne vil det solidariske samfund.

Et er imidlertid, hvad der siges i en valgkamp, noget helt andet er virkeligheden efterfølgende, og her er skuffelsen enorm. Børnefamiliernes vilkår spillede en stor rolle i valgkampen. Siden har vi fået en såkaldt børnepolitisk redegørelse, som mildt sagt var en tynd kop te. I statsministerens åbningstale var temaet stort set fraværende. Der var intet om børnefamiliernes vilkår. Der var intet om tid i stedet for ting. Der var intet om behovet for omsorgsdage og mere fleksibel børneorlov. Der var intet om den børnepasningsgaranti, statsministeren nu flere gange har lovet her fra talerstolen, og som endnu ikke er opfyldt.

Det er meget forståeligt, at forældre og pædagoger i en række byer nu protesterer og går på barrikaderne i protest mod forringelserne på børneområdet. Og det nytter altså ikke, som statsministeren gjorde det i fjernsynet for nylig, bare at sende aben videre til kommunerne. Den nye kommuneaftale er så stram, at den ikke giver mulighed for, at kommunerne kan leve op til den nødvendige udbygning af velfærden.

Og ærlig talt, så tror jeg også, at de mange mennesker, der protesterer over det her, at de forældre, der ikke kan få deres børn passet ordentligt, de ældre, der ikke kan blive passet ordentligt, er hamrende ligeglade med, om det er kommunernes skyld, eller om det er statens skyld. Den dér diskussion, hvor der står en politiker fra en kommunalbestyrelse og siger: det er statens skyld, æh, bæh, det er statens skyld, og hvor statsministeren står og siger i fjernsynet: æh, bæh, det er kommunernes skyld, er almindelige mennesker flintrende ligeglade med. De vil have problemerne løst.

Jeg synes, vi her i Folketinget skulle tage det alvorligt og se bort fra det her bureaukratslagsmål mellem forskellige instanser og se på, at vi skal have løst det her. Vi skal have den børnepasningsgaranti i orden, vi skal have tid i stedet

for ting, vi skal have løst de nødvendige velfærdssopgaver. Det forudsætter altså også, at kommunerne får økonomisk rum til at løse problemerne, og at de også forpligtes til at gøre det. Det er et helt afgørende moment i SF's ændringsforslag til finansloven.

Der er fortsat brug for, at velfærdssamfundet forbedres, at se virkeligheden i øjnene. På trods af økonomisk fremgang er der fortsat fattigdom i det her land. Dagbladet Aktuelt fremlagde for nylig beregninger, som viste, at andelen af egentlig fattige er den samme i dag som i 1986. Den økonomiske fattigdom er på trods af opsvinget ikke gået ned. Og der er ikke kun tale om økonomisk fattigdom, der er også tale om den fattigdom, der giver sig udslag i isolation, social udstødning og manglende muligheder for at være en del af fællesskabet.

Mange mennesker har fået det dårligere gennem opsvinget, fordi de jo måler sig i forhold til andre mennesker. Når andre har fået det godt, har fået det bedre, hvorfor får jeg det så ikke bedre? Så må det være min skyld, at jeg har fået det dårligere. Med den liberale tankegang, som er blevet fremherskende, er udstødningen i stigende grad blevet et individuelt problem. Reaktionen bliver afmagt.

SF vil være regeringens sociale samvittighed. Hvis regeringen gennemfører en politik, hvor de svageste rammes økonomisk, hvor forholdene for de arbejdsløse forværres, hvor mulighederne for de udstødte forringes, så vil vi møde den i opposition, så vil vi kritisere den. Vi vil gøre det højtlydt, men vi vil også gøre det konstruktivt, for vi vil samtidig arbejde målbevidst på at komme ind og dreje politikken i en anden retning, hvor de sociale hensyn og den grønne ansvarlighed er i forgrunden.

Regeringen mener selv, at den tager højde for den sociale udstødning gennem den nye arbejdsmarkedsreform. Her er vi totalt uenige. Vi har svært ved at se, hvordan den sociale arvelov brydes ved, at endnu flere smides ud af dagpengesystemet og på bistandshjælp. For hvordan regeringen end vender og drejer det, så bliver det konsekvensen af forkortelsen af dagpengeperioden og tiltagene i forhold til de 50-54-årige.

Regeringen dækker sig ind under, at der er tale om en aftale mellem arbejdsmarkedets parter. Ja, og det er også helt uforståeligt, at LO og fagbevægelsen har sagt ja til den aftale. Hvorfor er det blevet fagbevægelsens opgave at blåstemple forringelser for de arbejdsløse? Det er

også derfor, at dele af fagbevægelsen er ved at få kolde fødder. Det kan jeg godt forstå. Oprøret breder sig i fagbevægelsen blandt medlemmerne. Det er forståeligt. Man forstår i hvert fald de borgerlige partiers begejstring. Nu bliver de fri for at kræve de stramninger for de arbejdsløse, som de ellers ville have krævet. LO har gjort arbejdet for dem.

Men det fritager altså ikke hverken regeringen eller Socialdemokratiet for et ansvar, og vi forstår fuldt den vrede, der rejser sig blandt de menige medlemmer i fagbevægelsen. For at sige det rent ud: Stramningerne er asociale, og de afhjælper ikke de problemer, der er på arbejdsmarkedet.

Udgangspunktet for regeringen er, at der er mangel på arbejdskraft. Det er både rigtigt og forkert. Det er forkert, fordi der faktisk stadig væk er ca. 180.000 arbejdsløse og endnu flere uden for arbejdsmarkedet på andre ordninger. Men det er også rigtigt, fordi det i forhold til visse job, som kræver særlige kvalifikationer, er svært at finde folk. Men man skaber da ikke bedre forudsætninger for at få besat de her job ved at forkorte dagpengeperioden og smide de 50-54-årige på bistandshjælp.

Statsministeren var i tirsdags meget optaget, sympatisk, af at bekæmpe den sociale udstødning, men denne arbejdsmarkedsreform skaber yderligere udstødning. Jamen der er jo positive ting i reformen, hævdes det, f.eks. den tidligere aktivering, og hvis den virker, så er det jo lige gyldigt, hvis man forkorter dagpengeperioden. Hvis og hvis og hvis, min et eller andet.

Ja, hvis aktiveringen virkelig virker, er det lige gyldigt, men alle erfaringer viser jo, at det er vanskeligere end som så at få skabt de her job, at en ordentlig aktivering giver store muligheder. Og for at gentage, og det er blevet bekræftet tidligere i dag: Der ligger ingen reelle forpligtelser for arbejdsgiverne i det her. Der er ingen forpligtelser for arbejdsgiverne til at være med til at skabe de her job. Det er muligt, de gør det – jeg tror det ikke – men der er ingen forpligtelser til det. Og vi står med et enormt problem, hvis der nu sker en stigning igen i arbejdsløsheden.

Vi er fuldstændig enige i målsætningen om en tidlig indsats over for de arbejdsløse, men vi er helt uenige i den borgerlige tilgang, som ligger i det her, nemlig at de arbejdsløse skal i gang gennem flere pisk.

Der ligger i virkeligheden en grundlæggende forskel i menneskesyn. Skal et samfund møde

de svageste gennem mistillid, eller skal vi appellere til de positive sider, til den virkelyst, der er i alle mennesker, hvis de ellers får muligheden? Denne forskel i menneskesyn er fundamental.

Vi står på det sidstnævnte, de borgerlige på det førstnævnte. Hvor står Socialdemokratiet?

Flaskehalsproblemerne i vort samfund løses ikke ved at sende flere på bistandshjælp. De afhjælpes gennem en mere markant uddannelsesindsats. Nøglen til velfærdssamfundets fremtid ligger i de menneskelige ressourcer. Den ligger i, at vi uddanner os, at vi bliver dygtigere, at vi kan omstille os til fremtidens arbejdsmarked. Men her er statsministerens tale jo blottet for visioner.

Desværre tyder en del på, at Undervisningsministeriet er blevet overtaget af fantasiløse bogholdere fra Finansministeriet, at det er Finansministeriet, som i dag fører vores uddannelsespolitik. Men kan De Radikale virkelig leve med det? Kan Socialdemokratiet leve med, at regeringens udmelding om uddannelsesområdet primært handler om nedskæringer? Vi kan det ikke, og vi vil slås for, at der sker en bred opprioritering af hele uddannelsespolitikken.

Regeringen skærer i boligstøtten. Forslaget bliver solgt på en måde, så det kun er de aller rigeste, som skal rammes. Men alt er relativt, og hvis vi ser på pensionisterne, så er det altså kun få pensionister, der kan kaldes virkelig rige. Det ved vi, der taler med folk ude omkring. Der er kun få pensionister, der kan kaldes virkelig rige. De fleste pensionister har ikke mange penge at leve for. Og hvis man skal spare så mange penge, som der lægges op til her, kan vi ikke se det på anden måde, end at man også er nødt til at ramme andre end de virkelig rige pensionister, der har råd til at betale noget mere. Vi advarer meget imod denne besparelse.

Talen var lang, men den var også mangelfuld, og det var den ikke mindst på miljøområdet. På de bonede gulve fører Danmark sig jo frem med en meget høj cigarføring. Det er jo os, der presser på for at få forpligtende løsninger på de internationale klimaproblemer, men der er langt mellem de bonede gulve i Kyoto og så virkeligheden her i Danmark. Realiteten er jo på trods af al retorikken, at regeringen reelt har opgivet at leve op til CO₂-målsætningen. Der var imidlertid intet i åbningstalen om, hvordan vi måske alligevel kan vende skuden i den danske miljøindsats.

Især trafikpolitikken er her synderen, men der var stort set intet om, hvordan vi på trafikområdet i højere grad kan bidrage til at leve op til en reduktion af CO₂-udslippet.

SF er Danmarks grønne parti, og vi vil være regeringens grønne samvittighed. Vi vil presse på over for regeringen, så den tager grøn ansvarlighed alvorligt, så den tager miljøproblemerne alvorligt, så den lægger op til, at vi er nødt til at leve på en anden måde, hvis vi ellers skal kunne tage miljøproblemerne alvorligt.

Det gælder på trafikpolitik, hvor den kollektive trafik skal blive et bedre alternativ til privatbilismen. Det gælder i energipolitikken, hvor regeringen jo har en bunden opgave i at liberalisere elsektoren. For os er det afgørende, at den danske elpolitik kan styres ud fra forbrugerpolitisk og miljømæssige hensyn. Vi er derfor enige i hovedlinjerne i de udspil, der er kommet fra energiministeren. Vi har imidlertid forstået, at der internt i regeringen er uenighed om denne linje.

I samklang med Dansk Industri, Dansk Metal og elværkerne er der kræfter, som vil blæse på CO₂-målsætningen for i stedet at gøre elproduktionen til kold business. En sådan linje vil være dybt skadelig. Danmark vil miste enhver international troværdighed.

SF vil fortsat have en høj profil på fødevarerområdet. Det er ikke mindst os, der har sat den politiske dagsorden, men også her forudsætter det konkret handling mere end pæne ord, og ikke mindst at vi griber ind over for de produktionsmetoder i landbruget, som til stadighed skaber nye problemer. Vi har sagt det før, men vil godt sige det igen: Når man spiser sin mad, så skal man blive mæt, man skal ikke blive syg. Det bør være en grundlæggende forudsætning for enhver fødevarerproduktion, også her i Danmark.

Åbningstalen var i første række en invitation til de borgerlige. Efter vores mening er det uklogt, og vi beklager det, fordi hvis regeringen vil, så er der afgjort muligheder i et samarbejde med SF. Vi har stillet ændringsforslag til finansloven, som er udtryk for økonomisk ansvarlighed, og som har både sociale og grønne perspektiver.

Vi vil have en mere markant uddannelsesindsats. Det er en afgørende forudsætning, hvis Danmark skal være det foregangsland, regeringen ynder at kalde os. Det gælder bredt i uddannelsessystemet, i folkeskolen, i ungdomsud-

dannelserne, i arbejdsmarkedsuddannelserne, i de videregående uddannelser.

Vi skal udvikle velfærdssamfundet, men det forudsætter, at der er økonomiske muligheder i kommunerne. I modsat fald vil borgerne mærke markante nedskæringer på de centrale velfærdsområder. I øjeblikket forhandler man i kommunerne om budgetter for næste år, og vi er nervøse for, at der vil være en masse på mange af de solidariske ordninger på velfærdsområdet, som kommunerne står for. Der har været meldinger om mange fyringer i kommunerne, og jeg er helt overbevist om, at hvis den linje fortsætter, så vil de demonstrationer, vi så i Esbjerg, Ringsted og andre byer her for nylig, ikke være de sidste. Der vil blive mere protest imod de nedskæringer, og vi har også, jeg vil godt gentage det, et ansvar for det i det her Folketing.

Der er problemer i sundhedssektoren, og de kan altså ikke løses, uden at der samtidig afsættes ressourcer. Vi er altså her helt uforstående over for, at regeringen uden videre vil sammenlægge sygehusvæsenet i Københavns Amt med Hovedstadens Sygehusfællesskab. Der er brug for mere og ikke mindre demokrati i sygehussektoren. Vi forstår fuldt ud de protester, der er kommet fra Københavns Amt, fordi man har vendt det her forkert.

Før man begynder at diskutere sygehussammenlægninger er man også nødt til at diskutere strukturen i hovedstadsområdet. Vi har sagt adskillige gange, og jeg har forstået, at det også er regeringens opfattelse, i hvert fald når man hører indenrigsministeren, at regeringen vil arbejde for det såkaldte lille storamt, nogle klare opgavefordelinger. Vi er villige til at forhandle et lille storamt. Vi vil godt hjælpe regeringen i denne proces, men vi synes, det er forkert, at man starter modsat, at man starter med sygehussammenlægninger i stedet for at have klarhed over, hvordan strukturen skal være i hovedstadsområdet.

Regeringen har budt højrefløjen op. Det er regeringens eget valg. Vi er uenige, og jeg er overbevist om, at det skaber frustration hos de mange vælgere, der i marts måned stemte på Socialdemokratiet for at holde partiet Venstre væk fra indflydelse. De stemte på Socialdemokratiet, og Venstre får indflydelse. Det betyder imidlertid ikke, at vi sætter os fornærmede hen i et hjørne. Jeg kan godt sige til statsministeren, til regeringen: SF bliver man ikke fri for.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Lad mig nu allerførst, når jeg nu får lejlighed til det – det havde jeg jo ikke før – sige til fru Ulla Tørnæs, at jeg ville sætte pris på, at jeg var blevet citeret korrekt, da fru Ulla Tørnæs citerede mig for min holdning til devaluering.

Jeg må så også sige til hr. Holger K. Nielsen og til SF, at den fremstilling, SF kommer med, om, at kommunerne er ved økonomisk at køre i ruin, ikke har hold i virkeligheden. I de 10 år vi havde borgerlig regering, blev kommunernes udgifter opgjort i faste priser og korrigeret for opgaveoverførsler reduceret med 3 pct. I de første 6 år med socialdemokratisk ledet regering øgedes kommunernes reelle udgifter med over 10 pct. – over 10 pct.! Der blev virkelig sat skub i udviklingen i kommunerne.

Under hensyntagen til, at vi jo fortsat har en stor statsgæld, der skal afvikles, og at vi har en meget stor renteudgift på finansloven, har vi aftalt med kommunerne, at til næste år øges kommunernes serviceudgifter med 1 pct. Der er altså tale om en vækst, og ikke sådan som hr. Holger K. Nielsen fremstiller det i den tale, der just er holdt: markante nedskæringer på sociale velfærdsydelser i kommunerne.

Det er en forkert fremstilling, og den opfattelse er i sig selv hæmmende for, at vi kan lave en realistisk aftale om en sund økonomi for Danmark til næste år.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg hæftede mig ved hr. Holger K. Niensens kritik af, at statsministeren ikke havde omtalt omsorgsdage i åbningstalen. Det undrer mig egentlig lidt, at hr. Holger K. Nielsen interesserer sig for dette emne. Jeg erindrer i foråret, da vi behandlede lovforslaget vedrørende overenskomsterne, hvori der var indarbejdet omsorgsdage for i titusindvis af forældre, at vi hørte hr. Holger K. Nielsen stå her på talerstolen og råbe og skrike imod sådanne dage.

Jeg hørte også hr. Holger K. Nielsen beklage sig over, at der ikke var noget om fleksibel børneorlov. Jeg har læst – men det har hr. Holger K. tilsyneladende ikke – den skriftlige del af redegørelsen, hvori det klart er bebudet, at der kommer ændringsforslag om orlovsordningen med henblik på at gøre den mere fleksibel. Det fremgår klart.

I øvrigt synes jeg, at jeg tydeligt kan genkende SF's udmeldinger fra 1994 og fra 1996 om, at

SF vil være regeringens sociale ansvarlighed, hvis den vil gennemføre en politik, der rammer de svage økonomisk, og hvor forholdene for de arbejdsløse forværres, osv. Så vil man være efter regeringen, siger hr. Holger K. Nielsen.

Sådan sagde man i 1994, sådan sagde man i 1996. Hr. Holger K. Nielsen har tilsyneladende intet lært. Hvordan er det, det er gået siden?

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Det, der kaldte mig herop, var hr. Holger K. Niensens udtalelse i forbindelse med den elreform, der kommer her til efteråret. Hr. Holger K. Nielsen kaldte de store dygtige elproducenter i Danmark for cool business.

Så vil jeg da lige have lov til at spørge, hvad hr. Holger K. Nielsen mener om de store vindmølletilskud, der gives. De er på 675 mio. kr. om året, og der sker det, at de forgylder vindmøllejerne, de forgylder vindmølleproducenterne, og vi er kommet så langt, at vindmølleproducenterne nu går ud til kommunerne og gør opmærksom på, at det giver en væsentlig forøgelse af skattegrundlaget i kommunen. Hver opstillet vindmølle forøger skattegrundlaget med mellem 700.000 og 900.000 kr. hvert år uden modydelser som børnepasning m.m.

Det er simpelt hen blevet til pengemaskiner. Folk er ved at falde over hinanden for at få lov til at opføre vindmøller med de kolossale tilskud. Er det ikke cool business?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Hr. Klaus Hækkerup siger, at under den her regering er der sket en vækst i kommunernes udgifter, som er større end tilfældet var under de borgerlige regeringer. Jamen det er jeg da helt med på, og det er da udmærket.

Men hvad kan de forældre, der mærker nedskæringerne i Esbjerg, bruge det til, det dér æh bæh, det var meget værre, da de borgerlige havde magten, og derfor har vi gjort det godt, og så må vi gøre det lidt dårligere? Det argument er da fuldstændig ligegyldigt for de mennesker, der kommer til at mærke det her ude omkring i kommunerne.

Så siger hr. Klaus Hækkerup, at vi alligevel får en vækst i de kommunale udgifter. Jamen det skal jo holdes op imod, at der er en række opdriftsproblemer af demografiske årsager, at der er en række automatiske stigninger, at der er en række såkaldte efterslæbsproblemer om-

kring folkeskoleområdet, at man stadig væk har en række børnepasningsproblemer, som det er svært at få penge til. Vores vurdering er, vores analyse går på, at med den begrænsede vækstramme på 1 pct. i kommunernes udgifter er det reelt umuligt for kommunerne at leve op til kravet om en børnepasningsgaranti. Det er reelt umuligt at gøre det. Det har vi sagt til regeringen. Jamen lad os da i stedet for give kommunerne mulighed, f.eks. ved at sige 2 pct. i stedet for 1 pct. og så finde pengene til det, for netop at kunne leve op til statsministerens løfter om velfærdsområdet, som han gav under valgkampen.

Til hr. Dyrlund om omsorgsdage og overenskomstindgrebet: Jamen vi argumenterede ikke imod overenskomstindgrebet, fordi der var omsorgsdage. Hr. Dyrlund hørte meget dårligt efter, hvis han har fået den opfattelse. Vi argumenterede imod overenskomstindgrebet, fordi det var et skamløst indgreb i en lovlig konflikt, hvor indgrebet faktisk kom til at betyde, at der var mennesker, der fik en løsning, som var dårligere end den, de havde stemt nej til. Det var der adskillige mennesker der fik. Det var ikke rimeligt. Det var hovedårsagen til, at vi stemte nej her i Folketinget. Vi ville ikke være med til, at Folketinget skulle gribe ind.

Den danske model blev før lovprist af den socialdemokratiske ordfører. Hvad sker der, hver gang den danske model bliver udnyttet, hver gang man bruger konfliktmuligheden? Så griber regeringen ind. Det får man ikke SF med til. Det kan godt være, at hr. Dyrlund syntes, det var udmærket, at man greb ind. Jeg tror det egentlig ikke, hvis jeg skal være helt ærlig. Jeg tror, at hr. Dyrlund selv havde det lidt dårligt med det her i foråret. O.k., det bliver et anliggende mellem hr. Dyrlund og andre. Men vi vil ikke være med til en sådan politik, og det har intet at gøre med, at vi er tilhængere af omsorgsdage.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Hr. Holger K. Nielsen spørger helt korrekt, hvad de forældre, der nu ikke kan få deres børn passet i Esbjerg, kan bruge dét til, at vi har ført en bedre politik end de borgerlige regeringer. Det synes jeg at de forældre skulle spørge deres borgmester om.

Bloktilskuddet til kommunerne er fastsat sådan, at hvis kommunerne fortsætter aktiviteten i 1999, som de har kørt med den i 1998, så er

der oven i det bloktilskud fra statens side lagt 1.149.000 kr. Det betyder for Esbjergs vedkommende, at hvis de kører den samme aktivitet, så har de oven i det bloktilskud, de har fået, fået godt 17 mio. kr. ekstra til at forbedre serviceniveauet med. Og så må borgerne i Esbjerg gå ud og spørge borgmesteren, hvordan godt 17 mio. kr. ekstra kan blive til nedskæringer på daginstitutionsoverenskomsten. Det er det spørgsmål, der er centralt, og det er det, vi mangler et svar på, og det er det, SF ikke skal bruge til at kritisere regeringen for; det kan de kritisere borgmesteren i Esbjerg for.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg kan forstå på hr. Holger K. Nielsen, at også hr. Holger K. Nielsen har fundet ud af, at regeringen faktisk har bebudet forslag om en mere fleksibel børnepasningsorlov. Det kunne jeg høre på hr. Holger K. Nielsen for et øjeblik siden.

Så vil jeg i øvrigt sige, at jeg hørte jo også den påstand, da vi havde debatten i foråret om overenskomstindgrebet, at det var en dårligere løsning end den, folk havde stemt nej til. Jeg hæftede mig ved den påstand, men jeg har ikke siden fået den dokumenteret fra nogen side.

Så vil jeg i øvrigt godt spørge hr. Holger K. Nielsen, som jo bruger vendingen, at hvis endnu flere smides ud af dagpengesystemet, hvordan det er gået siden 1994. Kan vi ikke få nogle tal på, hvor mange der er blevet smidt ud af dagpengesystemet siden 1994? Noget tyder jo på med den vending, der bliver brugt her, at der er et eller andet stort antal personer, der er blevet smidt ud af dagpengesystemet. Det vil jeg godt høre lidt om fra hr. Holger K. Niensens side.

Hvad ligger der til grund for den vurdering, og hvad ligger der bag de bemærkninger, der er her? Mig bekendt er der ikke nogen, der er blevet smidt ud af dagpengesystemet siden 1994, og mig bekendt er det også sådan, at vi har en klar holdning i Socialdemokratiet til, at det er der ikke nogen der skal fremover, uanset hvad opfattelse hr. Holger K. Nielsen så måtte have af de arbejdsmarkedspolitiske ændringer, der kommer nu.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Jeg fik ikke noget svar på mit spørgsmål. Jeg synes, det er ret alvorligt, navnlig i forbindelse

med den ideologi, som man formodentlig har fra SF's side om, at landmænd f.eks. ikke skal forgyldes. Her bliver landmænd, der sælger vindmøllejord, forgyldt. Det er således, at de får 13-14 pct. i afkast om året efter skat, hvis de opfører en vindmølle på deres jord.

Jeg vil gerne spørge, hvad SF vil gøre ved det, om man vil gå sammen med Dansk Folkeparti for at få nedsat de fuldstændig urimelige tilskud på trekvart milliard kroner, der ligger? Jeg synes, det er lidt dårligt, at SF holder hånden over de såkaldte vindmøllebaroner. Det er ikke mig, der kalder dem det. Det er offentligt kendt. Vindmøllebaronerne pudser deres grønne glorie med de røde afgifter.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Til hr. Klaus Hækkerup: Det kan da godt være, at vi skal kritisere Esbjergs borgmester. Det er der formentlig grund til, og det gør de forældre derovre jo også. Men jeg synes ikke, det fratager dette Folketing et ansvar for de her ting.

Hvis kommunerne skal leve op til de ting, vi kræver af dem at de skal leve op til på en ordentlig måde, på folkeskoleområdet, hvor der også er brug for en kæmpestor indsats i forhold til de sociale problemer og i forhold til børneoplysningsproblemerne, så skal der også være økonomisk rum til det. Det mener vi ikke at der er i den ny kommuneaftale. Der er sket en opbremsning af den økonomiske aktivitet.

Men i forhold til, hvor meget det private forbrug stiger, er det stadig væk sådan, at det offentlige forbrug stiger mindre end det private forbrug, også i regeringens egne økonomiske fremskrivninger. Og dér siger vi, at for os er det vigtigere, at vi i den her situation holder fast i solidariteten i velfærdssamfundet. Det er vigtigere, at de her kollektive opgaver, de solidariske opgaver, kan løses, end at vores private forbrug stadig væk kører derudad. Det er en grundlæggende prioritering hos os. Derfor støttede vi pinsepakken, hvor vi gik ind og lavede en midlertidig opbremsning i det private forbrug. Men det er jo netop, for at der skal være økonomisk rum til, at velfærdssamfundet kan udvikle sig. Derfor er vi ikke enige i kommuneaftalen.

Så til hr. Dyrhund:

Jeg er da meget tilfreds med, at hr. Dyrhund siger, at Socialdemokratiet ikke vil være med til, at en eneste smides ud af dagpengesystemet, men hvorfor så de her stramninger? Hvorfor

sætter vi dagpengeperioden ned? Hvorfor fjerner vi sikkerhedsnettet under de 50-54-årige? Jeg forstår ikke logikken i den tankegang. Som jeg har sagt tidligere: Hvis aktivering virkelig virker, hvis vi får noget, der ligner fuld beskæftigelse, er det da ligegyldigt, hvor lang dagpengeperioden er. Men hvorfor så ikke fastholde den på de nuværende 5 år? Der mangler enhver begrundelse for at lave de her stramninger, hvis synspunktet er, som hr. Dyrhund siger: at der ikke må ryge nogen ud.

Hvis Dansk Folkeparti vil være med til at udvide den vedvarende energi, er vi til enhver tid med på at støtte det.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrhund (S):

Jamen hr. Holger K. Nielsen svarede jo ikke på mit spørgsmål. Endnu flere smides ud af dagpengesystemet, sagde hr. Holger K. Nielsen ordret i sin ordførertale. Hvad er det for nogle?

Jeg tolker det, som hr. Holger K. Nielsen sagde, som fortid. Så hvad er det for nogle, der er blevet smidt ud af dagpengesystemet hidtil?

Og hvad er det for nogle, hr. Holger K. Nielsen forudskikker der skal smides ud af dagpengesystemet fremover? Hvad er dét for nogle?

Hr. Holger K. Nielsen bruger også vendingen, at de 50-54-årige smides ud af dagpengesystemet og over på bistandshjælp.

Kan hr. Holger K. Nielsen ikke give bare ét eneste eksempel på, at vi smider en 50-årig over på bistandshjælp med det, der bliver lavet nu, og det, der lægges op til? Bare ét eneste sølle eksempel! I stedet for at stå og sige sådan noget som det i en ordførertale så kom med noget dokumentation for og nogle konkrete eksempler på, at det vil ske! Det savner vi i høj grad her.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Holger K. Nielsen for en kort bemærkning, og derefter går vi tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen jeg kan da ikke komme med nogen konkrete eksempler, for lovgivningen er jo ikke trådt i kraft endnu, og jeg håber heller ikke, at den kommer til at træde i kraft.

Men hr. Dyrhund står i virkeligheden og siger: Vi laver en lovgivning her, som ikke skal virke. Det synes jeg da er en interessant tilgang til de her ting. Han siger direkte: Vi fjerner sik-

kerhedsnettet for de 50-54-årige, men ingen skal alligevel falde ud.

Jamen så forstår jeg ikke, hvorfor man laver denne her lovgivning, og jeg savner stadig væk hr. Dyrlands nærmere forklaring på, hvorfor vi så skal ændre de her regler for de 50-54-årige? Det savner jeg en forklaring på, for ellers hænger overhovedet intet sammen i det her.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Kristian Thulesen Dahl som ordfører.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Når nu statsministeren sidder ude bag døren og selvfølgelig lytter til denne debat, så lad mig med det samme som indledning til mit ordførerindlæg i dag sige til finansministeren og økonomiministeren, at Dansk Folkeparti lægger op til samarbejde her i den folketingssamling, vi står over for.

Vi ved godt, at det er hårdt for regeringen at høre og måtte erkende den sandhed, at Dansk Folkeparti lægger op til et samarbejde med regeringen, men vi ønsker rent faktisk at deltage. Vores mandater på Christiansborg er her ikke for at føre en alt eller intet-politik.

Det betyder også, at såfremt Dansk Folkepartis 13 mandater – som immervæk repræsenterer mere end 252.000 vælgere ved 11. marts-valget i år – bliver inddraget, vil vi også gerne tage et medansvar for de ting, der sker.

Som en reaktion på den melding, som Dansk Folkeparti jo allerede kom med for et stykke tid siden, hørte jeg i tirsdags statsministeren udtale i mediernes, at det godt kan være, at Dansk Folkeparti ønsker at samarbejde, men at han nu mener, at den afgrund, der er mellem regeringens og Dansk Folkepartis menneskesyn, forhindrer et samarbejde.

Nu er et menneskesyn jo mange ting, og jeg bed da mærke i, at hr. Holger K. Nielsen for et øjeblik siden sagde, at der på ét politisk område er forskel på SF's og regeringens menneskesyn. Så det, at der er et andet politisk område, hvor regeringen har berøringsangst over for Dansk Folkeparti, og hvor vi er uenige – og vi ved alle sammen, hvad det er for et politisk område, det drejer sig om – betyder for os at se ikke, at vi ikke skulle kunne samarbejde på andre områder.

Og jeg må stille et kontant spørgsmål til regeringen:

Hvorfor har Dansk Folkeparti været inviteret til forhandlinger på medieområdet, og da man

skulle diskutere regeringskonferencen i EU og den nye traktat, hvorfor valgte regeringen da at invitere Dansk Folkeparti med til møder, hvor vi gensidigt kunne orientere hinanden om, hvad der var vores politik på EU-området, og hvorfor bliver Dansk Folkeparti løbende inviteret til møder hos regeringens fagministre og orienteret om lovforslag og deslige, som regeringen barsler med, når det nu er sådan, at Dansk Folkeparti har et menneskesyn, som gør, at regeringen afskriver et samarbejde med Dansk Folkeparti på de politiske områder, der skal forhandles om i løbet af efteråret?

Tingene hænger ganske enkelt ikke sammen, og jeg havde nær sagt: Regeringen må jo vælge, hvilken vej den vil gå.

Dansk Folkeparti vil altså helst forhandle direkte med regeringen, men vi erkender også, at vi jo ikke selv kan sende invitationen, og derfor må regeringen forstå, at alternativet for os er, at vi i den kommende folketingssamling bruger enhver given lejlighed i det parlamentariske arbejde til at trække regeringens ministre til vores bord. Og vores bord i den sammenhæng er her i Folketingssalen under forespørgselsdebatter og under behandlingen af lov- og beslutningsforslag, og vores bord i den sammenhæng er i udvalgene, hvor vi selvfølgelig kan bede regeringens ministre om at komme i samråd den ene gang efter den anden.

Hvis vi ikke selv bliver inviteret til at deltage i de forhandlinger, der pågår, vil vores mulighed for at følge de forhandlinger være i disse sammenhænge. Og så skal regeringen ikke om nogle måneder komme og sige, at den er overrasket, og at den synes, vi spænder ben eller lignende, for vi har altså inviteret til et samarbejde, og regeringen kan selv vælge, hvilken vej regeringen ønsker at gå.

Om statsministerens åbningsredegerelse i tirsdags vil jeg så sige, at der er elementer i åbningsredegerelsen, som Dansk Folkeparti umiddelbart kan støtte.

Desværre var der også politiske områder, eksempelvis EU og uroen på de internationale valutamarkeder samt rets- og udlændingepolitikken, som statsministeren praktisk taget ikke sagde noget som helst om, og det kan selvfølgelig umiddelbart undre os. Men det kan selvfølgelig være, at det er, fordi det er rigtigt, når man siger, at De Radikale godt kan træffe en beslutning, men at det tager bare lidt længere tid for dem end for andre.

Lad mig allerførst nævnte nogle ting vedrørende arbejdsmarkedspolitikken:

Når det drejer sig om arbejdsmarkedsområdet, kan regeringen et meget stort stykke af vejen regne med støtte fra Dansk Folkeparti til de forslag, den har annonceret.

Vi mener, det er positivt, at aktivperioden bliver fremrykket, at der sker aktivering af alle unge, at der sker tilpasninger af lediges adgang til uddannelsesorlov og til at deltage i AMU-kurser.

Regeringen foreslår en nedsættelse af dagpengeperioden til 4 år. Vi havde gerne set, at den var kommet ned på de 3 år, men vi mener klart, der er tale om et skridt i den rigtige retning, og derfor er vi positive over for forslaget.

Det har desværre alt for længe været sådan, at alt for mange er blevet sendt på forsørgelse af det offentlige. Ja, for mange har det vel ligefrem været en livsstil at være ledig. Og man kan jo ikke ligefrem sige, at det er særlig progressivt, at folk i den erhvervsaktive alder opretholder tilværelsen ved hjælp af den månedlige overførselsindkomst.

Det skal vi væk fra. Der skal stilles nogle krav, og det lægges der op til fra regeringens side på en række områder, og det er vi meget positive over for.

Når det drejer sig om efterlønsspørgsmålet, er Dansk Folkeparti af den holdning, at vi har en god ordning, og at det, der skal ske med den, er, at den skal gøres mere fleksibel, så den tilskynder til en gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.

Det betyder også, at vi skal væk fra det stive system med 200-timers-reglen. Efterlønsmodtagere skal naturligvis have lov til at arbejde mere end de 200 timer, hvorefter der skal ske en modregning i den udbetalte efterløn.

Når det drejer sig om sygehuspolitikken, som også var et område, som statsministeren i sin åbningsredegerelse beskæftigede sig med, så er Dansk Folkeparti enig med regeringen i, at ventelisterne skal ned.

Vi er glade for, at regeringen omsider vil insistere på, at de mål for sygehusvæsenets udvikling, som aftales med amterne, bliver overholdt til punkt og prikke, som statsministeren sagde.

Men hvad nu, hvis amterne ikke overholder aftalen? Hvad agter regeringen så at gøre? Det gav åbningstalen desværre ikke noget bud på, og derfor efterlyser vi fra Dansk Folkepartis

side et bud fra regeringen på, hvad der så skal ske.

Det danske sygehusvæsen har i de senere år fået langt flere penge at gøre godt med. Derfor har befolkningen naturligvis et berettiget krav på, at ventetiderne kommer ned. Der skal ganske enkelt opereres noget mere på de danske sygehuse.

I Dansk Folkeparti er vi tilfredse med, at regeringen vil gennemføre landsdækkende kvalitetsundersøgelser, så patienterne kan se, hvor de enkelte behandlinger gennemføres bedst. Vi er tilhængere af, at det frie sygehusvalg sikres, og vi ser med tilfredshed på, at der nu skal anvendes præstationsbestemte bevillinger i sygehusvæsenet. Det gør man i flere andre lande med et godt resultat.

Det, vi i Dansk Folkeparti vil satse på, er at holde regeringen fast på disse positive løfter.

På en lang række områder inden for arbejdsmarkedsområdet og social- og sundhedsområdet vil Dansk Folkeparti således bakke regeringen op. Det afgørende for os er at holde regeringen fast på løfterne.

Efter vores opfattelse lever det offentlige sygehusvæsen, som det er i dag, ikke op til de forventninger, som borgerne berettiget kan stille, og derfor er det helt nødvendigt, at der stilles større krav, samt at de offentlige sygehuse ved, at der er et alternativ, hvis de offentlige sygehuse ikke gør deres arbejde godt nok.

Derfor vil jeg allerede nu i min ordførertale bekendtgøre, at Dansk Folkeparti vil stille et forslag til vedtagelse om de forhold. Forslaget til vedtagelse lyder således:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer, at sygehusventelisterne skal nedbringes, opfordres regeringen til inden nytår at fremsætte forslag, der sikrer en reel behandlingsgaranti.

Garantien skal omfatte et maksimum for, hvor lang tid en borger skal vente på at få behandling, samt et forslag om, at hvis denne ventetid overskrides, har patienten frit sygehusvalg.

Det frie sygehusvalg skal omfatte såvel offentlige som private sygehuse. Behandlingen betales af det offentlige.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 1).

Der er selvfølgelig også områder i statsministerens åbningsredegørelse, hvor Dansk Folkeparti føler, at regeringen kommer lidt for nemt om ved det. Lad mig tage EU som et konkret eksempel:

Når det drejer sig om EU, var der jo inden folkeafstemningen om Amsterdamtraktaten den 28. maj nærmest ingen grænser for, hvilke initiativer statsministeren ville tage; der blev lovet guld og grønne skove for at få danskerne til at stemme ja. Og efter den 28. maj, hvor så mange alligevel stemte nej til Amsterdamtraktaten, lovede statsministeren, at nu skulle der føres en politik på EU-området, som tog hensyn til det store mindretal i den danske befolkning.

Siden det tidspunkt har statsministeren været tavs, og derfor så vi i Dansk Folkeparti naturligvis frem til, at statsministeren i sin åbningsredegørelse i tirsdags løftede lidt af sløret for, hvad regeringen mener der nu konkret skal ske i Danmarks forhold til EU. Måske havde regeringen ligefrem i åbningsredegørelsen en handlingsplan klar for det kommende arbejde i EU.

Desværre skuffede statsministeren fælt. I EU-spørgsmålet har vi desværre endnu et eksempel på, at når det virkelig gælder, løber regeringen fra de løfter, som den har givet bare ganske få måneder tidligere. Men regeringen skal naturligvis ikke slippe så let. Dansk Folkeparti vil holde regeringen fast på EU-løfterne, og den kommer naturligvis senere i denne folketings-samling til i detaljer at fortælle, hvad den konkret har gjort for at komme de mange i møde, som stemte nej den 28. maj.

Det var ikke os i Dansk Folkeparti, som stillede den del af befolkningen, der stemte nej, noget i udsigt efter den 28. maj; det var statsministeren, der gjorde det. Og han gjorde det konkret med henvisning til nærhedsprincippet, som er et afgørende princip, som skal sikre, at de ting, som bedst kan behandles politisk her i Danmark, behandles i Danmark og ikke i EU.

Vi vil have regeringen stillet til ansvar for, hvor det er, der skal stilles nogle mere klare hegnspele op for, hvad EU skal beskæftige sig med, og hvad der skal være nationale danske anliggender. Ellers må vi jo konstatere, at regeringen reelt fortsat agter at være med til at udhule dansk selvbestemmelse og dansk suverænitæt, og det ønsker Dansk Folkeparti naturligvis ikke sker. Derfor ønsker vi kød og blod på nærhedsprincippet og ser med bedrøvelse på, at regeringen ser ud til helt at have opgivet at ud-mønte nærhedsprincippet som lovet.

Et andet område, som efter åbningsredegørelsen betyder, at vi må stille flere spørgsmål, end vi fik svar i tirsdags, er selvfølgelig forsvarsområdet. For her må man jo nærmest gætte sig til, hvad regeringens politik er. Ikke et ord om forsvaret blev rent faktisk nævnt i åbningsredegørelsen, selv om man i overslagsårene i regeringens eget forslag til finanslov for 1999 faktisk opererer med besparelser på forsvarsområdet.

I Dansk Folkeparti mener vi, at Danmark skal have et effektivt forsvar, og at vi skal være et troværdigt medlem af NATO, som har vist sig at være verdenshistoriens største forsvarsmæssige succes.

Forsvarskommissionen kommer til nytår med sit oplæg, og det skal så danne grundlag for de videre drøftelser, som Dansk Folkeparti naturligvis meget gerne deltager i.

Man kan sige det på den måde, at fordi man ikke har haft brand i sin bolig i nogle år, opsiger man jo ikke af den grund brandforsikringen. Det er præcis det samme med forsvaret: Vi skal betale præmien, og den har ærligt talt efter vores opfattelse været særdeles billig i mange år. Danmark har på mange områder kørt på discountklasse i forhold til andre NATO-lande. Og man skal heller ikke glemme, at de stadige besparelser på forsvaret har medført, at forsvaret hele tiden har skubbet problemer foran sig.

Derfor mener vi, at der er behov for de materielanskaffelser, som er blevet udskudt gang på gang, og forsvaret har derfor et berettiget ønske om nyt udstyr.

Det er noget af det, som vi mener det er vigtigt at man ser på i de forhandlinger, der kommer, når Forsvarskommissionen er færdig med sit arbejde.

På retsområdet brillerede statsministeren jo med total tavshed om, hvad regeringen vil gøre ved den stigende grove vold, den øgede narkokriminalitet og rockerbandernes oprustning. Hvad er regeringens svar på de problemer, der er inden for de områder? For vi fik ikke noget svar.

Det har været hævdet fra forskellige side, både politisk og af andre aktører i debatten, at volden rent faktisk er aftagende, men efter vores opfattelse passer det overhovedet ikke. Og hvis man blot gør sig den ulejlighed at gå ind på politiets hjemmeside på Internettet, kan man af tallene konstatere, at volden er stigende. På politiets hjemmeside på Internettet er der nemlig fyldige statistikker, der fortæller, hvor slemt

det står til. Men det har regeringen åbenbart, hvis man skal dømme efter åbningsredegørelsen, ingen mening om.

Det har Dansk Folkeparti derimod, og det er selvfølgelig også årsagen til, at vi netop har startet en landsomfattende kampagne under mottoet »Tryghed nu, volden ud af Danmark«. Og kampagnen vil naturligvis blive fulgt op af en stribe initiativer her i Folketinget. Vi vil bl.a. fremsætte forslag om, at sagsbehandlingstiden ved domstolene reduceres markant, at den kriminelle lavalder nedsættes, at der etableres flugtsikre fængsler, at kriminelle udlændinge udvises, og at der indføres et system med anonyme vidner. Dansk Folkeparti ønsker, at folk skal kunne færdes trygt på gade og vej uden frygt for at blive slået ned.

I sin nytårstale for nogen tid siden sagde statsministeren jo også om volden: »Vi vil ikke finde os i det mere«. Det er vi i Dansk Folkeparti helt enig med statsministeren i, men Dansk Folkeparti følger sine ord op med at fremsætte de nødvendige forslag. Det mener vi ikke man kan sige om statsministeren.

Så er der naturligvis hele udlændingeområdet, og derom må man jo bedrøveligt sige, at der heller ikke var noget nyt i statsministerens åbningsredegørelse, idet statsministeren nøjedes med at konstatere med få ord, at integrationsloven tidligere på året blev vedtaget, og så var den potte ude – ikke et ord om stigningen i antallet af familiesammenføringer, ikke et ord om de talrige eksempler på, at asylsøgere ikke vil lade sig integrere, ikke et ord om den hjemsendelsespolitik, regeringen så ofte har talt om skulle realiseres, men som ikke er blevet til noget, og ikke et ord om det, som ganske almindelige danskere jo taler om for øjeblikket, nemlig at tre muslimske friskoler har snablen lovlig langt nede i den danske statskasse og har et syndigt rod i deres regnskaber.

Det er sådan nogle ting, den almindelige dansker tager afstand fra, og det er sådan nogle ting, man taler om på arbejdspladserne og over hækken mellem naboer og andre steder, hvor danskere mødes, men det har desværre ikke fundet vej herind, når det gælder statsministerens åbningsredegørelse. Regeringen taler om, at udlændinge skal integreres i samfundet. Men asylsøgere skal da ikke; de skal sendes tilbage, så snart forholdene i deres hjemlande gør det muligt.

Og det her er selvfølgelig et af de områder, hvor der er meget stor forskel på regeringen og

Dansk Folkeparti: Regeringen ønsker tilsyneladende integration for enhver pris. Det gør Dansk Folkeparti ikke. Vi ønsker ikke Danmark omdannet til et multietnisk samfund; vi mener, at erfaringerne herom skræmmer, for hvis vi kigger på de steder i udlandet, hvor man har foretaget det eksperiment, må man sige ligeud, at det har slået fejl.

Dansk Folkeparti vil naturligvis også i denne folketingssamling fremsætte en lang række konkrete forslag på udlændingeområdet, for vi ønsker en stram, men retfærdig udlændingepolitik. Vi har ikke noget imod at hjælpe mennesker i reel nød, men vi vil ikke finde os i, at man er bløjet. Og kan udlændinge ikke opføre sig ordentligt og indordne sig efter danske normer og regler, er det vores opfattelse, at de skal sendes hjem.

Lad mig afslutte som jeg startede:

Vi mener rent faktisk, at når man kigger på mange af tingene i åbningsredegørelsen, bør der være fælles berøringsflader, når det drejer sig om arbejdsmarkedspolitik, og når det drejer sig om social- og sundhedspolitik. Og vi ser helst, at Dansk Folkeparti inddrages i de diskussioner, der kommer her i efteråret om de forhold. Men bliver det ikke tilfældet, skal det i hvert fald stå klart efter i dag, at så er det ikke, fordi Dansk Folkeparti har meldt sig ud af nogen som helst forhandlinger, så er det, fordi regeringen har valgt end ikke at høre om Dansk Folkepartis holdning til tingene.

Hvis dét bliver tilfældet, bliver resultatet, at vi fra Dansk Folkepartis side naturligvis må bringe regeringen ind de steder, hvor vi har mulighed for at tale til regeringen og bringe regeringen til at forstå, hvad det er, vi mener på de enkelte områder, og det vil ske i Folketingssalen, og det vil ske i udvalgene, de steder, hvor vi rent parlamentarisk har mulighed for det. Sådan er dét, og det er hermed sagt, og jeg håber, at regeringen har lyttet.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Så er det fru Mimi Jakobsen som ordfører.

Mimi Jakobsen (CD):

Se, nu har jeg jo i et års tid gået og ærgret mig over, at jeg brændte inde med min tale til åbningsdebatten sidste år. Det er ikke en ærgrelse,

som jeg forventer skal deles af andre her i salen, men jeg må da indrømme, at jeg i et svagt øjeblik i går aftes sad og overvejede, om jeg egentlig ikke bare kunne finde stikordene frem, og det kan jeg så konstatere at jeg såmænd godt kunne have gjort, for det er der jo så mange andre der har gjort, uden at det egentlig er blevet opdaget. Ikke sådan at forstå, at jeg ikke har opdaget, at der er sket ting i det år, der er gået – der er sket store og vigtige ting – men fordi hele metodikken i og opbygningen af denne debat er præcis, som den plejer at være.

Historien er god at lære af, sagde statsministeren i sin allerførste sætning i tirsdags. Det synspunkt har nu ikke vundet stor gennemslagskraft i debatten i dag, må man sige. Og statsministeren bar jo selv noget af skylden ved, ganske vist med rette, at fremhæve – hvad der er naturligt nok – sin egen regerings fortjenester fra 1993 og frem til i dag. Men statsministeren burde jo også i sandhedens interesse have sagt, at en anden og vigtig del af Danmarks vej ind på en solid økonomisk kurs faktisk blev lagt i 1980'erne af firkloverregeringen.

Det kunne statsministeren såmænd godt have nævnt. Han kunne også godt have nævnt, at hele grunden til en nyorientering i arbejdsmarkedsforholdene dengang blev lagt gennem en forståelse mellem fagbevægelsen og den borgerlige regering, sådan at forstå, at man dels viste løntilbageholdenhed og dels begyndte at forstå, at det gamle slogan »Så stabler vi guldet, drenge!«, ikke var det, der skulle føre fremad og videre.

Det var faktisk en enestående bedrift af fagbevægelsen dengang at ændre den kurs og at lægge vægt på beskæftigelsen, konkurrenceevnen osv. Og uden den indsats dengang havde vi nok ikke været i den situation, vi er i nu.

Omvendt må jeg så sige, at fru Ulla Tørnæs fulgte det godt op ved at fremstille situationen, som om regeringen stort set havde sat alt overstyr fra 1993: Erhvervslivet havde det meget ringere, og borgerne havde det ad hekkenfeldt til, altså meget dårligt! Men uden at kunne huske nøgletallene fra 1993 må jeg dog sige, at jeg tror, der er mange rundt omkring, der husker, hvad situationen var i 1991 og i 1992 og i 1993: hvordan tvangsauktioner var absolut dagligdags begivenheder, at der var fallitter og konkurser, og at Danmark simpelt hen var gået i stå, fordi den borgerlige politik havde udspillet sin rolle på det tidspunkt, fordi man ikke nåede længere ved at køre linjen med besparelser, og

fordi der skulle noget nyt til og sættes gang i tingene, og det formåede den nuværende regering faktisk at gøre.

Til hver en tid er der altså ting, der skal gøres, og stort set ligegyldigt hvem der sidder i regering, må de gøre det, og det ved begge blokke jo.

Fru Pia Christmas-Møller fulgte det jo også godt op, må jeg sige – jeg skal ikke overse fru Pia Christmas-Møller i den henseende – ved at fortælle, at der jo ikke var slagtet hellige køer. Men prøv dog at tænke 5, 7, 10 år tilbage: Kunne man dengang have forestillet sig – og jeg siger det faktisk ikke for at bore i såret hos det store regeringsparti – at Socialdemokratiet, som i 1980'erne skreg om social genopretning til 13 mia. kr., nu skulle stå her og foreslå besparelser på boligstøtten, endnu en afkorting, for det er jo endnu en afkorting, af dagpengeperioden og flere af de andre ting, som regeringen har lagt op til!

Jeg tror, at selv fru Pia Christmas-Møller, som er betydelig yngre, end jeg er, vil kunne huske, at selv en borgerlig regering ville det have løbet koldt ned ad ryggen ved tanken om at skulle fremsætte de forslag, og det havde den aldrig nogen sinde turdet i 1980'erne, og den var i øvrigt heller aldrig sluppet afsted med det.

Så hvis man dog bare ville prøve at give hinanden lidt af det, der gives bør, tror jeg faktisk, at flere ville interessere sig for at følge de her debatter. For ret skal jo være ret: Der er en opposition, og bevar mig vel, den skal opføre sig som en sådan. Og der er en regering, og den har lov til at være stolt af det, som den synes er lykkedes. Men der er altså også folk ude omkring med lidt hukommelse og med lidt evne til at kombinere tingene, som vil sige: Hold nu op med alt det dér!

Hvad så med CD? Ja, der er jo nogle, der påstår, at CD har været i regering i 10 år, og at vi egentlig aldrig har været i opposition, og det er sådan set rigtigt nok, for hvis en oppositions fornemste opgave, som jeg så tit hører det fra i hvert fald den yderste borgerlige fløjs side, er at vælte en regering, så kan jeg i hvert fald bekræfte, at heller ikke i det kommende folketingsår vil man finde CD i opposition. Alt i statsministerens tale, både det, der stod i den, og det, vi manglede i den, tyder på, at der er rigeligt med arbejdsopgaver til de første 2-3 år, og derfor vil der ikke være nogen som helst grund til at begynde at jage regeringen. Folket

har talt, og det blev, som det blev, og derfor skal vi nu i gang.

Man kan altid regne med CD, når det drejer sig om nødvendighedens lov, vil jeg så sige til statsministeren, som jo inviterede til samarbejde. Og der er vel ingen, der i dag kan overskue, hvor højt alarmklokkerne ringer rundt omkring, og hvor meget de røde lamper blinker eller ikke blinker. Det vil ofte være et fortolkningsspørgsmål og en politisk afgørelse. Men i hvert fald kan jeg huske fra firserne, hvor nemt det var at få sat det hele i stå ved at gå for hårdt til den, og det vil vi i hvert fald opfordre regeringen til at være meget påpasselig med.

Og jeg er sikker på, at regeringen overvåger situationen og holder nøje øje med, hvordan de forskellige gryder befinder sig på gasblussene, og at der ikke er noget, der koger over. Og det er der også andre i Folketinget der gør. Men man skal endelig passe på nu ikke at lade sig rive med til at ødelægge en masse, som det altså tog 7 år at få genoprettet. For man kan godt sætte Danmark i stå, men det er unægtelig sværere at få gang i det hele igen.

I den forbindelse må man vel også sige, at det ikke har meget med betalingsbalancen at gøre at tage boligstøtten fra nogle pensionister – mig bekendt bliver den ikke udbetalt i udenlandsk valuta endnu – eller at forkorte dagpengeperioden. Det er nok så vigtigt at holde fast i, hvad der skal gøres af den ene eller den anden eller den tredje grund.

Jeg vil med det samme sige, at CD jo altid har været at finde, når vi skulle drøfte besparelser, der var nødvendige. For en krone er ikke bare en krone, og det er ikke ligegyldigt, hverken når man giver den ud, eller når man skal spare den. Og vi er endnu ikke overbeviste om, at alle de forslag, regeringen er kommet med, er nødvendige, er rimelige og er skruet sammen på den rigtige måde, men det vender vi tilbage til. Men man vil i hvert fald finde CD på den linje, der siger: Ja, hvis det er nødvendigt, så må vi gøre noget. Og det kan regeringen regne med at vi vil medvirke til, også i de drøftelser om den kommende finanslov, der snart skal i gang.

Som sagt deltager vi gerne i de runder, men – og det var måske dér, jeg følte at statsministerens tale havde en skævhed i år – der blev talt meget om trimninger og justeringer og slankninger og moderniseringer, og hvad det nu hedder alt sammen, af den offentlige sektor og velfærdssamfundet og om, at nu må vi rette ind, og nu må vi gøre ditten og datten.

Det kan være rigtigt. Noget af det lyder ikke umiddelbart særlig tiltalende, men vi afviser det ikke på forhånd.

Jeg må dog sige om dagpengeperioden, at det er muligt, at det er et signal, man vil give, og det er muligt, at det ikke har den store praktiske betydning, men vi siger stadig væk fra CD's side, som vi har gjort det i årevis, uden at det har vundet stort gehør i regeringspartierne: Er man nu overhovedet sikker på, at man har fundet det kit, der kan låse det sammen, at man på den ene side har masser af muligheder for at oprette nogle servicejob rundt omkring i den private sektor og i den offentlige sektor og i private hjem og på den anden side må erkende, at de nok ikke kan aflønnes med mere end 50, 60, 70 kroner i timen og at folk, der bliver beskattet i Danmark, jo ikke kan leve af dét, og at man derfor må finde en model, der gør, at de kan leve, som om de i hvert fald havde en mindsteløn.

Jeg har selvfølgelig herindenfor CD's oprindelige forslag om jobfradraget. Og det kan godt være, at det ikke er den model, der kan komme igennem, men jeg efterlyser stadig væk den mekanisme, der kan få det her til at hænge sammen, for så tror jeg på, at vi kan få de mange, som ikke har den store uddannelse, som ikke har det store incitament, og som vi i alt for stort omfang snyder ved at lokke dem ind, med. Det er 58-årige, 56-årige kvinder, der bliver lukket ind, og hvor der bliver sagt: Ja, du skal bare have et edb-kursus, så skal du såmænd nok komme i gang. Men med hvad? Der står 600 før hende, der i nogens øjne er langt dygtigere til at gå ind og tage den slags job.

Derimod er der en hamrende mangel på hænder rundt omkring, og når statsministeren nævner, at folk er glade for den offentlige sektor – det glædede statsministeren, og det glæder såmænd også CD – så må jeg bare sige, at det er jo ikke givet, at glæden varer ved, hvis kommunerne som bebudet – vi kender ikke resultatet endnu – går ud og netop rammer ned de steder, som folk i virkeligheden gerne vil betale mere for. Der var engang en Århusborgmester, der sagde, at 80 pct. af befolkningen ønsker bedre service og 80 pct. af befolkningen ønsker lavere skatter, og det hænger ikke sammen.

Jeg tror, at på disse områder – de ældre, børnene og de gamle – dér vil folk gerne have en bedre service. Jeg tror, det er dem fuldstændig ligegyldigt, om den er offentlig eller privat. De vil have nogle serviceydelser, som de har brug

for, og de vil have dem, når de har brug for dem, og det er vi ikke gode nok til endnu.

Statsministeren beskæftigede sig også med arbejdsmiljøet, og jeg vil godt knytte det sammen, for statsministeren taler om portører, sygeplejersker, hjemmehjælpere og et dårligt arbejdsmiljø, og det kan jeg godt forstå. Det viser sig jo også, at navnlig hjemmehjælp er et meget lidt attraktivt job, men hvorfor er det det? Er det virkelig løsningen at gå ud og lave skærpet overvågning, som statsministeren sagde, og se, om reglerne nu bliver overholdt?

Nej, statsminister, der mangler flere hænder til at gøre arbejdet. Det er derfor, at det arbejdsmiljø er for dårligt. Der mangler mennesker, så hver især kan gøre et fornuftigt og godt job, sådan som de gerne vil. Det er ikke nye begrænsninger i reglerne om, hvad man må og ikke må. Det er svært nok i forvejen at få det til at hænge sammen.

Og det har fået mig til at tænke på, at De Radikale engang havde et forslag, der hed »Slip de ledige løs«, at man kunne erstatte dagpenge med løn, og det blev sådan nogenlunde vel modtaget mange steder. Da vi senere var inde på tanken, var det dybt økonomisk uansvarligt, så vidt jeg husker.

Men hvis jeg nu både kombinerer dagpenge, og hvad samfundet egentlig må betale – det var jo statsministerens budskab i går – på grund af dårligt arbejdsmiljø, fordi der mangler hænder, eller skal vi kalde det de tre H'er, nemlig hænder, hoved og hjerter, i hele den omsorgssektor, så er det jo spørgsmålet, om samfundet ikke i virkeligheden kunne få regnestykket til at gå op og få ansat de folk, der skal ansættes, for at de, der er der, kan have et godt job, og for at folk stadig væk kan være glade for den offentlige sektor.

Når det drejer sig om den private sektor og arbejdsmiljøet, vil jeg bare stiltørdigt anføre, at den tidligere arbejdsminister havde en meget fin idé, som jeg er meget betaget af, hvor man sagde, jamen så lad nogle af alle smådetaljerne ryge væk. Lad dog alle de småregler, som fuldstændig kobler folks egen dømmekraft ud af hovedet ude på arbejdspladserne, falde væk, og lad os så koncentrere os om det alvorlige.

Det var jo det, statsministeren talte om. Det var de job, hvor man ved, at her går det alt for tit galt. Det er CD meget enig i. Men kan vi så ikke få lavet en handel, statsminister, om, at man så får kigget på noget alt det småpjank, der ligger af regler og forordninger, og hvad det

hedder alt sammen, som er en pestilens, og som folk går og griner af, hvis de overhovedet gider læse det. Det er for dumt, det er for utidigt, og det er simpelt hen bare for meget. Lad os lave den handel, at man fokuserer på dem, der virkelig laver numre, på dem, hvor der virkelig er fare på færde, og lad os gerne gribe stærkere ind dér.

Men lad os så til gengæld – og så tror jeg, vi får stor forståelse for det hos alle de ordentlige virksomheder – blive fri for noget af alt det bøvl. Det er jo et område, hvor regeringen ikke har brilleret med store tiltag, og jeg håber, at vi ser nogle flere i denne folketingssamling. Her kan jeg i hvert fald rolig holde den tale, jeg ville have holdt sidste år, for der er ikke sket en dyt i mellemtiden.

Så er der det her med, at der mangler hænder. Tilbage til det, for det er selvfølgelig også det, der får regeringen til at overveje at foreslå ændringer for de 50-54-årige. Jeg havde som hr. Duetoft meget svært ved at få argumentationen fra fru Pia Christmas-Møller til at hænge sammen: Nu må vi endelig skåne de 50-årige for at komme ud på arbejdsmarkedet – det er godt, at nogle af os har et par måneder endnu – for det er alt for svært for dem at få fat. Til gengæld kan vi roligt sige, at efterlønnen fjernes for de 60-63-årige.

Jeg kan ikke få det til at hænge sammen, at det skulle være en særlig kvalifikation, at man ikke var 50 år, men 60. Men jeg kan i hvert fald sige, at det stadig væk er CD's holdning, at vi ikke ønsker en forringelse af efterlønnen. Vi mener, at der skal være råd til efterlønnen.

Når der måske er for stor tilstrømning til efterlønsordningen, så er det ikke, fordi folketingspolitikkerne har været for godgørende eller for hjertevarme eller ville være populister, men fordi man ude på arbejdspladserne i de sidste ti år har været meget påpasselige med at gå rundt og prikke 59-årige på skulderen og fortælle dem, at nu er der altså noget, der hedder efterløn.

Når man så mangler arbejdskraft, og det er jo en ny situation, så kommer man og skælder Folketinget ud og siger, jamen det er også de politikere, der har lavet den der ordening, som er alt for gunstig.

Det hørte vi ikke noget om, da man havde overskud af arbejdskraft, for da var den god nok, men nu kan man finde ud af det, og derfor må jeg bare sige, at efterlønsproblemet må tilbage til dem, der har skabt det, nemlig de ar-

bejdsgivere, der alt for tidligt gik rundt og begyndte at snakke om seniorpolitik og efterløn og se nu osv., osv. De må søreme gå til deres medarbejdere nu og lokke dem til at blive. Det kan være, at de skal til tegnebogen, det ved jeg ikke, og det skal jeg heller ikke blande mig i, men det er derude, problemet løses, som i øvrigt hr. Duetoft sagde det tidligere.

Det, jeg gerne ville have hørt mere om i statsministerens tale, er, at hvis vi nu skal i gang med trimningerne og vi skal spare nogle penge her og der – lad os så se, om vi skal det, det afviser vi ikke på forhånd – så er det, som jeg plejer at sige derhjemme, når jeg har sparet noget ved at gå på udsalg et spørgsmål om, hvad vi så skal bruge de penge til. Vi manglede noget med investeringer, og måske netop nu var der en god idé i at fremhæve, at vi skal altså også have givet noget, tændt et par alterlys for noget af det, som trænger til at få et pust fremad. Her vil det ikke undre statsministeren, at vi fra CD's side genfremhæver folkeskolen.

Vi ønsker en ny folkeskole for dem, der vil vide mere, som det hedder, men også for dem, der gerne vil have det lidt mere spændende. Dem, der gerne vil opleve en skole, som dagen igennem er fyldt med aktiviteter, som tilbyder mange forskellige slags ekstra viden, ekstra oplevelser, ekstra interessegrupper, fritid, leg og idræt, og hvad ved jeg, en skole, der står som centrum med indkaldelse af andre faggrupper, pædagoger osv.

Det kan ikke være sådan, at Danmark fortsat skal have verdensrekord i børnepasningsudgifter og europæisk bundrekord i uddannelse, i undervisningstid. Det hænger ikke sammen. Det må vi kunne bytte om på i et eller andet omfang. Der må kunne gøres mere på skolen, og så kan vi måske få droppet nogle af de mere eller mindre kvalificerede pasningsordninger, der er rundt omkring. Vi tror på, at folkeskolen kan gøre det bedre, gøre det sjovere og gøre det mere spændende.

Lærerne kan ikke gøre det alene, men en forudsætning for det her er, at lærerne er der, og derfor håber vi meget, at Kommunernes Landsforening i de kommende forhandlinger med Danmarks Lærerforening kan gå ud og få begyndt at få ændret nogle af arbejdstidsreglerne. Kan de ikke det, så må jeg bare sige til regeringen, at så synes vi, at Folketinget skal hjælpe. De ting må brydes op, de ting må ændres, for at skolen skal komme til at fungere, også så den kan fungere om 5 år og om 10 år.

Det samme gælder sygehusvæsenet. Jeg har ikke tid til at gøre meget ud af det i dag. Intet af det, statsministeren sagde, var vi sådan set uenige i, men vi bliver nødt til at gå videre og også her er arbejdstiden og arbejdets tilrettelæggelse en hæmsko. Jeg håber, at Amtsrådsforeningen kan få noget igennem på det her område. Kan de ikke, så er sygehusene også Folketingets sag. Det synes jeg nok at vi har bevist gang på gang. Så må Folketinget hjælpe til. Men alt det her ordnes selvfølgelig bedst i forhandlinger. Det har jeg stor respekt for. Jeg har bare ikke så meget respekt for det, hvis det ikke lykkes.

Vi trænger til flere afklaringer i den offentlige sektor. Forsvaret har været nævnt kort i dag. Vi er bekymrede for i CD, at en manglende afklaring nu betyder, at forsvaret allerede begynder at disponere, som om de bebudede og omtalte besparelser er gennemført. Det er de ikke. Jeg må også meget advare imod, at nogen sidder i deres lønkammer et eller andet sted og spekulerer over, hvor dejligt det ville være, hvis vi ikke nåede at få et forsvarsforlig inden år 2000. Der er altså kun 14 måneder til, og jeg håber, at regeringen vil tage initiativ til, at vi allerede kommer i gang her i foråret, så vi kan få et forsvarsforlig i tide. Det er ikke ligegyldigt med danske soldater i udlandet og danske soldater i farezonen. Det kræver altså en solid opbakning.

Vi skal hjælpe dem, vi kan, ude omkring. Jeg har nævnt forsvaret, men det er jo bestemt ikke det eneste. Ulandsbistanden når jeg ikke at komme ind på, men CD ønsker fortsat, at Danmark har en fin position her.

Vi skal altså også hjælpe, når det drejer sig om mere fredelige og dagligdags problemer, og her tænker jeg selvfølgelig på Europa. Jeg kan stort set vende hr. Thulesen Dahls ord om og inderligt anmode regeringen om at gøre, hvad den kan for at være hjælpsom i forhold til alle de udfordringer, som det europæiske samarbejde står over for i det kommende år.

Det kan godt være, at det engang imellem gør sig bedre derhjemme at stå med et lille dansk særstandpunkt, men det kan godt være, at det slet, slet ikke kan betale sig i det lange løb. Der er al mulig grund til og behov for, at der bakkes op bag alle de ting, der nu tegner sig af problemer. Det bliver et svært år for Europa, og jeg synes nok, at vi allerede nu, som også statsministeren understregede det i sin tale, kan se, hvor helt afgørende det er, at Europa får den

chance for at udnytte det samarbejdsgrundlag, det har, og så komme videre.

Og så ligger Danmarks største EU-problem jo ikke i Bruxelles. Danmarks største EU-problem ligger i Danmark. Og her vil jeg opfordre regeringspartierne, ligesom det i øvrigt gælder alle her i salen, til at gøre endnu mere ud af at få gjort klart herhjemme – vi skal meget gerne gøre vores bidrag i CD – at EU er dette århundredes bedste opfindelse, og hvis vi ikke havde det, så måtte vi søreme se at få det opfundet i en frygtelig fart.

Det er herhjemme vores EU-problem ligger. Det er herhjemme, kampen skal stå, og det er herhjemme, at det er nødvendigt at fortælle både kritikere og begejstrede – hvis der overhovedet er begejstrede – at vi er nogle, der er begejstret. Hvis jeg kom fra en anden planet og hørte, at alle stort set bare rakkede ned på det, og gik de ind for det, så syntes de i hvert fald, at der var meget af det, der var noget værre skidt, ja, så ville jeg da også tro, at det var noget skidt. Det er det ikke, og jeg håber, at regeringen med statsministeren i spidsen vil føre et ofensivt og begejstret forsvar for det europæiske samarbejde.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Det var jo en fornøjelse igen at høre fru Mimi Jacobsen fra Folketingets talerstol. Det bliver den gennemsnitlige kvalitet af talerne i hvert fald ikke ringere af.

Jeg har et spørgsmål til fru Mimi Jacobsen, der omtalte den konservative stillingtagen dels til den arbejdsmarkedsreform, der skal træde i kraft nu den 1. januar 1999, dels til de konservative planer om efterlønnen. Jeg vil godt spørge, om fru Mimi Jacobsen er opmærksom på, at når vi taler om afskaffelse af efterlønsordningen, så er det i år 2013 og altså for personer, der i dag er 45 år eller derunder, og at vi i øvrigt ønsker at bevare gode muligheder for en fleksibel tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, bare ikke på fuld tid.

(Kort bemærkning).

Mimi Jacobsen (CD):

Ja, det er jeg fuldstændig opmærksom på, og det respekterer jeg. Jeg prøver bare at stille spørgsmål til, hvordan det kan være, at Det Konservative Folkeparti i dag er så meget bekymret ved at skubbe til de 50-54 årige, når man så kan forudse, at i år 2013 vil der overho-

vedet ikke være nogen problemer for dem, der er 60 år, med at komme ud på arbejdsmarkedet i stort tal. Jeg kunne godt tænke mig at se lidt dokumentation for, at det nu bliver så nemt, for det er det, der bekymrer mig.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Når vi er så optaget af problemstillingen omkring de 50-54-årige nu, så er forklaringen ganske enkelt den, at der ligger en stor stak henvendelser fra mennesker i den pågældende aldersgruppe på vores skrivebord. Det er forklaringen på, at vi har taget den beslutning og har den holdning angående dette.

Med hensyn til år 2013 er jeg overbevist om, når man studerer befolkningssammensætningen, som den vil være på det tidspunkt – det ved man rimeligt præcist – og den udvikling, som vi forudser i øvrigt på arbejdsmarkedet, så vil det være ganske forsvarligt, når man bevarer gode muligheder for en gradvis tilbagetrækning, til den tid at afskaffe den egentlige efterlønsordning, som vi kender den i dag.

(Kort bemærkning).

Mimi Jacobsen (CD):

Det var slet ikke De Konservatives standpunkt med hensyn til de 50-54-årige, jeg sådan set ville angribe. Vi har været meget tøvende i CD, da hele diskussionen om overgangsydelsen kørte, og vi har i det hele taget en meget stor forståelse for det synspunkt. Det, jeg så bare ikke fatter, er, at man om end på længere sigt så dog med stor sikkerhed kan vide, at de 60-årige vil kunne finde sig til rette på arbejdsmarkedet fremover.

At man overhovedet fra arbejdsgiverside vil kunne se bort fra den arbejdskraft med den erfaring og viden, det fatter jeg heller ikke, men det er jo ikke os, der ansætter folk i virksomhederne, det er altså arbejdsgiverne, og derfor vil CD gerne bevare efterlønnen. Vi ser ikke så meget på problemerne med, om vi får råd til det. Vi vil hellere spørge om, hvordan vi får råd til det. For selvfølgelig kommer det ikke af sig selv.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Jørgen Estrup som ordfører.

Jørgen Estrup (RV):

Jeg synes, statsministeren holdt en god åbningstale. Jeg er måske også en smule forudind-

taget, men ikke desto mindre var det en god åbningstale ud fra to betragtninger: For det første, at den var socialt engageret, og dernæst, at det var en modig tale.

Den var socialt engageret på de svage grupperes vegne, en meget klar markering af, at denne regering ikke accepterer marginalisering og udstødelse i det omfang, som vi hidtil har været vant til. Der skal gøres noget effektivt. Men det var også en modig tale, fordi den understregede de reformer, som regeringen finder er nødvendige, ikke for reformernes skyld, men for at bevare velfærdsmodellen, sådan som vi kender den.

Det var måske en for modig tale. Det har de seneste dages begivenheder jo antydnet. Der kom et halmstrå forbi i den faglige malstrøm, og det var der en SiD-formand, der åbenbart syntes var tilstrækkeligt til, at det skulle benyttes.

Jeg synes, det var et antiklimaks på et forløb, som på mange måder var imponerende. Jeg har været imponeret over, hvad den danske models parter faktisk har kunnet klare i de seneste uger. Der har været meget ansvarsfølelse. Det er ikke nemt at tage de beslutninger, som man fra begge sider af arbejdsmarkedet har været med til at tage, og det er selvfølgelig en væsentlig ingrediens i det arbejde, som Folketinget herefter skal i gang med, nemlig den politiske proces.

Men jeg må så samtidig sige, at sådan som forløbet desværre har været i de sidste par dage, er det et antiklimaks. Hvis parterne på arbejdsmarkedet faktisk viger, når ansvaret tynger, får vi et problem med den danske model. Jeg håber ikke, at det er mere end en enlig svale, men det understreger måske også samtidig det, som er vigtigt set med radikale øjne, og som vi har lang tradition for og understreger, og som situationen gør det naturligt at sige: at der er ingen over og ingen ved siden af Folketinget. Det er nu trygt i en situation, hvor man har måttet konstatere, at ikke alle de, der var med til at tage beslutningerne i første omgang, kunne bære byrderne.

Vi opfatter de trepartsdrøftelser, der har været, som nyttige konklusioner, der kan bygges videre på, men ikke som en aftale. Det er i sidste ende Folketinget, som afgør, hvordan lovgivningen skal være her i det danske samfund. Den politiske proces skal have sin gang.

Det, som selvfølgelig er det store emne, og som også er det i statsministerens åbningstale,

er videreførelsen af den proces, som hedder: Fra passiv til aktiv. Det er opgøret med årtiers frustration og det, som man godt kan kalde en ledighedskultur. Målet er at ændre adfærd, så muligheder og tilbud udnyttes i den enkeltes og i samfundets interesse.

Nogle vil opfatte det som stramninger, men det, der begrænses, er ikke forsørgelsesgrundlaget, det er den tvungne passivitet, som følger med overførselsindkomsterne. Det er i realiteten ikke en stramning. Det er at vise respekt for det enkelte menneske og dets muligheder.

Arbejdsmarkedsreform 3, sådan som vi kender den, og sådan som parterne har været med til at drøfte den, er kun den ene side af regeringens projekt. Den anden side er et aktivt socialt system, som nu sørger for at give chancen til dem, man kunne kalde de 20 pct. eller C-holdet, de svage grupper, som ikke hidtil har fået den. De to sider er siamesiske tvillinger. Fra radikal side ønsker vi ikke at se dem adskilt på nogen måde.

De principper, som gælder for det dobbelte reformarbejde, som her er sat i gang, kan vel passende opsummeres med fire ord: tidligere, bedre, individuelt og socialt indigneret. Det sidste vil jeg gerne understrege.

Tidligere, fordi aktiveringen altså sætter ind efter senest et år med mulighed for en tidligere indsats, fordi forebyggelse og revalidering er i centrum.

Bedre, fordi arbejdet er målrettet, hvor man lægger vægt på ekspertisen, og hvor man også lægger vægt på monopolbrud, hvor der måtte være monopoler, for at sikre, at flere er inde og løse de problemer, der er.

Individuelt, fordi vi netop ønsker, at der skal være kvalitet i tilbudene, og socialt indigneret i prioriteringen af svage grupper, vægten på det fælles ansvar, som også strækker sig uden for dette Ting, og fokus på dem, som er allersvagest på arbejdsmarkedet og i det sociale system.

Det er virkeliggørelsen af det rummelige arbejdsmarked og et samfund med plads til alle.

Og så blot et par ord om den famøse årsindkomstmodel. Hvis vi ser på den fra radikal side, er det for det første ikke et projekt, som er færdigbehandlet, vi har ikke en model, som kan præsenteres i dag, men det er samtidig en model, hvor stikordene er administrativ lettelse, større gennemsækelighed af hensyn til den enkelte og ikke et besparelsesforslag.

Det er et spørgsmål om at gøre dagpengesystemet, som er maksimalt kompliceret, sådan

som det ser ud i dag, retfærdigere og mere anvendeligt ud fra såvel den enkeltes som hele samfundets synspunkt.

Uddannelse er af central betydning for de reformer, vi er i gang med. Opkvalificering er den strategi, der er lagt vægt på. Vi ønsker ikke et samfund præget af lavløn og lavstatus; det skaber svage grupper.

Samtidig synes jeg, der er grund til i den sammenhæng at advare mod at tænke erhvervsrettet uddannelse alt for snævert. Mange ledige mangler sociale og almene kompetencer. De føler ikke, at de slår til på arbejdsmarkedet. Det skal deres erhvervsrettede uddannelsesforløb tilrettelægges efter.

Arbejdsmarkedet har behov for medarbejdere med både stærke faglige og personlige kvalifikationer. Det nytter ikke at kunne svejse til ug med kryds og slange, hvis man ikke kan arbejde sammen med andre.

Men alle mennesker kan noget. Det er udgangspunktet for arbejdsmarkedspolitikken, og det er udgangspunktet for den sociale side og for uddannelsespolitikken.

Det kommende år skal bruges til en række store uddannelsesreformer på voksenuddannelsesområdet og på ungdomsuddannelsesområdet. Målet er klart: Vi skal skabe et uddannelsessystem, som tager udgangspunkt i og styrker den enkelte i det, han eller hun kan. Sådan skal det være i folkeskolen, og sådan skal det være i det øvrige uddannelsessystem.

Vi har det klare mål, at 95 pct. af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse. Vi mener ikke, at nogen skal jages igennem uddannelserne, men til gengæld er der god brug for at skabe mere fleksible uddannelser med meget bedre muligheder for meritoverførsel, godskrivning af reelle kvalifikationer og bedre vejledning til den enkelte. Det er det, som undervisningsministerens forslag til reformer vil dreje sig om.

Det kommende folketingsår byder unægtelig på mange andre væsentlige initiativer. Jeg skal ikke gå i detaljer, men blot nævne et par enkelte her. Fra radikal side lægger vi overordentlig vægt på, at der nu kommer et udspil fra regeringen om forebyggelse på folkesundhedsområdet. Vi lægger også vægt på, at der tages de nødvendige initiativer på sygehusområdet i hovedstaden, og at det sker som et led i en reform af hovedstadens administrative system.

Vi har med glæde bemærket, at der er lagt op til væsentlige nye initiativer på miljøområdet

for at fastholde CO₂-målsætningen. I den forbindelse vil jeg gerne her kvittere for trafikministerens hurtige reaktion på det radikale forslag under førstebehandlingen af finanslovforslaget i september om en såkaldt konsensuskonference, hvor politikere, administratorer og eksperter kunne mødes og prøve på at komme videre.

Det er godt, at man har besluttet sig til at stå fast ved målsætningen, men det haster med at komme i gang, og derfor efterlyser vi nogle mere konkrete retningslinjer for, hvordan det arbejde nu skal foregå. Ikke mindst bør regeringen forpligte sig til en handlingsplan på trafikområdet. Det har vi aldrig haft, og det er faktisk nødvendigt, hvis vi skal videre. Det er en værdig opgave for regeringen.

Så nogle få ord om økonomi og økonomisk politik, som jo er en forudsætning for hele vores arbejde i den kommende tid. Ja, der er grund til bekymring. Ja, vi skal tage det alvorligt, men nej, der er ingen grund til panik. Vi har været tidligt ude, vi har strammet allerede med pinsepakke og kommuneaftale, og så ligger der et finanslovsforslag også med en stramning.

Vi skal naturligvis følge den udvikling, som vi kan se omkring os, meget, meget nøje, men jeg vil godt citere, hvad økonomiministeren skriver i forordet til den netop udkomne »Økonomisk Oversigt« om det, vi ser i øjeblikket: »Den udvikling er uacceptabel, og den skal vendes«. Det er overskriften for den politik, der skal føres, men det er ikke det, som fører til panik. Det fører til fornuftige, velovervejede tiltag, sådan som vi allerede er i gang med det.

Samtidig forekommer det mig tiden til at overveje færdselsreglerne i den internationale økonomi og for de finansielle transaktioner, og det er også tiden til at overveje, hvordan vi kan bruge de internationale organisationer på en bedre måde til at få lagt de rette begrænsninger på og rammer for den globale økonomiske udvikling og den liberalisering, som jo selvfølgelig skal fortsætte, men skal fortsætte på en fornuftig måde.

De seneste års internationale krise har vist os de store problemer, vi står over for, og man kan ikke lade være med at spørge, om det virkelig er naturligt og rimeligt, at vi accepterer det, som man passende kunne kalde den økonomiske junglelov internationalt, når lang tids erfaring har overbevist os om, at vi ikke skal acceptere den nationalt.

Vi skal bruge de internationale organisationer ikke blot i økonomisk sammenhæng, men på en lang række andre måder. Vi har så sent som i dag behandlet et forslag om, hvordan vi forhåbentlig kan bedre forholdene i Kosovo. Der kommer andre efter.

Den civile del af det internationale arbejde er unægtelig mindst lige så vigtig. Det er ulandsbistanden, det er miljøbistanden, det er en række andre ting, som jeg ikke skal gå i dybden med i dag. Det ligger også som en grundpille i den finanslov, som vi ønsker vedtaget her i efteråret. Der skal ikke slækkes på det engagement.

Jeg vil godt også her nævne som en del af afslutningen på det, jeg vil sige i dag, at EU-samarbejdet er en overordentlig stor og vigtig pille i det, der kan hjælpe Danmark både økonomisk og også på andre leder. Den udvidelse, som vi står over for, er sikkerhedspolitisk måske det vigtigste skridt, som er foran os i den kommende tid. Det vil også økonomisk spille en stor rolle, men sikkerhedspolitisk er det af enestående betydning.

Et enkelt eksempel bør måske fremdrages i den sammenhæng. Vi har netop set et lille land, som ligger tæt på os, og som vi har interesseret os meget for, fordi de små lande i vores nabolag naturligvis har vores særlige interesse, Letland er det land, jeg tænker på, der netop har været igennem en virkelig vanskelig proces med at finde sin egen identitet på baggrund af mange års statsfællesskab med et stort land, Rusland. Det er naturligt, at man i det land har vanskeligheder ved at finde ud af: Hvad er rettigheder for den enkelte borger?

Jeg synes, det er flot og påskønnelsesværdigt, at man i Letland nu med en demokratisk afstemning har fastslået, at borgerne skal have de rettigheder, som er naturlige for os i et land med så lange traditioner og dybe nationale rødder uden de problemer, som vi kender fra Letlands side. Det viser noget om, hvad EU-samarbejdet faktisk kan føre til, for der er jo ingen tvivl om, at EU og mulighederne for at komme ind i en EU-sammenhæng har været overordentlig vigtige også for at overbevise den lettiske befolkning om, at dette var den rette vej.

Samfundets problemer er ikke løst, hvis bare alle kommer ind på arbejdsmarkedet. Det er et vigtigt bidrag, men ambitionerne må være højere. For mig at se er tiden inde til, at vi bruger energi på en bredere diskussion om, hvordan velfærdssamfundet skal skrues sammen i frem-

tiden. Vi har et land, som vi er vant til at betragte som homogent, men hvor vi også kan se brydningerne. Hvordan sikrer vi større livskvalitet for flere; hvad er det, der skal kitte vores samfund sammen?

Det tyvende århundredes store projekt, opbygningen af velfærdsstaten, er lykkedes. Hvad er det nu, vi skal kæmpe for og stå sammen om, hvad er målene, hvad er visionerne?

Jeg kunne også sige mere konkret: Hvad vil det sige at være dansk i fremtiden? Hvordan holder vi fast i en dansk identitet på et tidspunkt, hvor verden globaliseres og informationsteknologien ophæver tid og rum, og hvor vi ikke ønsker at holde os udenfor, men tværtimod ønsker at være en del af den udvikling?

Jeg vil godt understrege, at jeg synes, kulturministeren har gjort noget overordentlig fornuftigt ved at sætte dette tema forrest i kulturpolitikken, og jeg synes, vi skal sikre os, at vi her på kanten af det nye årtusind gør os mange overvejelser om, hvad det er for en type kit, som skal give sammenhængskraften i samfundet. Det har vi alle sammen brug for.

Vi får den ikke bare ud af den blå luft. Det skaber en nok så stærk økonomi ikke. Den skabes kun via vores omsorg for hinanden og for vore omgivelser – den omsorg, som var en betydelig del af statsministerens tale, og som jeg kvitterede for i starten, og den omsorg, som regeringen og de to regeringspartier ønsker skal have bedre vilkår. Det er, som om der er noget, som skygger for den nødvendighed. Store serviceapparater bliver opbygget i dette århundrede, og den store rigdom har på sin vis gjort det mindre nødvendigt at tage sig af medmennesket, og nu har vi ikke rigtig længere nogle steder at gå hen med vores omsorg, vores iboende behov for at være ordentlige og, kunne man næsten sige, gode mennesker.

Staten kan ikke klare opgaven, markeds kræfterne kan slet ikke. Vi har brug for at mobilisere kræfterne fra anden side, fra de folkelige fællesskaber, såvel de lokale som de internationale. Det er en værdig opgave for det kommende årtusind.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Hr. Estrup havde et par pæne ord om miljøet. Hr. Estrup havde også et par pæne ord om CO₂-udslippet. Mit spørgsmål til hr. Estrup lyder: Vil hr. Estrup fastholde de målsætninger, som det her Folketing har vedtaget på trafik-

området, dvs. at CO₂-målsætningen skal være indfriet senest år 2005? Kan jeg få en bekræftelse fra hr. Estrup på, at man vil fastholde og arbejde for denne målsætning?

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Der var jo mange ting i hr. Estrups tale, som man kunne erklære sig enig i. Især var jeg lidt optaget af, at hr. Estrup begyndte at snakke om valutakursspekulationerne og den internationale krise. Jeg vil gerne høre, om det betyder, at Det Radikale Venstre er åben over for det forslag, som SF har rejst i Udenrigsudvalget om, at vi laver en høring her i Danmark om mulighederne for at tæmme valutakursspekulationen.

Vi har selv lagt nogle ideer frem om, at man kunne lave sådan en Tobinskat på transaktionerne for at få dæmpet de mest spekulative ting, som truer med at destabilisere verdensøkonomien. Er Det Radikale Venstre åben over for at lave en høring om det?

Det andet spørgsmål, jeg gerne vil stille, er, hvordan hr. Jørgen Estrup har det med sin arbejdsmarkedsordfører. Jeg hørte her tidligere på dagen, at hr. Buksti fra Socialdemokratiet sagde, at det i hvert fald ikke var regeringens politik, når hr. Anders Samuelsen siger, at princippet omkring dagpengeberegningen fra regeringens side er, at dagpengeydelsen hvert år skal falde. Det er, hvad hr. Anders Samuelsen har sagt til Børsen.

Kan hr. Jørgen Estrup tilslutte sig hr. Bukstis undsigelse af den radikale ordfører? Kan vi få fastslået også fra radikal side, at det ikke er regeringens politik at plyndre de arbejdsløse ved at sætte dagpengene ned?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Et af de få lyse øjeblikke i den våde og kolde sommer var, da den radikale arbejdsmarkedsordfører fremkom med nogle meget præcise og sympatiske synspunkter omkring ændringer i efterlønsordningen, nemlig at 200-timers-reglen skulle afskaffes, sådan at der blev friere adgang til at arbejde ud over de 200 timer. Og jeg forstod på nogle udtalelser fra arbejdsministeren også i sommerens løb, at det også var regeringens holdning til dette spørgsmål.

Stor var derfor min overraskelse, da jeg læste den skriftlige del af statsministerens åbningstale. Jeg har forstået, at forslaget har opereret i en tidligere udgave af statsministerens åbningstale,

men her var det altså pist væk. Og derfor vil jeg sådan til oplysning gerne spørge, om denne fremragende idé stadig væk er radikal politik, eller om man har opgivet ideen.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg vil gerne understrege over for hr. Kolstrup, at det, vi arbejder på, er at fastholde den målsætning. Jeg har, som hr. Kolstrup ved, under finanslovdebatten skubbet kraftigt til regeringen, for at man ikke skulle glemme den målsætning. Jeg synes til gengæld, at vi så skylder regeringen at gå ind i et samarbejde om at finde de instrumenter, som gør, at man kan fastholde målsætningen. Det er derfor, vi skal have en handlingsplan. Men mit udgangspunkt er, at målsætningerne skal opretholdes. Det er ikke millimeterne, der afgør det, men det er det store, seje træk for at komme derhen, hvor målsætningerne siger, vi skal hen.

Til hr. Jes Lunde: Jeg tror ikke, vi skal gå ind i en lang debat om Tobinskatten. Hr. Jes Lunde ved ligesom jeg, hvad problemerne er. Det, jeg sagde med mine ord om det internationale samarbejde, om en manglende respekt for, at jungleloven hersker på det her område, er, at vi skal have et bedre samarbejde og dermed også overveje, hvordan vi kan sikre, at de finansielle transaktioner ikke er nogle, der tager suveræniteten fra de regeringer, som faktisk gerne vil forsøge at få fastholdt en velfærdsmodel.

Jeg vil ikke begynde at gå ind i en diskussion om årsindkomstmodellen. Jeg har i og for sig sagt, hvad der var politikken på det punkt fra radikal side. Jeg synes, man skal være klar over, at det, som også står i den pågældende artikel, som hr. Jes Lunde citerer fra, er, at dette ikke er et færdigt stykke arbejde. Det har hr. Samuelsen også sagt, og derfor kan jeg jo ikke så godt svare på, hvor vi skal lande i den model. Jeg synes, man skal vente og se. Det er ikke en besparelsesmodel, der er lagt op til. Jeg synes, der er nogle, der har reageret meget overfølsomt på det her område.

Endelig til hr. Knud Erik Kirkegaard: Det må være dejligt at have adgang til tidligere udgaver af statsministerens åbningstale. Jeg var glad, da jeg så den her under fremlæggelsen, så jeg kan jo ikke vide noget om, hvad der har stået i tidligere udgaver. Jeg kan kun sige, at de ord, der står i åbningstalen om, at der skal ske forbedringer for muligheden for en gradvis tilbagetrækning, står vi helt bag.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg siger tak til hr. Estrup, fordi han har den opfattelse, som jeg også har, at vi skal slås for at fastholde CO₂-målsætningen på trafikområdet.

Mit spørgsmål til hr. Estrup lyder så: Med hvilke midler?

Hr. Estrup var jo for et øjeblik siden, sådan forstod jeg ham, tilfreds med trafikministeren, der vil udsætte målsætningen til år 2008 på baggrund af en ikke indgået aftale mellem EU og bilindustrien. Men hr. Estrup og jeg er enige, og derfor lyder mit spørgsmål: Hvilke midler skal vi anvende? Vil hr. Estrup være med til, at vi laver en årlig målsætning, der siger, at så og så mange procent stiler vi mod hvert år, så vi er helt sikre på at nå det i 2005?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Det er jo undertiden vanskeligt for os andre at finde ud af, hvad der er radikal politik, men De Radikale selv burde dog i det mindste kunne finde ud af det.

Jeg synes egentlig, jeg stillede et meget, meget præcist spørgsmål, som det er meget let at svare på. Jeg refererede til hr. Anders Samuelssens udtalelser i sommer om afskaffelse af 200-timers-reglen, der vil give efterlønsmodtagerne friere mulighed for at kunne arbejde mere, end de kan i øjeblikket. Derfor vil jeg gentage mit meget præcise spørgsmål, som det er meget let at svare på: Er det stadig væk Det Radikale Venstres synspunkt?

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Til hr. Kolstrup: Det, der ligger i at lave en handlingsplan, er præcis det, som jeg forstod også var hr. Kolstrups synspunkt, at man skal sikre sig, at instrumenterne er til stede, og at man også derfor meget nøjagtigt kan beskrive, hvordan man når frem til målet. Det er det, jeg mener er opgaven. Det er det, jeg mener vi i fællesskab skal prøve at bestræbe os for.

Til hr. Knud Erik Kirkegaard, som jeg egentlig tiltror ganske betydelige evner til at læse indenad, må jeg sige, at det dér med at have svært ved at forstå, hvad radikal politik er på det her område og alligevel prøve at fastholde en meget konkret ændring på efterlønsområdet, lyder ikke helt sammenhængende. Hr. Knud Erik Kirkegaard ved udmærket godt, at det, der blev lagt frem fra radikal side allerede for knapt

halvandet år siden i forbindelse med et sommergruppemøde, var et katalog. Hr. Samuelsen har taget ét af emnerne ud af det katalog og nævnt det. Vi står stadig væk bag ved det katalog. Jeg er helt villig til at sende hr. Knud Erik Kirkegaard det, hvis han gerne vil have lov at læse en ekstra gang på det.

Formanden:

Fru Jette Gottlieb som ordfører, og jeg skal oplyse Tingets medlemmer om, at derefter vil der blive en pause i forhandlingerne.

Jette Gottlieb (EL):

Da vi havde lyttet til statsministerens åbningstale, kunne vi jo godt forledes til at tro, at den globale økonomiske dramatik ikke var noget, der havde med Danmark at gøre, og det er jo slet ikke rigtigt. Det er faktisk helt ude af trit at lave en åbningsredegørelse uden at henvise til den globale finansielle krise, ikke bare fordi den har ramt den danske tyggegummiindustri og danske spekulanter – russerne har ikke så meget råd til at købe tyggegummi mere – men fordi den krise er tilstrækkelig omfattende og farlig til, at den må føre til en radikal kursændring, både herhjemme og internationalt.

Det er en global recession, der truer, og vi kan bl.a. takke kasinokapitalismen for det. Sydasiatiske lande, som få måneder forinden var blevet lovprist som økonomiske mirakler med sunde økonomiske nøgletal, blev på få dage bragt i knæ af spekulanter. Forløbet kom til at vise, at magthaverne ikke har redskaberne og slet ikke viljen til at afhjælpe en krise som den sydøstasiatiske.

Som det er set før, så sendte verdenskapitalismen den internationale valutafond ind som krisens politibetjent. Men IMF insisterede som vanligt på, at løsningen og den eneste mulige løsning på krisen måtte være yderligere liberalisering og stram finanspolitik, og dermed fik de et stort ansvar for, at krisen blev til en recession.

Og ligesom mange troede, at nu var det ovre for denne gang, ja, så var det Ruslands tur. Det, vi oplevede i sommers i Rusland, var et totalt kollaps. Et markant fald i levestandarden for den brede befolkning og et hop i arbejdsløsheden. I den turbulens, der fulgte, kunne en handlekraftig stat have grebet ind og afbødet de værste konsekvenser, men i Rusland var staten allerede skåret ned til en ubetydelighed og bun-

det på hænder og fødder af den internationale valutafond.

IMF har siden 1992 styret Rusland ind i hovedløse liberaliseringer, som har ført til en afindustrialisering, arbejdsløshed og politisk kaos. I den periode er Rusland blevet reduceret fra at være en industrimagt til et mægtigt medlem af ulandenens klub. Og som en helt logisk konsekvens af reformerne opstod en hel klasse af røverkapitalister med forbindelser til mafiaen. Alt imens levestandarden faldt drastisk for den brede befolkning, kunne en lille klike opbygge formuer i milliardklassen.

Med den seneste krise har Rusland nået bunden, og forklaringen er ikke tilstrækkelige reformer, men gale reformer. Det var så, hvad kapitalismen havde at tilbyde russerne.

Den grundlæggende årsag til krisen er kapitalismens måde at fungere på; men den umiddelbare udløser er spekulationsøkonomien, og den sunde reaktion fra mange sider har været, at nu må vi endelig have den skat på valutatransaktioner, som f.eks. grene af FN-systemet har talt for i årevis. Det går vi ind for i Enhedslisten.

Blot skal man ikke tro, at problemerne løses med et lille teknisk indgreb. Tobinskatten vil kunne hæmme en mere eller mindre tilfældig spekulation i risiko, men den kan ikke forhindre en massiv spekulation mod lande, der fører, hvad markedet anser for at være upassende politik. Flere fortalere for Tobinskatten ser det jo oven i købet som en fordel.

For Enhedslisten er den sydøstasiatiske krise kun endnu et eksempel på nødvendigheden af et større opgør med en hel kapitalismemodell, som blev grundlagt i slutningen af 1970'erne og for længst har ført til en uhørt social polarisering. Efter en epoke med blind tro på de frie markeds kræfters lyksalighed og med en hæsblæsende økonomisk globalisering er nyliberalismen rystet i sin grundvold, og den kan være med til at grave sin egen grav i øjeblikket.

De sociale konsekvenser af det nyliberale korstog har længe være åbenlyse. Det er f.eks. kort tid siden, at UNDP offentliggjorde en rapport, som viste, at verdens 325 rigeste personer i dag råder over formuer, som svarer til halvdelen af Jordens befolknings indtægter, og som viste, at værdien af europæernes forbrug af ispinde svarer til den tredje verdens gæld.

Den stigende sociale ulighed hænger direkte sammen med liberaliseringerne. Siden begyndelsen af 1980'erne har den rige verden ladet

IMF tvinge gældstyngede lande til at gennemgå en hestekur, og alle steder har det ført til øget arbejdsløshed, faldende lønninger, øget fødevarer-sikkerhed, forringelse af miljøet, forringede sundhedssystemer, fald i adgangen til uddannelse, afdemokratisering, øget vækst i gælden og endelig også til faldende produktivitet i mange af landene.

Vi har set de samme tendenser i vores egen del af verden. I USA's økonomi truer krisen allerede seriøst. Nu kan liberaliserings- og nedskæringsfelttoget få nye uoverskuelige konsekvenser, og vores svar må og kan ikke bare være mere af det samme. Det såkaldt frie marked er ikke en del af løsningen, men en del af problemet.

En ansvarlig statsminister havde brugt åbningstalen til at fremlægge en plan for, hvordan krisen imødegås. I bedste fald må tavsheden tolkes som handlingslammelse, i værste fald som en stiltiende accept af tingenes tilstand, og under alle omstændigheder kan vi forudse, at vi må bruge en del kræfter på at hindre regeringen i at forværre situationen. Vi skal f.eks. i den kommende samling tage stilling til MAI-aftalerne, som på én og samme tid skal sætte yderligere skub i de finansielle liberaliseringer, give valutafonden nye beføjelser og samtidig tildele transnationale selskaber omfattende magtbeføjelser på bekostning af f.eks. vores miljø- og sundhedspolitik. Samtidig har regeringen frivilligt givet afkald på økonomisk handlefrihed ved at tilslutte sig EU's konvergenskriterier og ved at indgå aftaler om et snævert bånd mellem kronen og euroen.

Af tilbageværende økonomiske virkemidler er kun indkomstpolitik og den såkaldte strukturpolitik. Men det er måske også det, vi ser afspejle sig i de fremlagte arbejdsmarkedsforslag.

Det er ikke kun ude i verden, at ulighederne vokser, og liberaliseringsbølgen har sat sit spor; det sker også herhjemme. Mens de arbejdsfri indtægter vokser og vokser, sker der en stadig udhuling af ydelserne for dem, der i forvejen har det sværest. Siden denne regering kom til, er bistandshjælpen og dagpengene f.eks. faldet med 11 pct.

De nyeste modeller ser vi, når kommuner udliciterer deres grundlæggende servicefunktioner eller sælger ud af deres faste værdier, som er erhvervet af surt opsparede kommunale skattepenge gennem årtier, men nu bliver sat til på et år eller to. Vi ser det, når kommunerne forsøger at regulere økonomisk, hvor store de so-

ciale behov er, for så fremtræder det med al tydelighed, at kommunerne er fastlåst i en alt for stram kommuneaftale, der binder dem i et helt bestemt besparelsmønster.

Skulle man tro årenes lange række af stramninger, besparelser og nedskæringer, har vi levet i et slaraffenland med overskud af social service, omsorg for børnene, de ældre og de syge, sundhedsforebyggelse og alle den slags ting. Jeg tror ikke, der er nogen, der vil skrive under på sådan en beskrivelse. Tværtimod er der et åbenlyst behov for at tilføre social- og sundhedsområdet flere ressourcer og især flere ansatte.

Det frie sygehusvalg, som statsministeren lagde så megen vægt på i sin tale – ja, faktisk var det det eneste konkrete bud på løsning af de meget alvorlige sundhedsmæssige problemer, som statsministeren selv påpegede – giver ikke i sig selv én yderligere behandling af en sygdomsramt. Det er fint nok, men det er også mest til glæde for de to tredjedele af befolkningen, der har overskud og overblik til at benytte sig af det. Sygdomsbilledet vender den tunge ende nedad, sagde statsministeren, og det vil det blive ved med.

Det, der sker, er det modsatte af det ønskede, for stramninger, besparelser og nedskæringer opnås ved at forsøge at trænge mere arbejde ud af færre ansatte. En kortsigtet økonomisk gevinst giver langsigtede økonomiske, sociale og sundhedsmæssige problemer, og det siger sig selv, at det fører til dårligere service, men også til hurtigere nedslidning af de offentligt ansatte. Specielt social- og sundhedssektoren tegner sig for et meget væsentligt bidrag til udstødningen fra arbejdsmarkedet. Det er en absurd, ond cirkel.

Samtidig var en af de mest grundlæggende faktorer for forebyggende sundhed, nemlig sunde fødevarer, kun en biting i statsministerens åbningstale. Den nye fødevarerlov sikrer ikke en effektiv og uafhængig kontrol, og i produktionsledet er en satsning på frivillige aftaler med landbruget helt uforsvarlig. F.eks. vil en effektiv bekæmpelse af salmonella forudsætte et lovfastsat forbud mod vækstfremmere, så man også kan iværksætte sanktioner med overtrædelser, og kun en fortsat økologisk omstilling kan sikre bedre og sundere fødevarer. Men intet i regeringens åbningstale peger i retning af en indsats på dette område.

Måske tror statsministeren, at økologiske fødevarer er en døgnflue, der har optaget folk,

men ikke gør det mere. Men det er tankevækkende, at i de sidste 5 år er salget af f.eks. økologiske æg steget ekceptionelt, men stadig er det kun 10 pct. af æggene, der er økologiske, bl.a. andet på grund af prisen og manglende økologisk produktion. Forbrugerne vil gerne, men det kræver en mere systematisk omstilling til økologisk produktion – også i videreforsøringsledet i fødevarerindustrien – før vi når videre. Her kan hverken regeringen eller andre lægge ansvaret over på forbrugerne, og det samme gælder afskaffelsen af gensplejese afgrøder og fødevarer. Alligevel må vi sikre forbrugerne mulighed for at vælge det gensplejese fra gennem mærkning, hvor alle produktionsled kan garantere gensplejingsfrihed.

Den mest omfattende og også mest omdiskuterede del af regeringens redegørelse er selvfølgelig arbejdsmarkedsudspillet. Regeringsforslaget til en såkaldt arbejdsmarkedsreform udspringer enten af trepartsforhandlingerne, af Embedsmandsudvalget 2005 eller af OECD eller EU-Kommissionens anbefalinger. Men i hvilken have tidslerne har groet, er egentlig ikke så afgørende. Det afgørende er, at en regering, der kalder sig social, i den grad lader de dårligst stillede bære byrderne, og at LO i den grad giver køb på at forsvare interesserne for sine mest udsatte medlemmer. På få år er dagpengeperioden skåret ned fra 7 til 4 år, og vi kan ifølge pressen lige så godt vænne os til, at den aldrig bliver sat op igen, uanset om arbejdsløsheden stiger.

Påfaldende er det, at trepartsforhandlingerne bygger på sangen om det evige opsving, og påfaldende er det også, at finansminister Mogens Lykketoft deklamerer, at vi nærmer os den fulde beskæftigelse. Samtidig kan vi læse i Børsen, at fremtiden tegner sig meget sort for virksomhederne i Danmark. Massefyringer er i vente i en række selskaber på grund af den globale finanskrise, og den danske nedtur ser ud til at blive langvarig, hedder det ifølge en række erhvervsledere.

Regeringen skylder os et svar på, hvorfor man lukker øjnene for virkeligheden. Regeringen skylder os også et svar på, hvorfor man mener, at det netop nu er tidspunktet til at forringe fagbevægelsens forsikringssystem og anfægte det solidariske princip om, at ingen, som er arbejdsløs uden egen skyld, må miste retten til dagpenge.

Vi efterlyser et relevant svar på, hvorfor man fjerner et sikkerhedsnet for de 50-54-årige og

forringer de økonomiske vilkår for de unge med foranstaltninger, der ikke skaffer én eneste ny arbejdsplads og ikke forhindrer én eneste afskedigelse, uanset om den så skyldes den internationale krise eller bebudede besparelser inden for det offentlige. Resultatet er under alle omstændigheder, at man skubber endnu flere over i opbevaringsordninger, hvor de ikke længere tæller med i ledighedsstatistikkerne.

Vi efterlyser også et konkret svar på, hvad hensigten er med at luften et forslag om årsindkomstberegning. Er det igen en gang sådan, at man tager udgangspunkt i Funktionærdommarks virkelighed? Vil forslaget betyde indtægtsnedgang for alle med løse job, de nyuddannede, kvinderne på barsel, dem med megen sygdom og dem med vejrligsledighed? Er det dét, statsministerens mener med, at nogle vil få lidt mindre ud af det og andre lidt mere? Eller kan man forstå det på en anden måde? Men regeringen vil ikke svare præcist, og Socialdemokratiet er i et dilemma, når det åbenlyst fører en politik, der vil udstøde endnu flere fra det ordinære arbejdsmarked, når arbejdsløsheden igen stiger.

De arbejdsløse skal betale, de ufaglærte skal betale, de vragede ældre skal betale, og de svage unge, som ikke kan leve op til de boglige elitekrav, kommer til at betale. Aldrig har der været så megen ideologi, aldrig har der været så megen klassekamp på dagsordenen, og aldrig har Socialdemokratiet stillet sig så klart på den gale side.

Det har ellers ikke skortet på muligheder for at hente anderledes inspiration. SiD's netop afsluttede kongres lagde op til helt anderledes relevante bud på at udnytte fremgangen i beskæftigelsen, mens den endnu er her, til at få flere i arbejde og bekæmpe udstødningen. Det handler om at give de ledige bedre muligheder for uddannelse allerede fra første ledighedsdag.

Vi er også tilhængere af fremrykkede tilbud om reelle handlingsplaner, der tager udgangspunkt i den enkelte lediges individuelle situation og lokalområdes muligheder. Det handler også om at få flere voksenlærlinge, det handler om at lade a-kasserne grundregistrere, så de ledige kan blive anvist arbejde med det samme og ikke skal vente i bureaukratiet i flere måneder. Det handler også om at afskaffe de perspektivløse puljejob, som fastholder folk i ledighed. Vores forslag er en direkte konvertering af puljejob til rigtige job, og det vil også gavne den offentlige sektor.

Det handler også om at igangsætte mere jobrotation og motivere arbejdsgiverne, men også at pålægge dem pligter. Arbejdsløsheden skal ikke være de arbejdsløses problem, og arbejdsgiveren må påtage sig et ansvar for at opkvalificere medarbejderne løbende.

Regeringen kunne tage udgangspunkt i bl.a. disse forslag og søge sit flertal med SF og Enhedslisten; men Socialdemokratiet har tilsyneladende valgt en anden strategi, nemlig strategien om indførelse af det tredje arbejdsmarked. Det gamle motto »alle er lige, men nogle er mere lige end andre« kan igen få en renæssance. Det tredje arbejdsmarked vil være dér, hvor de udstødte og nedslidte kan få lov til at gøre sig fortjent til pension eller en ussel bistand, enten ved tilbud om fleksjob uden rettigheder eller ved decideret tvangsarbejde, der reelt kun giver 10-11 kr. i timen.

Alle mennesker har brug for at være med i fællesskabet, det er vi enige om. De har brug for at yde noget og brug for at blive behandlet med respekt, og vi skal have flere ind på arbejdsmarkedet på vilkår, der tager reelle hensyn og stiller hjælpemidler til rådighed. Men vi har ikke brug for et arbejdsmarked, hvor flere og flere gøres retsløse og holdes uden for fagbevægelsen.

Enhedslisten har derfor stillet forslag om at ligestille mennesker på fleks- og skånejob med alle andre på arbejdsmarkedet, så de får samme ret til dagpenge, ferie, efterløn, uddannelse og til at organisere sig i a-kasser og fagforeninger. Det er meget konkret. Hvis det forslag afvises, viser det samtidig, at regeringen har andre hensigter end at give en håndsrekning til dem, der har brug for hjælp.

Der bruges mange ord om omsorg for de svage og virksomhedernes sociale ansvar. Alt det kunne iværksættes for længst, men det er ikke blevet det, for det er kun ord. Hvor i lov-kataloget er f.eks. forslaget, der forpligter virksomhederne til at tage flere lærlinge? Der er stadig mange tusinde afviste lærepladsansøgere, og tallet er i øvrigt stigende. I hvilket lovfor-slag er virksomhedernes sociale ansvar udmøntet? Regeringen gør intet konkret for at tage fat om ondets rod, nemlig et arbejdsmarked, som kasserer stadig flere på den såkaldte effektivitets alter.

En opskruet produktivitet giver os nok på kort sigt en større vækst, flere forbrugsgoder, flere biler og flere videomaskiner at sætte ungerne foran. Men på lang sigt får vi regningen

tilbage i form af endnu flere nedslidte, endnu flere erhvervs sygdomme og -ulykker, endnu flere psykisk syge, endnu flere brudte familier og rodløse børn, endnu større klasseskel og en faldende middellevetid. Alt det ved statsministeren godt, men han magter ikke at gøre noget ved det. I stedet lægger man op til forringelser i de økonomiske forhold for dem, der fremover vil ryge fra dagpenge til bistansthjælpens eksistensminimum.

Det skal kunne betale sig at arbejde – et lånt slogan, der rækker fra Socialdemokratiet og ud til højre – og det kan jeg forsikre for, at det kan. Det kan måske være, man skal være bistanstmodtager for at vide det, men så gælder det jo bare for dem om at få lov, og det er dér, det kniber.

Danskerne skal arbejde mere, er regeringens motto. Men det gør vi allerede, meget mere end vi gjorde for 10, 20 og 30 år siden, og den enkelte kan tydeligt mærke det. Vi har tværtimod brug for kortere arbejdstid, længere ferier, mere frihed til efteruddannelse, arbejdspladser, hvor der er plads til flere på normale vilkår, og mere tid til at være sammen med vore børn, og det er vort håb, at de kommende overenskomstforhandlinger vil give regeringen kam til sit hår og udmønte sig i en endnu større og bredere aktivitet for at få gennemført den sjette ferieuge.

Regeringen har haft forskellige slagnumre til forskellig tid. I sidste samling var det børnepakken, og da den så omsider kom – kraftigt foranlediget af en vedtagelse i Folketinget – ja, så viste det sig, at det ikke bare var en pose med varm luft, men at der var hul i posen. Børnefamiliernes vilkår skal forbedres – det er vi enige med regeringen i – men hvor er de stort anlagte forslag, der skal sikre det? Pasningsgarantien er ikke gennemført, tværtimod lægger mange kommuner op til en opbremsning. Regeringen fokuserer på pasning af børn i hjemmet, men ikke på udbygningen af de pædagogiske tilbud. Pasningsgarantien skal være en garanti for både pasning og kvalitet. Det kan ikke nytte noget, at man løser pasningsproblemet med stadig øget merindskrivning, for de fysiske rammer i mange institutioner er allerede så dårlige, at det i høj grad går ud over kvaliteten.

Orlovsydelsen bruges næsten ikke frivilligt, dertil er ydelsen for lav. Hvilke ændringer, regeringen lægger op til, står ikke helt klart, men Enhedslistens indlysende forslag om kommunernes opsupplering til fulde dagpenge – og

her taler vi altså ikke om kontanthjælpsniveauet – såfremt pasningsgarantien ikke bliver overholdt, stemte regeringen imod i sidste samling og vil vel gøre det igen.

Børnefamilierne må sikres nedsat arbejdstid, så der er mere tid sammen med børnene, og familiernes levestandard skal være mindst den maksimale dagpengesats. Det er ikke nok bare at sikre, at forældrene kan aftale sig frem til at holde 3 ugers ferie sammen med børnene, og vi er også bekymrede for, om de pæne løfter om bedre vilkår for svage og truede børn bliver lige så tomme som løfterne i børnepakken.

Det samme gælder ældreplejen. Hvor er hensynet til de ældre henne? Det er anerkendt, at ældre skal sikres mulighed for at blive i hjemmet, så længe de ønsker det. Alligevel er der alvorlige problemer med hjemmehjælpen, hjemmepælejen og støttemidler, så vore ældre rundt om i kommunerne kan have en værdig tilværelse.

Også de ældre risikerer at blive brugt som gidsler i en stram kommuneøkonomi. Enhedslisten støtter udbygningen af disse områder, men mener, at de har været alt for utilstrækkelige. Det løser ikke ressourceproblemerne at udlicitere eller privatisere det her område. Om-sorg er en offentlig opgave.

Vi imødeser med spænding socialministerens handicappolitiske redegørelse og forslagene til en førtidspensionsreform, men det, vi har hørt indtil nu, lover ikke for godt. At påstå, at mennesker på laveste pensionstrin over én kam kan arbejde i et eller andet omfang, er en hån mod de mange syge og handicappede, der på grund af kommunal spareiver ikke har fået tilkendt en pension, som de ud fra en speciallægevurdering var berettigede til.

Vi føler, at socialministeren har svigtet i denne sammenhæng. Selvfølgelig er det at foretrække, at folk har et meningsfuldt arbejde tilpasset deres erhvervssevne. Her er fleksjob en mulighed, men som et tilbud og i givet fald med fulde arbejdsmarkedsrettede rettigheder.

Men det er jo ikke realistisk i enhver henseende. Den første betingelse er en øget indsats på revalideringsområdet. Ingen må sættes på fleks- eller skånejob, uden at alle revalideringsmuligheder er forsøgt.

Så vil jeg gå over til det ikkesagte i statsministerens åbningsstale. Der manglede et helt centralt afsnit. I 1980'erne var miljø et modeord. Alle pæne partier måtte have et pænt afsnit med hensigtserklæringer. Den fase er slut. Og

det er tankevækkende, at end ikke de pæne ord er tilbage i åbningstalen.

Vi kan åbenbart ikke vente initiativer fra regeringens side. Derfor må Enhedslisten i særlig grad rette sin indsats mod helt konkrete miljøforslag.

Vi vil selv fremsætte en række forslag rettet mod kemien i dagligdagen. Vi vil bl.a. foreslå, at Miljøstyrelsens liste over uønskede kemikalier nu skal danne grundlag for, at forbrugerne får mulighed for at fravælge dagligvarer, som indeholder allergifremkaldende, kræftfremkaldende, hormonvirkende og miljøskadelige kemikalier, som er blevet en uønsket del af danskernes hverdag, og som vi tror har en sammenhæng med f.eks. det stigende antal allergitilfælde blandt børn.

Som det eneste miljøinitiativ nævner statsministeren energieffektiviteten. Her vil jeg godt påpege, at en reform af energiområdet handler om meget andet end EU's liberaliseringskrav. Det er ikke EU, der kræver elselskaberne privatiseret. Det er ikke EU, der kræver den vedvarende energi underlagt markedsvilkår.

Enhedslisten har allerede offentliggjort sit forslag til en energireform, hvor brugerdemokrati, fællesjeje, vedvarende energi og energibesparelser er kodeord. Vi håber, at regeringen har styrke til at feje superliberalisterne i Dansk Industri, Metal samt elselskabernes top af banen, når vi gennemfører en energireform, som kan styrke og udbygge det spor, Enhedslisten hidtil har støttet.

Jeg vil slutte med at sige, at synspunkter som de her fremførte i 1970'erne i hvert fald havde givet anledning til registrering. Vi har ingen garanti for, at det ikke finder sted i dag.

Regeringen har omsider indset, at det er nødvendigt med en undersøgelse af Politiets Efterretningstjeneste. Efter vores opfattelse har der lige siden afsløringen i marts af PET's infiltrationer og registrering af lovlig politisk virksomhed været grundlag for en undersøgelse.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 19.15.

Mødet udsat kl. 18.14

Mødet genoptaget kl. 19.15

Forhandlingen genoptoges

Kim Behnke (FP):

Vi er også blandt dem, der har stærkt på fornemmelsen, at i de fleste regeringer er skatteministeren den, der har det sidste ord, for det er ham, der skal finansiere alle løfterne fra de andre ministre.

Men bortset fra det har vi jo denne åbningsdebat på et tidspunkt, hvor ganske mange ting, måske ikke så meget i Danmark, men i hvert tilfælde omkring os, i øjeblikket er i uro og omstilling.

Vi har hen over sommeren med rædsel fulgt, hvordan den internationale økonomi har det forfærdeligt og dårligt. Vi har set, hvordan millioner af mennesker på ny er blevet arbejdsløse, efter at der ellers i perioder har været optræk til, at verdensøkonomien var i bedring.

Det får selvfølgelig også konsekvenser for et samfund som det danske. Vi har set, hvordan vores Nationalbank flere gange har været nødsaget til at foretage støtteopkøb for at sikre den danske krone. Vi har set, at det danske aktiemarked har tabt for vel efterhånden over 200 mia. kr. i kursgevinster. Det er alt sammen penge, som det danske samfund på nuværende tidspunkt må siges at have tabt.

Derfor kom det selvfølgelig heller ikke som nogen overraskelse for os, at den danske betalingsbalance nu for alvor er kommet i minus. Det går faktisk så hurtigt, at fra det øjeblik, hvor man har trykt den sidste økonomiske oversigt, og så til der holdes pressemøde om det, ja, der måtte man konstatere, at forværringen var blevet endnu større. Regeringen er på bare 5 år gået fra et plus på 35 mia. kr. på betalingsbalancen og til nu et minus på 10 mia. kr.

Det er der selvfølgelig en årsag til. Ikke fordi jeg skal sige, at det er kommet som nogen overraskelse, for da regeringen tiltrådte tilbage i 1993, da var det jo en af forudsætningerne for regeringen – det var faktisk et løfte fra økonomiministeren på daværende tidspunkt – at man ville spise lidt, man ville bruge lidt af betalingsbalancen. Og jeg skal love for, at man har levet op til det løfte. Foreløbig har man altså brugt 45 mia. kr., og det synes vi ærligt talt er i overkant.

Er der så udsigt til, at det bliver bedre?

Efter vores mening desværre nej. Et af bidragene er i øjeblikket, at eksporten falder med meget stor hastighed. På ganske få måneder er det sådan, at den danske eksport er faldet med

næsten 30 pct., og det er vel at mærke i nogle af de allervigtigste industrierhverv, at man i øjeblikket har problemer med at fastholde eksporten. Ordrebøgerne er tomme, medarbejdere bliver sendt hjem.

For dansk erhvervsliv er jo på godt og ondt en del af den internationale økonomi. Derfor er det sådan, at når det går galt i verdensøkonomien, ja, så prøver alle lande efter bedste evne at rebe sejlene. Det, der så sker, er, at et land med højjudgifter og højomkostninger som det danske kommer til at lide under det i første omgang.

Dansk erhvervsliv har på det seneste tabt konkurrenceevne under ét svarende til 10 pct., og det dækker altså over, at der er nogle erhverv, specielt dem, der har haft eksporter til f.eks. Rusland, der har mistet faktisk hele deres konkurrenceevne, mens der så også er nogle i den anden ende, der har haft fornøjelsen af at have fået en forbedret konkurrenceevne. Men et gennemsnit på 10 pct. er ganske alvorligt.

Kigger man på nogle af de anbefalinger, vi får udefra, har OECD på det seneste løftet pegefingeren over for Danmark og sagt: Pas nu på. Der er faktisk tale om en faldende produktivitet i Danmark. Det skyldes bl.a. orlovsordningerne, fordi der er denne berømte cirkulation på arbejdsmarkedet. De medarbejdere, der kommer fra køen af længst ledige, er ikke nær så effektive, når de kommer ind og skal være i en virksomhed som dem, der har været der og har mange års erfaring.

Derudover mangler der investeringer i højteknologi i Danmark, og der er, som OECD siger, for mange højtuddannede i den offentlige sektor og for få i den private sektor. Det er det seneste bud fra OECD, og det er efter vores mening noget, vi bør lytte efter, fordi den situation, at eksporten falder og konkurrenceevnen lider tab, er noget, vi kommer til at lide under i ganske lang tid fremover.

Kigger man så lidt på statsministerens åbningstale, ja, så er der et budskab deri, nemlig at der ingen grund er til bekymring. For regeringen har med pinsepakken sørget for, at der er styr på udviklingen.

Det, regeringen imidlertid glemmer, er, at pinsepakken jo havde ganske mange torne. Nok er det sådan, at man har begrænset det private forbrug. Bevares, det kan have været nyttigt. Vi synes blot, at man kunne have gjort det på en anden måde. Men værst af alt: Så er man altså gået ind og har skærpet afgiftsbelastningen af

erhvervslivet, og det betyder, at danske virksomheder under ét har tabt omkring 10 mia. kr. på grund af pinsepakken. De penge skal nu findes et andet sted, og det oplever vi så i form af, at virksomhederne begynder at afskedige medarbejdere.

Hvad har regeringen så at byde på over for erhvervslivet? Ja, for det første siger statsministeren i åbningstalen, at virksomhederne nu skal tvinges til at ansætte ledige i jobtræning. Det er vel at mærke på et tidspunkt, hvor der er omfattende fyringsrunder, og vi synes ærlig talt, det er lidt absurd, at virksomhederne fyrer dygtige, velkvalificerede medarbejdere, hvorefter de tvinges til at tage ledige ind i jobtræning. Det gavner bestemt ikke den faldende produktivitet.

Store virksomheder som Danfoss, Dancake, Fibertex, Grundfos, Dandy osv. er foreløbig dem, der har lagt navn til i den offentlige debat og i den offentlige omtale, at de har været nødt til at fyre i tusindvis af mennesker under ét. Dertil kommer alle de virksomheder, vi ikke har hørt om, dem, der ikke har villet lade sig omtale i dagspressen.

På Dansk Industris årsmøde blev det sagt meget klart, foruroligende klart, nemlig at i dag er det eneste argument for, at en virksomhed bliver i Danmark, fædrelandskærlighed. Økonomisk, medarbejdermæssigt, produktivitmæssigt, teknologisk er der ingen grund til at blive i Danmark. Man kunne akkurat lige så godt have produktionen i andre lande.

Ser man udefra på Danmark, ja, da er Danmark i øjeblikket rangeret som det 20. interessanteste investeringsland i Europa. Der er altså 19 lande foran Danmark, som man opfatter som mere interessante at investere i end i Danmark. Så vi skal ikke forvente, at det er udefra, der kommer nye arbejdspladser i Danmark.

Vores budskab er selvfølgelig, at vi må have gjort det mere interessant. Her ligger en selskabsskattenedsættelse som en af de vigtigste ting.

Men set under ét, når vi ser på den alvorlige situation, så synes vi faktisk, at det er lidt bekymrende, at regeringen, at statsministeren ikke havde flere glædesbudskaber, mere optimisme i åbningsdebatten at servere for den danske befolkning, for det danske erhvervsliv. Man skriver på side 9 i talen, at man vil »forstærke dialogen med erhvervslivet«.

Statsministeren må have al den dialog, han vil, med erhvervslivet, men for at man i besty-

relserne, for at man i direktionerne tør investere, tør nyansætte folk osv., skal der altså mere til end en dialog med erhvervslivet. Der skal nogle konkrete økonomiske ting til, som kan få optimismen til at komme tilbage, og i den forbindelse bekymrer det os selvfølgelig, at man fra regeringens side agter at indføre en forhøjelse af affaldsafgiften på 800 kr. til 5.000 kr. pr. ton. Ud over at det vil udløse en stigende mængde illegal deponering af affald alle mulige steder rundt i det danske samfund, betyder det altså også en yderligere belastning af erhvervslivet, og det er det modsatte, vi har brug for.

Så har regeringen også i forbindelse med Folketingets åbning fremlagt en erhvervsredegørelse, og der kunne man jo så forvente, at i en erhvervsredegørelse var der nogle saftige bud på, hvad der skal til for at forbedre konkurrenceevnen.

Og der er da også nogle bud deri, men de bud er jo pinlige. Der er f.eks. et bud om, at markedsføringsloven skal strammes op, så forbrugerombudsmanden får nemmere ved at gå ind og komme med påbud til dansk erhvervsliv. Det kan godt være, det er et sagligt forslag, det ved jeg ikke, jeg har ikke set det endnu, men i en situation, hvor man taber konkurrenceevne fra dag til dag, i en situation, hvor betalingsbalancen falder 3-4 mia. kr., fra man trykker en økonomisk oversigt og så til, at der holdes pressemøde, må regeringen have et mere kvalificeret bud, end at man vil have en opstramning af markedsføringsloven. Det er simpelt hen for sølle.

Det, der i øjeblikket sker, er efter Fremskridtspartiets vurdering, at vi oplever det, man populært kalder ketchup-effekten. Man har rystet og rystet dansk erhvervsliv, man har lagt nye afgifter, nye belastninger, nye miljøomkostninger på, og hver gang har man rystet flasken, og regeringen har sagt ja, men de kan jo klare det, de kan klare det. Hver gang har erhvervslederne bukket nakken og sagt: Nå ja, men så må vi jo finde pengene et eller andet sted, og lige pludselig kommer hele indholdet af flasken ud. Så oplever vi, at virksomhederne begynder omfattende fyringsrunder og sender folk i hundredvis og i tusindvis ud i arbejdsløshed igen. Det kan ikke være regeringens mening, at det er det, der skal være morgendagen, og derfor er der grund til at få gjort noget alvorligt ved det. Et andet område, som jo også bekymrer erhvervslivet, er det, man på nudansk kalder det omfattende bøvl, og en nylig opgørelse

viser, at 60.000 danske selskaber, har en belastning, der svarer til 6 mia. kr. som følge af bøvl.

Kigger man så på finansloven, er der sat 40 mio. kr. af til at gøre noget ved bøvlet. Vi spurgte selvfølgelig Finansudvalget og forventede at få sådan en lang liste over alle de her love og alle de her regler, der skulle afskaffes, men det viser sig, at de 40 mio. kr. har man tænkt sig at bruge til, at man f.eks. i Århus Amt vil oprette et kontor, hvor erhvervsfolk kan gå hen og få udfyldt skemaerne. Det var da bedre at afskaffe skemaerne end at ansætte nogle flere i det offentlige til at udfylde skemaerne for erhvervslivet.

Så der er grund til på alle punkter at sige, at lige præcis hvad angår dansk erhvervsliv, var åbningstalen bestemt ikke noget at råbe hurra for.

Kigger vi så lidt på skatteområdet, ventede vi jo med spænding, at der ville være noget nyt og noget fornuftigt, for det var faktisk sådan, at finansministeren den 20. august udløste en overskrift i Morgenavisen Jyllands-Postens erhvervssektion: »Lykketoft vil sænke skatten.« Det er jo nok en overskrift, der kan flytte stemmer, men også flytte interessen ned, så resten af artiklen læses. Deri lover finansministeren, at det er et af de højest prioriterede mål at sænke indkomstskatten. Bravo, fremragende. Men det er ikke med i finanslovsforslaget, der ellers kom efter den 20. august.

Okay, det kunne være, man ikke havde nået at få det med. Så kunne det jo have været med i åbningstalen fra statsministeren, specielt når man tænker på, at statsministerens politiske idol, premierminister Tony Blair i England, den 26. september har udsendt det klare og entydige budskab, at på grund af den internationale forværrede situation, vil man i England gavne engelske virksomheders konkurrenceevne ved at sænke indkomstskatten, og selv om der fra betonklodserne i Labourpartiet straks blev stillet krav om, at det skulle være sådan, at der skete finansiering ved, at man så forhøjede nogle andre skatter, har Blair sagt: Ikke på vilkår! Og til kravet om, at de højeste indkomster skulle betale mere i skat: Ikke på vilkår! Han har afvist det. Han siger, det skal være en regulær skattelettelse, sådan at erhvervslivet får sin konkurrenceevne forbedret, og det vel at mærke i et land, hvor marginals-katten er på 40 pct. og ikke som i Danmark, hvor den nærmer sig de 70 pct.

Budskabet fra England burde sive ind i den danske regering, nemlig at det, der kan forbedre konkurrenceevnen, er, at man sætter skatten på arbejde ned, sådan at danske virksomheder får andet og mere end blot fædrelandskærlighed som argument for at blive i Danmark.

Kigger man så lidt på, hvad der ellers sker, ja, så er det jo sådan, at skatterne både i amterne og kommunerne nu langt de fleste steder kommer til at stige, og man kan jo ikke sige andet, end at regeringen siden 1993 har holdt sig til, når det gælder skattestigninger.

Regeringen fik en meget venlig overskrift i pressen for et par dage siden, nemlig at der siden 1993 var kommet 30 nye skatter og afgifter til. Det, som man glemte at fortælle, er, at det er 30 nye skatter og afgifter med indbyggede forhøjelser. For erhvervslivet er det jo selvfølgelig ubehageligt med forhøjelser, og hver eneste gang der kommer skatteændringer, ja, så skal man have programmeret sin regnskabsmaskine osv. om, og som det blev opgjort i Børsen den 23. januar, har vi alene på erhvervsområdet siden 1993 haft 31 nye skattelove med stigninger og kun 4 med lempelser, og for personskatterne er det 21 nye love med stigninger og kun 8 med lempelser.

Det bliver selvfølgelig ikke ved med at gå. Det ved man godt ude i landene omkring os, og dér reagerer man, dér agerer man, for dér ønsker man at bevare arbejdspladserne, og det samme skal vi gøre i Danmark.

Regeringen har så valgt at sige, at det vigtigste, vi skal foretage os i dette efterår, er en dagpengereform, og bevares, det er da en fornuftig ting. Der er en lang række problemer på arbejdsmarkedsområdet, som vi også synes der er grund til at gøre noget ved. Men når det gælder samspilsproblemerne, det problem, som Rockwoolfonden gjorde opmærksom på tilbage i foråret, nemlig at ganske mange danskere ingen økonomisk gevinst har ud af at gå på arbejde, så løses det problem ikke ved at sende dem på et VUC-kursus eller på et AMU-kursus.

Det er ikke den måde, man løser problemet på. Man løser problemet præcis, som fru Mimi Jakobsen fik det sagt igen i dag, nemlig ved, at skatten på arbejde skal sættes ned. Det er det, som Tony Blair også har indset i England.

Så fik vi offentliggjort, at a-kasserne jo har et stigende antal ansatte, til trods for at antallet af ledige er faldende. Det vidste vi nu godt i Fremskridtspartiet, for vi har hen over sommeren fået regnet tingene sammen, og kendsger-

ningen er den, at udgifterne til at drive det, vi vil kalde ledighedsfabrikken, nemlig alle disse mennesker, der tjener på, at der er ledige, i 1992 var 12,4 mia. kr., og nu bruger vi 15,5 mia. kr.

Så kan man sige, at nå ja, men det er vel ikke en stigning, der er så slem. Man glemmer bare, at i mellemtiden er ledigheden faldet fra 318.000 til 190.000, og derfor koster det i dag 82.000 kr. pr. ledig plus selvfølgelig dagpengene, mens det i 1992 kun kostede 39.000 kr.

Vi kan ikke forstå, at det er blevet mere end dobbelt så dyrt at forvalte de ledige på de år, og derfor mener vi, at et af de væsentligste elementer i en dagpengereform er at få hele den administration, hele den ledighedsfabrik, barberet ned, sådan at man kan se, at det ikke er på AF-kontorerne, man skal have et ekstra tykt lag smør på brødet, men at det rent faktisk kan lade sig gøre også i det offentlige at vise mådehold. I så fald er vi overbevist om, at langt de fleste dagpengemodtagere vil have mere forståelse for, at der også på deres områder vil ske reduktioner.

Den samlede opgørelse over de folk, der er kommet i arbejde siden 1992, viste i øvrigt, at det har kostet omkring 1 mio. kr., hver gang det offentlige bringer én i beskæftigelse. Det koster 1 mio. kr. i bare administration at bringe én i beskæftigelse. Det er knageme dyrt. Oveni kommer så, at man skal have indrettet den nye arbejdsplads osv.

Der er en lang række problemer, og de problemer mener vi regeringen alt for nemt er kommet om ved her under åbningsdebatten.

Noget af det, som vi til gengæld synes er roseværdigt i regeringens åbningstale, er, at statsministeren nu har slået fast, at befolkningen må have forståelse for, at der skal ske prioriteringer, og det er jo lige præcis det, vi har ment og peget på i alle årene. Der kan ikke blive råd til det hele, og så er der nogle ting, der er vigtigere end andre. Vi har foreslået, at man inden for kulturbevillingerne holder en pause. Jeg mener, Danmark stander jo ikke i våde, fordi man lader gå 2 eller 3 år, inden man begynder at ombygge Det Kongelige Teater. Danmark stander jo ikke i våde, fordi man ikke bygger et nyt kunstmuseum i Århus før om 2 eller 3 eller 4 år. Men der er faktisk ganske mange mennesker, hvis liv afhænger af at få bevilget penge til en seriøs behandling på sygehus og andre steder.

Et af de mere eksotiske forslag, der jo kom her sidst på sommeren, var, at billedkunstnerne lige pludselig forlangte 143 mio. kr. i en særlig

visningsafgift. Tænke sig, der var nogle, der havde tilladt sig at kigge på de kunstværker, de havde lavet, og de skulle selvfølgelig have en statsbetalt afgift for, at folk kigger på de kunstværker, de har lavet. Heldigvis var kulturministeren ude og sige, at det var der ikke lige plads til i bevillingerne, men minsandten om ikke der var folketingsmedlemmer, der støttede billedkunstnerne og syntes, at det var et rimeligt krav, og derfor kan man jo godt frygte, at sådan en eller anden aften, når man ovre hos finansministeren skal have finansloven strikket sammen, er det noget, der lige pludselig sniger sig ind.

Vi synes også, der er grund til at glæde sig over, at man har haft mod til at gøre nogle forskellige ting op. Fremskridtspartiet har i mange år peget på, at det er uforvarsligt, at man tillader så meget snyd med de sociale midler.

Nu har Socialministeriet opgjort, at det er ca. 2 mia. kr., der snydes for om året. Se, hvis Fremskridtspartiet havde sagt det, var vi jo blevet skældt ud for, at vi jagtede de dårligst stillede her i samfundet, og hvis vi havde sagt, at to tredjedele af det snyd er det faktisk vores etniske medborgere og vores såkaldte kulturberigere, der står for det, ja, så var vi jo racister.

Nu er det heldigvis Socialministeriet, der har lavet opgørelsen. 2 mia. kr., og to tredjedele af dem står vores nye etniske medborgere for. Det er ærlig talt noget, som regeringen kunne gøre en indsats for at få stoppet. Der er vel ikke nogen, der har noget imod, at man stopper fup og svindel? Og så var der 2 mia. kr. mere at gøre godt med.

Det samme gælder den tendens til, at vores etniske medborgere, når de starter etniske restauranter og etniske kiosker, er lidt for kvikke til at lære alle unoderne. Derfor var det selvfølgelig befriende, da Told og Skat sammen med Arbejdsministeriet og andre var på razzia. 476 restauranter og kiosker. Under 100 af dem havde tingene i orden, og det var dagpengesvindler og hele molekitten. 30 mio. kr. hentede man hjem en enkelt nat, eller fik man afsløret, men igen var det jo sådan, at langt hovedparten var etniske kiosker og etniske restauranter. Det skal selvfølgelig stoppes. Havde Fremskridtspartiet sagt, at sådan var det, var der blevet råbt racister efter os. Da vi i 1993 hævdede, at hovedparten af de unge udlændinge er kriminelle, var vi bare racister. Da vi så senere fik dokumenteret det, bl.a. fra en række politistationer i Danmark, var det bare en tilfældighed.

Nu har vi fået dokumenteret fra de offentlige myndigheder, at det var langt værre, end Fremskridtspartiet havde påstået og forestillet sig. 80 pct. – 80 pct.! – af de unge udlændinge er kriminelle. Det var der heller ikke meget om i statsministerens åbningstale. Vi synes ellers, det er noget af det, man må se at få gjort noget ved.

Vi synes også, statsministeren godt kunne have haft en bemærkning med om, at man tager år 2000-problemet alvorligt, og at man vil gøre noget ved det.

Igen kan jeg sige, at statsministerens politiske idoler, Tony Blair og Bill Clinton, har henholdsvis i England og USA gjort det til faste elementer i deres taler at sige, at det er man opmærksom på. Vor statsminister kunne end ikke få det med i sin tale. Det synes vi ikke er særligt godt.

Af de ting, der skal ske hen over efteråret og vinteren, vil Fremskridtspartiet gerne være med både til at lave et nyt forsvarsforlig og til at lave en energireform. Endelig regner vi med, at de ting, der skal ske på sundhedsområdet, er nogle, vi selvfølgelig kan støtte, lige så vel som de forbedringer på ældreområdet, der nødvendigvis må komme i kølvandet på den vedtagelse, vi fik godkendt, lige inden vi tog på sommerferie. Den skal selvfølgelig også udmøntes, og når de forslag kommer, vil vi støtte dem.

Så vi regner med, at det bliver et spændende efterår, men statsministeren skal være opmærksom på, at Fremskridtspartiet er der hele tiden, og lige så snart, at man træder ved siden af, vil vi påpege det.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Der er jo åbenbart partier her i salen, som er optaget af at udstede løfter, de ikke vil kunne holde. Regeringen er meget optaget af, at hvis man udsteder løfter, skal man også kunne holde dem, og derfor kan regeringen ikke støtte det forslag til vedtagelse, som er fremsat af Dansk Folkeparti.

Men jeg skal helt i tråd med regeringens politik på sygehusområdet og i forlængelse af statsministerens åbningstale på vegne af Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer, at sygehusventetiderne skal nedbringes, opfordres regeringen

til inden nytår at fremsætte forslag, der sikrer en reel behandlingsgaranti for livstruende sygdomme.

Garantien skal omfatte et maksimum for, hvor lang tid en borger skal vente på at få behandling.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 2).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her efter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Man bliver helt rørt, når man hører den socialdemokratiske ordfører sige, at de løfter, der bliver afgivet, skal holdes.

Finansministeren sagde den 1. oktober 1997, at boligejerne kan sove trygt. Så kom pinsepakken.

Statsministeren sagde i forbindelse med folketingsvalgkampen i marts måned, at mennesker, der har fået asyl i Danmark, skal hjælpes tilbage til deres hjemland. Foreløbig er der kun 10 somaliere, der er kommet hjem, så man må sige, at regeringens liste over de løfter, den har fremsat, men ikke holdt, er sådan set meget lang.

Men når det gælder de to forslag til vedtagelse, vil Fremskridtspartiet kunne stemme for det af Dansk Folkeparti fremsatte. Nu foreligger der også en lidt tyndere udgave fra regeringen, men hvis det kan bringe nogle flere kræftpatienter på behandlingsbordet, skal det selvfølgelig også have en chance, så det forslag vil vi også kunne støtte.

Jann Sjørnsen (KRF):

Der var så absolut for Kristeligt Folkeparti at se mange gode elementer i statsministerens åbningstale.

Hvis man først ser på det holdningsmæssige plan, tænker jeg her ikke mindst på statsministerens meget klare understregning af vores fælles ansvar over for de socialt svageste i vort samfund. Det er helt klart en grundtone, som vi fra Kristeligt Folkepartis side er i harmoni med, og jeg synes også, det var på sin plads at understrege det i forhold til de toner, der i øvrigt var i statsministerens tale om økonomisk ansvarlighed, om at vi ikke i de kommende år skal forvente, at vi bare fortsat kan udvide den offentlige service. Set i den sammenhæng synes

jeg, det var godt at høre statsministeren komme med den klare understregning i sin tale.

Jeg må nu alligevel også erkende en vis skuffelse over, at statsministeren ikke fortsatte denne linje på det holdningsprægede område og heller ikke tog fat på flere overvejelser over, hvilke værdier vort samfund mere grundlæggende skal bygge på, selv om den meget vigtige grundtone blev anslået.

I grundloven har vi jo faktisk også nogle grundlæggende udtryk for de værdier, vort danske samfund bygger på, og i forbindelse med, at vi næste år står for at skulle fejre grundlovens 150 års jubilæum, havde jeg faktisk håbet, at statsministeren i sin åbningstale i tirsdags ville have meddelt, at regeringen nu var sindet at fremsætte et forslag om nedsættelse af en forfatningskommission, for jeg synes, at jubilæet næste år er tiden til også at få nedsat en kommission, så jubilæet netop også kan få en fremadrettet politisk dimension med en efter Kristeligt Folkepartis mening tiltrængt debat om grundlovens indhold.

Jeg er enig med de jurister, som også i denne uge har argumenteret for en grundlovsrevision. Der er brug for, at det bliver gjort mere klart og mere konkret, hvilke værdier vi bygger vort samfund på.

Når vi fra dansk side f.eks. er helt i front, når det gælder menneskerettigheder og også i international sammenhæng, synes vi fra Kristeligt Folkepartis side også, at det må afspejles i vores forfatning i form af et rettigheds- og værdikatalog. Vi synes også, det kunne være værd at se på den klare adskillelse mellem den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt, på spørgsmål om faste valgperioder, og man kunne også se på tronfølgelovgivningen i den forbindelse.

Men da statsministeren ikke på regeringens vegne kom med det tilsagn i åbningstalen, vil jeg da her godt bebude, at Kristeligt Folkeparti ønsker at fremsætte et sådan beslutningsforslag om en forfatningskommission i den folketingsamling, som vi nu har taget fat på.

Statsministeren viede en meget stor del af sin tale til arbejdsmarkedsreform III. Man kan sige, at både regeringen og partiet Venstre i den sammenhæng er voldsomt begejstrede for det forslag, der er kommet ud af trepartsdrøftelserne, og ikke mindst den enighed, der er opnået mellem arbejdsmarkedets parter. Begge parter, både Venstre og regeringen, er stort set parat til

at ophøje det forslag, man er nået frem til, til lov.

Det er jo i sig selv en lidt løjerlig procedure, synes vi i Kristeligt Folkeparti, for selv om to vigtige parter på arbejdsmarkedet er blevet enige om noget, er det jo dog ikke omfattende alle parter på arbejdsmarkedet, og man kan jo sige, at det er jo ikke lige just de to parter, der har hånd- og halsret over en ny arbejdsmarkedsreform eller burde have det over en lovgivning derom.

Når det er sagt, vil jeg da også sige, at Kristeligt Folkeparti finder, at der er mange positive elementer i det, man er nået frem til, som også statsministeren skitserede det i sin åbningstale i tirsdags. Vi synes, det er vigtigt, at man får sat ind med en hurtigere aktivering af de ledige og mere kvalitet i aktiveringstilbudene. Det er vaskeægte menneskelig politik, vil jeg kalde det, og jeg ser da absolut også gode muligheder for, at Kristeligt Folkeparti på det område her vil kunne indgå i et forlig med regeringen.

Men jeg vil dog her anmelde, at vi i forbindelse med forhandlingerne om arbejdsmarkedsreform III især vil kaste det kritiske søgelys mod to punkter i regeringens forslag.

Det første er afkortelse af dagpengeperioden fra 5 til 4 år, og det andet er den skærpede kurs over for de 50-54-årige. På begge disse områder synes vi, at det ikke er tiden at tage fat dér, når man i øvrigt ønsker at fremme en hurtig aktivering, der også vil komme de pågældende grupper til gavn, om jeg så må sige, både de 50-54-årige og dem, som er ude i længere ledighed.

Vi synes heller ikke, at man skal skubbe nogen ud af dagpengesystemet og især ikke de 50-54-årige, for man må erkende, at der er mange i den aldersgruppe, der har svært ved at finde fodfæste på arbejdsmarkedet. Netop på det punkt synes vi ikke, at arbejdsmarkedsreformen, sådan som regeringen har sagt det, er udtryk for en menneskelig politik.

På efterlønsområdet bevægede statsministeren sig som katten rundt om den varme grød, vil jeg godt sige. Der blev lagt op til lidt justeringer for at mindske efterspørgslen efter efterlønsordningen, men vi synes alligevel, det er lidt paradoksalt, at regeringen lægger så utrolig megen vægt på, at vi alle sammen skal arbejde mere, de uddannelsessøgende skal hurtigt igennem uddannelsessystemet, så de kan komme ud på arbejdsmarkedet, førtidspensionisterne

skal arbejde mere, børnefamilierne skal måske ikke, det kommer jeg tilbage til senere, men lige præcis når det gælder dem, der når frem til efterlønsalderen, skal de fortsat, uanset hvor raske og rørige de er, have mulighed for at gå på efterløn.

Vi synes ikke, at det hænger sammen, og det hænger heller ikke sammen med det ønske, som statsministeren i hvert fald tidligere har givet udtryk for, nemlig at de, der har børn skal have mulighed for bedre orlovsordninger, mere fleksible orlovsordninger, at få mere tid til børnene, og det hænger heller ikke sammen med, at der trods alt, når vi taler om førtidspensionisterne, er mennesker, som reelt er fysisk og psykisk nedslidte, og som ikke kan og heller ikke skal tvinges ud på arbejdsmarkedet igen.

Ellers deler Kristeligt Folkeparti da på førtidspensionsområdet regeringens opfattelse af, at der er en del, som igennem årene har fået tildelt førtidspension, der rent faktisk godt kunne og også gerne ville yde en arbejdsindsats, selv om de ikke er 100 pct. effektive på arbejdsmarkedet, og dem skal vi finde plads til også gennem fleksjobs.

I relation til arbejdsmarkedsreformen vil jeg godt sige, at det for Kristeligt Folkeparti er meget bemærkelsesværdigt, at statsministeren nu for alvor har stoppet talen om at lette vilkårene for børnefamilierne og det, efter at han i det seneste halve år har givet utrolig mange løfter på netop det område. Vi kan fra Kristeligt Folkepartis side ikke tolke det anderledes, end at regeringen reelt har opgivet dette punkt, har opgivet for alvor at give forældre mere tid til deres børn, og det synes vi er meget skuffende.

Vi vil i denne folketingsssamling fremsætte forslag, der er med til at sikre børnefamilierne valgfrihed gennem orlov, gennem ret til deltidsarbejde og også gennem mulighed for selv at få økonomisk mulighed for at passe egne børn. I virkeligheden anser vi en form for familierform som værende den allervigtigste reform af alle også i denne folketingsssamling.

Vi ser det også i relation til bestræbelserne på at hjælpe kommunerne med at få realiseret den pasningsgaranti, som der har været talt så meget om i de senere år. Vi synes ikke, at pasningsgarantien skal opfyldes ved merindskrivninger ved daginstitutionerne og dermed også mindre kvalitet i daginstitutionerne, men ved, at forældrene får et reelt valg, og vi tror, at flere så ville vælge at være mere sammen med deres børn, og det i sig selv vil kunne aflaste vente-

listerne til daginstitutionerne og skabe mere plads til de børn, som selvfølgelig fortsat vil være i de offentlige pasningstilbud.

I forbindelse med pinsepakkeforhandlingerne før Folketingets mødefri periode forsøgte Kristeligt Folkeparti at inddrage spørgsmålet om boligstøtten. Regeringen var jo ude med riven i forhold til boligejerne, og vi fandt, at det var helt relevant også i den sammenhæng at se på boligstøtten. Det mislykkedes, men jeg vil gerne i dag hilse det velkommen, at regeringen nu er på vej med initiativer på det område, at regeringen har taget temaet op, for vi må erkende, at boligstøtten er løbet løbsk. Vi må også erkende, at den ikke lever op til sin oprindelige målsætning om at støtte de absolut svageste, og derfor medvirker vi gerne til at få løst den opgave, som regeringen nu har lagt op til, og som vi altså selv tidligere har peget på, ikke kun for at finde besparelser, det kan selvfølgelig være vigtigt nok i den situation, vi står i nu, men også for at sikre, at boligstøtten lever op til sit oprindelige formål, sådan som det var tænkt tidligere.

Statsministeren gav i sin tale også plads til at omtale den kommende energireform. Jeg synes, det er vigtigt, at vi holder os for øje, at regering og Folketing jo er forpligtet på nogle målsætninger på CO₂-området, som jeg mener også må være forpligtende for den energireform, som regeringen om kort tid fremsætter forslag om. Jeg er også glad for, at statsministeren i sin tale understregede det og også undertrede betydningen af en fortsat udbygning af den vedvarende energisektor, og at forbrugerbeskyttelsen skal sikres også i forbindelse med en balanceret markedsåbning, hvor der kommer mere konkurrence ind i energisektoren.

Der er mange forskellige skruer at stille på i forbindelse med en energireform. I forhold til de meldinger, der hidtil er kommet fra regeringen, er jeg ikke sikker på, at man der har ramt det rigtige, heller ikke i forhold til at sikre lidt mere konkurrence i energisektoren, hvilket jeg synes kan have sin fordel. Men jeg tror, at det må være muligt, at et bredt flertal inkluderende Kristeligt Folkeparti kan finde hinanden i den sammenhæng.

Til gengæld vil jeg godt sige, at jeg på miljøområdet savnede nogle meldinger fra regeringen, når det gælder transportsektoren, som jo trods alt udgør et væsentligt problem, også i forhold til at vi kan leve op til vores miljømålsætninger ikke mindst på CO₂-området. Det

kan være, fordi der ikke er nogen specielt lette løsninger på det område, det må jeg medgive regeringen og statsministeren, men Kristeligt Folkeparti vil foreslå i denne folketingssamling, at man ser på beskatningen af biler. Vi synes, at den grønne ejeravgift på biler skal være mere grøn, og vi synes sådan set også godt, at vi kunne lave registreringsafgiften for biler grøn, sådan at begge afgifter afspejlede bilers benzinoekonomi og dermed belastningen af miljøet i højere grad, end det er tilfældet.

I dag har vi jo truffet beslutning her i Folketinget også med Kristeligt Folkepartis stemmer om en tilslutning til en eventuel militær indsats i Kosovo. Beslutningen i dag vidner jo helt klart om den internationale orientering og det ansvar, som Folketinget gerne tager på sig, men som vi også gerne overlader til dansk forsvar.

De opgaver, som vi dermed sender danske soldater ud i, kræver en grundig uddannelse og også en solid udrustning. Når jeg nævner det, er det jo, fordi vi i den folketingssamling, som vi nu har taget hul på, skal forhandle et nyt forsvarsforlig på grundlag af den betænkning, som Forsvarskommissionen snart kommer med.

Jeg nævner det i dag, fordi statsministeren ikke nævnte det i sin åbningstale og for at udtrykke håb om, at regeringen i den sammenhæng ikke rent økonomisk har låst sig fast på de budgettal, som fremgår af regeringens finanslovforslag, hvor der jo er lagt op til endog store besparelser på forsvarsområdet, besparelser, som efter Kristeligt Folkepartis opfattelse vil være en hindring for at opnå et bredt forsvarsforlig, og som måske mere væsentligt vil være en hindring for, at vi fortsat vil kunne have et forsvar, som kan påtage sig opgaver i international sammenhæng af den kaliber, som vi netop har drøftet i dag. De vil også være en hindring for, at vi kan have et troværdigt nærforsvar, som kan hævde dansk suverænitet og også bidrage til NATO's kollektive selvforsvarsevne. Her er der et område, hvor vi håber, at regeringen vil korrigere sin egen kurs, således som den er anslået i regeringsgrundlaget fra marts måned.

Når det gælder ulandsbistanden er der til gengæld en klar fællesnævner for regeringen og Kristeligt Folkeparti, og det er vi glade for. Vi er glade for, at regeringen helt klart har afvist besparelser på ulandsbistanden. Jeg synes også godt, at jeg her vil sige, at vi i virkeligheden har en fælles interesse i ikke bare at sikre kvantiteten på ulandsområdet, men også i at sikre kva-

liteten, når det gælder den bistand, som vi formidler til en lang række af verdens fattigste.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi i denne samling også tager skridt til at forbedre evalueringen af ulandsbistanden og dermed sikre, at vi kan gøre det endnu bedre, end vi gør det i dag, og at vi kan hjælpe endnu flere med de penge, som vi i dag yder i bistand.

1. oktober i år var det så 25 år siden, at den nuværende abortlov trådte i kraft. Jeg synes, det er værd at markere også i denne åbningsdebat, at i de 25 år har abort langt hen ad vejen været et tabuemne, som det i hvert fald har været svært at diskutere.

Jeg synes alligevel, det er glædeligt, at flere og flere godt kan se, at abort ikke er så ganske uproblematisk, og det førte jo også til, at vi i maj måned fra Kristeligt Folkepartis side fik et hundrede procents opbakning her i Tinget til et forslag, der pålægger regeringen inden den 1. november at komme med en handlingsplan til nedbringelse af det høje aborttal.

Jeg vil også her give udtryk for, at vi fra Kristeligt Folkepartis side ser frem til den handlingsplan, som regeringen skal komme med, og vi ser frem til initiativer, som i endnu højere grad kan forebygge uønsket graviditet og også sikre en langt bedre rådgivning af gravide, som overvejer abort, for det er, som statsministeren også var inde på i sin tale, vigtigt at forebygge, ja, det er vigtigere at forebygge end at helbrede.

Og fysisk og psykisk står mange mennesker i vores samfund i dag med sår, som de har fået, fordi vi ikke har sat ind tidligere – det gælder på abortområdet, og det gælder på en række misbrugsområder, også alkohol og narko – og derfor mener vi, at det er vigtigt, at man i det hele taget opprioriterer forebyggelsesindsatsen.

Statsministeren lagde i sin tale meget vægt på, at vi skal bevare, værne og endda forny vores velfærdssamfund, og det er da langt hen ad vejen rigtigt også set med Kristeligt Folkepartis øjne. Men jeg vil alligevel godt her spørge, om vi har nok i dét. Har vi nok i det velfærdssamfund, vi har i dag, i et samfund, hvor vi nok har meget at leve af materielt set, men hvor det måske somme tider kniber med at have noget at leve for?

Jeg er enig med statsministeren i, at vi ikke kan løse alle problemer her på Christiansborg, at kommuner og amter også må medvirke til den fælles opgaveløsning, og at den enkelte borger i vores samfund også må det. Men i virkeligheden er det måske ikke så meget en styr-

kelse eller fornyelse af vores velfærdssamfund, vi har brug for, men en styrkelse af de værdier, som vi finder i det, vi også kalder det civile samfund, samfundet mellem staten og markedet, de nære sociale fællesskaber, som jo er det, der dybest set betyder allermost for os mennesker.

Her skal vi fra Folketingets side – ikke lovgive om, at enhver skal have en god ven, men alligevel være med til at skabe nogle bedre rammer for, at trivlsen i de små enheder, i familien, i foreningerne, på arbejdspladserne, bliver fremmet, og det synes jeg absolut også er en vigtig opgave for os her i Tinget at sætte fokus på og også at appellere til andre om at tage et medansvar på det område.

Med disse ord vil jeg sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side klart finder muligheder for at indgå forlig med regeringen på centrale områder også i den kommende samling her, men at vi selvfølgelig har vore ønsker og vore prioriteringer i forhold til de forslag, som regeringen har lagt frem. Men viljen til at samarbejde og til at nå løsninger i fællesskab er der, og vi håber også, at den er der fra regeringens side, når det gælder om at skabe solide løsninger for fremtiden.

Hans-Pavia Rosing (S):

Statsministerens tale ved Folketingets åbning i tirsdags havde ikke meget indhold, altså set med grønlandske øjne. Ikke mange linjer var levnet til observationer og tanker om Grønlands situation, og de store linjer manglede helt.

Jeg er dog overbevist om, at det var helt bevidst fra statsministerens side. Som statsministerens ord om Færøerne klart antydede: Debatten om Færøernes fremtid i relation til Danmark må i første omgang finde sted på Færøerne: I landsstyret, i Lagtinget og blandt det færøske folk.

Og jeg går naturligvis ud fra, at statsministeren tænker, at dette også gælder den grønlandske debat, og den grønlandske debat om vore relationer til Danmark er i gang.

Færøerne har haft 50 år med hjemmestyre, og i Grønland er vi på vej mod de 20. Samtidig er vi på vej mod år 2000, hvilket hos de fleste af os sætter tanker i gang om, hvilken vej vi vil gå, og overalt i det globale samfund har vi hver især forhåbninger til et nyt årtusinde – i det mindste et nyt århundrede – hvor civilisationen, hvor freden og hvor respekten for menneskerettighederne råder.

Vi er også i gang med at definere vores rolle i verdenssamfundet. Få samfund i vor tid er statiske, de fleste er dynamiske, og ikke mindst Grønland. Ligesom samarbejdet i de internationale fora, vi bevæger os i, er dynamisk, desværre også indimellem på en lidt uoverskuelig måde. Men sådan kan man vel også definere dynamik i et samfund i bredere forstand: til tider uoverskueligt, men altid spændende.

Lad mig så hellere beskæftige mig lidt med en anden tale, som statsministeren i sommerens løb holdt ved åbningen af den 8. Inuit Circumpolar Conference, ICC, som fandt sted i Nuuk. Denne tale var i modsætning til den tale, der debatteres i dag, rettet mod nord, rettet mod det arktiske folk, mod os. Hvis jeg må have lov at citere fra den tale:

»Hvad er identitet uden besiddelse af egen kultur og historie? Vi mener, det er muligt at forene identitet og økonomisk overlevelse, men det kræver politisk vilje. Vi har den vilje, og vi har vist den vilje her i Grønland, Danmark og Grønland i fællesskab.«

Endvidere sagde statsministeren:

»Ingen virkelige fremskridt mellem de arktiske stater omkring vigtige økonomiske, miljømæssige og kulturelle tiltag kan opnås uden medvirken af de arktiske samfund og de arktiske folk.«

Og endelig:

»At eje en fælles viden og kultur giver ballast og tillid til at møde morgendagens udfordringer.«

Jeg ved, at det at tage korte udpluk af en længere, sammenhængende tale altid er farligt, men jeg synes, at ovenstående citater tilsammen giver et meget godt udtryk for ånden i det budskab, statsministeren havde med over for et meget repræsentativt forum af inuit fra Tjukotka i Sibirien, fra Alaska, fra Canada og fra Grønland. Og samer fra det nordlige Skandinavien var også til stede, og det kan forhåbentlig give vore nordiske broderfolk lidt at tænke på.

For hvad er morgendagens udfordringer?

For mig at se er det for vores vedkommende at arbejde seriøst mod en større grønlandsk selvstændighed. Og med ordet seriøst mener jeg en erkendelse af, hvad en større eller for den sags skyld total selvstændighed kræver og indebærer: Økonomien skal vi naturligvis have i orden, og det skal vel at mærke være vores egen økonomi, skabt af vore egne menneskelige og naturgivne ressourcer. Vi skal med andre

ord selv kunne finansiere og administrere det grønlandske samfund.

Vi har her i 1998 ikke meget økonomisk råderum, men mange forhåbninger:

Vi kan stadig skille med verdens reneste hav, vi har mængder af levende ressourcer, vi har de mest moderne anlæg, som producerer konsumfisk af fineste kvalitet af enhver art – ja, selv den bedste fiskesuppe, lige til at putte i gryden, kan vi levere – og efterspørgslen og eksporten går strygende.

Og den grønlandske undergrund bærer kimen i sig til en større økonomisk handlefrihed og øget selvstændighed, men afkastet fra de store investeringer lader vente på sig, og vi venter utålmodigt og med spænding på de muligheder, som udvinding af vore mange forskellige råstoffer vil komme til at byde på i fremtiden.

Men selvstændighed er ikke kun et spørgsmål om økonomisk formåen. Uddannelse er nøgleordet, og her kan vi roligt sige, at uddannelse i højere og højere grad er blevet det centrale i vores politiske prioritering.

Et udenrigs- og sikkerhedspolitisk ståsted er ganske afgørende for forvaltningen af et selvstændigt Grønland. Geografisk og ikke mindst geopolitisk er vort land placeret yderst centralt og nyder stadig stor interesse og bevågenhed hos vor store nabo mod vest, USA.

Statsministeren har ved forskellige lejligheder givet udtryk for sin politiske vilje til at inddrage Grønland i udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål i, som jeg fornemmer det, mærkbart højere grad end hidtil, og det vil jeg holde statsministeren fast på.

Så derfor vil jeg spørge: Er statsministeren villig til at finde en formel i forhold til Grønland, hvorved vi får den højeste grad af indflydelse på spørgsmål, der direkte berører Grønland? Naturligvis en formel, som skal formuleres sammen med de grønlandske myndigheder.

Som et kuriosum omkring selvstændighed vil jeg gerne citere den navnkundige statsminister Thorvald Stauning fra hans rejseskildring »Min Grønlandsfærd« fra 1930, hvor han bl.a. skriver:

»Grønlænderne drages op til større Selvstændighed. Der kaldes på deres Samfundsfølelse og Solidaritet, og ganske særligt bidrager Kommuneraad og Landsraad til at vække Interessen for fælles Anliggender, der tidligere syntes at være uden Interesse for den indfødte Befolkning.«

De ord kunne med enkle omskrivninger og med lidt god vilje passe på situationen i dag.

Lad mig også sige et par ord om Arktisk Råd, en international organisation bestående af de otte nationer med besiddelser omkring Nordpolen:

En af de væsentlige opgaver for denne organisation er miljøovervågning, minituose og gennemgribende undersøgelser af tungmetalpåvirkningen af det arktiske miljø.

Det er blevet påvist – sort på hvidt, så at sige – at forureningen fra de store industrielle centre i Europa og Nordamerika truer vores sårbare natur og havpattedyrene og dermed hele fødekæden for den arktiske befolkning. Her må Danmark og Grønland i fællesskab tage førertrøjen på. I et tæt samarbejde med de andre medlemslande i Arktisk Råd kan og skal vi dæmme effektivt op for denne alarmerende udvikling.

Arktisk forskning er et højt prioriteret område, som nok burde fortjene større politisk opmærksomhed. Statsministeren talte under sit ophold i Nuuk denne sommer om vigtigheden af at virkeliggøre en ny, global bevidsthed om at sikre de oprindelige folk deres rettigheder. Og jeg vil godt i dag pege på, at netop rettighedsspørgsmålene og Grønlands folkeretsforhold forskningsmæssigt er et stærkt nødlidende område. Men den grønlandske retsvæsenkommission gør et stort og dygtigt arbejde for at kulegrave hele området og komme med forslag og anbefalinger til et tidssvarende retsvæsen, men forskningen halter.

Det er en politisk prioritet, at den fri forskning skal gives muligheder. Dette blev udtrykkeligt pointeret af udenrigsministeren efter udgivelsen af DUPI-rapporten »Grønland under den kolde krig«, men specielt rettighedsforskningen har trange kår. En dansk-grønlandsk indsats på dette område ville i sandhed være i harmoni med Danmarks rolle i det internationale rettighedsarbejde.

Og så lige et par ord om forårets store slagnummer herinde på Christiansborg og ikke mindst i pressen: behovet for en renovering af den grønlandske boligmasse, skolerne, elværkerne, kajanlæggene, og hvad ved jeg, bygget af staten i tiden før hjemmestyret – en opgave, som vi mener at staten også har et ansvar for. Ingen er vist i tvivl om, at det er og bliver en bekostelig affære.

Derfor har Grønlands hjemmestyre allerede nu afsat et beløb i størrelsesordenen 300-400 mio. kr. på næste års finanslov til opstart af de mest nødvendige opgaver. Og som statsmini-

steren nævnte i sin åbningstale, har regeringen og hjemmestyret indgået en aftale om en kulegravning af renoveringsbehovet i Grønland. Resultatet af dette arbejde skal ifølge aftalen foreligge i marts måned næste år.

Jeg vil godt benytte denne lejlighed til at appellere om at fremskynde kulegravningsarbejdet, således at der åbnes mulighed for dansk medvirken til finansiering allerede i forbindelse med finansloven for 1999. Jeg ser faktisk ingen grund til, at et udredningsarbejde, som allerede for en stor dels vedkommende er gennemført, skal trækkes unødigt længe ud. Her er der også tale om politisk vilje til at agere hurtigt, og jeg har fornemmet, at der reelt er en bred politisk vilje herinde til at tage hul på denne fælles opgave.

Lad mig slutte med for en stund at vende tilbage til den gryende grønlandske debat om større selvstændighed:

Nogle har allerede sat årstal på deklamationen af Grønlands selvstændighed, andre er mere forsigtige eller måske mere tænksomme, men alle spørger vi os selv: Hvordan gør vi, og hvad er det, vi ønsker af vores fremtid?

For mig er det vigtigt, at vi ikke allerede fra starten, i første fase, sætter os fast på en dato, for vi kan blive frygtelig skuffede og frustrerede, hvis den ikke holder. Dagen skal tidsnok dukke op i horisonten. Det vigtigste er, at alle deltager i debatten, alle generationer – de, der er født og opvokset under kolonitiden, de, der er født og opvokset efter 1953, og ikke mindst hjemmestyregenerationen. Og mindst lige så vigtigt er det, at vi tager os den fornødne tid til debatten.

Statsministeren har ret i, at diskussionen også i vort tilfælde først og fremmest skal føres i Grønland og blandt grønlænderne, men Danmark og danskerne bør i historiens lys også overveje fremtiden som en del af rigsfællesskabet, som en del af Norden, som en del af Europa og – trods sin geografiske lidenhed – som en vigtig deltager i det internationale, det globale, samarbejde.

Som med optakten til hjemmestyret skal vi jo på et eller andet tidspunkt sætte os ned og snakke tingene igennem og forhandle, så hvorfor ikke allerede nu tage hul på spørgsmålene: Hvad indebærer Grønlands selvstændighed, hvad indebærer Grønlands suverænitæt for Danmark og for Grønland?

Jeg vil hermed opfordre alle, der har interesse for rigsfællesskabet – og det er ikke kun

medlemmerne af dette Ting, som naturligvis må have stor interesse for de spørgsmål, men også andre, der har interesse for rigsfællesskabet som sådant – til at forholde sig til vor fælles forhistorie og vor fremtid, hvordan den end måtte forme sig. Og husk nu, at vi også er her til hverdag!

Ellen Kristensen (V):

Hr. folketingsformand og ærede medlemmer af Folketinget!

Først vil jeg udtrykke min største glæde og taknemlighed over, at så mange ministre, menige medlemmer af Folketinget og embedsmænd i løbet af sommeren har vist deres interesse for det grønlandske samfund ved at besøge Grønland, hvor de blandt andre har haft lejlighed til at tale med kommunalbestyrelser, landstings- og landsstyremedlemmer. Jeg håber derfor på den grønlandske befolknings vegne, at de besøgende har fået et indtryk af de grønlandske problemer og er parat til at give deres mening til kende over for Folketinget om, hvordan og hvorledes samarbejdet mellem de to lande i rigsfællesskabet kan forbedres økonomisk og politisk.

Grønland er i dag inde i en stor omstillingsproces, hvor man arbejder hen imod at privatisere de hjemmestyreejede virksomheder. Jeg er af den mening, at Grønland på grund af denne omstillingsproces går en positiv fremtid i møde. De hjemmestyreejede virksomheder skal på sigt gøres kommercielle, og jeg kan kun glædes over, at Grønland er ved at gå bort fra de beskyttede monopoler til et mere konkurrencepræget samfund.

Men jeg er bekymret over, at Grønland stadig er så økonomisk afhængigt af fiskeriet, hvor priserne på verdensmarkedet hele tiden er svingende, og derfor efterlyser jeg her en mere bevidst politik. Det er vigtigt, at regeringen i samarbejde med Grønlands hjemmestyre ihærdigt arbejder hen imod at gøre Grønland mindre afhængigt af fiskeriet ved at bane vej for andre alternativer; men jeg vil ikke undlade at nævne, at statsministeren som minister for Grønland mangler at lufte sine tanker om, hvordan og hvorledes Danmark kan komme ind i billedet for at afhjælpe de efterhånden meget tunge økonomiske vanskeligheder, der er i dagens Grønland.

Jeg er af den mening, at pinsepakken kan have en negativ virkning på de grønlandske virksomheder. Hvad virksomhedernes omkost-

ninger angår, er der en vis sammenhæng mellem det grønlandske og danske omkostningsniveau. Danmark er trods alt det land, som Grønland importerer mest fra, hvad angår byggematerialer, fødevarer og andre dagligvarer, og jeg mener derfor, at det spiller en vigtig rolle for Grønlands økonomi, hvilken politik den danske regering fører.

Den nære samhandel mellem grønlandske og danske virksomheder medfører, at pinsepakken, som bl.a. blev gennemført ved hjælp af min grønlandske kollegas stemme, på mange måder kan få uoverskuelige følger for erhvervslivets dispositioner – ikke kun i Danmark, men også i Grønland og på Færøerne. Det er derfor af stor vigtighed for den videre udvikling i Grønland, at der arbejdes hen imod, at man i Grønland får større indsigt i og indflydelse på udenrigspolitikken. Ikke mindst for at fremme eksporten fra Grønland er det højest nødvendigt at kunne markere sig på de internationale markeder.

Ved Folketingets afslutningsdebat i foråret fremsatte jeg nogle kritiske bemærkninger til statsministeren, hvor jeg bl.a. kom ind på, at man i Folketinget ikke har arbejdet godt nok i det forgangne år på at forbedre forholdene for kommunefogedernes arbejdsforhold i de grønlandske bygder. I dagens Grønland må kommunefogeden i forbindelse med anholdelse af lovovertrædere bringe disse til sit eget hjem, da man ikke har detentioner i bygderne, hvilket til tider kan være belastende samt til fare for familiemedlemmerne.

Men ikke nok med det. Man bør også se på kommunefogedernes gage, som eventuelt bør tilpasses efter de regler, som er gældende for reservebetjente. Derfor vil jeg atter appellere til statsministeren om at få løst disse problemer, for det er efterhånden en meget alvorlig sag, da det meget forståeligt bliver sværere og sværere at få såvel unge som ældre mennesker til at påtage sig et ansvar som kommunefoged i de grønlandske bygder.

Da statsministeren så pænt undlod at nævne noget om forholdene, jeg lige har været inde på, kan jeg heller ikke undlade at nævne over for statsministeren, at jeg ikke mener, hverken Danmark eller Grønland kan være bekendt, at man stadig sender grønlændere, der har begået en lovovertrædelse i Grønland, til afsoning af deres dom i Danmark. Det er et stort problem, især for de udelukkende grønlandsksprogede fanger, der befinder sig i danske fængsler langt

væk fra fædrelandet og deres egen kultur, sprog og familie. Det ville være utænkeligt, hvis en dansker skulle afsone en straf for en lovovertrædelse, personen har begået her i Danmark, i Grønland. Ingen ville acceptere dette, så hvorfor denne accept, når det drejer sig om grønlændere? Der er masser af plads i Grønland til et bygge et ordentligt og flugtsikkert fængsel, så grønlandske lovovertrædere kan afsone deres straf i deres fædreland.

Som tingene fungerer nu, er det til stor skam for Danmark, men også for Grønland og det grønlandske hjemmestyre i særdeleshed. Absolut ingen kan være tjent med den nuværende løsning og slet ikke de grønlandske indsatte i danske fængsler.

Der er blandt mange andre problemer i Grønland et presserende problem inden for skolevæsenet, hvor jeg mener, det er af stor vigtighed, at den danske regering inddrages. Jeg vil derfor gerne vide, hvad regeringen agter at gøre for at overholde ILO-konvention nr. 169 af 28. juni 1989 vedrørende oprindelige folk og stammefolk i selvstændige stater. Konventionen er ratificeret af Danmark i henhold til kongelig resolution af 18. januar 1996.

Når jeg stiller spørgsmålet, skyldes det, at jeg er af den mening, at såfremt den retstilstand, der fremgår af Arbejdsrettens dom af 20. april 1998 i sagen Grønlands hjemmestyre mod Lærernes Centralorganisation og Danmarks Lærerforening, opretholdes, vil der kunne argumenteres for, at der fra dansk side kan foreligge et brud på ILO-konvention nr. 169 af 28. juni 1989.

Det fremgår bl.a. af dommen, at Danmarks Lærerforening pr. 5. februar 1998 etablerede blokade mod, at foreningens medlemmer tager ansættelse i Grønland, at Grønlands hjemmestyre finder denne blokade ulovlig, og at Grønlands hjemmestyre har indbragt sagen for Arbejdsretten den 12. marts 1998, bl.a. under henvisning til lovens § 9, stk. 1, nr. 3. Lærernes Centralorganisation har påstået sagen afvist, bl.a. i medfør af lovens § 24, hvori det bestemmes, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Arbejdsrettens afgørelse tager udgangspunkt i, at blokaden udelukkende angår forholdene på det grønlandske lærerarbejdsmarked og alene har virkninger for Grønland. Da bedømmelse af blokadens lovlighed beror på forholdene i Grønland, har Arbejdsretten derfor afvist sagen i medfør af § 24 i lov om Arbejdsretten. Dette

skyldes ganske vist, som det er anført i dommen, et grønlandsk ønske om selv at regulere det grønlandske arbejdsmarked.

Spørgsmålet er, om Danmark er forpligtet til at bringe denne diskriminerende situation til ophør, såfremt Grønlands hjemmestyre fremsætter et motiveret ønske herom, idet ingen, dengang arbejdsretsloven og altså dens § 24 blev vedtaget, vel havde forudset en situation, som den opståede, og som ikke var dækket af det specielle grønlandske aftalesystem.

Dommen betyder, at Grønlands hjemmestyre alene har den mulighed at indbringe sagen for de ordinære domstole, og der kan således gå flere år, før en endelig afgørelse foreligger. Dette vil medføre uoverskuelige vanskeligheder for den grønlandske arbejdsgiver og dermed for det grønlandske undervisningssystem. Såfremt de tilsvarende spørgsmål opstod for en arbejdsgiver i Danmark, ville det processuelle problem ikke opstå, da sagen hurtigt kunne finde sin afgørelse efter lov om Arbejdsretten, og situationen i Grønland må i sammenligning hermed følgelig opleves som diskriminerende. Retfærdigvis kan det imidlertid fastslås, at Arbejdsretten alene er bundet af dansk ret i sine afgørelser, og Danmarks internationale forpligtelser er som hovedregel kun bindende for danske domstole, såfremt den internationale forpligtelse er transformeret til dansk ret ved særlig lovgivning.

Den ovenfor nævnte ILO-konvention indeholder bl.a. to vigtige principper: for det første anerkendes de oprindelige folks og stammefolks ønske om at udøve kontrol over deres egne institutioner, livsform og økonomiske udvikling, og om at fastholde og udvikle deres identitet, sprog og religion inden for rammerne af de stater, i hvilke de bor. For det andet må der ikke diskrimineres, således at personer og organisationer m.v. behandles ringere end tilsvarende personer og organisationer, der ikke tilhører de definerede oprindelige folk.

I artikel 20, stk. 2, i bekendtgørelsen af ILO-konvention nr. 169 bestemmes det bl.a., at regeringerne skal gøre alt, hvad der er muligt for at forhindre enhver diskrimination mellem arbejdstagere, der tilhører de pågældende folk, og andre arbejdstagere. I artikel 20, stk. 3 a, fastslås det bl.a. som en forpligtelse, at regeringen skal sikre, at arbejdstagere tilhørende oprindelige folk nyder den beskyttelse, som i henhold til national lovgivning og praksis gives andre arbejdstagere inden for samme sektor.

Denne bestemmelse i den arbejdsretslige lovgivning handler netop om retsbeskyttelse og om de retsmidler, der står til rådighed. Det første princip må siges at være fuldt accepteret og gennemført ved hjemmestyreloven og den praksis, der siden dens vedtagelse har udviklet sig i forholdet mellem Danmark og Grønland.

Det er vel også først og fremmest ønsket om at udøve kontrol med egne institutioner, der har ført til, at man fra Grønlands side hidtil ikke har ønsket, at loven om Arbejdsretten skal gælde for Grønland. Man havde vel hverken erfaringer eller muligheder for at forudsige en situation, hvor en indflydelsesrig dansk fagforening uden umiddelbare processuelle konsekvenser kunne blokere et vitalt grønlandsk område.

Den opståede situation fører direkte til spørgsmålet om, hvorvidt der med omstændighed, at der specielt for Grønland og måske også for Færøerne ikke eksisterer en procesmulighed for hurtigt at løse en opstået tvist, foreligger en diskrimination, der strider mod ILO-konventionen – altså hvorvidt der er sket en tilsidesættelse af konventionens andet hovedprincip, altså forbudet mod diskrimination.

Det er utvivlsomt, at der eksisterer forskelle mellem den arbejdsretlige situation i Grønland og i den øvrige del af riget, og det er vel også utvivlsomt, at denne forskel i de arbejdsretslige regler i en situation som den foreliggende er til klar ulempe for det grønlandske arbejdsmarked.

For at en sådan tilstand kan betragtes som forenelig med ILO-konvention nr. 169, må det i hvert fald som minimum kræves, at der kan anføres særdeles gode og saglige grunde for opretholdelse af en sådan forskelsbehandling, og regeringen må derfor forstå, at lærermangelen i Grønland er meget alvorlig. I dagens Grønland er mangelen på skolelærere nomineret til ca. 300 lærere, og derfor anser jeg det for at være meget vigtigt, at regeringen kommer på banen for at være med til at løse den konflikt, der er mellem Grønlands hjemmestyre og Danmarks Lærerforening. Det er uholdbart og urimeligt, at Danmarks Lærerforening har taget de grønlandske skolebørn som gidsler for at få gennemtrumfet sit ønske.

De mange menneskelige tragedier som vold, selvmord, mord, seksuelle overgreb m.v., der forekommer i rigsfællesskabet, kan vi her i Folketinget ikke stiltiende acceptere. Men hvad skyldes disse menneskelige tragedier? Har vi ikke lært af vore forældre, hvordan vi kan be-

vare kærligheden til hverandre, og hvordan vi skal støtte hinanden? Der er god anledning til at være bekymret over de stigende menneskelige tragedier i rigsfællesskabet Danmark. Vi hører oftere og oftere om selvmord, vold mod børn og børnemisbrug, og det er tragedier, som skaber andre sociale problemer og ikke mindst skaber dårlige rygter om os.

Vi må som samfundsborgere i rigsfællesskabet stå tættere sammen og hjælpe hinanden, i stedet for at vi i rigsfællesskabet Danmark bliver ved med at holde kortene skjult for hverandre. Lad os skabe den fornødne debat, og lad os prøve at snakke sammen og vise, hvor stærke vi er som ét samfund. Det er på tide, vi alle hjælper hverandre og hjælper dem, der har brug for følelsesmæssig støtte. De, som kan give, ved, at det skaber glæde at dele tryghed, glæde, kærlighed og sorg.

Hvis vi som et rigsfællesskab skal opnå en gunstig og positiv udvikling, er jeg af den mening, at vor gode vilje kan give grundlag herfor. Det er mennesket frem for systemet.

Grønland har i 1995 overtaget sundhedssystemet, selv om Atassut ikke mente, at tiden var inde til det. En af grundene til, at man ville overtage det, var, at det bl.a. ville være nemmere at få overblik over læge- og sygeplejemangelen. Men den dag i dag står Grønland stadig med problemet, som ikke er blevet mindre med tiden, og eftersom vi i Grønland ikke er de eneste, som ikke magter at løse problemerne inden for sundhedsvæsenet, mener jeg, det er af stor vigtighed, at man i rigsfællesskabet Danmark samarbejder på tæt hold for at løse de problemer, vi hver især ikke magter at løse alene. Vi er derfor forhåbningsfulde over den den samarbejdsaftale, Sundhedsministeriet og Direktoratet for Sundhed og Forskning indgik i februar 1998, og som er trådt i kraft den 1. oktober 1998.

Da forebyggelse er et af de områder, som nævnes i samarbejdsaftalen, vil jeg hermed opfordre sundhedsministeren til at være ekstra opmærksom på det forebyggende arbejde, når det gælder hiv, euforiserende stoffer samt provokeret abort, da det er de tre mest fremtrædende problemer i sundhedsvæsenet. Det er derfor vigtige ting at tage op til drøftelse ved Dansk-Grønlandsk Samarbejdes kommende møde i november 1998.

En anden sag, som statsministeren må give en nærmere forklaring på over for undertegnede, de udsatte og ikke mindst de pårørende til de 22 grønlandske børn, der i 1951 som et eks-

periment blev sendt af sted til Danmark fra Grønland, er, hvornår det eksperiment er regnet for at være afsluttet. Statsministeren tilkendegiver i sit skriftlige svar på § 20-spørgsmål nr. S 1133 stillet af undertegnede, at det er et afsluttet kapitel, hvilket jeg ikke mener er et tilstrækkeligt svar.

Det er sørgeligt at se, hvordan en statsminister endnu en gang løber fra ansvaret som statsminister ved ikke i det mindste at fremkomme med en undskyldning til de udsatte og deres pårørende.

Skal man som statsminister ikke have ansvaret for det, der er foregået og foregår i det rige, man nu en gang er valgt til at lede, og er det ikke en skik, at man som statsminister undskylder, når man erkender, at der er begået fejl gennem tiden? Og så kan man jo stille sig det spørgsmål: Er det fortid? Der er den dag i dag nogle voksne mennesker, som dengang blev sendt til Danmark, og som til stadighed har psykiske mén fra hændelsen. Er det så et afsluttet kapitel, når nogle af disse 22 børn har pådraget sig psykiske mén som konsekvens af det, der skete dengang?

Jeg mener absolut ikke, det er et afsluttet kapitel for dem, der har mén efter eksperimentet, som skulle være gjort i den bedste mening. Jeg mener heller ikke, at man i form af økonomisk erstatning kan kompensere for den svie og smerte, som disse mennesker har været udsat for før, under og efter eksperimentet, for man kan ikke gøre det op i penge. Derfor bør man være åben over for at give kompensation i form af en undskyldning, og til dem, der måtte føle behov for det, give mulighed for psykolog- eller terapihjælp samt dækning af udgifterne hertil.

Til slut vil jeg takke statsministeren, fordi han nævnte det udredningsarbejde, der skal danne grundlag for en planlægning og prioritering af reoveringsopgaverne i Grønland, som regeringen og landsstyret har fået etableret. Men det er dog sørgeligt at høre så lidt om rigsfællesskabet, på trods af at der i år har været flere ministre på besøg i Grønland, selv om statsministeren i sin redegørelse nævnte, at der var etableret rigsmøder mellem Grønlands landsstyreformand, Færøernes lagmand og statsministeren selv.

Óli Breckmann (KF):
Hr. formand!

Det er den første åbningsdebat siden den fæmøse 6. oktober 1992, som for Færøernes vedkommende kan foregå på nogenlunde normale vilkår, og det er en lettelse.

Uden at drage danske historiske paralleller fristes man til at se tilbage på den forløbne tid som en slags 6 onde år. Det kapitel er nu glædeligt og heldigvis slut, og vi er på Færøerne i gang med at drage de politiske konsekvenser af det, vi lærte af egne fejl og af den hårde danske håndtering af vor elendighed dengang.

I sin åbningstale gentog statsministeren noget af det, han slog fast flere gange under Færøebesøget i september i år. Essensen var, at vi med 10. juni-aftalen har fået løst de sidste udeståender mellem Færøernes landsstyre og regeringen i forbindelse med den økonomiske krise, herunder den færøske banksag. Nu kan vi så begynde at se fremad.

Dernæst at Færøernes landsstyre over for regeringen har tilkendegivet, at det vil drøfte et nyt grundlag for de bilaterale relationer mellem Danmark og Færøerne, når landsstyret er parat hertil. Debatten om fremtidige færøsk-danske relationer må først og fremmest finde sted på Færøerne.

Meget væsentligt gentog statsministeren i sin tale regeringens holdning om, at de økonomiske relationer må ses i sammenhæng med, hvor langt færingerne vil gå i ønsket om selvstændighed. Men ét punkt af betydning for udfaldet af kommende forhandlinger undlod statsministeren dog at nævne i talen, nemlig det gentagne gode råd til færingerne, at enhver ny aftale som erstatning for hjemmestyreordningen bør støttes af det bredest mulige flertal i Lagtinget og efterfølgende ved en folkeafstemning.

Hvor stort et flertal statsministeren finder tilstrækkeligt ved den folkeafstemning, undlod han dog at fastslå under besøget på Færøerne. Man kan være drilsk og spørge, om f.eks. 51 pct. for forslaget om en ny styrelsesordning og 49 pct. imod er tilstrækkeligt til, at man fra dansk side kan acceptere folkeafstemningens resultat. Det ville vel være nok under en dansk folkeafstemning om EU. Eller om statsministeren gav et vink med en vognstang til landsstyret om at lave så bredt et forlig i Lagtinget, at det færøske Socialdemokrati kan være med. Men så får man en nyordning, som ligger inden for det nuværende rigsfællesskab, og dermed går man stik imod landsstyrets hensigt om at finde en aftale mellem to ligeværdige partnere i et statsfællesskab hver for sig.

Om statsministeren stadig bruger bloktilskuddet i diskussionen om fortsat rigsfællesskab som en gulerod til indirekte at støtte det færøske Socialdemokratis forslag, eller om han bruger en afskaffelse af bloktilskuddet som stok for at overtale landsstyret væk fra dets forslag om selvstændighed, er vel svært at bestemme. Måske en del af hvert.

Jeg vælger dog at tolke statsministerens hentydning i positiv ånd. Han giver os det gode råd at få så bred støtte blandt Lagtingets partier, at det aftalte forslag, som går ud til folkeafstemning, er sikret flertal for vedtagelse, så det store forberedende undersøgelsesarbejde og forhandlingsanstrengelserne derefter ikke bliver bortspildt. Hvis det værste skulle ske, nemlig at forslaget falder, må landsstyret vel ty til plan B, hvad den så end måtte være. Det har vi så til gode.

Lagtinget har vedtaget det beslutningsforslag, som hjemler landsstyret til at undersøge følgerne af Færøernes selvstændighed og til at forhandle med regeringen herom. Der er også i meningsmålinger konstateret et om end spinkelt flertal på 55 pct., der støtter Færøernes suverænitet samt en aftrapning af den danske statsstøtte til Færøerne over en årrække, og det var et forbløffende resultat, må jeg selv sige.

Der er vel flere årsager til flertallets ønske om og mod på en selvstændig fremtid. På negativsiden er de dårlige erfaringer med hjemmestyreordningen og dens sammenblanding af myndighed og ansvar og dernæst regeringens velmente bjørnetjeneste i forsøget på at hjælpe Færøerne med banksammenlægningen, monopoliseringen af fiskeerhvervet osv. For det tredje ulmer der desværre stadig væk på Færøerne en opfattelse af en dansk politisk-finansiell samensværgelse under krisen.

Som positiv årsag til gåpåmodet på Færøerne er den gode 10. juni-aftale med regeringen, hvor Færøernes udlandsgæld blev bragt under overskuelig kontrol, heldigvis og for første gang i 10 år. Når det er sagt, må jeg nok modsige dem, som her i Folketinget har påstået, at aftalen den 10. juni var en ren gave til Færøerne på bekostning af danske skatteydere. Der var trods alt tale om 900 mio. kr., og det er et lille tal efter dansk målestok, hvoraf regeringen forhåbentlig får i hvert fald halvdelen tilbage fra Den Danske Bank.

Derudover blev 500 mio. kr. nedfrosset i en årrække, og dem kan vi forhåbentlig betale tilbage. For det tredje var der tale om en rentesats

fastlagt til almindelig markedsrente, så dér har Danmark i hvert fald ikke lidt et tab. Denne aftale med Færøerne havde regeringen den 27. januar fået tilsagn fra Folketinget om at indgå med landsstyret, og det kan derfor ikke have overrasket de samme partier, der vedtog dette forslag, at aftalen blev gennemført.

En anden positiv årsag til færingeres tiltro til egen fremtid er vores gode økonomi for tiden. I år har landskassen et budgetoverskud på 300 mio. kr., altså 10 pct. af dens balance, et overskud, der menes at kunne erstatte en del af bloktilskuddet. Handelsoverskuddet bliver på 400 mio. kr. i år, og overskuddet på betalingsbalancen på ca. 1.000 mio. kr. eller 20 pct. af BNP.

Det går altså godt lige for øjeblikket, men vi må altid være opmærksom på vor enstrengede økonomis sårbarhed. Vi er klar over faren fra Asiens og Ruslands kriser. Et problem for Færøerne i modsætning til Danmark er, at den stærke danske krone i forhold til sterling og til den islandske og den norske krone sænker fiskepriserne og forværrer vores konkurrenceevne som fiskeriøkonomi.

På det politiske område venter landsstyret næste sommer at have fundet frem til, hvor samarbejdsvilligt Danmark vil være, for at vi kan virkeliggøre landsstyrets ønske om suverænitet. Forhandlingerne bør kunne begynde i foråret efter undersøgelserne om end først på embedsplan baseret på forarbejdet.

Vi er klar over, at selvstyre stiller store krav til vore evner til at lovgive og administrere, men især til at ændre vort samfund fra dets nuværende indretning som overførselsøkonomi efter dansk forbillede med bloktilskud til at blive en produktionsøkonomi, hvor det meste af vor velfærd bygger på egen produktion af varer og tjenester.

Folkeflokket, som leder landsstyret, lægger stor vægt på, at forarbejdet til en nyordning med Danmark går så hurtigt og er så grundigt som muligt. Folkeflokket har selv bidraget med en model, hvorved selvstændighed kan opnås, nemlig den islandske-danske aftale fra 1918, som er en af Danmark allerede afprøvet procedure.

Vi forventer ikke de store vanskeligheder ved en aftale med Danmark om at vende hjemmestyreordningen på hovedet. Den er en delegationslov, hvorved alle ansvarsområder principielt er danske, men nogle tilstedt Færøernes Lagting og landsstyre at administrere. Den fremtidige ordning håber vi kan blive omvendt,

hvorved Færøerne principielt får al kompetence, mens de danske myndigheder fortsat administrerer nogle ansvarsområder, indtil Færøerne er rede til at overtage dem, men den nye ordning forudsætter, at Danmark får de nødvendige garantier for færøsk politisk og økonomisk ansvarlighed.

Det springende punkt i en fremtidig ordning mellem vore to lande bliver som bekendt den økonomiske aftale, der skal afløse vort nuværende bloktilskudssystem. Statsministerens og dermed vel sagtens regeringens og, formoder jeg, oppositionens holdning er: Jo mere færøsk selvstyre, jo mindre dansk statstilskud, og det er en klar holdning, som Folket flokken principielt ikke har noget problem med, men det er der andre færøske partier, der har over for deres vælgere.

Folket flokken ville have løst det problem i en smertefuld, men kort omvæltning, hvis vort forslag i 1994 om en intern devaluering og en sænkning af omkostningsniveauet med en gennemgribende skattereform var blevet gennemført. Dengang var vor økonomi alligevel i frit fald. Men den nødvendige forståelse for sådan en kold tyrker fandtes dengang hverken på Færøerne eller i Danmark.

Hestekuren blev altså ikke gennemført dengang, og derfor må Færøerne de næste mange år nok gennem en langtrukken og næsten lige så smertefuld omstilling med et faldende bloktilskud, efterhånden som vi finder indtægter til at erstatte blokken, vel at mærke hvis landsstyret og dets partier har mod nok til at gennemføre den ændring.

Hvis vi tager de andre færøske partier, så ved vi, at Sambandspartiet ønsker en evig færøsk afhængighed af dansk statsstøtte, og det er vel for nogle et politisk tilværelsesgrundlag nok i sig selv.

Socialdemokratiet på Færøerne ønsker Færøerne som evig overførselsøkonomi og landskassen som konstant omfordeler af alle samfundets værdier med statsstøtten som ekstra socialistisk kødkraft i gryden.

Republikanerne har taget lidt af romantikken og idealismen ud af deres hidtidige løsrivelsespolitik ved at forsikre deres vælgere, at færøsk selvstyre ikke kommer til at koste en krone. Velfærden holdes ved lige af den kommende aftale med regeringen, og det betyder vel, at republikanerne får et problem, hvis regeringen kræver, at prisen for selvstyre er et brat ophør i statstilskuddet.

Folket flokken prøver at se perspektivet i den nødvendige politiske frihed, der skal til for at indrette Færøerne som et lavskatland, hvor det virkelig kan betale sig for færing og andre, private og virksomheder, at arbejde hårdt, at tjene mange penge, at spare penge op, at sætte penge ind, at investere og at leve.

Og den mulighed tænkte jeg så stærkt på også for Bornholms vedkommende under Lagtingets og Folketingets kontaktudvalgs besøg på øen i sidste måned. Sikke en mulighed en ø som Bornholm har, sikkert langt bedre end Færøerne for at blive et offshore-servicecenter, en blomstrende del af det danske rige, hvis den danske regering ville tillade det.

Spørgsmålet er så, om den danske regering vil spille med, eller om man har til hensigt at overtale landsstyret til at finde en løsning, der skal passe til Sambandspartiets og Socialdemokratiets indstilling til Færøernes fremtid.

Og så får vi måske en gentagelse af de manøvrer, som den danske efterkrigsregering gjorde sammen med Sambandspartiet og Javnadflokket mellem 1945 og 1948, der endte med hjemmestyreløven, som nu nok må betegnes som nedslidt, og som bør erstattes. Et kompromis af den slags bliver et nederlag for landsstyret, som landsstyret måske må bøje sig for, hvis vi ikke er stærke nok til at tage den hårde linje til selvstyre, nemlig hestekuren.

Men så kan i hvert fald republikanerne ikke opfylde deres altafgørende løfte til deres vælgere, nemlig at løsrivelsen skal være omkostningsfri, hvad angår velfærden efter dansk model.

Jeg forventer dog, at regeringen tager landsstyrets anstrengelser med de nuværende undersøgelser og efterfølgende forhandlinger i fuld alvor. Alle Folketingets partier med en enkelt undtagelse har siden 1948 støttet og været stolte over konceptet for rigsfællesskabet i en historisk epoke, hvor forhenværende kolonier med blandet succes har fået selvstyre, dog ofte på kant med deres forhenværende moderlande.

Det danske rigsfællesskab har til sammenligning åndet ro og fordragelighed, selv om der stadig har været et latent krav om fuld selvstændighed for nogles vedkommende på Færøerne. Og dette krav fik som bekendt nyt liv med bankkrisen som katalysator.

Men lad os i fordragelighed arbejde for, at en god aftale næste år mellem landsstyret og regeringen én gang for alle skal jorde de sidste rester af gensidig uvilje, ved at vi enes om en

statsdannelse, der bygger på gensidig respekt som resultat af en økonomisk afklaring og et opgør for fremtiden.

Det kommende rigsfællesskab af jævnbyrdige, selvstændige lande vil give Færøerne mulighed for at se længere end kun til den stadige omfordeling af egne og danske tilskudsressourcer som politisk hovedbeskæftigelse. Det er der for lidt perspektiv i.

Færøerne bør kunne se hen imod en fremtid med måske færre kroner, med færre, i hvert fald fremmede, ressourcer, med flere egne ressourcer, måske endda kommende ressourcer fra international skibsfart, fra olieindtægter, en fremtid, hvor anstrengelserne går på at strække kronerne længere i stedet for kun at bede om flere kroner fra de færøske skatteydere og flere kroner fra Danmark.

Vi kan være den bestræbelse om mere selvstændighed bekendt, især når man tager i betragtning den uvilje, som Færøerne mødes med blandt danske skatteydere, ja, endog nogle politikere, som ikke har forstået, at Færøerne egentlig ikke koster Danmark penge, men at værdiskabelsen af bloktilskuddet i Danmark er større end selve tilskuddet, og at vi derfor trods alt kan enes om med god vilje, at vi har fået gensidig gavn af den tilskudsordning, som vi har haft.

Statsministeren har strakt hånden frem til konstruktive forhandlinger i foråret og næste sommer. Jeg henstiller til Folketinget om at følge godt med under de mange udvekslinger af oplysninger og impulser, der måtte komme imellem vore to folkevalgte lovgivende forsamlinger og regeringer.

Kun gennem åbenhed og gensidig forståelse kan vi nå frem til det bedste resultat for vore to folk og vores fremtidige harmoniske samarbejde i et nyt rigsfællesskab mellem to selvstændige og ligeværdige parter, således som regeringen virkelig har gjort et godt forsøg på at fremme nu i efteråret.

Jóannes Eidesgaard (FÆR):

Stående uden for sidelinjen under den største del af den redegørelse, som statsministeren gav i tirsdags, vil jeg dog tillade mig at sige, at jeg synes, at den er målrettet og i flere tilfælde meget kontant og præcis. En redegørelse, som burde give anledning til en konstruktiv debat på mange spændende områder.

Den del, jeg vil koncentrere mig om, fylder ikke så meget og har overskriften: Rigsfælles-

skabet. Der er ikke noget nyt budskab i forhold til det, som statsministeren allerede sagde under sit besøg på Færøerne i sidste måned, både til landsstyret, til Lagtinget, på vores partikonferens og til den færøske presse.

Dog var der én ting, som statsministeren ikke havde med i sin redegørelse, men som var med i de politiske udmeldinger under besøget. Det var, at statsministeren opfordrede til et bredt politisk flertal og en bred folkelig opbakning bag de ændringer, der nu skal ske i forholdet mellem Færøerne og Danmark.

Men denne udelukkelse kan jo skyldes, at statsministeren har taget Lagtingets beslutning i fredags til efterretning. Da besluttede Lagtinget jo med 18 stemmer for og 12 stemmer imod at gå i gang med forberedelserne til, at Færøerne får status som suveræn stat.

Det færøske socialdemokrati stemte imod landsstyrets beslutningsforslag og henviste i stedet til partiets forslag om nedsættelse af en forfatningskommission, således at det nødvendige udredningsarbejde foreligger, før der i Lagtinget træffes en afgørelse om selvstændighedskonceptet.

Det er en historisk begivenhed, at samtlige partier i Lagtinget ønsker ændringer af relationerne til Danmark, selv om der er gradforskelle mellem, hvor radikale ændringer de forskellige partier ønsker. Men landsstyrets kurs er suverænitet.

Om det på et senere tidspunkt vil vise sig muligt at få en bredere politisk tilslutning til landsstyrets selvstændighedspolitik, kan kun tiden vise, men det kommer så i hvert fald til at kræve, at der sker væsentlige modifikationer af det vedtagne beslutningsforslag.

Men den krystalklare forudsætning for et bredt politisk forlig er til stede, da samtlige partier ønsker ændringer. Men på nuværende tidspunkt har vi jo så ikke bevist vores kunnen, når det drejer sig om politikens fornemme kunst – at opnå brede forlig.

Det færøske socialdemokrati siger, at det er nødvendigt, at hjemmestyreordningen bliver afløst af en ny selvstyrelov, som fastsætter, at rigsfællesskabet bygger på en aftale mellem to jævnbyrdige nationer, at samtlige sagsområder kan komme under færøsk administration og ansvar, når dette sker med færøsk lovgivning, det vil sige, at samtlige anliggender principielt skal være særanliggender, der kan overtages, og at aftalen kan opsiges og peges på, hvordan

vi skal forholde os, dersom ønsket om fuldt selvstyre er til stede.

Jeg har noteret mig statsministerens udtalelser om de økonomiske relationer. Såvel under statsministerens besøg som i redegørelsen er udmeldingen kontant: jo mere selvstændighed man fra færøsk side ønsker, jo mindre bliver den økonomiske støtte fra Danmark. Der kan ikke herske tvivl om statsministerens budskab, og det er så en politisk og økonomisk realitet, som vi på Færøerne må og bør forholde os til.

Hele den her proces har selvfølgelig en tids-horisont, men jeg fornemmer dog, at man fra landsstyrets side agter at handle relativt hurtigt. Men verden står ikke stille imens, og som medlem af dette høje Ting finder jeg det naturligt at tage nogle problemstillinger frem, som jeg rent faktisk mener at landsstyret og regeringen burde finde løsninger på hurtigere, end det kommer til at gå med selvstyrereformen – sagsområder, som hurtigst muligt burde overdrages til Færøerne.

Før sommerferien var der en stor debat her i Folketinget om udlændingepolitikken. Dette sagsområde ligger for Færøernes vedkommende hos de danske myndigheder. Når der er tale om arbejdstilladelser, skal politimesteren indhente en udtalelse fra landsstyret, som han har tradition for at følge, men når det drejer sig om opholdstilladelser, så sker det, uden at færøske myndigheder har udtalelsesret eller udtalelsespligt.

Dette har gennem tiderne skabt nogle problemer, da man fra Udlændingestyrelsen ikke tager de lokale hensyn. Dette skaber nogle alvorlige forståelsesproblemer, da vi gerne taler om mennesker, der er medborgere i meget små fællesskaber. Man bliver meget hurtigt integreret i et lille bygdesamfund, hvad man ikke gør i en storby. Vi taler her om samfund, hvor alle kender alle.

Derfor vil jeg mene, at man fra færøsk side hurtigst muligt som det allermindste fik en forpligtende udtalelsesret, også når det drejer sig om opholdstilladelser. Jeg vil endda mene, at man fra færøsk side skal finde fornuftige, rimelige argumenter for, at dette sagsområde bliver overdraget til Færøerne så hurtigt som muligt.

Integrationspolitikken i et lille afsides liggende samfund behøver jo ikke at være identisk med integrationspolitikken i et efter vores forhold stort samfund, der er hele verdens nabo.

Som en sag med modsat fortegn til den, jeg lige har nævnt, vil jeg gerne takke det danske

Udenrigsministerium for dets indsats for at få udleveret pas til de to tilbageholdte færøske fiskere, der blev tilbageholdt på den franske ø Réunion. Begge er nu vendt hjem til Færøerne, den ene efter syv måneders tilbageholdelse. Det er meget chokerende, at et fremstående land inden for EU kan stå som eksponent for syv måneders frihedsberøvelse. Tak til Udenrigsministeriet for dets indsats i disse to sager.

Jeg har nævnt det før, men vil gerne gentage det: For Færøerne er retsforholdene danske, det vil sige, at anklagemyndighed, domstol og politi er danske anliggender. Når vi taler om et ønske om færøsk suverænitet, så må det vel også betyde, at vores samfund er i stand til at varetage de funktioner, som kendetegner ethvert moderne demokrati med lovgivende, udøvende og dømmende magt.

Derfor ville der for mig at se være perspektiv i, at man allerede nu gik i gang med forberedelserne til overdragelse af hele retssystemet til de færøske myndigheder. Men det kræver en stor, lovforberedende politisk og administrativ indsats, og derfor kunne der være fornuft i, at man fik nedsat en returkommission til at gå i gang med disse forberedelser, så vi fik et færøsk retssystem inden for en rimelig kort tid, men fortsat kan samarbejde om Højesteret.

Den danske fiskeriinspektion har gennem en årrække varetaget inspektionen i de færøske farvande. I den forbindelse har der også i mange år været et beredskab, hvor den helikopter, der har været tilknyttet inspektionsskibet, har udført en uvurderlig indsats. Dette har specielt gjort sig gældende i forbindelse med transport af patienter fra områder uden for Tórshavn og fra fiskeskibe i færøske farvande. Det er en tjeneste, der er blevet udført pligtopfyldende og uden mange ord, men som mange på Færøerne og specielt færøske fiskere har været utrolig glade for.

Her i sommer var der planer om, at man ville indstille helikopterflyvningen ved Færøerne på grund af rekrutteringsproblemer med kvalificerede piloter. Dette medførte, at såvel landsstyret som andre, der sad med mulighed for politisk indflydelse, gik i gang med at få denne afgørelse omstødt. Det blev den, og jeg vil gerne kvittere til både statsministeren og forsvarsministeren for denne afgørelse.

I spørgetimen i går rejste jeg et problem, som er betydeligt større end det, man kan diskutere i den afgrænsede tid, der gives ved spørgerunden. En nylig afsluttet undersøgelse udført på

Færøerne viser bl.a., at WHO's tidligere kendte grænseværdier for, hvornår kviksølv er uskadeligt, har ligget for højt. Fra at have ligget på et sted mellem 10 og 20 ppm viser undersøgelsen, at den rigtige grænseværdi bør ligge under 10 eller helst under 5 ppm, og en artikel i *New Scientist*, der omhandler denne undersøgelse, konkluderer, at USA bør ofre de 70 mia. kr., det vil koste at opsætte renseordninger på alle deres elværker. Artiklens forfatter mener ikke, det er en for høj pris at betale for at beskytte verdens børn mod hjernesker.

Men det er desværre ikke kun kviksølvet, der er et problem for de befolkninger, der bl.a. lever af de store havpattedyr. Kviksølvet er en forurening, der ikke alene er menneskeskabt, da vi ved, at en del også stammer fra naturen, men når det gælder PCB, er denne forurening alene menneskeskabt. Den hober sig op på toppen af vores klode og kommer især til syne øverst i fødekæden som f.eks. hos grindehvaler og sæler, men den kan sandelig også spores i andre fødevarer. Undersøgelsen afslører, at indholdet i modermælken hos færøske mødre er ca. 2 ppm. Dette er nogenlunde samme værdi som hos grønlandere og inuitter, men det er 5 til 10 gange så meget som hos befolkninger, der ikke spiser havpattedyr.

PCB har en uheldig indflydelse på børns udviklingsmuligheder; men desuden er der en mistanke om, at PCB også kan virke som et kønshormon som f.eks. østrogen, og at det hænger sammen med den faldende sædkvalitet i den vestlige verden. Undersøgelsen har medført, at de nyeste kostanbefalinger på Færøerne tydeligt griber ind i en mere end tusindårig tradition med at spise grindekød og spæk. Nu må gravide kvinder eller kvinder, der engang i fremtiden ønsker en graviditet, slet ikke spise grindekød, mens vi andre højst må spise det én til to gange om måneden.

Miljøorganisationerne har i længere tid kritiseret også færingerne, fordi de dræber grindehvaler. Vores modargument har været, at grindehvalen ikke er en truet art, og at vi videnskabeligt kan bevise det med nogle af verdens ældste statistiske opgørelser. Men miljøorganisationerne har næsten givet disse dyr menneskelige egenskaber og rigtigheder.

Den nordatlantiske bestand består af ca. 100.000 grindehvaler, og færingerne sætter 1-1½ pct. af denne bestand til livs hvert år. Dette truer på ingen måde grindehvalen, men den globale forurening i form af kviksølv, PCB og

lignende stoffer, der rammer hele bestanden, truer derimod med at udrydde arten. Derfor bør også miljøorganisationerne lægge deres strategi om, så vi som befolkning sammen med organisationerne oplyser om denne udvikling og påvirker regeringerne i de forskellige lande til aktivt at gå i krig mod denne forurening, og derfor endnu en opfordring til den danske regerings miljøminister om en ihærdig indsats.

Miljøpolitikken på land er et overset område, mens miljøpolitikken til søs er et dansk ansvarsområde. Det virker for mig lidt paradoksalt, at en nation, der baserer sit erhvervsliv på ressourcerne fra havet, ikke også har ansvaret for dets miljø. En del af vores markedsføring går jo på, at vi har verdens reneste havmiljø, som denne undersøgelse dog punkterer, når det gælder de store havpattedyr. Ser vi en fremtidig færøsk olieindustri som en realistisk mulighed, er det for mig at se endnu mere relevant, at vi tager ansvaret for dette miljø, også selv om dette område for en stor del er reguleret ved internationale konventioner.

Statsministerens lovkatalog gør det lidt mere overskueligt for mig at finde mine satsningssområder. Disse vil jeg vie min store interesse, mens jeg som hidtil vil forsøge ikke at blande mig i de interne danske problemer, og derfor er jeg lidt skuffet over, at Venstres ordfører ikke kan forholde sig til det præcise, men i stedet generaliserer, når hun siger, at 2 mia. kr. blev sendt til Færøerne for at skaffe et politisk flertal for pinsepakken. Min opførsel her i Folketingsalen blev ikke ændret af den grund.

Jeg kan tilføje her til slut, at jeg tager afstand fra den holdning, Venstres ordfører gav til kende, og som absolut forstærker ønsket om den totale løsrivelse fra Danmark. Hver gang man sætter kroner og øre på rigsfællesskabet, slår man endnu et søm i rigsfællesskabets ligkiste.

Helle Degn (S):

Den internationale forpligtelse – også for en aktiv dansk sikkerhedspolitik – blev klart udtrykt ved det sociale topmøde i 1995. Social udvikling og væk fra fattigdommens skel var mottoet.

Fordelingen af materielle værdier og kampen om de åndelige værdier vil være udfordringerne på vores vej ind i det 21. århundrede. Den bløde sikkerhedspolitik er redskabet, som skal udvikles meget bedre.

For det første må det være en opgave bestående af minde andre nationer om forpligtelserne fra det sociale topmøde, men også selv som fo-

regangslan at vise vejen frem ved vort eget eksempel, vor internationale bistand og vor aktive tilstedeværelse i internationale fora som FN, EU, OSCE osv. For det andet mener jeg, at man i den nye tids sikkerhedspolitik bør understrege det europæiske samarbejdes betydning. EU er på såvel globalt som regionalt plan et uomgængeligt og et positivt, godt element i dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Resultaterne på Kyototopmødet understreger, hvor langt man kan komme via det europæiske samarbejde på globalt plan, når det gælder sikkerhedspolitikens nye aspekter, de globale miljøproblemer. Amsterdamtraktatens krav om demokrati, ikkediskrimination og respekt for menneskerettighederne er i forbindelse med optagelsen af de østeuropæiske ansøgerlande også et væsentligt bidrag til den såkaldt bløde sikkerhed.

Som et eksempel på, at EU's tilskyndelser har effekt, vil jeg nævne Letland med sit russiske mindretal på omkring 700.000 mennesker. De er ikke blevet behandlet specielt lempeligt, siden Letland løsrev sig fra Sovjetunionen. Bl.a. har det været svært for etniske russere at opnå statsborgerskab og dermed stemmeret i Letland, og også adgangen til højere offentlige stillinger og en ordentlig uddannelse var begrænset for store dele af mindretallet. EU-Kommissionen påpegede i sin vurdering af ansøgerlandene, at disse problemer skal løses, før der kan blive tale om et medlemskab, og den 1. maj 1998 annoncerede den lettiske udenrigsminister en ny lov om statsborgerskab, som vi med glæde kan konstatere er blevet vedtaget for nylig.

Der har tidligere været dødsstraf i alle de baltiske lande, men EU's afstandstagen fra dødsstraf har imidlertid også her haft effekt. Estland har allerede afskaffet den, og Letland meddelte den 16. maj, at dødsstraffen vil blive afskaffet som led i forberedelserne til deres EU-medlemskab. Litauen har endnu ikke taget de fornødne skridt væk fra dødsstraffen, men også Litauen udsættes for samme pres som sine nabolande.

Også i Centraleuropa er der store potentielle mindretalsproblemer. Der er eksempelvis et mindretal på 600.000 ungarere i Slovakiet og 1,7 millioner ungarere i Rumænien. Slovakiet endes om en venskabspagt med Ungarn i 1995, og Rumænien og Ungarn har ligeledes ingået en aftale om forståelse, samarbejde og godt nabo-skab, hvor landene bl.a. lover at tage behørigt hensyn til minoriteter og afstå fra at gøre terri-

toriale krav gældende over for hinanden. Der er altså stor effekt af EU's tilstedeværelse.

For det tredje synes jeg, Danmark bør nyttiggøre sig yderligere i menneskerettighedspolitikken, så vi ikke kun kan vælge mellem reaktionerne sanktion eller passivitet. Der både kan og bør gøres en indsats for demokrati og menneskerettigheder på mange flere fronter, end vi evner i dag.

For det fjerde bør vi set i lyset af den nye sikkerhedspolitik være meget omhyggelige med balancen i synspunkterne i vore overvejelser om Forsvarskommissionens betænkning. På den ene side er det oplagt, at man efter den kolde krigs afslutning bør foretage en nyvurdering af sikkerhedspolitikken, hvor der lægges mere vægt på den bløde sikkerhed og forebyggelse af social uro, nationalisme og flygtninge- og miljøproblemer gennem støtte til de nye demokratier i Østeuropa og den tredje verden i øvrigt, og det ved vi koster penge. På den anden side skal vi naturligvis være opmærksomme på, at moderne sikkerhed også indeholder hårde elementer, og at det også koster penge. Etableringen af det humanitære beredskab og den internationale brigade og Danmarks aktive tilstedeværelse i fredsbevarende aktioner er derfor en væsentlig del af dansk udenrigspolitik, som kræver en større såvel humanitær som konfliktforebyggende indsats og en betragtelig militær kapacitet.

Et kloget balancepunkt skulle gerne udkrystallisere sig af den kommende tids debat med en høj aktivitet, så Danmark både sikkerheds- og udenrigspolitisk kan yde sit bidrag til, at det 21. århundrede for alvor bliver demokratiets århundrede.

Peter Duetoft (CD):

Når jeg har bedt om ordet her før ministersvarene skyldes det, at der foreligger to forslag til vedtagelse, der på mange måder passer sammen, men hvor forslagsstillerne i hvert fald kan forvente, at man melder, hvordan man vil stemme.

Jeg vil godt sige om Dansk Folkepartis forslag, at det kan CD ikke støtte. Det kan vi ikke, fordi vi synes, det er meget hurtigt her midt på aftenen ved slutningen af en åbningsdebat at vedtage et forslag, som har nogle økonomiske konsekvenser, som vi rent faktisk ikke kan overskue. Det kan blive meget dyrt, så vidt jeg kan se af teksten.

Ved siden af ligger der så et forslag fra Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, og det ser mere spiseligt ud, fordi det dog er af begrænset omfang med hensyn til de sygdomme, som er omfattet af det. Men jeg vil godt understrege – og det er derfor, jeg beder om ordet her inden svartalerne – at for CD er det vigtigt, at denne behandlingsgaranti ikke bliver det eneste, man gør i over for de lange ventelister.

For at sige det helt ærligt: Vi tror ikke på, at det løser problemet, og vi tror ikke engang på, at det løser en væsentlig del af problemet. Efter vores opfattelse er man nødt til at tage strukturdebatten, nødt til at gå ind i spørgsmålet om arbejds gange, nødt til at gå ind i spørgsmålet om arbejdstid for at få en reel indsats mod ventelisterne, og vi kan godt frygte, at det, at Folketinget vedtager en tekst som den foreliggende, bevirker, at man i de kommende måneder alene koncentrerer sig om at få skabt den behandlingsgaranti og den mekanisme, der ligger dér, og så glemmer alt det andet, der for os er det væsentligste.

Derfor vil jeg gerne bede ministrene, enten sundhedsministeren eller statsministeren, svare mig på, om man vil angribe det her problem bredere, at man også vil tage de andre emner ind. Hvis jeg får et tilfredsstillende svar på det og får at vide, at man naturligvis også vil satse på de andre områder, vil vi stemme for forslaget til vedtagelse.

Men såfremt man vil melde, at det her vil blive en blokering for indsatsen på de områder, som efter vores opfattelse er væsentligere, må vi jo så tage vores stilling op til fornyet overvejelse. Men såfremt jeg får et godt svar, vil jeg altså støtte det af S og RV fremsatte forslag til vedtagelse.

Sundhedsministeren (Carsten Koch):

Til hr. Peter Duetoft, som spørger til det synspunkt, den bestræbelse, som er tilkendegivet i vedtagelsen fra Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre gående ud på at etablere en koncentreret om ventetidsgaranti på de livstruende sygdomme, sådan som det rent praktisk er meldt ud af Sundhedsstyrelsen, kan jeg sige følgende:

Jeg er helt enig i det synspunkt, at hvis man udelukkende fokuserer på det, kan man meget vel komme til at se bort fra de nødvendige tiltag, som i øvrigt skal til for at få et endnu bedre og endnu mere velfungerende sygehusvæsen.

Derfor kan jeg tilslutte mig hr. Peter Duetofts synspunkt, at det ikke skal udelukke en fortsat bestræbelse sammen med amterne på at få forbedret vilkårene for patienterne i Danmark. Det drejer sig f.eks. om en forbedret sygehusstruktur i Københavnsområdet. Det drejer sig om en mere hensigtsmæssig specialefordeling. Det drejer sig om udbygning af det frie sygehusvalg, og det drejer sig om bedre information til patienterne om kvalitet og om en række andre forhold.

Så jeg kan tilslutte mig hr. Peter Duetofts bemærkninger om, at en grundlæggende og stadig forbedring af det danske sygehusvæsen i godt samarbejde med amterne er den centrale strategi. Men omvendt vil jeg også sige, at det ene udelukker ikke det andet; det er oplagt, at de lægeligt udmeldte overgrænser for livstruende sygdomme selvfølgelig skal respekteres, og det er det, regeringen tilkendegiver i sit forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Som punkt 1 vil jeg gerne sige, at det er jeg helt med på, hvis garantien kan udstrækkes – og vi mener garanti og ikke bare bestræbelse – at garantien kan udstrækkes til andre sygdomme end dem, der er nævnt i dagsordenen.

Og som punkt 2 – og det var den egentlige grund til, at jeg tog ordet – vil jeg sige om dette forslag til vedtagelse, at når vi stemmer for det, har vi altså ikke på nogen måde givet til kende, at vi støtter sundhedsministerens bestræbelser på at udvide HS-strukturen til at omfatte Københavns Kommune og Københavns Amt. Det er vi stærkt imod, men det vender vi tilbage til en anden dag.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg synes jo unægtelig, at det her udarter sig interessant. Dansk Folkeparti har fremsat et forslag til vedtagelse for at få sat kød og blod på nogle af de løfter, som statsministeren jo for lang tid siden gav den danske befolkning, og som et enigt Folketinget i juni måned vedtog et forslag til vedtagelse om, at nu skulle man have ventelisterne bragt ned. Nu skal vi så have sat kød og blod på det, og derfor har Dansk Folkeparti fremsat det forslag til vedtagelse, som vi har.

Vi har med interesse fulgt det arbejde, der har været gjort med at forsøge at lave en afvær-

gedagsorden, som det jo hedder i Folketingets sprog, og været meget opmærksomme på, hvad det så er, et flertal, som det ser ud til står bag, er nået frem til, og derfor vil jeg da meget gerne høre – om det er sundhedsministeren, der skal svare, eller hvem det er – hvad det i virkeligheden er, der ligger i det forslag til vedtagelse, som vi nu har fået på bordet. For vi har allerede nu med tre forskellige kommentarer fra folk, der tilkendegiver, at de vil stemme for forslaget til vedtagelse, fra regeringspartierne fået tre forskellige definitioner.

Så jeg tror, vi bliver nødt til at vide, hvad der egentlig ligger i det forslag til vedtagelse. Hvad er det, Folketinget skal tage stilling til, hvad er det for nogle aftaler, der ligger mellem de partier, der har forhandlet, som ikke står på tryk i det forslag til vedtagelse, vi har på bordet foran os?

Endelig kunne det være, sundhedsministeren også ville oplyse Folketinget om den præcise definition på begrebet livstruende sygdomme. Det tror jeg kunne være på sin plads.

Sundhedsministeren (Carsten Koch):

Jeg vil kun svare på det, som hr. Kristian Thulesen Dahl anførte, nemlig hvad der forstås ved livstruende sygdomme.

Det, jeg kan sige, er, at Sundhedsstyrelsen har udmeldt maksimale ventetider på forundersøgelse, behandling og eventuel efterbehandling af en række sygdomme, som tilsammen må karakteriseres som livstruende; så det er veldefineret.

Herudover kan jeg sige, at regeringen arbejder intenst sammen med amterne – intenst – på at få nedbragt alle ventetider, men der er trods alt forskel på den type ventetider, vi taler om her, og så ventetiderne generelt.

Så der skal ikke herske tvivl om, at regeringen arbejder intenst på at få nedbragt ventetiderne. Det kan gøres ved en række tiltag, som jeg nævnte, og det, som hr. Duetoft lagde op til, og mere er der ikke at sige om den sag i den her sammenhæng.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Hr. Hans-Pavia Rosing trak de store linjer op i forholdet mellem Grønland og Danmark, og det er altid spændende at lytte til hr. Hans-Pavia Rosing, fordi der er vision, der er store vidder, der er farver, der er natur, og der er stor kærlighed til det land, som hr. Hans-Pavia Rosing er en glimrende repræsentant for.

Jeg husker meget tydeligt det sidste besøg, herunder også deltagelsen i mødet med ICC, International Circumpolar Conference, og også den helt særlige sammenhæng, der var i de indlæg, der blev holdt af de mange mindretal fra inuiternes samfund, som bindes sammen af Circumpolar Conference.

Jeg synes, at jeg har lov til at sige, at det både fra Grønlands side og fra min side blev understreget i talerne deroppe, at vi har grundlag for at kalde vores samarbejde, Grønland og Danmark, for et samarbejde, der godt kan stå som en foregangsmodel for mange andre etniske mindretal.

En af deltagerne i ICC sagde til mig, at når repræsentanterne fra Tjukotka, fra Sibirien, overvejende var kvinder, er det ikke alene på den baggrund, at ligestillingssamarbejdet i Tjukotka var langt fremme. Det havde også den tragiske baggrund, at der faktisk ikke var ret mange mænd tilbage fra Sovjettiden, fra frihedskampene, fra alle de brutale perioder, et lille mindretal kan være udsat for. Det var stærkt.

Og det var især meget, meget stærkt at opleve det grønlandske samfunds selvværd i ordets allerbedste forstand, hvor velorganiserede tingene var, hvor flot det var markeret, og hvor stærke fælleskulturelle signaler der udsprang fra inuiterne.

Hr. Hans-Pavia Rosing sagde: Vi bør stille os selv det spørgsmål, hvad identitet egentlig er. Og det er sandt. Det bør man gøre en gang imellem. Jeg prøvede at give et lille bud deroppe i min tale, og jeg kom til at tænke på, da jeg hørte hr. Hans-Pavia Rosing, at hr. Jørgen Estrup i virkeligheden også stillede det samme spørgsmål i sit indlæg til sidst. Her ved årtusindskiftet bør vi begynde mere systematisk at arbejde med det: Hvem er vi egentlig – forstå mig ret – hvad er det for en identitet? Eller endnu tættere på: Hvad er det for nogle værdier, vi især skal passe godt på?

Jeg tror, det gælder i Grønland, jeg tror, det gælder i Danmark, og jeg tror, at det gælder på Færøerne, at vi er ved at nå et stadium, både i vores rigdom, i vores velfærd, i kronerne og ørene, i vores måde at forme samfund på, hvor det spørgsmål igen melder sig. Hvem ved, måske kan man forestille sig, at hele det identitets-søgende arbejde, det demokratisøgende arbejde, vi her har med at gøre, skulle vi løfte i en form for nyfællesskab.

Jeg vil gerne i dag invitere vore grønlandske kolleger, repræsentanterne for det grønlandske samfund, for det færøske og for det danske til at starte på sådan en spændende identitetsdemokratidebat. Jeg føler netop, at det skal være hos alle tre, ikke for at binde nogen, men for at inspirere os, fordi jeg føler, at vi alle tre har noget at give hinanden.

Hr. Hans-Pavia Rosing var også inde på en række konkrete spørgsmål til mig, først om udenrigspolitikken. Jeg føler, hr. Hans-Pavia Rosing, at vi er gået i gang nu med et godt praktisk samarbejde på det udenrigspolitiske område, og både udenrigsministeren og jeg selv arbejder intenst med, at den grønlandske deltagelse bliver synlig, konkret og kontant. Vi har ikke fantasi til at forestille os, at Danmarks deltagelse i samarbejdet om udenrigspolitiske spørgsmål, der direkte vedrører Grønland, berører Grønland, sker uden grønlandsk aktiv deltagelse. Vi havde lejlighed til at drøfte det, jeg selv og landsstyreformanden Jonathan Motzfeldt, i sommer, og jeg kan se allerede nu, at det begynder at tage form, at udvikle sig.

Vi har nogle råderum, det er klart, vi har også en grundlov, men inden for grundlovens rammer og inden for hjemmestyrrets rammer føler jeg, vi kan tage et par skridt længere, og det vil vi simpelt hen gøre.

Jeg synes også, vi, når det gælder Arktisk Råd, har god grund til at sige, at et dansk-grønlandsk eller rettere grønlandsk-dansk initiativ er blevet taget. Ikke mindst hr. Hans-Pavia Rosing er jo formentlig en af de oprindelige initiativtagere til Arktisk Råd, og derfor kan vi gøre os gældende, derfor har vi en masse at give også i samarbejdet med Canada. Der er stadig væk lidt ridser i forhold til USA, men det får vi såmænd nok også på plads.

Må jeg sige om renoveringsspørgsmålet, at jeg i min tale har valgt ordene med omhu. Jeg har i det hele taget valgt alle ordene med omhu i min tale. Det tager somme tider længere tid end andre gange. Renoveringsspørgsmålet kommer vi simpelt hen tilbage til, når vi er færdige med vores arbejde.

Hr. Hans-Pavia Rosing sagde: Kan det ikke gå lidt stærkere? Jeg vil sige, vi er parat til, at det går så stærkt, som vi overhovedet kan klare det med de saglige hensyn, vi nu har. Jeg tror, finansministeren har estimeret en tidsramme på lige den anden side af årsskiftet. Vi vil gerne medvirke til at rykke frem over stepperne og vidderne, isbjergene, så hurtigt vi overhovedet

kan med alle de saglige hensyn, der skal tages, og så tager vi realitetsforhandlingerne derefter.

Fru Ellen Kristensen havde et par konkrete spørgsmål til mig, som jeg gerne vil besvare. Det første var spørgsmålet om retsvæsenet og fængslerne. Jeg har jo ligesom andre før mig og samtidig med mig med stor interesse og også – synes jeg selv – med omsorg fulgt grønlandske mennesker i Danmark, som af den ene eller den anden grund er i fængsel i Danmark eller på institution i Danmark. Og jeg er ganske enig i, at det er ikke lette vilkår. Der er ofte eksempler på, at man ikke kan få den grønlandske mad, som man nu engang er vant til af naturlige årsager. Og der er naturligvis også især for grønlandere, som er i en meget, meget trængt og udsat situation, eksempler på fremmedgørelse og i virkeligheden også en forstærkelse af psykiske problemer. Derfor vil jeg blot signalere til fru Ellen Kristensen her i aften, at det er et emne, som regeringen er dybt optaget af.

Når det gælder spørgsmålet om fængselsvæsenet og det retlige område i øvrigt, har vi jo et retsvæsenkommissionsarbejde, som nu gradvis udmøntes mere og mere konkret i samarbejde mellem den danske regering og det grønlandske landsstyre.

Jeg har allerede svaret på spørgsmålet om renovering. Jeg skal kort nævne spørgsmålet om de grønlandske børn. Jeg tror i virkeligheden, at både det grønlandske samfund, det danske samfund og vores fælles historie er skrevet og beskriver en periode på godt og på mindre godt. Der er ikke tvivl om, at historien om de grønlandske børn også er historien om en periode. Bogen, der beskriver de grønlandske børn, har titlen »I den bedste mening«. Jeg tror i virkeligheden, det både fra det grønlandske samfunds side og fra dansk side var i den bedste mening. Man ville gerne give de grønlandske børn en ny fremtid, og vi kan se, når historien nu skrives, at det ikke var en lykkelig periode for de berørte børn, men det var efter alt, hvad vi kan se, i den bedste mening.

Det er et eksempel på, at de gode viljer, der var og er, nu dem her for 47 år siden, og som førte til børnenes ophold i Danmark og indlæring af dansk, som både danske og grønlandske myndigheder var enige om dengang, ikke gik, som det skulle. Jeg føler, at der nu er skrevet en nødvendig bog om denne helt særlige periode i vor fælles historie. Et af de efterladte grønlandske børn har til Grønlandsposten/Atuagagdliutit sagt følgende:

»Bogen sætter et værdigt punktum for en uværdig historie.«

Jeg synes egentlig, vi skal tilslutte os det værdige punktum, og jeg tror ikke, der er nogen i Grønland, når det kommer til stykket, der har en interesse i at rive op igen i den historie.

Min klare fornemmelse er, at sådan føler det grønlandske folk det, og sådan ser den danske regering det også: Det er et historisk og nu afsluttet kapitel. Regeringen har derfor ikke grundlag for at foretage sig yderligere i det spørgsmål, også i respekt for de mennesker og deres efterladte, som historien nu engang omfatter.

Fru Ellen Kristensen havde også et spørgsmål om ILO og forholdet til dansk arbejdsret, konflikten omkring Danmarks Lærerforening. Må jeg sige det ganske kort: Jeg har været i kontakt med landsstyreformand Jonathan Motzfeldt om sagen. Landsstyreformanden har fremlagt et forslag til løsning af den situation, fru Ellen Kristensen skitserer. Jeg har sendt sagen til arbejdsministeren, som i øjeblikket har meget at gøre, men ikke glemmer, at han også vil tage sig af den sag, og det vil han. Jeg kan se, at han nikker, samtidig med at han bakker, ikke baglæns, men på piben. Kort og godt, vi løser sagen selv inden for rigsfællesskabets rammer, og det føler jeg er det rigtige.

Så vil jeg i øvrigt gerne sige til hr. Jóannes Eidesgaard. Hr. Jóannes Eidesgaard sagde til mig: Jeg lagde meget mærke til åbrningstalens ordvalg. Jeg lagde mærke til, at ordvalget ikke omfattede ønsket om et bredt flertal bag ved eventuelle færøske beslutninger om selvstyre.

Jeg vil gerne bekræfte i dag over for hr. Jóannes Eidesgaard, at det, jeg sagde på Færøerne, mener jeg faktisk også i Danmark. Jeg tror, det vil være bedst sådan.

Jeg tror stadig, det vil være bedst for Færøernes fremtid, det færøske folks sammenhold om at definere deres fremtid, at det bygger på et bredt politisk flertal i det færøske Lagting. Det er formentlig den allerallervigtigste politiske historiske beslutning, man nu står for at skulle forme på Færøerne siden krigen. Og jeg mener derfor af mange, mange grunde, at de største chancer for at få en bred færøsk folkelig opbakning er, at man har et bredt flertal i Lagtinget bag det, man måtte beslutte sig for. Det vil jeg også gerne i dag understrege.

Jeg vil også gerne understrege både til hr. Jóannes Eidesgaard og til hr. Óli Breckmann, at det må være på Færøerne selv, man finder sit

spor. Debatten må starte på Færøerne, debatten må finde sin konklusion på Færøerne, og dernæst må forhandlingerne gå i gang med den danske regering. Det vil sige, at processen, der nu er gået i gang på Færøerne, må, som vi ser det i Danmark, helst finde frem til et konsolideret svar, der er rimelig gennemarbejdet og dermed også rimelig bredt baseret, som jeg var inde på før.

Det er den færøske beslutning, hvordan man tilrettelægger sin proces. Jeg har blot villet give dette råd plus et til, som jeg også gerne vil bekræfte. Det er sådan, at ethvert valg, uanset om det er for en selv her i livet eller for et samfund, har sine konsekvenser. Det gælder også økonomiske konsekvenser, det har jeg heller ikke lagt skjul på, og det vil jeg gerne bekræfte. Sådan ser den danske regering også på sagen i forbindelse med det færøske beslutningsmønster om, hvilken form for selvstændighed – i højere grad eller helt suverænt – man beslutter sig for.

Jeg kvitterer hr. Jóannes Eidesgaard for bemærkningerne om de to færøske fiskere, der kom hjem fra Réunion. Nej, jeg vil ikke sige mere om det franske retsvæsen end det, hr. Jóannes Eidesgaard har sagt. Vi håber, at det kan gå noget hurtigere næste gang, og i hvert fald kan vi bekræfte hinanden i en ting: Det går meget hurtigere i Danmark, og det går meget hurtigt på Færøerne uden på nogen måde at anfægte retssikkerheden.

Både hr. Jóannes Eidesgaard og hr. Óli Breckmann talte meget – og det forstår jeg meget vel – om den intense og meget vigtige debat, der er i gang i Færøerne lige nu. Jeg vil gerne bare gøre et par få bemærkninger til den debat.

Må jeg understrege endnu en gang: Paragrafer og lovgivning er ikke alt. Må jeg understrege, at man på det færøske politiske niveau fortsat bør tænke på, hvad vi har tilfælles, fortsat bør tænke på, at der er kontakter, der rækker langt ud over det, der står i lovgivningen.

Jeg har skrevet en lille artikel i Dimmalætting og i Sosialurin om vores uddannelsesmæssige samarbejde, om det forhold, at der er tusindvis af færing, der deltager i uddannelsesaktiviteter i Danmark. Jeg har skrevet om vores gensidige besøg, om vores gensidige arbejdsfællesskab på Færøerne og i Grønland og i Danmark. Jeg har understreget, at vi kan løse en række opgaver sammen.

Og så har jeg sagt en ting til: Der er jo ikke ret mange velfærdssamfund i Danmark og i andre dele af verden, som tilsammen fylder så

meget. Vi har vel 14-15 velfærdssamfund, og de ligger alle sammen heromkring. En af forudsætningerne for, at disse velfærdssamfund, inklusive det danske, færøske og grønlandske, kan bevare deres struktur, deres identitet, deres styrke og betydning internationalt og indadtil, er, tror jeg, at vi holder sammen i en god, gensidig respektfyldt form. Derfor tror jeg, at sådan et moment er vigtigt også at have inde i sine overvejelser og drøftelser politisk på Færøerne.

Må jeg sige om to øvrige spørgsmål, hr. Jóannes Eidesgaard rejste:

For det første tanken om en retsvæsenkskommission. Jeg synes, det er en interessant tanke, jeg synes, det er en naturlig tanke at rejse på nuværende tidspunkt. Og jeg vil gerne på regeringens vegne sige, at det vil vi gerne overveje, og hvis landsstyret har en interesse i, at dette spørgsmål, som hr. Jóannes Eidesgaard her rejser, følges op, så vil den danske regering bestemt være indstillet på at drøfte det intenst og gerne medvirke til det på en konstruktiv måde.

Omkring helikopter tjenesten kan jeg bekræfte det, hr. Jóannes Eidesgaard sagde. Det må vi se at finde en løsning på, og det forventer jeg også vi kan.

Jeg vil også gerne bekræfte det spørgsmål, som hr. Jóannes Eidesgaard stillede til miljøministeren i går under spørgetimen. Jeg har netop fået bekræftet fra miljøministeren, at her vil vi meget gerne medvirke til en ihærdig indsats, som spørgeren var inde på.

Vi vil gerne medvirke til med den erfaring og indsigt, vi har, på samme måde, som vi har medvirket i Grønland og i det internationale arbejde, en ihærdig indsats til at få løst så mange af de problemer, inklusive kviksølv og andet, der jo hober sig op i det sidste led i fødekæden, som hr. Jóannes Eidesgaard nævnte. Vi kunne godt se for os en vision om et verdensomspændende forbud på en række af de her områder. Det vil vi gerne være med til at formulere.

Til hr. Óli Breckmann i øvrigt: Må jeg kvittere for de anerkendende bemærkninger om den aftale, vi har indgået den 10. juni. Jeg skal så i øvrigt ikke blande mig i hr. Óli Breckmanns definition af hr. Óli Breckmann selv; det overlader jeg helt til det færøske politiske samfund.

Til fru Helle Degn, medlem af Folketinget og formand for OSCE's generalforsamling og parlamentariske forsamling, blot et par bekræftende bemærkninger om for det første betydningen af de bløde værdier i udenrigspolitikken.

Jeg mener ligesom fru Helle Degn, at folkeafstemningen i Letland reelt var en bekræftelse af, at EU gør en forskel. Jeg synes, det er dobbelt glædeligt, dels for den europæiske visions egen skyld og dermed også eksistensberettigelse, kan man sige, og dels for det lettiske folks skyld, at det var humanismen, der vandt over nationalismen, og det var på en måde lettere at vinde, fordi EU var der og kunne indgå i argumentationen.

Jeg synes også, at fru Helle Degns optagethed af mindretalsspørgsmålene og de demokratiske spørgsmål er rigtig og inspirerende, og jeg vil gerne lægge en dimension til. Der er en risiko for nu, at den russiske økonomiske krise sætter sig for stærke spor hos ansøgerlandene Letland, Litauen, for den sags skyld også Estland og hele rækken af de centraleuropæiske og østeuropæiske lande startende med Polen, Ungarn, Tjekkiet og længere ned.

Jeg tror derfor, det er nødvendigt, at vi også i regeringen sammen med vore kolleger i EU overvejer, hvordan vi ved en ekstraordinær indsats kan undgå, at den økonomiske krise i Rusland sætter sig så stærke spor hos ansøgerlandene, at det i sig selv betyder en forsinkelse, som vi ikke ønsker at acceptere. Vi vil tage spørgsmålet op i forhold til vore kolleger og i forhold til Kommissionen for at fastholde dynamikken og tempoet i udvidelsesprocessen, der jo har sin afgørende humanistiske side også.

Jeg skal så blot lægge til til sidst, at vi på regeringsniveau på vores facon nu engang har søgt at udmønte i Østersøen den vision, fru Helle Degn skitserer, ved at oprette en ny pulje, hvoraf vi kan tilgodese de sociale hensyn, der skal tilgodeses. Det gælder gadebørnene i Riga, og det gælder ældre mennesker i Estland, som lever en kummerlig tilværelse, og det gælder i det hele taget de små mindretal, som i dag udsættes for en uacceptabel behandling. En proces og en vej, hvor vi er gode, hvor vi kan gøre endnu mere, og det skal vi fastholde.

Må jeg med disse bemærkninger så vende mig til den folketings/indenrigspolitiske side af sagen og sige tak til hr. Jacob Buksti for et glimrende indlæg, der på mange måder trak linjerne op – jeg kunne næsten genkende dem, følte jeg – på en facon, som man føler sig meget tryk ved og også meget opmuntret ved.

Jeg hæftede mig især ved hr. Jacob Bukstis uddannelsespolitiske markering, og jeg vil blot lægge til, at når regeringen lægger så meget vægt på den uddannelsespolitiske side af sagen

og er ret optimistisk på at få brede flertal til at samarbejde om det, så tror jeg, at det hænger sammen med, at flere og flere af Folketingets partier er bevidste om globaliseringsaspektet i uddannelsespolitikken.

Jeg ser nemlig satsningen på uddannelsen og fornyelsen af vores uddannelsesområder, alle områderne, som det danske svar på globaliserings udfordring. Vi har jo i mange år haft en konstant debat kørende mellem dem, der finder, at man skal løse konkurrenceproblemet ved at sætte lønnen ned, og dem, der føler, at man skal løse konkurrenceproblemet ved at sætte kvalifikationerne op.

Der vil, som jeg ofte har sagt det, altid være en plet på jorden, hvor lønnen er lavere end her, og derfor har vi altid haft den grundlæggende tese, at vores overlevelsestrategi skal bygge på bedst uddannede folk, og derfor er uddannelsesaspektet så afgørende vigtigt. Jeg var glad for inspirationen fra hr. Jacob Buksti i indlægget her.

Jeg vil over for fru Ulla Tørnæs for det første takke for den fremstrakte hånd til et samarbejde. Det er klart, der faldt et par kritiske bemærkninger undervejs, og sådan er det vel, når man skal i gang med det med samarbejde. Det tror jeg er helt rigtigt, og jeg tror i det hele taget, det er rigtigt, at man sådan definerer hinanden, inden man prøver at se, om man kan finde hinanden i et fornuftigt, konkret samarbejde.

Inden jeg sådan helt mister selv tilliden over fru Ulla Tørnæs' karakteristik, tillader jeg mig et par enkelte korrektioner. For det første berører jeg faktisk i min tale betalingsbalanceproblemet. Jeg gør det faktisk i så stor udstrækning i det økonomiske, at der var flere, der brugte ord som fodslæbende tale og andet. Jeg var faktisk meget inde på det økonomiske. Jeg tror, det er meget vigtigt.

Der var et aspekt, jeg godt bare ville bruge to ekstra ord på. Det var den økonomiske verdenskrises karakter. Fru Ulla Tørnæs siger i virkeligheden, hvis vi skærer ind til centrum af spørgsmålet: Hvor omfattende er den økonomiske krise egentlig lige nu? Hvordan virker den ind på Danmark? Hvad kan vi forvente af os? Kan vi ikke prøve at skyde os lidt tættere på?

Jeg vil godt bare lige give et par bemærkninger her som understregning af, hvorfor regeringen føler, den skal fastholde den kurs, den er på: en stram finanspolitik, som finansministeren har lagt frem, men ikke yderligere stramninger, så vidt vi kan vurdere det.

Hvis man ser på den internationale finansielle krise lige nu – jeg tror, hr. Jan Petersen var inde på det – så kan man se, at den amerikanske vækst i år vurderes til at være på 3,5, og den falder til næste år til 2,0, men alligevel en vis positiv vækst. Tager vi Japan – det er nok vores største problem – er der negativ vækst i år på et par procent og stort set balance på væksten i 1999 omkring 0.

Tager vi de fire asiatiske tigre, eller hvad vi skal kalde dem nu om stunder, så havde de negativ vækst i år på 10 pct., og de balancerer til næste år, altså igen en pil opad. Tager vi den russiske økonomi, ligger den dernede på minus 6 både det ene og det andet år. Tager vi så EU, kan vi se, at væksten i år formentlig bliver på 2,9 pct. og til næste år 2,5 pct.

Hvorfor nævner jeg nu alle de tal? Jo, det gør jeg for at give en fornemmelse af, at tallene på de fleste områder, især på de fjerne områder, peger i opadgående retning. Tallene på de nære områder ligger ret stabilt, og jeg glæder mig især over, at den europæiske region ligger på disse 2½ pct. Vi kunne godt ønske os lidt mere, men det er slet ikke så galt endda, og vi eksporterer faktisk to tredjedele af vores samlede eksport til EU-området, og derfor er min pointe:

Hvis det kan lykkes os i Det Europæiske Råd under det østrigske formandskab at få et nogenlunde fornuftigt økonomisk samarbejde, som vi jo har en Amsterdamtraktat til, og som vi har et nyt beskæftigelseskapitel til, og hvis det kan lykkes os nogenlunde at holde en fornuftig budgetlinje, der ikke udløser selvforstærkende nedskæringer, så tror jeg, det er klogt at holde sig til den økonomiske hovedstrategi, vi har fastholdt indtil nu.

Jeg tror derfor også, det er klogt, at pinsepakken får lov at blive dér, hvor den er. Forstå mig ret, det karakteristiske for denne regerings økonomiske strategi har jo også været omhyggelig planlægning og timing.

Når pinsepakken blev gennemført før sommerferien, sådan som den blev, er det faktisk også udtryk for, at vi ved, det tager tid, inden den slår igennem. Derfor var det vigtigt at komme igennem før sommeren. Vi ved også, det er et vigtigt signal til omverdenen, og på tilsvarende måde med kommuneaftalerne og finansloven.

Kort sagt: Når udenlandske finansanalytikere på finansmarkederne ser på den økonomiske strategi i Danmark, så nikker de lidt. De bliver

ikke helt så hysteriske, som de en gang imellem bliver. De nøjes med at baske lidt med vingerne på vore ruder, og hvis det bare bliver ved det og vi fastholder kursen, så er det bedst for beskæftigelsen, så er det bedst for os alle sammen. Jeg kunne godt brodere lidt mere på det, men det tror jeg er essensen i en forklaring på vores strategi.

Så er der erhvervslivets indtjening. Måtte jeg komme tilbage til det i mit svar til fru Pia Christmas-Møller, men jeg vil godt om det offentlige forbrug måske gøre en enkelt bemærkning. Fru Ulla Tørnæs var kritisk over for det offentlige forbrug og sagde, at det voksede for meget. Jeg ved det jo godt. Vi har det jo en gang imellem med at sige noget, som ikke helt rimer med det, vi siger 5 minutter efter, for 5 minutter efter sagde fru Ulla Tørnæs, at nu skulle den ikke have for lidt i sygehusene, hjemmehjælpen, ældreboligerne, ventetiderne, børnefamilierne, ja, der var næsten ingen grænser.

Jeg skal ikke kritisere. Jeg skal bare oplyse, at når vi tager de offentlige udgifter i den kommunale sektor, så kan vi se, at dér, hvor vi overhovedet har brugt penge, har været på børnepassningen. Den er steget med 15½ pct. Det område, der er steget mest derefter, er på området for handicappede og for sindslidende, nemlig med 10 pct., dernæst: sygehusene med 8 pct. i vores periode fra 1995 til 1998, ældreomsorgen med 4½-5 pct., folkeskolen med 5 pct. Min pointe: Der, hvor de offentlige udgifter er steget, er faktisk på de offentlige serviceområder og kun på de offentlige serviceområder, og det er i orden, hvis fru Ulla Tørnæs siger til mig, at de skal stige endnu mere på de her serviceområder.

Her må jeg nok være lidt påholdende og sige, at det har vi ikke råd til – ikke så meget, som Venstre ønsker lige nu – og jeg appellerer om ansvarsfølelse her. Jeg tror, det er klogt at fastholde den finanspolitiske linje, vi har lige nu.

Jeg har et ønske, og det har regeringen som fru Ulla Tørnæs og partiet Venstre: Vi ville frygtelig gerne arbejde med at løfte kvaliteten for de samme penge, og jeg tror, der er en stor beredvillighed til i kommunerne at udveksle nogle flere erfaringer, prøve at organisere tingene lidt bedre og nyere og anderledes. Det vil vi også gerne være med til.

Omkring ØMU'en: Hvorfor holder vi ikke en folkeafstemning nu? For at sætte det lidt på spidsen: Det vil jeg advare imod. Jeg tror ikke, der skal holdes folkeafstemninger, hvis ikke de

er meget omhyggeligt forberedt. Min pointe er også, at jeg tror, den danske befolkning vil se babyen født og vokse op – det var ikke en kritik af undervisningsministeren, men ØMU'en, jeg tænkte på – den danske befolkning vil se ØMU'en vokse op og se den fungere, før man kan forholde sig til den, og det mener jeg vi skal tage os den fornødne tid til, drøfte det frit, ikke presse befolkningen, lytte til, hvordan befolkningen også vurderer sagen.

Så til spørgsmålet om den offentlige sektor i øvrigt. Lige en lille sidebemærkning: Fru Ulla Tørnæs har jo ret i, at befolkningen godt kan lide den offentlige sektor. Finansministeren har helt tilfældigt gennemført en undersøgelse af befolkningens holdninger, og tænk engang, tænk engang: I 1995 sagde lidt over 45 pct. af befolkningen, at de alt i alt var godt tilfredse eller meget tilfredse med den offentlige sektor. Og tænk engang: I 1998 sagde 65 pct. af befolkningen – ja, det er jo i hvert fald et klart flertal – at de faktisk godt kan lide den offentlige sektor.

Jeg kunne nævne en hel række detaljer, det skal jeg afholde mig fra i dag, men blot sige, at det her er vigtigt. Jeg tror i virkeligheden ikke, der findes nogen typer samfund, der klarer sig så godt igennem svingende økonomiske krise- og vækstår som det danske modelsamfund. Jeg tror i virkeligheden, at velfærdssamfundsideen, når vi sammenligner den med de amerikanske samfundsmodeller, de britiske, de tyske, de centraleuropæiske, de latinske, har vist sig at være bedst konkurrencedygtig, har vist den største mobilitet for befolkningerne og dermed den største evne til at tilpasse sig. Når det så oven i købet er så populært i befolkningen, så har vi noget, vi skal passe godt på her. Og kan det så lykkes os, som hr. Jørgen Estrup var inde på, at skabe den nye identitet og ansvarsfølelse, så er der virkelig noget at arbejde for.

Fru Ulla Tørnæs sluttede sin tale med at pege på seks punkter, som Venstre gik ind for. Må jeg ikke sige: Det kan jeg se, det gør vi søreme også. Jeg kan lige bekræfte dem.

For det første et frit sygehusvalg, og det er jo meget fornuftigt, bortset fra at de private hospitaler ikke kan klare ret meget. Vi har ca. 24.000 senge i den offentlige sygehussektor, og vi har 100-200 i den private. Det er ikke, fordi der er så meget at hente. Men det skal nu ikke komme an på det. Amterne skal efter min mening fortsat have lov til det, hvis amterne, som jo er sygehusene, beslutter at bruge de private hospitaler, hvis de ikke kan bruge de offentlige og

der ikke er plads. Det er deres beslutning, som vi kender det i dag, og det skal vi ikke pille ved. Det er jeg enig i.

Det andet punkt var, at fru Ulla Tørnæs sagde, at de går ind for tryghed og retspolitik. Det gør vi også.

Det tredje punkt var, at de går ind for reformer i velfærdssamfundet. Det gør vi også, f.eks. gode arbejdsmarkedsreformer.

Det fjerde punkt var, at de gerne vil have garanteret, at det kan betale sig at arbejde og spare op. Det vil vi også gerne, og vi synes, det går ganske godt.

Endelig går de ind for frihed og plads til det frie initiativ og til selvstændighed. Det gør vi også.

Og for at nå clouet: Der skal være orden i økonomien. Ja, det skal der. Det er vi helt enige i.

Hr. Holger K. Nielsen var inde på mange interessante tanker.

Hr. Holger K. Nielsen var meget optaget af tendensen til at smøge ansvaret af sig mellem kommuner og stat. Hr. Holger K. Nielsen sagde, at det var noget kedeligt noget, og det er jeg sådan set enig i. Konklusionen kunne være den, hr. Holger K. Nielsen var inde på: Så skal vi bare give kommunerne nogle flere penge, så de ikke generer os så meget, som de ellers gør.

Så bliver det vanskeligt. For jeg mener faktisk, at de økonomiaftaler, staten har lavet med kommunerne gennem de sidste 5½ år, har været fonuftige, gode, ansvarlige aftaler, der indtil aftalerne i år har sikret en realvækst i driftsudgifterne på 2-2½ pct. Det er meget. Det er meget, og det har da også givet anledning til ganske betydelige løft i serviceniveauet på en række centrale områder. Derfor har vi sagt: Vi vil gerne fortsætte den linje, men af hensyn til balancen i samfundsøkonomien er vi nødt til at dæmpe stigningstakten lidt for 1999, og det er så det, vi har aftalt.

Jeg håber, at kommunerne selv forstår de sammenhænge, vi her taler om, og jeg tror, vi herinde i Folketinget skal være meget bevidste om ikke at placere os i et sorteperspil, som hverken kommunerne eller Folketing og regering har nogen interesse i. Vi har hele tiden koncentreret os om at løse nogle problemer med respekt for de forskellige ansvar, vi har.

Hr. Holger K. Nielsen var som formand for sit parti meget inde på – hvad der også er hr. Holger K. Niensens partis identitet og en række andre partiers, inklusive mit eget og Det Radi-

kale Venstres – den sociale udstødnings selvforstærkende karakter, fattigdommen i Danmark bredere defineret. Det sidste var jeg glad for, fordi fattigdom i Danmark i klassisk forstand med antal kroner pr. indbygger har vi jo ikke. Lad os sige det, som det er.

Hr. Holger K. Nielsen refererede til en kendt avis, der nu er blevet frigjort, men det, der stod i avisen, bliver ikke mere korrekt af den grund. Det var faktisk ikke korrekt. Jeg skal ikke gå i detaljer, men i dag kan vi sige, at også enlige mødre på bistand trods alt samlet set har en økonomi, der betyder, man nogenlunde kan klare sig. Og jeg tror, at den bedste, bedste, bedste, bedste tjeneste, man kan gøre den enlige mor på bistand og med to børn, er arbejde, kvalificeret arbejde, som gør, at hun kan give sine børn en god opvækst, og som gør, at hun selv kan mærke det selv værd, og som er så fantastisk afgørende for os alle sammen.

Må jeg sige til hr. Holger K. Nielsen i øvrigt, når det gælder arbejdsmarkedsreformerne: Vi betragter dem ikke som nedskæringer og forringelser for de ledige. Jeg har grundlæggende ment siden arbejdsmarkedsreform I, at det er arbejdsløshed, der vender den tunge ende nedad. Kig omkring, og man vil se, at alle de steder, hvor der er høj arbejdsløshed, er der massiv fattigdom, og der er massiv skæv fordeling.

Kig til Danmark. Vi har den laveste i folke-munde kaldet Ginikoefficient i verden. Det er en betegnelse for fordelingspolitikken i et samfund. Vi er det land, der i virkeligheden omfordeler mest, og det kan vi gøre i kraft af en meget høj beskæftigelsesgrad og i kraft af en udstrakt målrettet socialpolitik.

Jeg er glad for de signaler, hr. Holger K. Nielsen sendte omkring det sociale, omkring paratheden til samarbejde med regeringen.

Jeg vil gerne bekræfte i dag – jeg har måske ikke fået sagt det tydeligt nok før – at jeg er enig med hr. Holger K. Nielsen i, at strukturen i hovedstaden og sygehusvæsenets fremtid i hovedstaden hører sammen, skal løses sammen. Hr. Holger K. Nielsen spurgte eksplicit om det. Det hører sammen. Hovedstadsreform og sygehusvæsenets reform i hovedstadsområdet skal løses sammen. Indenrigsministeren har bekræftet det udadtil i dag, og jeg vil gerne i dag også bekræfte det, og jeg ser frem til et bredt samarbejde også om det spørgsmål, også med partiet Venstre, som har markeret interessante tanker på feltet, og andre interessenter, som måtte være med her.

Fru Pia Christmas-Møller var i sit indlæg meget inde på de brudte løfters regering. Jeg bliver så ked af det, hver gang jeg hører fru Pia Christmas-Møller tale om det tema, og derfor har jeg helt tilfældigt taget en lille, beskeden dokumentation med her op på talerstolen.

På den første står »Regeringens resultater fra oktober 1997 til juni 1998«, pænt bundet ind, masser af resultater. På den anden står »Regeringens resultater fra oktober 1996 til maj 1997«, grøn, masser af resultater. Og her står »Regeringens resultater fra august 1995 til maj 1996«. Den har vi ikke nået at binde ind endnu, men alligevel, resultaterne tæller.

Jeg tror, det er vigtigt, at vi siger til hinanden: Skal vi nu ikke stoppe den lille fest, også for god ordens skyld. For herregud, lad os da bruge vores energi til at skabe resultater, som regeringen har gjort det i mange, mange år.

Lad mig så bare nævne i et par minutter, at regeringen fra start har lovet, at der vil komme mange flere arbejdspladser. Det er der kommet. 180.000 nye job er der kommet, 80 pct. af dem i den private sektor. Regeringen har lovet at knække ledighedskurven. Det har den gjort. Regeringen har halveret den samlede ledighed. Regeringen er på vej til at udrydde ungdomsledigheden. Den var på 60.000, da vi startede. Den er nede på 20.000 nu, og den forsvinder ved fælles hjælp. Regeringen har reduceret langtidsledigheden med to tredjedele i forhold til, da vi startede, og ved lidt fælles hjælp, hvis fru Pia Christmas-Møllers parti vil være med, så får vi også has på den sag.

Regeringen har lovet orden i økonomien. Det har den holdt. Det er ikke altid lige let. Når betalingsbalancen skal klares, så klarer vi det i fællesskab. Regeringen har lovet et bedre sundhedsvæsen. Må jeg gerne sige om det: Siden 1993 har denne regering givet sygehusene en tiltrængt økonomisk saltvandsindsprøjtning på 4 mia. kr. Det er mere end i de foregående 5 år tilsammen, hvor realvæksten faktisk faldt under vore forgængeres ledelse. Vi har sat fuldt tryk på det med ventetiderne. Jeg erkender, at det ikke er nemt, men vi har dog nogle synlige resultater. På hjerteområdet, på bypassoperationsområdet har vi nået meget klare, synlige, objektive målbare sænkninger af ventetiden.

Skal vi ikke også her, som fru Mimi Jakobsen sagde det, tale på en moderne måde, så folk, der lytter til os, gider høre på os. Vi har en fælles interesse i at få de ventetider ned, men vi har også en fælles interesse i at fortælle, hvor-

dan mekanikkerne er. Et eksempel: I de senere år er man blevet meget bedre til at foretage grå stær-operationer. I dag har vi faktisk produceret 70 pct. flere grå stær-operationer, end da vi startede. Samtidig er ventetiden steget. Det er selvfølgelig udtryk for, at mennesker nu kan få klaret en grå stær-operation på en helt enkel, anderledes ukompliceret måde end før, hurtigere end før.

Vi skaber med vores nye muligheder nye håb og nye forventninger, som vi også kan opfylde. Som det hedder: I gamle dage blev man opereret for grå stær, fordi man ikke kunne se. Nu er der mange, der bliver opereret for grå stær, fordi de gerne vil have et nyt kørekort. Det er der ikke noget forkert i. Jeg synes bare, det hører med i debatten om de nuancer, vi må fastholde hinanden på i sygehusvæsenet.

Så vil jeg i øvrigt gerne sige apropos forslaget til vedtagelse: Jeg tror, at det næste træk på sygehusvæsenområdet, som fru Pia Christmas-Møller var inde på, som hr. Peter Duetoft og andre har været inde på i dag, er, at vi tager nogle velorganiserede ryk i samarbejde med amterne.

Jeg synes, vi kender nogle amter, hvor det fungerer, hvor vi så bare skal begynde at se rykket på ventetiderne. Det er Nordjyllands Amt, Århus Amt, Viborg Amt for at tage et tre-regionssamarbejde. Der viser det sig jo – jeg ser, at der er nogle, der er valgt i Nordjylland, som nikker ivrigt – at dér kan man.

Vi ville gerne se, at det rykkede mere på ventetiderne, og jeg tror, det kan komme til at rykke mere. Det har noget at gøre med, om vi som folketingsmedlemmer også har modet til at sige, at vi ikke kan alting alle steder lige meget. F.eks. er brystkræftoperationerne et tydeligt signal til befolkningen om, at vi er et land, hvor vi må prøve at samle vores rutine på udvalgte centre. Brystkræftoperationerne er vel et eksempel på, at vi må samle vores ekspertise på et mindre antal centre end før, så vi kan give patienterne den tryghed i rutinen og den service og den kortere ventetid, der skal til.

Så håber jeg bare, at fru Pia Christmas-Møllers parti ikke vil kritisere os for, at der så bliver nogle mindre centre, hvor der ikke længere udføres brystkræftoperationer, og til gengæld nogle større centre, hvor man har den pågældende rutine, og hvor patienterne så kan komme ned i ventetid.

Et andet eksempel, som jeg også godt vil stille på spidsen og håbe på en god og saglig debat

om, er antallet af døgnberedskaber og akutte indlæggelsesfunktioner. Vi ved, at der er regioner i Danmark, også her i hovedstadsområdet, hvor mulighederne for at komme på skadestue er meget, meget gode. Uden at jeg dog har tjekket det, kan jeg sige, at jeg har hørt, at folk, der bor et bestemt sted i København, kan nå syv skadestuer inden for 10 min. Det er søreme flot – hvis det ikke lige var sådan, at så kan man sidde på skadestuen og vente indtil flere timer, inden man kan blive behandlet; det er ikke så flot.

Og derfor er en del af nøglen selvfølgelig også, at vi tør aftale med hinanden og med amterne at sige til befolkningen: Ved I hvad, gode folk, lidt færre skadestuer og til gengæld lidt flere ressourcer på operationsstuerne, kortere ventetid til de kirurgiske funktioner og kortere ventetid til de medicinske behandlinger.

Hvis vi også tør dét, kan vi nå langt, og det er også det, amterne gerne vil have som signal herindefra. Amterne siger: Lad være med at stille for store krav til os, hvis I ikke også stiller krav til jer selv, og det kan jeg godt forstå.

Så hvis vi kan kombinere økonomien med gode, kloge organisatoriske tiltag, som vi kan aftale med amterne, og hvis vi kan lave den hovedstads- og sygehusreform, som hr. Holger K. Nielsen spurgte om, kan vi nå meget langt, og det vil jeg gerne indbyde til et godt samarbejde om.

Og med hensyn til fru Pia Christmas-Møllers engagement i det økonomiske i øvrigt vil jeg bekræfte regeringens ansvarlighed og indbyde til et samarbejde om finansloven. Det gælder også det europæiske samarbejde og vores fælles interesse i at informere befolkningen om, hvad det er, vi står foran, og hvad det er, vi skal bruge det europæiske samarbejde til.

Til hr. Jørgen Estrup:

Tak for – som altid – et eftertænksomt indlæg. Jeg har allerede kommenteret det med hensyn til kittet i vort samfund, men jeg vil gerne lægge til, at jeg var glad for hr. Jørgen Estrups bemærkning om årsindkomstsagen. Det passer naturligvis helt til vores egen opfattelse, og jeg vil gerne i dag bekræfte en invitation til, når vi er færdige med vort arbejde internt, at se grundigt på sagen i et godt og fornuftigt høringsarbejde og samarbejde med arbejdsmarkedets parter.

I det, der blev sagt om arbejdsmarkedsreform III, lagde jeg mærke til, at det blev nævnt – og det vil jeg også gerne viderebringe til SF og En-

hedslisten – at det er den tvungne passivitet og ikke mangel på forsørgelse, der begrænser mennesker, og det er jo sandt, for det værste, man kan gøre over for et menneske, er at henviser det til at passe sig selv i passivitet ved at sige: Her har du en check, og så må du klare resten selv.

Det fører mig over til, hvad der sammenfattende kan siges om denne regerings økonomiske strategi:

Når fru Jette Gottlieb spørger mig, hvorfor denne årsindkomstmodel kommer nu, og hvad meningen er, så er svaret egentlig enkelt, og jeg vil gerne give det nu: Det fremgår jo af grundloven, at vi i slige taler som den i forgårs skal redegøre for, hvad vores strategi og politik er.

Det er den formelle del af det. Den anden del er, at vi i regeringen føler, at nu er det tid til at prøve at forme et moderne svar på, hvordan man beregner dagpenge, ikke hvordan man forringer dagpenge, men hvordan man beregner dagpenge. Og lyt engang, vil jeg sige til fru Jette Gottlieb: Den måde, vi beregner dagpenge på i dag, blev første gang taget i brug ved indførelsen af timeløns- og timeantalsberegningemetoden i 1907, og det var der god grund til dengang, men det er et andet samfund, vi lever i nu.

Jeg har allerede argumenteret for det, men det er altså samklangen i det. Men jeg synes, det er vigtigt også at bruge et øjeblik på at lægge et ekstra argument til: Jeg tror i virkeligheden, at den årsindkomstmodel er et værn mod tilfældige 12-ugers-udsving, og jeg tror i virkeligheden også, at hvis vi indretter den rigtigt, vil alle lønmodtagere sige, at det var på tide, og at det grundlæggende er en rigtig reform. Og jeg indbyder til et godt og fornuftigt samarbejde herom.

Jeg vil i øvrigt gerne uddybe min bemærkning om arbejdsmarkedsreform III lidt med hensyn til, hvorfor den kommer nu, og hvordan vi skal forholde os, hvis der kommer en konjunkturedgang udefra til os:

Den måde, et traditionelt samfund vil forholde sig til en konjunkturedgang udefra på, er ved at foretage en klassisk finanspolitisk stramning for at klare betalingsbalancen og i øvrigt ved at sørge for, at de ledige får nogle dagpenge, som kan finansieres.

Det, regeringen i Danmark gør, er noget helt andet. Vi gør noget, som intet andet europæisk samfund gør: Vi siger, at selv i konjunkturedgangsperioder bestemt udefra skal vi sørge for,

at vore arbejdsløse mennesker bliver uddannet, så de bliver kvalificeret til at gribe de nye job, haps, med det samme, i det øjeblik konjunkturopgangen kommer igen.

En så intens indsats også i ledighedsperioder i en konjunkturedgang og også i store ledighedsperioder er fantastisk afgørende for, at det danske samfund kommer helskindet i sving igen. Det er det, der er den inderste kerne i arbejdsmarkedsreform III, i årsindkomstmodellen og i den økonomiske strategi for denne regering, og det er i virkeligheden en unik tænkning, som gør, at vi selv i den defensive økonomiske strategi er offensiv på menneskers betingelser.

Hr. Kim Behnke holdt et meget traditionelt indlæg set fra hr. Kim Behnkes synspunkt og et umiddelbart meget urovækkende indlæg set fra mit synspunkt. Hr. Kim Behnke har stor fortællingskraft for USA; det ved jeg godt, og det er naturligvis hr. Kim Behnkes og hans partis eget valg. For vort vedkommende må jeg sige, at det jo er kendte eksperimenter, som vi også har set afprøvet i vor del af verden.

Og jeg må sige til Fremskridtspartiet, at regeringen tror fundamentalt ikke på den idé, at nu skal vi demontere velfærdssamfundet og koncentrere os om de 10 pct. svageste og fattigste. Vi ved af erfaring fra andre lande, at det bliver de hverken bedre stillet eller rigere af, for alle andre samfundsgrupper vil i højere grad forsikre sig selv og i mindre grad tænke på velfærdssamfundet som helhed. Det er ikke vejen at gå, og derfor tror jeg ikke rigtig, at vore veje kan mødes – naturligvis altid i venskabelig diskussion, men ikke når det gælder egentlige politikformuleringer.

Jeg vil gerne sige tak til hr. Jann Sjursen for hr. Jann Sjursens tanke om og stemme til et konstruktivt samarbejde. Det gælder både det grønne område, energiområdet og boligstøtteområdet, og det gælder også hr. Jann Sjursens menneskesyn, som jeg var glad for at hr. Jann Sjursen havde lagt mærke til også gjorde sig gældende i min åbningstale forleden. Jeg glæder mig til samarbejdet og kan kun bekræfte, at det er regeringen indstillet på.

Til Dansk Folkeparti, som efterlyste bemærkninger om retspolitik, må jeg sige, at det er på ingen måde glemt; det spiller en stor rolle også i regeringens tænkning. Hr. Thulesen Dahl vil kunne erindre sig de redegørelser, justitsministeren adskillige gange har givet om vores ind-

sats over for rockerkriminalitet, vores indsats over for narkopushere, vores indsats for at begrænse kriminaliteten i øvrigt og ikke mindst – hvad jeg synes er fantastisk vigtigt – vores indsats for at forebygge kriminalitet.

Og dér vil jeg appellere til Dansk Folkeparti om også at skænke forebyggelsen en tanke. Jeg tror ikke, at det er den rigtige vej at gå at sænke den kriminelle lavalder til 12 år; det tror jeg ikke. Jeg kender godt den gamle historie fra landet om faderen, der gav knægten en lussing, og hvor knægten sagde: Jeg har jo ikke gjort noget, hvorefter faderen sagde: Det er mere for en sikkerheds skyld. Jeg tror, at den tid er forbi, hvor man gjorde dét »mere for en sikkerheds skyld«. Vi skal give vore unge en fremtid, og vi skal gøre det, som undervisningsministeren har sagt vi skal gøre: Vi skal nå dertil, at over 90 pct., ja helst 95 pct., af vore unge kommer i gang med en uddannelse, der passer til dem, så de kan komme videre.

Det er rigtigt, at der er nogle unge, også andengenerationsunge, hvor vi kan sige, at dér er en gruppe – heldigvis ikke så mange – som vi skal håndtere på en eller anden måde. Men jeg må advare meget imod at generalisere, fordi der nu engang er nogle, der er kommet lidt skævt af sted – også nogle, der er alvorligt kriminelle, ikke så mange, men nogle er der, det er jeg enig i – for det tror jeg ikke nogen er tjent med. Vi skal håndtere det spørgsmål på en klog og fornuftig måde, og det kan vi håndtere. Og vi skal sørge for, at andengenerationsindvandrerbørnenes forældre kommer i arbejde, for en forudsætning for, at man kan finde sin identitet, er også, at man kan spejle sig i et voksent menneske.

Må jeg som min næstsidste bemærkning blot sige tak til sundhedsministeren for hans langsigtede sundhedspolitiske program, som vi er glade for at se frem til.

Jeg vil gerne slutte med at sige tak for en god debat og understrege mit ønske om, at vi får et godt samarbejde efterår her. Det er tiden for samarbejde, og jeg vil i den forbindelse citere, hvad formanden for en lille lokal SiD-afdeling i Ringkøbing Amt har sagt for ganske nylig:

»Lad os starte med at spørge, hvad folk kan, i stedet for at starte med at spørge, hvad de ikke kan. Hvis vi starter med at interesse os for, hvor store tabere de er, risikerer vi, at det, vi siger, bliver en selvforstærkende profeti. Lad os starte med at spørge, hvad folk kan.«

Lad os derfor også starte denne sæson med at bekræfte hinanden i, at vi kan, bredt politisk. Jeg glæder mig til et godt samarbejde.

Første næstformand (Birte Weiss):

Der er flere, der har bedt om korte bemærkninger. Den første er hr. Frank Aaen.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Sådan lige til indledning:

I forgårs holdt statsministeren et timelangt indlæg, så havde vi en lang debat, som statsministeren ikke deltog aktivt i, og så afsluttedes debatten med et timelangt indlæg. Det er der ikke meget dialog i. Men jeg vil alligevel godt forsøge at få en dialog om et spørgsmål, der er meget vigtigt for en hel del mennesker her i landet, spørgsmålet om dagpengereformen:

Det blev sagt i går af statsministeren, at arbejdsmarkedsreformen er udarbejdet for at give de arbejdsløse meget bedre mulighed for at komme ud på arbejdsmarkedet.

Kunne vi ikke lige få at vide af statsministeren, hvordan en afkortning af dagpengeperioden medfører, at flere kommer i arbejde? Og kunne vi ikke lige få at vide af statsministeren, hvordan det, at man fjerner sikkerhedsnettet for nogle af de ældste arbejdsløse, betyder, at flere kommer i arbejde? Kunne vi ikke få en forklaring på de to enkle spørgsmål?

Og må jeg ikke også få bekræftet noget, vi har diskuteret i dag: at et fald i ledigheden er en forudsætning for dagpengereformens gennemførelse. Og med fald mener jeg et reelt fald og ikke bare en overflytning af arbejdsløse til forskellige ordninger. Kan vi ikke få det bekræftet? Og vil statsministeren fortælle os her i Folketinget, om man vil droppe stramningerne for de arbejdsløse, hvis faldet i ledigheden ikke fortsætter?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det har været en lang debat, men i modsætning til, hvad der har været tilfældet i de sidste mange åbningsdebatter, kommer der i dag et konkret resultat ud af debatten, og det er jeg meget taknemlig for. Og jeg vil særlig takke statsministeren for, at statsministeren skar igennem og svarede meget præcist på Det Konservative Folkepartis ønske om en behandlingsgaranti for de mange mennesker, som er på venteliste, og

som oven i købet ofte lider af livstruende sygdomme.

Jeg synes særlig, at statsministerens bemærkninger om den forestående indsats på sygehusområdet lover rigtig godt for de kommende forhandlinger, og jeg er meget taknemlig for, at statsministeren skar igennem og præciserede, hvad vi ikke kunne få hevet ud af den socialdemokratiske ordfører tidligere på dagen, da vi rejste spørgsmålet om en behandlingsgaranti.

Jeg hilser med stor tilfredshed, at der nu er et solidt flertal i Folketinget, som slutter denne debat med at kvittere for Det Konservative Folkepartis ønske, nemlig at patienterne nu kan regne med, at der kommer med en behandlingsgaranti. Tak for det!

(Kort bemærkning).

Anders Fogh Rasmussen (V):

Jeg vil gerne kvittere for de overordentlige positive bemærkninger, som statsministeren havde tilovers for Venstre. Det var jo næsten helt overvældende.

På den anden side ligger det jo ganske i forlængelse af den betydelige bevægelse, som Socialdemokratiet har foretaget over mod Venstres synspunkter på dagpengeområdet, så det lover alt sammen godt.

Nu skuffer jeg næppe statsministeren ved at afsløre, at der jo er mange ting, vi ser forskelligt på, og der er mange ting, som vi er dybt uenige om. Pinsepakken er bare ét af eksemplerne. Men Venstre mener, at det mest ansvarlige er, at vi i dette efterår afprøver muligheden for et bredt samarbejde om vigtige reformer af vores velfærdssystem og en indsats for at forbedre betalingsbalancen.

Det kræver forlig. Det er vi parate til. Ikke forlig for enhver pris, men hvis det er forlig, som går i den rigtige retning, er Venstre parat til i dette efterår at gøre forsøget.

Første næstformand (Birte Weiss):

Vi går så over til anden omgang med ordførerne, og den første, der har bedt om ordet, er fru Ulla Tørnæs.

Ulla Tørnæs (V):

Jeg vil også gerne starte med at takke statsministeren. Jeg vil gerne takke statsministeren for statsministerens manuduktion om den internationale økonomiske situation og dermed også den vækst, der finder sted i landene omkring os.

Det er jo meget godt, hr. statsminister, men så meget desto værre er det jo, at det alligevel går den gale vej her i Danmark, og derfor bekymrer det mig, at vi igen må konstatere, at regeringen nu siger, at regeringen vil fastholde den samme kurs. Regeringen er altså ikke parat til at se i øjnene, at der er et underskud på 10 mia. kr. på betalingsbalancen, og at det er nødvendigt at føre en anden politik.

Regeringen har soldet 25 mia. kr. bort, et overskud på 25 mia. kr., som man overtog fra den borgerlige regering. Det får mig til at konstatere, at vi nu er tilbage i den sædvanlige arbejdsfordeling, hvor Socialdemokratiet bruger af andre folks penge, mens de borgerlig-liberale partier må rydde op efter Socialdemokratiet. Nu vi må jo se; vi er selvfølgelig parate til at føre den rigtige politik for at få et underskud vendt til et overskud.

Men jeg må nok sige, at statsministerens svar – selv om svaret var meget langt – skuffede mig. For statsministeren kom ikke med et eneste bud på, hvordan statsministeren vil sikre, at erhvervslivets konkurrenceevne forbedres. Det havde vi nu egentlig ventet, fordi meget af den mere end 9 timer lange debat jo netop er gået med, hvordan regeringen har forringet det danske erhvervslivs konkurrencevilkår, og at det netop er en af årsagerne til, at vi nu står med et underskud på betalingsbalancen.

Venstre er, nøjagtig ligesom regeringen tilsyneladende er, meget optaget af at øge kvaliteten i de offentlige ydelser. Det er præcis derfor, vi går ind for øget valgfrihed, for vi tror på, at det vil øge tilfredsheden med de ydelser, som borgerne har krav på fra det offentlige side. Vi tror på, at hvis borgerne får et frit valg, hvis borgerne får lov til at stemme med fødderne, vil det øge kvaliteten, og så vil det også øge tilfredsheden med de ydelser, som de får.

Så siger statsministeren, at regeringen er parat til at føre en politik, der medfører et frit sygehusvalg. Jamen så håber jeg søreme også, at regeringen er parat til at tage konsekvensen fuldt ud og lytte til Venstres politik om, at så må pengene også nødvendigvis følge patienten for netop at være med til at skabe den øgede tilfredshed, som jeg nævnte før.

Så nævnte statsministeren, at forudsætningen for en ØMU-afstemning er, at den er velforberedt. Jamen deri kan jeg kun være fuldstændig enig, og det er jo præcis derfor, vi i Venstre har lagt stor vægt på, at tiden er inde nu, hr. statsminister, tiden er inde til at påbegynde en kam-

pagne med henblik på en folkeafstemning, således at Danmark kan være med i Den Økonomiske og Monetære Union fra år 2002.

Så skylder jeg på Venstres vegne at sige vedrørende de to fremsatte forslag til vedtagelse, at det naturligvis er Venstres politik, at ventelisterne skal bringes ned. Vi er også tilhængere af et frit sygehusvalg, sådan som jeg netop har redegjort for.

Derfor kunne vi såmænd sagtens stemme for hr. Kristian Thulesen Dahls forslag til vedtagelse. Men vi er meget opsatte på, at der vedtages et forslag med et reelt indhold, og at vi dermed får mulighed for at arbejde videre med en sådan vedtagelse. Og derfor må jeg sige, at vi også kan stemme for regeringens forslag til vedtagelse, i og med at det indeholder en behandlingsgaranti, og jeg kan forsikre for, at vi vil rejse sagen under de kommende finanslovforhandlinger, så vi kan være sikre på, at garantien ikke blot bliver endnu et tomt løfte, men at der bliver et reelt indhold, og at vi dermed får nedbragt ventetiderne til behandling på et dansk sygehus.

Det er klart, at for at sikre, at ventetiderne bliver bragt ned, kræver det nytænkning. I den forbindelse vil Venstre lægge særlig vægt på, at vi får indført et frit sygehusvalg, som også omfatter private hospitaler.

Så skal jeg til slut for en ordens skyld sige, at i og med at Venstre stemmer for det af regeringen fremsatte forslag til vedtagelse, betyder det ikke, at vi har taget stilling til regeringens planer om sammenlægning af sygehuse i hovedstadsområdet, sådan som det lå i sundhedsministerens fortolkning af vedtagelsen.

Så med disse bemærkninger skal jeg sige, at Venstre stemmer for det af regeringen fremsatte forslag til vedtagelse.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Da statsministeren gjorde sig nogle bemærkninger om, at det var godt, at arbejdsministeren bakkede på sin pibe, for så risikerede han ikke at bakke baglæns, kom jeg umiddelbart til at tænke på, om det var en idé, at statsministeren begyndte at ryge pibe. Men jeg må retfærdigvis sige, at da statsministeren så kom ind i sin besvarelse af de ting, der var rejst under debatten, var der da alligevel grund til at lytte godt efter.

Jeg må sige til statsministeren, at Dansk Folkeparti selvfølgelig er tilhænger af forebyggelse og selvfølgelig er tilhænger af, at man skaffer folk i arbejde, specielt unge, som et af

elementerne, der skal sikre, at de ikke kommer ud i en kriminel løbebane.

Men samtidig er vi selvfølgelig også optaget af, at når folk har begået kriminalitet, er det vigtigt, at vi har et retssamfund, som konsekvent og klart markerer over for de kriminelle, at det finder vi os ikke i, og det gør man selvfølgelig ved, at der er en straf for det, der er gjort, og at den straf udmøntes konkret og konsekvent.

Det skal den også gøre, hvis man forsøger at skjule sig under dække af en under 15-årig, altså hvis man benytter sig af en 14-årig til at begå en kriminel handling og det reelt er en bande 16-17-årige, der står for den; så er det vigtigt, at den 14-årige også forstår, at det finder vi os ikke i.

Der kan være nogle ting, der skal diskuteres dér, men det er noget af baggrunden for, at Dansk Folkeparti fremsætter det forslag, som vi gør, om den kriminelle lavalder.

Må jeg så derudover blot sige her i anden runde til de fremsatte forslag til vedtagelse, som ligger på bordet, dels fra regeringspartierne og dels fra Dansk Folkeparti, at for Dansk Folkeparti er kampen imod ventelisterne en proces; det er ikke noget, som vi forventer at få løst fra den ene dag til den anden. Processen gik selvfølgelig for alvor i gang efter martsvalget ved, at vi rejste den forespørgsel, som Folketinget havde den 12. juni i år, altså i sidste folketingsssamling, hvor vi fik vedtaget et forslag til vedtagelse på foranledning af Dansk Folkeparti, der sagde, at Folketinget pålægger regeringen at leve op til løfterne i statsministerens tale ved Folketingets åbning den 25. marts 1998 om, at sygehusene skal fungere bedre og ventelisterne skal ned.

Derfor synes vi selvfølgelig, at en debat som den her i den efterfølgende folketingsssamling var en helt naturlig anledning til at prøve at følge Folketingets vedtagelse op og prøve at få noget konkret kød og blod på, hvordan Folketinget har tænkt sig at få nedbragt ventelisterne.

Og derfor fremsatte vi tidligere i dag vores forslag til vedtagelse, som selvfølgelig går ud på at få det offentlige sygehusvæsen til at fungere optimalt. Og vi tror kun, det er muligt at få de systemændringer igennem i det offentlige sygehusvæsen, som er nødvendige, hvis det offentlige sygehusvæsen ved, at der er et privat sygehusvæsen ved siden af, som er et alternativ, hvis det offentlige sygehusvæsen ikke lever

op til det, der er naturligt for borgerne at forvente.

Det er ikke et mål for os at have et privat sygehusvæsen, men det er et mål at have noget, der får det offentlige sygehusvæsen til at fungere optimalt.

Når det så er sagt, og også med det in mente, at det er en proces for os, er det klart, at vi kigger meget velvilligt på det forslag til vedtagelse, som er fremsat af regeringspartierne, for det nye i det forslag i forhold til gældende tilstand er jo, at vi får sat en deadline på, hvornår regeringen skal spille ud med nogle konkrete forslag.

Det har vi ikke i dag. Det forsøgte vi at få igennem under forespørgselsdebatten i juni. Dengang kunne det ikke lykkes at få flertal for det, og derfor ser vi selvfølgelig meget positivt på, at det nu kommer ind som et element i det her forslag til vedtagelse.

Derfor kan jeg også afslutningsvis meddele, at Dansk Folkeparti vil stemme for det forslag og naturligvis følge det op senere på året, hvis regeringen ikke spiller ud med de konkrete forslag, og så håbe på en konstruktiv debat dér mellem alle Folketingets partier om udmøntningen af det her punkt, så vi for alvor får ventelisterne bragt ned.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg ville også sige tak for de pæne bemærkninger til SF, men jeg må indrømme, at da jeg hørte også Venstres formand takke for de pæne ting, der blev sagt til Venstre, så blev jeg lidt i tvivl om, hvorvidt det nu også kan passe, det her, for jeg synes nok, at statsministeren var sådan lidt rigeligt venuesæl.

Det er jo godt at være venuesæl og skulle være gode venner med alle og sådan give skulderklap til alle partier her i Folketinget, så alle bliver glade, men sådan er virkeligheden jo alligevel heller ikke, og derfor må jeg så sige, at jeg var glad for, at statsministeren tog positivt imod vores melding om, at vi er villige til at forhandle en hovedstadsreform.

Jeg tror, at der kan komme noget fornuftigt ud af det, hvis ellers de foreløbige meldinger, der er kommet fra regeringen, står til troende, men må så også konstatere, at når alt kommer til alt, har hr. Anders Fogh Rasmussen nok mere grund til at være tilfreds med regeringens politik, end vi har. Det er jo helt korrekt, at der er sket et skred i retning af de borgerlige partier gennem denne arbejdsmarkedsreform. Fagbe-

vægelsen og Socialdemokratiet, De Radikale og regeringen har gjort arbejdet for de borgerlige, har gennemført nogle stramminger for de arbejdsløse, som de borgerlige har ønsket gennem mange år. Det synes jeg er sørgeligt. Det er dybt, dybt sørgeligt.

Og vi mangler stadig væk at få et svar fra regeringen på, hvad der skal ske, hvis det her ikke virker, og vi mangler at få et svar på, hvilke forpligtelser der ligger i forhold til arbejdsgiverne i det her?

Statsministeren er helt med rette optaget af hele problemet omkring den sociale udstødning. Han sagde selv, at det første, man skal spørge et menneske om, er: Hvad kan du? Ja, jeg er helt enig, men det er jo ikke det, man gør med den nye arbejdsmarkedsreform. Det er jo, at man siger: Hvis du ikke får et job, hvis du ikke kan klare dig på arbejdsmarkedet, så bliver du hurtigere smidt ud af arbejdsmarkedet. Det er sandheden i det. Man siger til de ældre, til de 50-54-årige: Det sikkerhedsnet, I har haft ved, at I kan blive i dagpengesystemet, fjerner vi, og hvis I risikerer at skulle ryge ud af dagpengesystemet, så gør I det også; så ryger I på bistandshjælp.

Er det det menneskesyn, der lå bag det, statsministeren sagde før, som ligger bag den her arbejdsmarkedsreform, og hvor man har en positiv tilgang, hvor man har tillid til andre mennesker, hvor man siger: Hvad kan du? Vi mener det ikke; vi er dybt, dybt uenige i den tankegang, den strategi, som giver flere pisk til de arbejdsløse i stedet for at give flere tilbud til de arbejdsløse. Det er den måde, vi vil håndtere det på, og derfor er de her stramminger skamfulde, og vi forstår til fulde, at der stadig væk og fortsat er en kraftig modstand og en stigende modstand i fagbevægelsen imod de her stramminger.

Så desværre, vores kvittering bliver: Ja, vi vil gøre alt, hvad vi kan; vi vil fortsætte med at presse regeringen. Men jeg må indrømme, at efter debatten i dag, efter den trepartsaftale, der er kommet frem, efter de stramminger i arbejdsmarkedspolitikken, efter hele meldingen omkring finanspolitikken og omkring samarbejds-mønsteret, er vi desværre bange for, at det er partiet Venstre og ikke venstrefløj, der kommer ind og får indflydelse.

Det er vi kede af, og vi tror også, at mange af de vælgere, der stemte på Socialdemokratiet, fordi partiet Venstre skulle holdes uden for indflydelse, er kede af det her.

Ellen Kristensen (V):

Det er en bemærkning til statsministerens svar.

For det første vil jeg takke statsministeren for, at han ville tage sagen op og være med til at løse konflikten, der er mellem Grønlands hjemmestyre og Danmarks Lærerforening.

Desværre har statsministeren vist fået for vane at undlade svare på konkrete spørgsmål, og derfor vil jeg gentage spørgsmålet om, hvornår eksperimentet med de 22 grønlandske børn regnes for afsluttet, og hvis det ikke kan besvares nu, ønsker jeg et skriftligt svar.

Til sidst kan jeg sige, at jeg da udmærket ved, at der er nogle, der mener, at bogen »I den bedste mening« er et værdigt punktum for en uværdig historie, men på samme måde er der nogle af disse 22 børn, der i dag er voksne, som har behov for en undskyldning fra den danske stat. Som tidligere sagt er det en god skik, at man siger undskyld, hvis man indser, at man har begået en fejl.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg føler alligevel, der var et par spørgsmål, jeg godt lige ville kommentere ganske kort. Jeg er helt klar over, at det er sent, men jeg skylder at svare på de spørgsmål, som man føler ikke blev besvaret helt i første runde af min svarreplik.

Hr. Frank Aaen og hr. Holger K. Nielsen havde et par meget centrale spørgsmål om arbejdsmarkedsreformen.

Hr. Frank Aaen spurgte om, hvordan det kan gå til, at folk kommer i arbejde med en kortere dagpengeperiode. Mit svar er for det første: Erfaringerne. Husk, at når man skal vurdere arbejdsmarkedsreform III, kan man kun vurdere den godt, som den fortjener, i lyset af arbejdsmarkedsreform I og arbejdsmarkedsreform II.

Den bedste argumentation for arbejdsmarkedsreform III er, at de to forudgående har virket. Jeg tror ikke, som jeg sagde før, at vi kunne være nået så langt ned med hensyn til ungdomsarbejdsløshed, som vi er nået, og jeg tror ikke, vi kunne have reduceret langtidsledigheden med to tredjedele uden de to reformer. Jeg tror heller ikke, vi kommer længere ned uden arbejdsmarkedsreform III.

Hvordan kan det så gå til, det med den kortere dagpengeperiode? Det kan det på følgende måde: De tre afgørende aktiveringsår er der fortsat. Man kan sige det sådan, at når man bliver arbejdsløs og man har været uafbrudt ledig i 12 måneder inden for det seneste halvandet år, får man i modsætning til i dag tilbud meget

hurtigere end før, hurtigere tilbud, bedre tilbud, sammenhængende tilbud og tilbud, der tager mere hensyn til den enkelte sammenlignet med ordningen i dag.

Svaret er, at med den nye reform får man sine tilbud hurtigere end før. Man skal, sat på spidsen, ikke gå to år og vente på det ultimative tilbud, man får det senest ved udgangen af det første års ledighed, og det andet er, at man i øvrigt får sine tilbud ret hurtigt efter, at man er blevet registreret som ledig. Derfor kommer folk hurtigere i gang igen, derfor kommer folk hurtigere i beskæftigelse igen.

Er der ikke en risiko for, at en hel masse mennesker falder ud? Også dér tæller erfaringerne, vil jeg sige til hr. Frank Aaen, og det er også sagt til hr. Holger K. Nielsen.

Hvor har vi dog ofte, hver gang vi har diskuteret dagpengeperiodens længde, diskuteret, hvor mange tusinde mennesker der så faldt ud. Hver gang er vi blevet positivt glædeligt overrasket. Hver gang har vi, efter at nogle var begyndt at tælle de mennesker, der ville falde ud, i tusinder, måttet konstatere, at det kunne vi ikke, når perioden var overstået. Det er meget, meget få mennesker, der er faldet ud i den tid, vi har beskæftiget os med arbejdsmarkedsreformarbejdet her i Folketinget.

Jeg har forstået på SiD's overvejelser – jeg har ikke tjekket tallene, så jeg siger det med mange forbehold – at SiD selv kalkulerer med, at det er under 100 mennesker, man i givet fald frygter kan falde ud. Og her må jeg virkelig sige, at jeg har tillid til, at SiD vil sørge for, at de mennesker ikke falder ud, selvfølgelig ved at få fat i dem, få dem aktiveret og få skaffet job til dem. Det tror jeg fuldt og fast på. Der er altså mindst 2-3 forskellige sikringer, der er skruet sådan sammen, at mennesker er bedre tjent med det her end med det system, vi kender.

Så er det de 50-54-årige, og igen meget kort: Jeg synes, det er vigtigt at vurdere det ud fra en objektiv vinkel og ud fra en, man kan kalde det menneskelig selvværdsvinkel.

Først den objektive vinkel. Hvis vi fremskriver personudviklingen fra 1998 og 10 år frem, kan vi se, at antallet af mennesker i aldersgruppen 20-34 år, der går til arbejdsmarkedet, falder med over 200.000 i perioden fra nu og 10 år frem. Samtidig kan vi se, at antallet af mennesker i 50-årene, dem, vi taler om, stiger med 177.000 i aldersgruppen 55-64 år. Min pointe er, at der bliver ekstremt meget mere brug for de 50-54-årige, end vi overhovedet har drømt om,

og min pointe er, at det har virksomhederne en central interesse i. Det er det objektive.

Det andet er vores erfaringer fra masser af arbejdsløshedskasser i det praktiske virkelige liv. Der har været en tendens til, og det kan arbejdsministeren bekræfte, at der med hensyn til de 50-59-årige har været en holdning, der hed: Nå, ja, men de bliver jo i systemet. Dem behøver vi ikke gøre noget ved. De kan bare få lov til mere eller mindre at passe sig selv. Det er det, vi gerne vil ud af, og jeg er helt overbevist om, at langt, langt de fleste 50-54-årige ønsker at komme i aktive job og få arbejde, og det får de nu engang bedst med de nye muligheder, der er skitseret og lagt op til.

Jeg har med min baggrund, siden jeg var ung, aldrig nogen sinde troet på, at der var noget at vinde ved at holde folk i et system med offentlig forsørgelse, fra de blev 50 år, til de blev 67 år, aldrig. Jeg har altid troet på, at man gav mennesker de bedste chancer, hvis man stillede nogle krav og gav nogle rettigheder, nogle pligter og nogle muligheder, som mennesker kan honorere, og det er præcis det, der er grundideen.

Så til fru Ulla Tørnæs ganske kort om pengene, der skal følge børnene og patienterne.

Jeg har det problem, ud over at jeg idémæssigt ikke er enig i, at pengene skal følge patienterne og børnene, at jeg ikke tror på det. Lad mig kun referere til et meget erfarent menneske, og det er ikke ment polemisk, men jeg har her helt tilfældigt et lille citat fra formanden for Amtsrådsforeningen, Kresten Philipsen, en klog mand. Han siger her som sin kommentar til tanken:

»Sundhedsudgifterne vil vokse med 3-4 pct. ud over inflationen. Desuden vil man fokusere lidt for meget på det smalle kirurgiske område, hvor folk kan tage deres penge og gå et andet sted hen«. Og så siger han til sidst, og det ligner altså ikke hr. Kresten Philipsen: »Jeg gider altså ikke kæmpe imod det frie valg længere, man skal bare være villig til at betale, hvad det koster«.

Må jeg sige, at jeg gider godt kæmpe mod den form for frit valg, og vi synes ikke, det er det rigtige at bruge pengene til.

Men jeg vil gerne sige: Lad os sætte os ned og studere tingene. Jeg er overbevist om, at argumenterne vinder. Jeg er helt sikker på, at patienterne i Danmark er bedst tjent med at vælge selv inden for det offentlige sygehusvæsen, og at patienterne ikke er tjent med ideen om, at

pengene følger patienterne, lige så lidt som på andre områder. Jeg tror, det er for dyrt, og jeg tror ikke, vi når det, vi skal nå.

Til sidst til hr. Holger K. Nielsen. Godt ord igen, hvem ved, det kan være, hr. Holger K. Niensens konklusion ved årsskiftet måske vil være overraskende positiv. Jeg kan da se en række samarbejdsområder for mig: miljøområdet, energiområdet, der er mange store områder, der virkelig ligger for, fødevareområdet, en række retspolitiske områder, en række sociale områder. Der er masser at tage fat på, vil jeg sige til hr. Holger K. Nielsen. Der er arbejde til os alle sammen. Vi går også ind for fuld beskæftigelse fra regeringens side her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Det er fint med bedre og hurtigere tilbud, men jeg har stadig væk ikke forstået, hvorfor og hvordan det kan hjælpe mennesker, at deres dagpengeperiode bliver kortere, end den er i dag. Jeg forstår det ikke. Hvis den fine indsats ikke virker, hvor er så det gunstige i at smide folk ud af a-kassen?

Jeg vil gerne foreslå, at vi tager en forespørgselsdebat om erfaringerne fra de første to arbejdsmarkedsreformer. Jeg vil gøre statsministeren opmærksom på, at i den periode, hvor arbejdsløsheden er faldet, siden statsministeren kom til, er antallet af mennesker i den arbejdsdygtige alder, der er skubbet ud af arbejdsmarkedet, 60.000 større, end det var, da statsministeren kom til. På trods af stigende beskæftigelse er der i dag 60.000 flere uden for arbejdsmarkedet, end der var i 1993. Det er dog sigende.

Må jeg så spørge: Kan jeg ikke få svar på mine enkle spørgsmål? Kan vi for det første få bekræftet, at når faldende ledighed er en forudsætning for dagpengereformen, menes der dermed, at det er et reelt fald og ikke bare en overflytning til forskellige ordninger? Punkt 2. Hvis faldet ikke fortsætter, vil regeringen så droppe stramningerne i arbejdsmarkedsreformen?

Det må vi kunne få svar på. Det er spørgsmål, der stilles ude på arbejdspladserne, ude i fagforeningerne, det er det, der debatteres i dagspressen. Det bør statsministeren kunne forholde sig til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 2 af Jacob Buksti (S) og Jørgen Estrup (RV) (se foran) vedtoges enstemmigt med 102 stemmer.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 1 af Kristian Thulesen Dahl (DF).

Hermed sluttede åbningsdebatten.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 1999.

Af finansministeren (Mogens Lykketoft).

(Fremsat 6/10 98).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Formanden:

Ifølge forretningsordenen er der en taletid på 20 minutter!

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget overgik herefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af Folketinget Sonja Mikkelsen har meddelt mig, at hun på grund af udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i Tinget i mindst 7 dage, hvorfor hun anmoder om orlov, jf. Folketingets forretningsordens § 41,